Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

6

उर्दू संग्रह

पुस्तक का नाम तक़वीम नौ रोज़

लेखक सय्यद नवाज़िश खाँ

प्रकाशन वर्ष 1885

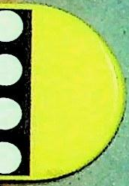
आगत संख्या 6

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

6

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

تقویم نوروز

آئندہ سال نہم اور سال مریخ ہی بتاریخ ۲۱ مارچ ۱۸۹۴ء مطابق ۲۲ جمادی الاول ۱۳۱۱ھ ہجری او چیت بدی اشٹمی وشرو نوم سمت ۱۹۵۰ روز شنبہ وقت شب بعدہ بجے ۳۰ منٹ ۱۵ اسکینڈ کے ساعت مشتری سعد اکبر سنیچر جیسٹھا جسکو فارسی مین قلب کہتے ہین تحویل آفتاب عالمتاب ظہور نوروز عالم افروز ہے سواری میمون یعنی بندر رنگ پوشاک زعفرانی ہاتھ مین حربہ جگر سپر بر پشت وشمشیر در کمر خوراک خون جگر و میوہ و طعام ہر قسم اگرچہ یہ سال میمون ہی لیکن سواری میمون علامت مفسدہ پردازی ہی یعنی ہر شہر و دیار مین فتنہ و قضیہ برپا ہو اور ہر دین و مذہب مین حجت و تکرار پیدا ہو پہاڑی شہرون مین سو سو کوس تک غلہ کی کمی اور مینہ زیادتی ہو اور اطراف مغرب مین درختون اور غلہ پر آفت آوے اور کیا عجب کہ رومیون اور فارسیون مین جنگ ہو حدود مین امن رہے فارس و بصرہ و عراق مین غلے کی ارزانی اور میوہ بافراط ہو اور دریاے دجلہ کی اس قدر کہ مشرقی بغداد کا ایک حصہ غرق آب ہو جاوے ہندوستان مین کوئی بڑا راجہ انتقال کرے غرۂ ربیع الاول ہجری سے سلخ جمادی الثانی چار مہینے تک بہت سے امراض مثل ورم حلق و درد گلو و درد پشت و امراض آنکھ و دنبل وغیرہ بکثرت ہون عورتون کے حمل ساقط ہون اکثر عورات بوقت وضع حمل ضائع ہون بہ نسبت لڑکون کے لڑکیان زیادہ پیدا ہون کوئی شخص شام سے مدینے کو فوج کشی کرے اور بعض مقامات پر غالب بھی ہو اور اکثر ستارے دمدار نظر آوین قوم کُرد سے کوئی شخص ظاہر ہو کر بادشاہ روم سے فسا د برپا کرے ملک شام مین کوئی شخص بہت بزرگ قتل کیا جاے اطراف بلاد خراسان مین فتنہ عظیم برپا ہو حاجیون مین کوئی نیا فساد کھڑا ہو اکثر مقامات پر زلزلہ آوے مرگ مفاجات بکثرت ہو انسان کو ایک جگہ قرار نہونے پاوے کسی تخت سلطنت پر کوئی نیا بادشاہ نہایت مخیر اور فیاض اور رحم دل جلوس فرما ہووے جس سے وہان کی رعایا برایا انواع و اقسام کے فائدے اوٹھاوے ہندوستان مین غلے کی ارزانی ہو اور بارش تمام سال مین ۶۵ یوم کے اوسط سے ہو اس تفصیل سے

اساڑھ	ساون	بھادون	کوار	کاتک	اگہن	پوس	ماگھ	پھاگن	چیت	بیساکھ	جیٹھ
۱۰ یوم	۱۸ یوم	۱۹ یوم	۵ یوم	۳ یوم	+	+	۴ یوم	۲ یوم	۲ یوم	+	خشک گرم

الغیب عنداللہ واللہ اعلم بالصواب راقم سید نوازش علی خان نقوی خراسانی منجم ہند عفا اللہ عنہ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

زائچہ نوروز عالم افروز

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

وسرا اور بالعرض خوا کہات کن لیا

لہر کی کسقدر گرانی اور بیماری

مرض بہری یا کہیر بعد تو اثر

ازانی ہو

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

مختصر آثار ماہ پوس اور ماگھ مع فوائد کھات کند نیارا

پوس میں غلہ کی کسیقدر گرانی اور بیماری کی زیادتی ہو ماگھ میں بری یا کھ ہو تو اڑ سو تیز ہ؟ غلہ کی ارزانی ہو

کواکب متعلقہ ماہ جنوری ۱۸۸۴ع

[illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

کیفیت	بدر آفتاب	پیدریان	[illegible]
نوروز فرنگیان	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ان پورنا اشٹک	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
پوترداا کادشی برت	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
پردوش	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
سنکرانت	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
گنیش چوتھ	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
کالا اشٹک	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
کھٹ تلا اکادشی برت	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
پردوش	[illegible]	[illegible]	[illegible]
شیوراتری	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
سوموار اماوس	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]
تل چوتھ	[illegible]	[illegible]	[illegible]

۳۱ یوم
جنوری
ربیع الاول
پوس
پوس

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

`Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

مختصر آثار ماہ پوس اور ماگھ مع فواکہات کنٹیالیہ

پوس میں غلہ کی کسیقدر گرانی اور بیماری کی زیادتی ہو ماگھ میں بدی یا کہ بعد تو اثر میعز بیماری بکثرت اور سدی میں غلہ کی ارزانی ہو

پھل اور ترکاریاں۔ نارنگی۔ اناناس۔ بیر۔ امرود۔ گاجر۔ شکرقند۔ سبز مٹر۔ گوبھی۔ کرم کلا۔ شلغم۔ مولی۔ نیا پیاز۔ باقلا۔ سیم۔ چقندر۔ لیمو یہ اشیا ماہ جنوری میں دستیاب ہوسکتی ہیں۔ اور کیلا۔ ناریل۔ پونڈا۔ امرود ہمیشہ تازہ ملسکتی ہیں

بتاریخ ۱۹ ماہ جنوری تحویل شمس در برج دلو بعد ۲۳ گھڑی ہے

بقاعدہ یونانی

کنڈلی متعلقہ نمبر ۱

۹ سکر ۱۰ بدھ — سورج چندرمان — راہ ۸ — ۱۱ — ۱۲ — ۶ — ۳ — ۵ — کیت — ۲ سنیچر — برہسپت منگل

کنڈلی متعلقہ نمبر ۲

۹ سکر ۱۰ بدھ — سورج — راہ ۸ — ۱۱ — چندرمان ۱۲ — ۶ — کیت — ۳ — ۵ — ۲ سنیچر — برہسپت منگل

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳

۹ — سورج ۱۰ سکر — ۱۱ سکر — بدھ — ۱۲ — کیت ۱ — راہ ۷ — چندرمان منگل — برہسپت — سنیچر ۲ — ۳ — ۵

کنڈلی متعلقہ نمبر ۴

۹ — ۱۱ سکر — سورج ۱۰ بدھ — ۱۲ — کیت ۱ — چندرمان راہ — برہسپت منگل — سنیچر ۲ — ۳ — ۶

تقویم کواکب متعلقہ ماہ جنوری ۱۸۸۴ء

١١	٢	٢١	٢٥	٥	[illegible]	[illegible]	نمبر (۱)
١١	٢	٢١	٢٥	٥	[illegible]	[illegible]	
٢	١	٢٢	٢٢	١١	[illegible]	[illegible]	
٥٩	٢٢	٥٢	٢٣	٢٠	[illegible]	[illegible]	
٥٠	٢	٥	٢١	٢	[illegible]	[illegible]	
٢٢	١١	٥٢	٢٢	٩	[illegible]	[illegible]	
١٢	٢٢	٩	٢٩	٢٢	[illegible]	[illegible]	
٢	١٩	٢٨	٢٥	٢	[illegible]	[illegible]	
١١	٢	٢٥	٥٢	٥	[illegible]	[illegible]	نمبر (۲)
١١	٢	٢٥	٥٢	٥	[illegible]	[illegible]	
٥٩	١	١	٢٢	١١	[illegible]	[illegible]	
١٠	٢٢	٢	٢	٢٢	[illegible]	[illegible]	
٠	٨	٩	٢٢	٠	[illegible]	[illegible]	
٢١	٢	١٢	٥٩	١٢	[illegible]	[illegible]	
١٩	١٩	٢٢	١	٢٢	[illegible]	[illegible]	
٥	٤١	٥٢	٢١	٠	[illegible]	[illegible]	
١١	٢	٥٩	١٩	٢	[illegible]	[illegible]	نمبر (۳)
١١	٢	٥٩	١٩	٢	[illegible]	[illegible]	
٢٢	٢٢	٥٩	٥٥	١١	[illegible]	[illegible]	
٢٠	٤٢	٢٢	٢١	١٩	[illegible]	[illegible]	
٢٢	٦	٨	٢١	٥	[illegible]	[illegible]	
٢	٢٢	١٥	٢٠	١٢	[illegible]	[illegible]	
٥٢	١٢	٢٢	٢٥	٢٥	[illegible]	[illegible]	
٩	٤١	٨	٢٦	٢٢	[illegible]	[illegible]	
١١	٢	١٢	٢٢	٩	[illegible]	[illegible]	نمبر (۴)
١١	٢	١٢	٢٢	٩	[illegible]	[illegible]	
٢١	٢	٢٥	١٩	١٢	[illegible]	[illegible]	
١٢	٢٩	٢٩	٢٠	١٠	[illegible]	[illegible]	
٧	٠	٥	١١	١٠	[illegible]	[illegible]	
١٥	١٢	٥٥	٠	٢	[illegible]	[illegible]	
٢٢	٠	٠	٢٢	٢٥	[illegible]	[illegible]	
١١	٢٢	٢٢	١	١٥	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	

یادداشت

تاریخ	یادداشت
۱	
۲	
۳	
۴	
۵	[illegible]
۶	
۷	[illegible]
۸	
۹	
۱۰	
۱۱	
۱۲	
۱۳	
۱۴	
۱۵	
۱۶	
۱۷	
۱۸	
۱۹	
۲۰	
۲۱	
۲۲	
۲۳	
۲۴	
۲۵	
۲۶	
۲۷	
۲۸	
۲۹	
۳۰	
۳۱	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ایام	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ماگھ سمبت ۱۹	گھڑی	پل	نچھتر گھڑی	پل	جوگ گھڑی	پل	کرن گھڑی پل	بھدرا ابتدا	انتہا	چندرمان گھڑی	پل	جدول آفتاب	کیفیت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	بسنت پنچمی
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	رتھ سپتمی
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ان پورنا کا آغاز
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	جیا اکادشی برت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پردوش
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سنکرانت کمبھ ماگھ اشنان ختم
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سکالا اشٹمی
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	جانکی جنم
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	بجیا اکادشی برت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پردوش
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ماشیوراتری
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	رویت ہلال
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

مختصر آثار ماہ پھاگن مع فواکہات کنڈلیان

آثار

اس مہینے مین کیا عجب کہ کسی جانب سے خبر جنگ سنائی دے باعتبار فصل کے عالم مین سناٹا نظر آئے ناج کا نرخ اوسط پر رہے ۱۲

پھل اور ترکاریان ۔ موافق ماہ جنوری گوبھی بقلت ۔ بیر بکثرت ۔ سبز مٹر بکثرت ۔ بسیم و چقندر بقلت ۔ کاغذی لیمو کمیاب ۔ بیل بکثرت ۔ شہتوت کی ابتدا متعلقہ ماہ فروری

بتاریخ ۱۹ ماہ فروری تحویل شمس در برج حوت بعد ۵ گھڑی ۵۳ پل

کنڈلی متعلقہ نمبر ۵

سکر ۱۱ ۔ ۱۰ سورج بدھ ۔ ۹ ۔ ۸ ۔ ۱۲ ۔ کیت ۱ ۔ راہو ۷ ۔ سنیچر چندرمان ۲ ۔ برہسپت منگل ۴ ۔ ۶ ۔ ۳ ۔ ۵

کنڈلی متعلقہ نمبر ۶

سکر ۱۲ ۔ بدھ ۱۰ ۔ کیت ۱ ۔ سورج ۱۱ ۔ ۹ ۔ سنیچر ۲ ۔ ۸ ۔ ۳ ۔ چندرمان ۵ ۔ راہو ۷ ۔ برہسپت منگل ۴ ۔ ۶

کنڈلی متعلقہ نمبر ۷

سکر ۱۲ ۔ بدھ ۱۰ ۔ کیت ۱ ۔ سورج ۱۱ ۔ ۹ ۔ سنیچر ۲ ۔ چندرمان ۸ ۔ ۳ ۔ ۵ ۔ راہو ۷ ۔ برہسپت منگل ۴ ۔ ۶

کنڈلی متعلقہ نمبر ۸

سکر ۱۲ ۔ بدھ ۱۰ ۔ کیت ۱ ۔ سورج چندرمان ۱۱ ۔ ۹ ۔ سنیچر ۲ ۔ ۸ ۔ ۳ ۔ ۵ ۔ راہو ۷ ۔ برہسپت منگل ۴ ۔ ۶

تقویم کواکب متعلقہ ماہ فروری ۱۹۱۲ء

۱۱	۲	۲	۰	۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۱۱	۲	۲	۰	۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲	۲	۲۲	۲۲	۱۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۵	۲	۲	۱۵	۱۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۵۲	۲	۲۲	۵۵	۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲۲	۲	۲۰	۲۰	۱۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲۲	۱۳	۵۹	۲۹	۱۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲۰	۴۰	۵۹	۲۸	۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۱۱	۳	۲۲	۲۲	۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۱۱	۳	۲۲	۲۲	۲	[illegible]	ماہ	[illegible]
۱۱	۱	۱	۱۵	۱۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۱۲	۰۲	۱۱	۵۹	۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲	۷	۵۲	۲۴	۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲۸	۵۵	۲۲	۳۰	۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲۱	۱۹	۲۸	۰	۱۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲۸	۴۰	۴۰	۶۵	۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۱۱	۳	۲۸	۲۸	۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۱۱	۳	۲۸	۲۸	۲	[illegible]	ماہ	[illegible]
۹	۰	۱	۱۱	۱۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۱۳	۴۴	۲۸	۱۰	۲۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲۹	۹	۱	۳۲	۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۰	۳۸	۳۱	۲۹	۲۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲۳	۲۴	۹	۲	۱۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲۵	۴۶	۵۲	۲۹	۲۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۱۱	۳	۵۲	۴	۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۱۱	۳	۵۲	۴	۵	[illegible]	ماہ	[illegible]
۱۸	۰	۲۸	۱۲	۱۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲۸	۴۳	۴۲	۲۸	۱۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۵۲	۲۱	۲۹	۱۹	۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۵۵	۱۹	۲۵	۱۰	۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۱	۲۴	۲۰	۲۹	۲۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۵۶	۴۰	۲۸	۳۲	۱۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۰

یادداشت

تاریخ	
۱	
۲	
۳	
۴	
۵	
۶	
۷	
۸	
۹	
۱۰	
۱۱	
۱۲	
۱۳	
۱۴	
۱۵	
۱۶	
۱۷	
۱۸	
۱۹	
۲۰	
۲۱	
۲۲	
۲۳	
۲۴	
۲۵	
۲۶	
۲۷	
۲۸	
۲۹	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

مارچ سنہ ۱۹۳۲ع

کیفیت	جدول آفتاب: غروب	جدول آفتاب: طلوع	چندرمان: گھڑی پل	چندرمان: برج	بھدرا: انتہا گھڑی پل	بھدرا: ابتدا گھڑی پل	کرن: گھڑی پل	جوگ: گھڑی پل	جوگ: نام	نچھتر: گھڑی پل	نچھتر: نام	پھاگن سمت ۱۹۸۸: گھڑی پل	پھاگن سمت ۱۹۸۸: تتھی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	تاریخ مارچ
	[illegible]	[illegible]			[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
الن پورنماسی	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
آمروکی اکادشی برت	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
پردوش	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]			[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ہولکا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
سنکرانت مین	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
رنگ پنچمی	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
آغاز سنہ ۱۳ سالہ کے نوروز	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
پاپ موچنی اکادشی برت	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
پردوش	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
شیوراتری	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
سورج گرہن ملک امریکہ میں	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ابتدائے سمبت ۱۹۸۹ بکرمی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
گنگور تیج	[illegible]	[illegible]			[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

مختصر آثار ماہ چیت مع فواکہات وکنڈلیان

آثار

اس مہینے مین پانچ سنیچر ہین اسکے اثر سے عالم مین جنگ ہوتی ہے مگر بیماری کی قلت اناج کا نرخ ارزان تجارت مین منافع کثیر ہو واللہ اعلم ۱۲

پھل اور ترکاریان۔

بموجب ماہ فروری۔ بیر۔ قلت۔ شہتوت۔ خوبی۔ مل سکتے ہین اور آخر ماہ تک ککڑیا بھی دستیاب ہوسکتی ہین

بتاریخ ١٢ مارچ تحویل شمس برج حمل بعد مرور ١٦ گھڑی ١٥ پل

بموجب قاعدہ یونانی

کنڈلی متعلقہ نمبر ٩

سورج ١١ بدھ ١٢ شکر کیت ١ — چندرمان ٢ سنیچر ٨ — راہ ٧ — ٥ — ٣ — برہسپت منگل ٤ — ٩ — ١٠

کنڈلی متعلقہ نمبر ١٠

سورج ١١ بدھ ١٢ شکر کیت ١ — سنیچر ٢ — چندرمان ٣ — راہ ٧ — برہسپت منگل ٤ — ٩ — ١٠

کنڈلی متعلقہ نمبر ١١

شکر کیت — سورج ١٢ بدھ — سنیچر — ١٠ — ٣ — ٩ — چندرمان ٦ — برہسپت — راہ ٨ — ٥

کنڈلی متعلقہ نمبر ١٢

سورج ١٢ بدھ شکر کیت ١ — چندرمان — سنیچر ٢ — ١١ — ١٠ — ٣ — ٩ — ٦ — ٨ — برہسپت منگل — راہ ٨ — ٥

تقویم کواکب متعلقہ ماہ مارچ ١٨٨٤ع

١١	٢	٥٠	٢٢	٢	[illegible]	[illegible]
١١	٢	٥٠	٢٢	٢	[illegible]	[illegible]
٥٩	٧	٨	٢	٢٣	[illegible]	[illegible]
٢٦	١٨	٢٢	٥٥	١٨	[illegible]	[illegible]
١	٠	٣١	٢٨	٢	[illegible]	[illegible]
١٢	١١٥	١٢	٥٩	٢٦	[illegible]	[illegible]
٢٦	٢	٥٩	٢٩	١٠	[illegible]	[illegible]
٢٢	٥٩	٢١	٢٢	٧	[illegible]	[illegible]
١١	٢	١٢	٥٠	٢	[illegible]	[illegible]
١١	٢	١٢	٥٠	٢	[illegible]	[illegible]
١٩	٧	٢٨	٢٤	١٢	[illegible]	[illegible]
٢٦	٢٩	٢٩	٢٧	٩	[illegible]	[illegible]
٢٢	٠	٨	٣٥	٢	[illegible]	[illegible]
٨	١٠٥	١٢	٥٨	١٢	[illegible]	[illegible]
٥	٠	٢٩	٢٨	١٠	[illegible]	[illegible]
٢٢	٥٩	٢٢	٥١	٢٩	[illegible]	[illegible]
١١	٢	٢٨	١٥	٢	[illegible]	[illegible]
١١	٢	٢٨	١٥	٢	[illegible]	[illegible]
٢٥	٢	٥٦	٥٢	١١	[illegible]	[illegible]
٢٩	٤٠	٢٠	١١	٠	[illegible]	[illegible]
٢٢	٢	١١	٥٢	٢	[illegible]	[illegible]
٢٢	٤٥	٩	١٢	١	[illegible]	[illegible]
١٧	٢	٢٢	٥٦	١٠	[illegible]	[illegible]
٢	٤٠	٢٩	٥٢	٢١	[illegible]	[illegible]
١١	٢	٢٢	٢٢	٢	[illegible]	[illegible]
١١	٢	٢٢	٢٢	٢	[illegible]	[illegible]
٥٢	٢	٢٢	١٢	١١	[illegible]	[illegible]
٢٢	١	١٢	٢	٢٢	[illegible]	[illegible]
٢١	٢	١٨	١٦	٢	[illegible]	[illegible]
٢٩	٠	٢٢	٢٨	٢٢	[illegible]	[illegible]
٥٢	١	١	٥٥	١١	[illegible]	[illegible]

یادداشت

یادداشت	تاریخ
	١
	٢
	٣
	٤
	٥
	٦
	٧
	٨
	٩
[illegible]	١٠
	١١
	١٢
	١٣
	١٤
	١٥
	١٦
	١٧
	١٨
	١٩
	٢٠
	٢١
	٢٢
	٢٣
	٢٤
	٢٥
	٢٦
	٢٧
	٢٨
بہوت گنگا کو بری برلا [illegible] کو [illegible]	٢٩
	٣٠
	٣١

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

روز	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	تتھ سمت ۱۹۴۱	گھڑی پل	نچھتر	گھڑی پل	جوگ	گھڑی پل	گھڑی پل	بھدرا ابتدا گ پ	بھدرا انتہا گ پ	چندرمان راس	گھڑی پل	جدول آفتاب طلوع	جدول آفتاب غروب	کیفیت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	درگا آشٹمی
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	رام نومی
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	کامدا اکادشی برت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پردوش
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	چاند گرہن رنگون سے چین تک
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سنکرانت میکھ
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ابتدا سنہ ۱۲۹۱ بنگلہ
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	گنیش چوتھ
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	بروتھنی اکادشی برت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پردوش
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ستواہی اماوس
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	رویت ہلال مشکوک
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	اکش تیج
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

مختصر آثار ماہ بیساکھ مع فوائکہات کنڈلیان

آثار اس مہینے مین پانچ سنیچر ہین کیا عجب ہندوستان سے اور ترا و یورپ کے درمیان کہین جنگ ہو اور بہ نسبت فصل کے گرمی مین کمی ہے عوارض دموی کی کثرت ہو ١٢

پھل ماہ بیساکھ و چیت کے ہین ککڑیان بکثرت نکلتی ہین کدو تیرن خاسا آڑو کی افراط اور خربزہ و تربوز آنبہ خام اس مہینے مین دستیاب ہوسکتے ہین

بتاریخ ١٩- اپریل تحویل شمس در برج ثور بعد مرور ١٣ گھڑی ٦ اپل

کنڈلی متعلقہ نمبر ١٣

سورج بدھ کیت سنیچر شکر چندرما راہ — ١٢ ١١ ١٠ ٩ ٨ ٦ ٥ ٣

کنڈلی متعلقہ نمبر ١٤

سنیچر سورج کیت برہسپت منگل راہ چندرما — ١٢ ١١ ١٠ ٩ ٦ ٥ ٣

کنڈلی متعلقہ نمبر ١٥

سنیچر سورج بدھ کیت برہسپت منگل چندرما راہ — ١٢ ١١ ١٠ ٩ ٨ ٦ ٥ ٣

کنڈلی متعلقہ نمبر ١٦

سورج چندرما کیت سنیچر شکر برہسپت منگل راہ — ١٢ ١١ ١٠ ٩ ٨ ٦ ٥ ٣

تقویم کواکب متعلقہ ماہ اپریل [illegible]

[illegible]	[illegible]	٠	٢٢	٢٦	٦	١١	1
[illegible]	[illegible]	٠	٢٢	٢٦	٦	١١	2
[illegible]	[illegible]	١٦	٢٤	٢٥	١	٠	3
[illegible]	[illegible]	٢٩	٥	٠	٢١	١٥	4
[illegible]	[illegible]	٩	١٠	٢٢	٤	٢٢	5
[illegible]	[illegible]	-	٢٩	٢٦	٥٥	٠	6
[illegible]	[illegible]	١٨	٥٠	٢٩	٣١	١١	7
[illegible]	[illegible]	١٣	٢٩	٣٩	٥٢	١٣	8
[illegible]	[illegible]	-	٤	٥٩	٣	١١	9
[illegible]	[illegible]	١	٤	٥٩	٣	١١	10
[illegible]	[illegible]	١٥	٥٠	٣٣	٤	٣	11
[illegible]	[illegible]	١٣	١٤	٣٣	٤٥	٤	12
[illegible]	[illegible]	٣	١	٣	٣	٧	13
[illegible]	[illegible]	١٣	١٣	٢١	[illegible]	٢٩	14
[illegible]	[illegible]	٣	١٣	١٣	٢٩	١٣	15
[illegible]	[illegible]	١٢	١٠	٢٥	٥٠	٢٩	16
[illegible]	[illegible]	٢٠	٣٤	١٣	٣	١١	17
[illegible]	[illegible]	٢٠	٣٤	١٣	٣	١١	18
[illegible]	[illegible]	٣	٥٩	٢٩	١	٣	19
[illegible]	[illegible]	٢٢	٣	١٣	١١	٢	20
[illegible]	[illegible]	٢	٦	٥٩	٥٣	٢٥	21
[illegible]	[illegible]	٥	٢٠	٢٥	١١	٢٠	22
[illegible]	[illegible]	١٣	٢٥	١٣	٢٥	٢٥	23
[illegible]	[illegible]	٣	٢٥	٥	٢٢	٢٠	24
[illegible]	[illegible]	١	٢٢	٢٦	٣	١١	25
[illegible]	[illegible]	١	٢٢	٢٦	٣	١١	26
[illegible]	[illegible]	١٥	١	٢٠	٥٥	٦	27
[illegible]	[illegible]	٢٥	٥	٢٦	٢٥	٢٥	28
[illegible]	[illegible]	٣	٢٥	٢٦	٣	١١	29
[illegible]	[illegible]	٢٩	٢١	٢٥	٢٢	٢٥	30

یادداشت

تاریخ	یادداشت
١	سرپل گنگسہ کسمکر گورکس
٢	
٣	
٤	
٥	
٦	
٧	
٨	
٩	
١٠	
١١	
١٢	
١٣	
١٤	
١٥	
١٦	
١٧	
١٨	
١٩	
٢٠	
٢١	[illegible]
٢٢	[illegible]
٢٣	
٢٤	
٢٥	
٢٦	
٢٧	
٢٨	
٢٩	[illegible]
٣٠	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

تاریخ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	بیاکھ		نچھتر		جوگ		کرن	بھدرا		چندرمان		جدول آفتاب		کیفیت
								گھڑی پل		گھڑی پل		گھڑی پل	گھڑی پل	ابتدا	انتہا	برج	گھڑی پل	طلوع	غروب	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]			[illegible]	[illegible]	گنگا اسنک
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	موہنی اکادشی برت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پردوش
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	نرسنگھ چودس
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سنکرانت برکھ
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]			[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	گنیش چوتھ
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	اپرا اکادشی برت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]						[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	پردوش
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سالگرہ ملکہ معظمہ قیصر ہند
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	رویت ہلال
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

مختصر آثار ماہ جیٹھ مع فواکہات و کنڈلیان

آثار اس مہینے مین پانچ اتوار ہین اسکا پھل اوسط درجہ پر ہے غلہ کا نرخ ارزان [illegible] اور اسی ماہ جیٹھ سال آئندہ مین لوند کا مہینا زائد ہوگا کہ جسکی نحوست ابھی سے ظاہر ہے

پھل بموجب ماہ اپریل کے ہین۔ انگور کی ابتدا۔ کاغذی لیمو خام بہ قلت۔ آلو خربزہ۔ تربوز بہ کثرت۔ املی اور شہتوت [illegible] اور جا بجا انبہ پختہ بھی ماہ مئی مین ملسکتے ہین

بتاریخ ۲۰ مئی تحویل شمس در برج جوزا بعد (۱) گھڑی ۲۲ پل شب

کنڈلی متعلقہ نمبر ۱

کیت ۱۲ — سنیچر ۲ — سورج ۱ بدھ — سکر ۳ — ۱۱ — ۱۰ — برہسپت ۴ چندرمان منگل — ۵ — ۸ — ۹ — راہ ۶

کنڈلی متعلقہ نمبر ۸

کیت ۱۲ — سنیچر ۲ — سورج ۱ بدھ — سکر ۳ — ۱۱ — برہسپت ۴ منگل — چندرمان ۷ — ۵ — ۹ — راہ ۶

کنڈلی متعلقہ نمبر ۱۹

بدھ ۱ — سکر ۳ — کیت — سورج ۲ سنیچر — برہسپت منگل — ۵ — ۱۱ — ۸ — راہ ۶ — چندرمان — ۷ — ۹

کنڈلی متعلقہ نمبر ۲۰

چندرمان بدھ — سکر ۳ — کیت ۱ — سورج ۲ سنیچر — برہسپت ۴ — منگل ۵ — ۱۱ — ۸ — ۱۰ — راہ ۶ — ۷ — ۹

تقویم کواکب متعلقہ ماہ مئی سنہ ۱۸۹۴ع

[illegible]	[illegible]	۲۴	۲۵	۵۰	۶	۱۱
[illegible]	[illegible]	۲۴	۲۵	۵۰	۶	۱۱
[illegible]	[illegible]	۲۱	۴	۲۴	۴	۲۵
[illegible]	[illegible]	۲۲	۲۵	۴	۲۰	۲۵
[illegible]	[illegible]	۰	۲	-	۴	۲۵
[illegible]	[illegible]	۲۵	۲۹	۲۶	۱	۵۴
[illegible]	[illegible]	۱	۳	۲۳	۱۵	۲۴
[illegible]	[illegible]	۱۰	۲۳	۲۱	۵۶	۲۲
[illegible]	[illegible]	۲۹	۸	۶	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۲۹	۸	۶	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۲۰	۱۳	۵	۴	۲۵
[illegible]	[illegible]	۱۸	۲۰	۲۹	۲۸	۱۰
[illegible]	[illegible]	۲	۲۹	۵۴	۹	۲
[illegible]	[illegible]	۲۹	۵۰	۱۳	۲۰	۱۲
[illegible]	[illegible]	۲۶	۲۲	۲۳	۲۲	۸
[illegible]	[illegible]	۳	۵۴	۱۵	۵۶	۲۲
[illegible]	[illegible]	۲۹	۲۰	۲۲	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۲۹	۲۰	۲۲	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۱۹	۲۰	۲۴	۴	۲۶
[illegible]	[illegible]	۱۲	۲۶	۱۳	۵۲	۱۸
[illegible]	[illegible]	۵	۵۶	۲۱	۸	۱۰
[illegible]	[illegible]	۳	۵۲	۵۹	۱۹	۹
[illegible]	[illegible]	۱۲	۲۳	۱۲	۲۵	۲۸
[illegible]	[illegible]	۲۴	۱۰	۲۴	۵۶	۲۵
[illegible]	[illegible]	۲۹	۵۲	۲۹	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۲۹	۵۲	۲۹	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۱۵	۲۵	۱۲	۶	۱۲
[illegible]	[illegible]	۹	۲۵	۲۶	۵۶	۵
[illegible]	[illegible]	۵	۱	۵۰	۴	۵۰
[illegible]	[illegible]	۵	۲۲	۲۵	۲۲	۲۵
[illegible]	[illegible]	۲۱	۲۵	۲۳	۲۲	۱۵
[illegible]	[illegible]	۲۰	۲۵	۵۲	۵۰	۵۰
۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

یادداشت

تاریخ	یادداشت
۱	
۲	
۳	
۴	
۵	
۶	
۷	
۸	
۹	
۱۰	
۱۱	
۱۲	
۱۳	
۱۴	
۱۵	
۱۶	
۱۷	
۱۸	
۱۹	
۲۰	
۲۱	
۲۲	
۲۳	
۲۴	
۲۵	
۲۶	
۲۷	
۲۸	
۲۹	
۳۰	
۳۱	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جون سنہ

تاریخ	[illegible]	تتھ	نچھتر	جوگ	بھدرا	چندر راس	جدول آفتاب	کیفیت
		گھڑی پل	گھڑی پل	گھڑی پل	ابتدا انتہا	گھڑی پل		
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	درگا اشٹمی دیبی پوجا
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	دسہرہ
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	نرجلا اکادشی برت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	پردوش
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	جیٹھی اشنان
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	لیلۃ القدر شبرات
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	سنکرانت جمعۃ الوداع
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	جوگنی اکادشی
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	پردوش
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	سوموری اماوس
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	رویت ہلال صریح
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	رتھ جاترا
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	درگا اشٹمی

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

مختصر آثار ماہ اساڑھ مع قوا کہات کنڈلیان

تقویم کواکب متعلقہ ماہ جون ۱۸۸۴ع

یادداشت

۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰

کنڈلی متعلقہ نمبر ۲۲

سورج بدھ سنیچر سکر منگل ۵ راہو ۶ چندرمان ۷ کیت ۱۲ ۱ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱

کنڈلی متعلقہ نمبر ۲۳

بدھ سنیچر سورج ۲ سکر برسپت منگل ۵ کیت ۱۲ راہ ۶ چندرمان ۸ ۷ ۹ ۱ ۱۱

کنڈلی متعلقہ نمبر ۲۴

سنیچر ۲ بدھ برسپت سورج سکر منگل چندرمان کیت ۱۲ راہ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱

سنیچر ۲ برسپت سکر سورج بدھ چندرمان منگل کیت ۱۲ راہ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جولائی سنہ ١٨٨٤ء

روز	تاریخ	تاریخ	تاریخ	تاریخ	تاریخ	اساڑھ سمت ١٩٤١	گھڑی پل	پنچھتر	گھڑی پل	جوگ	گھڑی پل	بھدرا ابتدا گھڑی پل	بھدرا انتہا گھڑی پل	چندرمان برج	گھڑی پل	جدول آفتاب طلوع	غروب	کیفیت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]			[illegible]	[illegible]	دلو پھینی اکادشی برت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	پردوش
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	بیاس پوجا
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	گنیش چوتھ
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	برہا چھٹی
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	سنکرانت کرک [illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]			[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	کامدا اکادشی برت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	پردوش
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	ہریالی اماوس [illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	چاند ندارد
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	رویت ہلال
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	عید الفطر۔ ہریالی تیج
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	ناگ پنچمی
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	کلکی اشٹک
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

مختصر آثار ماہ ساون مع فواکہات وکنڈلیان	تقویم کواکب متعلقہ ماہ جولائی ۱۸۸۴ء	یاد داشت	تاریخ جولائی
آثار اس مہینے مین پانچ مدھ ہین اسلئے ارث سے رعایا کو خوشی اور فارغ البالی ہو پانی اس مہینے مین تخمیناً ۱۰ یوم برسیگا			
پھل ککڑیان نایاب - خربزہ - وتربوز - بہت کم ہین - امرود کی ابتدا آلو کمترو وبدمزہ کٹہل وانناس - بدرجہ اوسط آنبہ اور جامن اس مہینے مین بکثرت ملسکتے			
بتاریخ ۲۲ جولائی تحویل شمس دربرج اسد بعد ۴ گھڑی ۳۵ پل شب			
کنڈلی متعلقہ نمبر ۲۶			
کنڈلی متعلقہ نمبر ۲۷			
کنڈلی متعلقہ نمبر ۲۸			
کنڈلی متعلقہ نمبر ۲۹			

صدر بالس دکوہ رہ

منیلیان ...

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اگست ۱۸۸۴ع

کیفیت	جدول آفتاب		چندرمان		بھدرا		کرن	جوگ		نچھتر		سمبت		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	گھڑی پل	برج	انتہا	ابتدا	گھڑی پل	گھڑی پل		گھڑی پل		گھڑی پل								
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
پوتردا اکادشی برت	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
پردوش	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]			[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ساونی ۱۵ رکشابندھن	[illegible]	[illegible]			[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
کجلی تیج	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
سکٹ چوتھ	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
شروع سنہ ۱۲۹۴ ف ا الٰہی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ہل چھٹھ	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
جنم اشٹمی	[illegible]	[illegible]			[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
سنکرانت سنگھ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
آجا اکادشی برت	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
پردوشس	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
کس گراہی اماوس	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
رویت ہلال صبح	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ہرتالکا تیج	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
پتھر چوتھ	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
رکھی پنچمی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
دیو چھٹھ	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
رادھا اشٹمی	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یادداشت	تقویم کواکب متعلقہ ماہ اگست ۱۹۲۲ء	مختصر آثار ماہ بھادوں مع فوائد کھات کنڈلیاں

آثار

اس مہینے میں پانچ برہسپت ہیں اسکے پھل سے رعایا کو خوشی حاصل ہو بارش تخمیناً ۱۹ یوم ہے ہندوستان سے پچھان کی سمت دو ستاہو یعنی کسی مقام پر جنگ ہو واللہ اعلم

پھل

انبہ اور جامن کمیاب باقی اموالی آئلیم کرم کلا کدو ترئی پروَل ناشپاتی بکثرت ملسکتے ہیں

تاریخ ۲۴ اگست تحویل شمس در برج سنبلہ بعد ۳ گھڑی ۲ پل شب

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۰

سنیچر ۳ — سکر، سورج برہسپت ۴ — بدھ ۵ — راہ منگل ۶ — ۷ — ۱ — ۲ — کیت ۱۲ — ۱۰ — چندرمان ۸ — ۹ — ۱۱

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۱

سنیچر ۳ — سکر چندرما، سورج برہسپت ۴ — بدھ ۵ — راہ منگل ۶ — ۷ — ۱ — ۲ — کیت ۱۲ — ۱۰ — ۸ — ۹ — ۱۱

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۲

برہسپت سکر ۴ — سنیچر ۳ — سورج ۵ بدھ — راہ ۶ منگل — ۷ — ۸ — چندرمان ۲ — ۱ — ۹ — ۱۱ — کیت ۱۲ — ۱۰

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۳

برہسپت سکر ۴ — سنیچر ۳ — سورج ۵ چندرما — راہ منگل بدھ ۶ — ۷ — ۸ — ۲ — ۱ — ۹ — ۱۱ — کیت ۱۲ — ۱۰

یادداشت

تاریخ	تقویم کواکب
۱	[illegible]
۲	[illegible]
۳	[illegible]
۴	[illegible]
۵	[illegible]
۶	[illegible]
۷	[illegible]
۸	[illegible]
۹	[illegible]
۱۰	[illegible]
۱۱	[illegible]
۱۲	[illegible]
۱۳	[illegible]
۱۴	[illegible]
۱۵	[illegible]
۱۶	[illegible]
۱۷	[illegible]
۱۸	[illegible]
۱۹	[illegible]
۲۰	[illegible]
۲۱	[illegible]
۲۲	[illegible]
۲۳	[illegible]
۲۴	[illegible]
۲۵	[illegible]
۲۶	[illegible]
۲۷	[illegible]
۲۸	[illegible]
۲۹	[illegible]
۳۰	[illegible]
۳۱	[illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ستمبر ۱۸۸۴ء

تاریخ	سمبت بھادوں / تتھی	نچھتر	جوگ	بھدرا	چندرما	جدول آفتاب	کیفیت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پدما اکادشی برت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	بامن دوادشی
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پردوش
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	اننت چودس
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سرادھ شروع پرپکھ
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	آغاز سنہ ۱۲۹۲ فصلی
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	گنیش چوتھ
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	مہالچھمی اشٹک
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سنکرانت کنیاں بعد [illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	اندرا اکادشی برت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پردوش
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	کلجگادی تیرس
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پتر سنبادھنی اماوس
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	نو درگا
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	رویت ہلال
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	درگا اشٹمی
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	مہانومی
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	دسہرہ
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	یوم حج

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

مختصر آثار ماہ کنوار مع فواکہات و کنڈلیاں	تقویم کواکب متعلقہ ماہ ستمبر سنہ ۱۸۸۴ء	یادداشت	۱۳۰۱ ذیقعدہ

آثار

اس مہینے میں پانچ سینیچر ہیں اسکے پھل سے عالم میں ہنگے فساد کثیر ہوتے ہیں اکثر جنگ ہوتی ہے مگر ہندوستان میں اس مہینے امن کم ہے ناج ارزان گرانہ گران

پھل

لیمو شلجم مولی لوکی پرول تروئی بھنڈی پونڈا گھوئیاں چھوٹ کھیرا بھٹا آمار ملسکتے ہیں

بتاریخ ۲۲ ستمبر تحویل شمس در برج میزان بعد ۳ گھڑی ۲ پل شب

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۴

سکر ۴، بدھ راہ، سینیچر، سورج ۵ برہسپت، منگل، ۸، ۲، ۱، ۹، چندرمان ۱۱، کیت ۱۲، ۱۰

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۵

سکر ۴، بدھ ۶ راہ، سینیچر، سورج ۵ برہسپت، منگل، ۸، چندرمان، ۹، ۱۱، ۱، کیت ۱۲، ۱۰

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۶

چندرمان ۵، منگل ۶، سکر ۴، سورج ۶ راہ، بدھ، ۸، ۹، سینیچر ۳، ۱۰، کیت ۱۲، ۲، ۱۱

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۷

برہسپت ۵، منگل ۶، سکر، سورج ۶ راہ، بدھ، چندرمان، ۸، ۹، سینیچر ۳، ۱۰، کیت ۱۲، ۲، ۱۱

تقویم کواکب								یادداشت	تاریخ
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		۱
									۲
									۳
									۴
									۵
									۶
									۷
									۸
									۹
									۱۰
									۱۱
									۱۲
									۱۳
									۱۴
									۱۵
									۱۶
									۱۷
									۱۸
									۱۹
									۲۰
									۲۱
									۲۲
									۲۳
									۲۴
									۲۵
									۲۶
									۲۷
									۲۸
									۲۹
									۳۰

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اکتوبر ۱۸۸۴ء

کیفیت	جدول آفتاب		پنچک / بندرتن		بھدرا		کرن	جوگ		پچھتر		کنوارنت							تاریخ
	[illegible]	[illegible]	گھڑی پل	[illegible]	انتہا گھڑی پل	ابتدا گھڑی پل	گھڑی پل	گھڑی پل	نام	گھڑی پل	نام	گھڑی پل	پہر	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
عید الضحیٰ بابا کتا اکادشی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
پردوش	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
سرد پونو چندر گہن	[illegible]	[illegible]			[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
آغاز کاتک	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
کرواچوتھ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
اہوئی اشٹمی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
رادھا کنڈ اشنان	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
تلا کی سنکرانت راما اکادشی	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
پردوش دھن پوجا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]			[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
دیوالی و لکشمی پوجا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
گوردھن پوجا سورج گرہن	[illegible]						[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
رویت ہلال	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
آغاز سنہ ۱۳۰۲ ہجری	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
گوپا اشٹمی	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
کنس لیلا	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
دیوتھان اکادشی عشرہ محرم	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
پردوش	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

مختصر آثار ماہ کاتک مع فواکہات وکنڈلیان							تقویم کواکب متعلقہ ماہ اکتوبر ۱۸۹۳ء	یاد داشت	تاریخ
آثار اس مہینے مین پانچ سوموار ہین اسکے پھل سے رعایا کو خوشی اور شاہونکو رنج ہوتا ہے اور کسی کی سلطنت گردی کا بھی اشارہ ہے	١١	٦	٢٣	٥٠	٢٠	[illegible]	[illegible]	یاد داشت	١
	١١	٦	٢٣	٥٠	٢٠	[illegible]	[illegible]		٢
	٦	٢	١٠	٥٢	٢	[illegible]	[illegible]		٣
	٥٠	١٥	٢٣	٢٢	٢٢	[illegible]	[illegible]		٤
پھل سیب سنگھاڑہ اروی نارنگی خام آلو	٢٢	٥	٢٥	٢٢	٩	[illegible]	[illegible]		٥
جدید کدو سے مدو شیرین شریفا	٠	١٠	٢٢	٥	٦	[illegible]	[illegible]		٦
بھی یہ اشیاء ماہ اکتوبر مین دستیاب ہوتی ہین	٢٨	٢٢	٢٢	٢٢	٢	[illegible]	[illegible]		٧
	٢	٢٠	٣٠	٢	٩	[illegible]	[illegible]		٨
بتاریخ ۲۳ اکتوبر تحویل شمس در برج عقرب بعد ۴ گھڑی ۵۵ پل روز	١١	٢	٢٩	٥٠	٢٠	[illegible]	[illegible]		٩
	١١	٢	٢٩	٥٠	٢٠	[illegible]	[illegible]		١٠
	٢٢	١	٢٠	٥	٢	[illegible]	[illegible]		١١
	٢٥	٤٠	٥٥	٥٠	١٢	[illegible]	[illegible]		١٢
	١٥	١٠	١٢٠	٢٥	٨	[illegible]	[illegible]		١٣
کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۸	٥٠	٩٥	٢٦	٢١	٢١	[illegible]	[illegible]		١٤
	١٤	٢٢	١	٢٤	١	[illegible]	[illegible]		١٥
	٢٤	٥٩	٢١	٢	٢	[illegible]	[illegible]		١٦
	١١	٢	٢٨	٢٠	٢١	[illegible]	[illegible]		١٧
	١١	٢	٢٢	٢٠	٢١	[illegible]	[illegible]	بھوم سگھ کو کری برہم	١٨
کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۹	٢٥	٠	٢٠	١٢	٢	[illegible]	[illegible]		١٩
	٢	٤٩	٢١	٢	١١	[illegible]	[illegible]		٢٠
	٥٤	١٠	١٢	٢١	٠	[illegible]	[illegible]		٢١
	٢٢	١٢	٩	٢١	١١	[illegible]	[illegible]		٢٢
	٢٥	٢١	٥٩	٢٢	٢٩	[illegible]	[illegible]		٢٣
کنڈلی متعلقہ نمبر ۴۰	٢١	٥٩	٥١	٥	٢٥	[illegible]	[illegible]		٢٤
	١١	٢	٥٩	٢٢	٢١	[illegible]	[illegible]		٢٥
	١١	٢	٥٩	٢٢	٢١	[illegible]	[illegible]		٢٦
	٢٨	٠	١٦	١٥	٢	[illegible]	[illegible]		٢٧
	٢٢	٤٢	٣٦	٢٥	٢	[illegible]	[illegible]		٢٨
کنڈلی متعلقہ نمبر ۴۱	٢٨	١١	٢٥	٩	٩	[illegible]	[illegible]		٢٩
	٢١	٤٢	٢١	٢٤	٢	[illegible]	[illegible]		٣٠
	٢٨	٢٥	٢١	٢٢	٢١	[illegible]	[illegible]		٣١
	١٢	٥٩	٥	١٠	١٥	[illegible]	[illegible]		

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۸: برہسپت سکر ۵، منگل ۷، سورج ۶ بدھ، راہ، سنیچر ۳، ۴، ۸، ۹، کیت ۱۲، ۲، ۱۰، چندرماں ۱۱، ۱

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۹: برہسپت سکر ۵، منگل ۷، سورج ۶ بدھ، راہ، سنیچر، چندرماں ۳، ۴، ۸، ۹، کیت ۱۲، ۲، ۱۰، ۱۱، ۱

کنڈلی متعلقہ نمبر ۴۰: راہ ۶ بدھ، منگل ۸ چندرماں، سورج، برہسپت سکر ۵، ۹، ۱۰، ۴، سنیچر ۳، ۱۱، ۱، کیت ۱۲، ۲

کنڈلی متعلقہ نمبر ۴۱: منگل ۸، راہ ۶، سورج بدھ، برہسپت سکر ۵، ۹، چندرماں، ۴، سنیچر ۳، ۱۱، ۱، کیت ۱۲، ۲

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ایام	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	کاتک سمت ۱۹۴۰		نچھتر		جوگ		[illegible]	بھدرا		چندرمان		جدول آفتاب		کیفیت
							تتھی	گھڑی پل	نام	گھڑی پل	نام	گھڑی پل	گھڑی پل	ابتدا گھڑی پل	انتہا گھڑی پل	نام	گھڑی پل	طلوع	غروب	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پردوش
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	کاتکی اشنان
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]			[illegible]	[illegible]	کالا اشٹمی
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	اوتپنا اکادشی برت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	بچھیک کی سنکرانت [illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]				[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سوموار کی اماوس
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]						[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	رویت ہلال
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]						[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]						[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]			[illegible]	[illegible]	درگا اشٹمی
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	موکشدا اکادشی برت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	پردوش

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

مختصر آثار ماہ اگہن مع فواکہات وکن لین	تقویم کواکب متعلقہ ماہ نومبر ۱۸۸۴ء	یادداشت	تاریخ
آثار اس مہینے میں پانچ منگل ہیں اسکے اثر سے عالم میں جابجا فساد ہوں آپسکے اتفاق میں نفاق کے اسباب پیدا ہوں باقی واللہ اعلم **پھل** اس مہینے میں پھل بموجب ماہ اکتوبر کے ہیں آلو بکثرت مولی باافراط چقندر و شلجم متوسط نارنگی پختہ بھی نومبر میں ملیگی	تقویم بتاریخ ۱ نومبر ۱۸۸۴ء: راس، شمس، عطارد، زہرہ، مریخ، مشتری، زحل، قمر		۱–۶
بتاریخ ۲۲ نومبر در برج قوس بعد ۱۱ گھڑی ۹ پل روز تحویل شمس	تقویم بتاریخ ۸ نومبر		۷–۱۳
کنڈلی متعلقہ نمبر ۴۲ برہسپت، سکر ۶ راہ، سورج ۷ بدھ، منگل ۸، ۹، ۱۰، ۴، سینچر ۳، چندرمان ۲، ۱۱، کیت ۱۲	تقویم بتاریخ ۱۵ نومبر	چھوٹی صلاح کرلی	۱۴–۱۵
کنڈلی متعلقہ نمبر ۴۳ برہسپت ۵، سکر ۶ راہ، سورج ۷ بدھ، منگل ۸، ۹، ۱۰، چندرمان ۴، سینچر ۳، ۱، ۲، ۱۱، کیت ۱۲	تقویم بتاریخ ۱۵ نومبر		۱۶–۲۱
کنڈلی متعلقہ نمبر ۴۴ سکر ۶ راہ، سورج ۷ بدھ چندرمان منگل، ۹، ۱۰، ۱۱، برہسپت ۵، ۴، کیت ۱۲، ۲، سینچر ۳، ۱	تقویم بتاریخ ۲۲ نومبر		۲۲–۲۶
کنڈلی متعلقہ نمبر ۴۵ سکر ۶ راہ، سورج ۸ بدھ منگل، ۷، ۹، برہسپت ۵، چندرمان، ۴، کیت، ۲، سینچر ۳، ۱	تقویم بتاریخ ۲۹ نومبر		۲۷–۳۰

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

دسمبر ۱۸۸۳ع

تاریخ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سمبت پہر	سمبت گھڑی پل	نچھتر پہر	نچھتر گھڑی پل	جوگ پہر	جوگ گھڑی پل	کرن گھڑی پل	بھدرا ابتدا	بھدرا انتہا	چندرما پہر	چندرما گھڑی پل	طلوع آفتاب	غروب آفتاب	کیفیت
۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	بلدیو پورنماسی
۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۸	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	جہلم
۱۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۱۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۱۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] ۱۶
۱۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	دھن کی سنکرانت [illegible]
۱۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پردوش
۱۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۱۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۱۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	کھیا اماوس
۱۸	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۱۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	رویت ہلال
۲۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۲۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۲۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۲۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۲۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۲۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۲۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۲۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۲۸	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
۲۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پتر دا اکادشی برت
۳۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پردوش
۳۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

مختصر آثار ماہ و پھل و اکمات کنڈلیاں	تقویم کواکب متعلقہ ماہ دسمبر سنہ ۱۸۸۴ع	یادداشت	تاریخ
	[illegible]		۱
	[illegible]		۲
	[illegible]		۳
	[illegible]		۴
	[illegible]		۵
	[illegible]		۶
	[illegible]		۷
	[illegible]		۸
	[illegible]		۹
	[illegible]		۱۰
	[illegible]		۱۱
	[illegible]		۱۲
	[illegible]		۱۳
	[illegible]		۱۴
	[illegible]		۱۵
	[illegible]		۱۶
	[illegible]		۱۷
	[illegible]		۱۸
	[illegible]		۱۹
	[illegible]		۲۰
	[illegible]		۲۱
	[illegible]		۲۲
	[illegible]		۲۳
	[illegible]		۲۴
	[illegible]		۲۵
	[illegible]		۲۶
	[illegible]		۲۷
	[illegible]		۲۸
	[illegible]		۲۹
	[illegible]		۳۰
	[illegible]		۳۱

آثار

اس مہینے میں پانچ برہسپت ہیں جس کے سبب سے
امن و امان ہو رعایا کو خوشی ہو اناج کا
نرخ ارزان کپڑا گران کرانہ [illegible]
باقی واللہ اعلم بالصواب۔ یہ سب [illegible]

پھل

موافق ماہ نومبر کے ہیں آلو شکرقند شلجم گاجر
بافراط اور سبز ترکاری پیاز گوبھی [illegible]

بتاریخ ۲۱ دسمبر تحویل شمس برج جدی بعد
۱۲ گھڑی ۲۵ پل روز

کنڈلی متعلقہ نمبر ۴۶

سکر · منگل ۹ بدھ · سورج · راہ ۹ · برہسپت ۵ · چندرما · کیت · سنیچر ۳ · ۱۰ · ۱۱ · ۱ · ۴

کنڈلی متعلقہ نمبر ۴۷

سکر · منگل بدھ · سورج · راہ · چندرما · برہسپت ۵ · کیت · سنیچر ۳ · ۱۰ · ۱۱ · ۲ · ۱ · ۴

کنڈلی متعلقہ نمبر ۴۸

سکر ۸ · سورج منگل بدھ چندرما · کیت ۱۲ · راہ ۶ · برہسپت · سنیچر ۳ · ۱۰ · ۱۱ · ۱ · ۲ · ۴

کنڈلی متعلقہ نمبر ۴۹

سکر · سورج منگل بدھ · چندرما کیت · راہ ۶ · سنیچر ۳ · برہسپت · ۱۱ · ۱ · ۲ · ۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جنتری سنہ ۱۸۵۶ع

کنوار بدی سمت سنہ ۱۲۹۳ فصلی شروع ہوا

[illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اس جنتری میں سود اگر روپیہ سیکڑہ لگایا ہی اور اس کو ڈیوڑھا کرنیسے ۱عہ سیکڑہ ہو جائیگا اور دونا

جنتری سود

کرنیسے ۲ سیکڑہ ہو جائیگا غرضکہ ہر طرح سے آسانی کر دی ہی نہ یہ کہ مہاجن جو مانگیں وہ دے گو مغالطہ ہووا

اصل	سود ایک یوم			سود ۲ یوم			سود ۳ یوم			سود ۴ یوم			سود ۵ یوم			سود ۶ یوم			سود ۷ یوم		
	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی
عـــہ/	۰	۰	۲	۰	۰	۳	۰	۰	۴	۰	۰	۶	۰	۰	۷	۰	۰	۹	۰	۰	۱۰
C	۰	۰	۳	۰	۰	۶	۰	۰	۹	۰	۰	۱۲	۰	۰	۱۵	۰	۰	۱۸	۰	۰	۲۱
سے/	۰	۰	۴	۰	۰	۹	۰	۰	۱۳	۰	۰	۱۸	۰	۰	۲۳	۰	۱	۳	۰	۱	۸
لعہ/	۰	۰	۶	۰	۰	۱۲	۰	۰	۱۸	۰	۱	۰	۰	۱	۶	۰	۱	۱۲	۰	۱	۱۹
صہ/	۰	۰	۷	۰	۰	۱۵	۰	۰	۲۳	۰	۱	۶	۰	۱	۱۴	۰	۱	۲۲	۰	۲	۵
سے/	۰	۰	۹	۰	۰	۱۸	۰	۱	۳	۰	۱	۱۲	۰	۱	۲۲	۰	۲	۷	۰	۲	۱۶
معہ/	۰	۰	۱۰	۰	۰	۲۱	۰	۱	۸	۰	۱	۱۸	۰	۲	۵	۰	۲	۱۶	۰	۳	۲
سعہ/	۰	۰	۱۲	۰	۱	۱	۰	۱	۱۳	۰	۲	۱	۰	۲	۱۳	۰	۳	۱	۰	۴	۱۴
لعہ/	۰	۰	۱۳	۰	۱	۴	۰	۱	۱۷	۰	۲	۷	۰	۲	۲۱	۰	۳	۱۱	۰	۴	۱
عو	۰	۰	۱۶	۰	۱	۷	۰	۲	۲۲	۰	۲	۱۳	۰	۳	۴	۰	۳	۲۰	۰	۴	۱۱
عسو	۰	۱	۷	۰	۲	۱۴	۰	۳	۲۰	۰	۵	۳	۰	۶	۹	۰	۷	۱۶	۰	۸	۲۳
سو	۰	۱	۲۲	۰	۳	۲۰	۰	۵	۱۸	۰	۷	۱۶	۰	۹	۱۴	۰	۱۱	۱۲	۱	۱	۱۰
عو	۰	۲	۱۳	۰	۵	۳	۰	۷	۱۶	۰	۱۰	۶	۱	۰	۱۹	۱	۳	۸	۱	۵	۲۱
صو	۰	۳	۵	۰	۶	۱۰	۰	۹	۱۵	۱	۲	۱۹	۱	۴	۰	۱	۷	۵	۱	۱۰	۱۰
سو	۰	۳	۲۰	۰	۷	۱۶	۰	۱۱	۱۲	۱	۳	۹	۱	۷	۱۴	۱	۱۱	۱	۳	۲	۲۱
عو	۰	۴	۱۱	۰	۸	۲۳	۱	۱	۱۰	۱	۵	۲۲	۱	۱۰	۹	۲	۲	۲۱	۲	۷	۸
لو	۰	۵	۶	۰	۱۰	۶	۱	۳	۸	۱	۸	۱۷	۲	۱	۹	۲	۶	۲	۲	۱۱	۲۰
ســو	۰	۵	۱۸	۰	۱۱	۱۲	۱	۵	۶	۱	۱۱		۲	۴	۱۹	۲	۱۰	۱۳	۳	۴	۷
ار	۰	۶	۹	۱	۰	۱۹	۱	۷	۵	۲	۱	۱۴	۲	۸	۰	۳	۲	۹	۳	۸	۱۹

اصل	سود ۱۰ یوم			سود ۱۵ یوم			سود ایک ماہ			سود ۲ ماہ			سود ۳ ماہ			سود ۶ ماہ			سود ایک سال		
	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی
عـــہ/	۰	۰	۱۲	۰	۰	۲۳	۰	۱	۲۲	۰	۳	۲۰	۰	۵	۱۸	۰	۱۱	۱۳	۱	۱۱	۱۱
C	۰	۱	۰	۰	۱	۲۲	۰	۳	۲۰	۰	۷	۱۶	۰	۱۱	۱۲	۱	۱۱	۱	۳	۱۰	۲
سے/	۰	۱	۱۲	۰	۲	۲۱	۰	۵	۱۸	۰	۱۱	۱۲	۱	۱۱	۶	۲	۱۰	۱۳	۵	۹	۳
لعہ/	۰	۲	۱	۰	۳	۲۰	۰	۷	۱۶	۱	۳	۸	۱	۱۱	۰	۳	۱۰	۲	۷	۸	۴
صہ/	۰	۲	۱۳	۰	۴	۱۸	۰	۹	۴	۱	۷	۴	۲	۴	۱۴	۴	۹	۱۲	۹	۷	۵
سے/	۰	۳	۱	۰	۵	۱۷	۰	۱۱	۱۲	۱	۱۱	۰	۲	۱۰	۱۲	۵	۹	۲	۱۱	۶	۵
معہ/	۰	۳	۱۳	۰	۶	۱۹	۱	۱	۹	۲	۳	۱۸	۲	۴	۶	۶	۸	۱۳	۱۳	۵	۶
سعہ/	۰	۴	۲	۰	۷	۱۵	۱	۳	۷	۲	۶	۱۵	۳	۱۰	۰	۷	۸	۳	۱۵	۴	۶
لعہ/	۰	۴	۱۵	۰	۸	۱۵	۱	۵	۶	۲	۱۰	۱۲	۴	۴	۱۹	۸	۷	۱۵	۱ر عہ	۳	۸
عو	۰	۵	۳	۰	۹	۱۴	۱	۷	۵	۳	۴	۹	۴	۹	۱۴	۹	۷	۴	۳ر عہ	۲	۹
عسو	۰	۱۰	۶	۰	۷	۵	۳	۲	۱۰	۶	۴	۱۹	۹	۶	۵	۳ر عہ	۲	۹	۶ر کـ	۴	۱۹
سو	۱	۳	۸	۲	۴	۱۹	۴	۹	۱۴	۹	۷	۵	۱۴	۴	۱۹	۱۲ر عہ	۹	۱۴	۹ر سے	۷	۴
عو	۱	۸	۱۱	۳	۲	۹	۶	۴	۱۹	۱۲	۹	۱۴	۳ر عہ	۳	۱۰	۶ر کـ	۴	۱۹	۱۲ر لعہ	۹	۱۴
صو	۲	۱	۱۴	۴	۰	۰	۸	۰	۰	عہ	۰	۰	۸ر عہ	۰	۰	ے	۰	۰	ے	۰	۰
سو	۲	۶	۱۴	۴	۹	۱۴	۹	۷	۵	۳ر عہ	۲	۱۰	۱۲ر عہ	۹	۱۴	۶ر سے	۴	۱۹	۹ر عہ	۷	۴
عو	۴	۱۱	۱۹	۵	۷	۵	۱۱	۳	۱۰	۶ر عہ	۴	۱۹	۱ر کـ	۷	۵	۳ر لعہ	۲	۹	سے	۴	۱۹
لو	۳	۳	۲۳	۶	۴	۲۰	۱۲	۹	۱۵	۹ر عہ	۷	۵	۶ر کـ	۴	۲۰	۱۲ر لعہ	۹	۱۴	۹ر لعہ	۷	۵
ســو	۳	۱۰	۲	۷	۲	۱۰	۱۴	۴	۱۹	۱۲ر عہ	۹	۱۴	۱۱ر کـ	۲	۱۰	۶ر صہ	۴	۱۹	۱۲ر صہ	۹	۱۴
ار	۴	۳	۵	۸	۰	۰	عہ	۰	۰	C	۰	۰	ے	۰	۰	ـــے	۰	۰	عـہ	۰	۰

جاننا چاہیے کہ ایک پائی کی ۲۴ کوڑی مقرر کی گئی ہیں اس حساب سے کہ اکثر ایک پیسے کے ۷۲ دمڑے کوڑیاں بکا کرتی ہیں ۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

پرامیسری نوٹ کے سود کی جنتری

تعداد روپیہ	سود بحساب [illegible] فیصدی — سود ایک یوم	سود ایک ہفتہ	سود ایک ماہ	سود ایک سال	سود بحساب [illegible] فیصدی — سود ایک یوم	سود ایک ہفتہ	سود ایک ماہ	سود ایک سال	سود بحساب [illegible] فیصدی — سود ایک یوم	سود ایک ہفتہ	سود ایک ماہ	سود ایک سال	سود بحساب [illegible] فیصدی — سود ایک یوم	سود ایک ہفتہ	سود ایک ماہ	سود ایک سال
۱۰۰	۲ پائی	۱ر ۳ پائی	۵ر ۴ پائی	[illegible]	۲ پائی	۱ر ۴ پائی	۶ر	[illegible]	۲ پائی	۱ر ۶ پائی	۶ر ۸ پائی	[illegible]	۳ پائی	۱ر ۱ پائی	۸ر	[illegible]
۲۰۰	۴ پائی	۲ر ۶ پائی	۱۰ر ۸ پائی	[illegible]	۴ پائی	۲ر ۹ پائی	۱۲ر	[illegible]	۵ پائی	۳ر	۱۳ر ۴ پائی	[illegible]	۶ پائی	[illegible] ۸ پائی	[illegible]	[illegible]
۳۰۰	۶ پائی	۳ر ۹ پائی	[illegible]	[illegible]	۷ پائی	[illegible] ۲ پائی	[illegible] ۲ر	[illegible]	۷ پائی	۴ر ۷ پائی	[illegible] ۴ر	[illegible]	۹ پائی	۵ر ۱ پائی	[illegible]	[illegible]
۴۰۰	۸ پائی	۵ر ۱ پائی	[illegible] ۴ پائی	[illegible]	۹ پائی	۵ر ۶ پائی	[illegible] ۴ر	[illegible]	۱۰ پائی	۶ر ۱ پائی	[illegible]	[illegible]	۱ر	۷ر ۴ پائی	[illegible]	[illegible]
۵۰۰	۱۰ پائی	۶ر ۴ پائی	[illegible]	[illegible]	۱ر	۷ر	۱۴ر	[illegible]	۱ر ۱ پائی	۷ر ۸ پائی	[illegible] ۴ پائی	[illegible]	۱ر ۳ پائی	۹ر ۲ پائی	[illegible] ۸ر	[illegible]
۶۰۰	۱ر ۱ پائی	۷ر ۴ پائی	[illegible]	[illegible]	۱ر ۲ پائی	۸ر ۵ پائی	[illegible] ۴ر	[illegible]	۱ر ۳ پائی	۹ر ۲ پائی	[illegible] ۸ر	[illegible]	۱ر ۶ پائی	۱۱ر	[illegible]	[illegible]
۷۰۰	۱ر ۳ پائی	۸ر ۷ پائی	[illegible] ۴ پائی	[illegible]	۱ر ۴ پائی	۹ر ۹ پائی	[illegible] ۱۰ر	[illegible]	۱ر ۶ پائی	۱۰ر ۸ پائی	[illegible]	[illegible]	۱ر ۱۰ پائی	۱۲ر ۱۰ پائی	[illegible]	[illegible]
۸۰۰	۱ر ۵ پائی	۹ر ۹ پائی	[illegible] ۸ پائی	[illegible]	۱ر ۶ پائی	۱۱ر ۲ پائی	[illegible]	[illegible]	۱ر ۹ پائی	۱۲ر ۳ پائی	[illegible] ۴ پائی	[illegible]	۲ر ۱ پائی	۱۴ر ۸ پائی	[illegible]	[illegible]
۹۰۰	۱ر ۷ پائی	۱۱ر ۱ پائی	[illegible]	[illegible]	۱ر ۹ پائی	۱۲ر ۷ پائی	[illegible] ۶ر	[illegible]	۱ر ۱۱ پائی	۱۳ر ۹ پائی	[illegible] ۱۴ر	[illegible]	۲ر ۴ پائی	[illegible] ۶ پائی	[illegible] ۸ر	[illegible]
۱۰۰۰	۱ر ۹ پائی	۱۲ر ۳ پائی	[illegible] ۴ پائی	[illegible]	۲ر	۱۴ر	[illegible] ۱۲ر	[illegible]	۲ر ۳ پائی	۱۵ر ۴ پائی	[illegible]	[illegible]	۲ر ۷ پائی	[illegible] ۴ پائی	[illegible]	[illegible]
۲۰۰۰	۳ر ۶ پائی	[illegible] ۶ پائی	[illegible] ۸ پائی	[illegible]	۴ر	[illegible]	[illegible] ۸ر	[illegible]	۴ر ۴ پائی	[illegible] ۸ پائی	[illegible] ۴ پائی	[illegible]	۵ر ۳ پائی	[illegible] ۹ پائی	[illegible]	[illegible]
۳۰۰۰	۵ر ۲ پائی	[illegible] ۹ پائی	[illegible]	[illegible]	۶ر	[illegible]	[illegible] ۴ر	[illegible]	۶ر ۹ پائی	[illegible] ۱۴ر	[illegible] ۸ر	[illegible]	۷ر ۱۰ پائی	[illegible] ۲ پائی	[illegible]	[illegible]
۴۰۰۰	[illegible]	[illegible] ۱ پائی	[illegible] ۴ پائی	[illegible]	۸ر	[illegible] ۸ر	[illegible]	[illegible]	۸ر ۹ پائی	[illegible] ۴ پائی	[illegible] ۸ پائی	[illegible]	۱۰ر ۶ پائی	[illegible] ۷ پائی	[illegible]	[illegible]
۵۰۰۰	۸ر ۹ پائی	[illegible] ۴ پائی	[illegible] ۸ پائی	[illegible]	۱۰ر	[illegible] ۶ر	[illegible] ۱۲ر	[illegible]	۱۰ر ۱۱ پائی	[illegible] ۸ پائی	[illegible] ۴ پائی	[illegible]	۱۳ر ۱ پائی	[illegible] ۱۲ر	[illegible]	[illegible]
۶۰۰۰	۱۰ر ۶ پائی	[illegible] ۷ پائی	[illegible]	[illegible]	۱۲ر	[illegible] ۱۴ر	[illegible] ۸ر	[illegible]	۱۳ر ۱ پائی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۵ر ۹ پائی	[illegible] ۵ پائی	[illegible]	[illegible]
۷۰۰۰	۱۲ر ۳ پائی	[illegible] ۱۰ پائی	[illegible] ۴ پائی	[illegible]	۱۴ر	[illegible] ۲ر	[illegible] ۴ر	[illegible]	۱۵ر ۴ پائی	[illegible] ۱ پائی	[illegible] ۸ پائی	[illegible]	[illegible] ۴ پائی	[illegible] ۱۱ پائی	[illegible]	[illegible]
۸۰۰۰	۱۴ر	[illegible] ۲ پائی	[illegible] ۸ پائی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] ۶ پائی	[illegible] ۸ پائی	[illegible] ۴ پائی	[illegible]	[illegible] ۵ر	[illegible] ۳ پائی	[illegible]	[illegible]
۹۰۰۰	۱۵ر ۹ پائی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] ۱۴ر	[illegible] ۱۴ر	[illegible]	[illegible] ۸ پائی	[illegible] ۱۰ر	[illegible] ۸ر	[illegible]	[illegible] ۸ پائی	[illegible] ۸ پائی	[illegible]	[illegible]
۱۰۰۰۰	[illegible] ۶ پائی	[illegible] ۹ پائی	[illegible] ۴ پائی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] ۸ر	[illegible]	[illegible] ۱۱ پائی	[illegible] ۵ پائی	[illegible] ۸ پائی	[illegible]	[illegible] ۳ پائی	[illegible] ۱ پائی	[illegible]	[illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

بقیہ محصول اسٹامپ ہنڈی یا رقعہ عند الطلب متعلقہ مد ۱ ضمیمہ ۱ ایکٹ ۱۸۷۹ء حرف (الف)

جس میں بیس سے زیادہ بر آرہنڈویات جنکا ایک ہی برت لکھا جاوے اور جنکی میعاد ایک سال سے زیادہ نہو متعلقہ مد ۱۳ ضمیمہ ۱ ایکٹ ۱۸۷۹ء حرف (ب)

بیع مع...	ذیل سے زیادہ نہو	رسوم مناسب
۰	[illegible]	۲ ر
[illegible]	[illegible]	۴ ر
[illegible]	[illegible]	۶ ر
[illegible]	[illegible]	۱۰ ر
[illegible]	[illegible]	۱۲ ر
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

ہنڈوی جس میں بیس ہزار سے زیادہ تو دس ہزار یا جزو دس ہزار کے لیے چھ روپیہ اضافہ ہوگا۔

محصول بمستک متعلقہ مد ۱۳ ضمیمہ ۱ ایکٹ ۱۸۷۹ء

آئندہ بابت ہر چار یا اوسکی جزو کی جو کہ ہزار سے زیادہ ہو ۔ بڑھتا جاوے گا۔

محصول اسٹامپ سارٹیفکٹ نیلام متعلقہ مد ۱۶ وبعینہ مد ۱ ضمیمہ ۱ ایکٹ ۱۸۷۹ء

آئندہ بابت ہر چار یا اوسکی جزو کے جو [illegible] سے زیادہ ہو بڑھتا جائیگا

فہرست شرح رسوم حساب تالیت جو بابت ارجاع نالش لیجاویگی

تعداد مالیت شئے متنازعہ	رسوم مناسب
[illegible] تک فی [illegible]	۶ ر
[illegible] تک فی [illegible]	۱۲ ر
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

انتخاب قواعد ڈاکخانہ بطرز جدید

پوسٹ کارڈ ۔ اسکے ٹکٹ کیطرف صرف نام اور پتہ پانے والے کا لکھو اور کوئی بات مت لکھو نہین تو چٹھی کا محصول دینا
ہوگا اور پوسٹ کارڈ کو لپیٹنا یا کاٹنا یا اوسمین اور کاغذ جوڑنا نہین چاہیے **خطوط لفوف** ۱ محصول نصف تولہ تک (٫۱)
ایک تولہ تک (۱٫) زائد فی تولہ (۱٫) ۲ رسید کسی کتاب یا پرچہ پر مل سکتی ہے بشرطیکہ پتہ مکتوب الیہ صاف لکھا ہوا ور آدھ گھنٹہ
وقت روانگی سے پیشتر (۱۰) زائد محصول سے لگا ہو ۳ دو آنہ زائد محصول لگانے پر رجسٹری ہوگی **بُک فلٹ یا پیکٹ** ۱
ایک فٹ لمبا دو فٹ چوڑا ایک فٹ موٹا سے زیادہ نہو ۲ صرف چھپا ہوا کاغذ اوسکے اندر ہو یا قلم سے صحیح کیا ہوا پروف سیٹ
۳ اگر لفافہ مہتمم مطبع کے نام پر لکھا ہو کہ قلمی تحریر واسطے طبع اخبار کے اور ایسا ہی کاغذ اسمین ہو تو روانہ ہو سکتا ہے
۴ لفافہ دونون طرف کھلا ہوتا کہ دیکھنے والے کو معلوم ہو کہ کیا ہے ۵ محصول ایک تولہ تک ۱ فق چٹھی ایک لیے سے ۱۰ تولہ تک
(٫۲) ۲۰ تولہ تک (۱٫) زائد فی دس تولہ تک (٫۲) ۶ بیرنگ دس تولہ تک نہوگا زائد باختیار اہلکاران ۷ کمی محصول کا دو چند
مطالبہ ہوگا ۸ اگر اخبار بیرنگ ہوگا تو داخل دفتر ہو جائیگا ۹ جسقدر اخبار کہ ایک مطبع سے روانہ ہوتے ہین اگر اونکا محصول تین
مہینے کا پیشگی ڈاکخانہ مین جمع کیا جاے اور ایک پرچہ تین تولہ تک ہو تو پاو آنہ محصول ہوگا اس سے زائد پر محصول بُک فلٹ ہے۔ **پارسل** ۱
ایک پارسل دو ہزار تولہ (۲۲۵۰) سے زیادہ نہو ۲ کپڑے سے بندھا ہو تو سلائی پر ۵ انچہ کے فاصلے پر نام کی مہر ہو ۳ اگر کپڑے
سے یا ٹین وغیرہ سے بند ہوا ور مہر ہو تو رسید ڈاکخانہ سے ملیگی ۴ بھیجنے والا ایک چٹھی فرستادہ کے نام یا پارسل مین رکھ سکتا ہے
۵ محصول ۴۰ تولہ تک (۲٫) ۸۰ تولہ تک (۱۲) زائد فی ۴۰ تولہ (۴) ۶ بیرنگ کا محصول موافق ڈیوڑھ دو صورت کمی بقدر کمی گیرندہ
کو دینا ہوگا **بیمہ چٹھیات رجسٹری یا پارسل** نمونہ اقرار نامہ جو فرستندہ کو داخل کرنا ہوگا چٹھی یا پارسل بنام مقام
محلہ مین فرستندہ اقرار کرتا ہون کہ اسکے اندر اشیاے ذیل ہین۔ نام شی۔ قیمت۔ دستخط۔ مقام۔ محلہ۔ تاریخ۔ اگر نوٹ ہو تو
اوسکا نمبر بھی ہو ۲ لفافہ رجسٹری یا پارسل پر کل قیمت لکھنا ہوگی ۳ فیس بقدر زائد واسطے بیمہ کے [illegible] تک [illegible] سو تک [illegible] زائد
فی سو [illegible] ۴ یا بین ۷ و ۱۰ بجے صبح کے اور دوپہر سے ۵ بجے شام تک بیمہ ہوگا مگر ڈاکخانجات اردو مین بیمہ نہوگا اور اتوار کے دن ۵
مشتبہ صورت ہونے مین پوسٹماسٹر کے روبرو کھولنا ہوگا **اطلاع متفرق** ۱ محصول بذریعہ لگانے ٹکٹ ڈاک کے ادا ہوگا
اور اوسپر نام لکھکر یا لکیر کھینچکر بگاڑ دینا چاہیے اور دیکھ لینا چاہیے کہ مستعمل شدہ سابق نہو ۲ شرائط مندرجہ پوسٹل گائیڈ انگریزی
کو جو ہر سال ایک کتاب قیمتی [illegible] مین چھپتی ہے اور جسمین سب ڈاکخانجات کے نام بھی لکھے ہوتے ہین اور نیز اشتہارات کو جو وقتاً فوقتاً
چھپتے ہین ملحوظ رکھنا چاہیے ۳ ڈاکخانہ سے روانگی کا وقت دریافت کر کے ایسے وقت مین لفافہ وہان بھیجا جاے تاکہ قریب
وقت مین روانہ ہو سکے اور ہرج نہو ۴ لفافہ کا جوڑ گوند والاکھ دونون سے بند کر دیا جاے اور ایک تاگا مضبوط درمیان لفافہ کے
نتھی کر کے دوسری طرف نکالکر بعد دینے گرہ کے گرہ پر مہر لاکھ بہت درست لگا دیجاے ۵ لفافون پر صاف خط مین مکتوب الیہ
کاتب کا نام وعہدہ وغیرہ و شہر یا پرگنہ کا نام تشریح محلہ و موضع و نام ڈاکخانہ کا بھی جہان سے تقسیم کے لائق ہو حتی الوسع دریافت
کر کے لکھنا چاہیے **ضابطہ بُک فلٹ یا پارسل جسکی قیمت بذریعہ ڈاکخانہ وصول ہوگی** اگر چاہے کہ زر قیمت
کسی شی مرسل الیہ سے بذریعہ ڈاکخانہ وصول کرے تو اس حالت مین پہلے بھیجنے والے پر لازم ہے کہ ایک درخواست پوسٹماسٹر صاحب
کو حسب نمونہ ذیل دے۔ نام و پتہ بھیجنے والے کا۔ نام و پتہ مرسل الیہ کا۔ قیمت شی مرسلہ جسکا روپیہ بذریعہ ڈاکخانہ وصول کرنا چاہتا ہے
محصول بُک فلٹ یا پارسل کا بدستور رہیگا کمیشن ڈاکخانہ کو وقت [illegible] زر قیمت شی مرسلہ سے کہ اندر میعاد ایک مہینے کے روپیہ وصول ہو
دینا ہوگا اور کمیشن حسب ذیل ہوگی قیمت شی مرسلہ کی [illegible] تک [illegible] زائد [illegible] سے [illegible] تک [illegible] زائد [illegible] فی [illegible] ۸ اور قیمت [illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

محصول شی مرسلہ سے جو کچھ باقی رہیگا وہ ڈاکخانہ مرسل الیہ سے وصول کرکے شے مرسلہ حوالہ مرسل الیہ کریگا اور اسی قیمت وصول شدہ سے فیس اپنی حسب شرح صدر حاصل کریگا اور باقی روپیہ فرستندہ کو بذریعہ رسید دیا جاویگا احیاناً اگر مرسل الیہ لینے سے فلٹ یا پارسل سے انکار کریگا ویا صحیح طور پر مرسل الیہ کا پتہ و نشان نملیگا تو ڈاکخانہ شے مرسلہ بھیجنے والیکو واپس دیگا اور نفاذ اس قاعدہ کا مخصوص ملک محروسہ سرکار انگلشیہ مین ہوگا باستثنا ریاستہا ہندوستانی اور کارروائی ضابطہ مذکورہ کی بڑے بڑے ڈاکخانون مین ہوگی اور عموماً ہر ڈاکخانہ متعلق اسکی کارروائی کا نہوگا

ضابطہ منی آرڈر یعنی ہنڈوی سرکاری دوپہر سے چار بجے تک منی آرڈر کا روپیہ ڈاکخانہ سے وصول کرو اور درخواست واسطے منی آرڈر لینے کے داخل کرو جب منی آرڈر جاری کراؤ تب فارم درخواست چھپی ہوئی جو ڈاکخانہ سے ملیگی لیکر اوسمین نام اور پتہ اپنا اور پانیوالیکا اور تعداد روپیہ صاف لکھکر داخل کرنا اور نام صرف ایک شخص پانیوالیکا لکھو اور جو دوکان ہو تو دوکان کا نام لکھو [illegible] سے زیادہ کا منی آرڈر نہین ملیگا اور اوسمین پائی شامل نکرو ایک تاریخ مین ایک ہی آدمی کے نام کے چار منی آرڈر ڈیڑھ ڈیڑھ سو روپیہ تک کے جاری ہوسکتے ہین روپیہ مع کمیشن کے نقد داخل کرو اور کمیشن عہ تک ۲ر سے زیادہ ۲۵ تک ۴ر زیادہ ہر پچیس تک ۴ر اگر منی آرڈر کے ساتھ کارڈ بھیجنا چاہو تو اوسکو اپنی درخواست کے ساتھ نتھی کردو وہ منی آرڈر کے سنگ پانیوالیکو ملیگا جب منی آرڈر گم ہوجاوے تو ڈاکخانہ مین اطلاع کرو اور درخواست اوسکی نقل یعنی مثنی کی کرکے کمیشن داخل کرو تب مثنی ملجاویگا منی آرڈر بیچا نہین جاسکتا ہے اسواسطے اوسپر پانیوالیکے دستخط ضرور ہونے چاہیئے جب دستخط ہوجاوی تب جو کوئی ڈاکخانہ مین اوسکو پیش کریگا اوسکو روپیہ ملجاویگا مگر پیش کرنیوالا سچا ہو اور جو منی آرڈر غیر تقسیم شدہ کے روپیہ پانیوالیکے نام بدلنا چاہو تو دوسری درخواست ڈاکخانے مین مع کمیشن داخل کرو کمیشن کے ٹکٹ منی آرڈر کی پیٹھ پر لگا دیے جاوینگے اور نام بدل دیا جاویگا اگر فقط پتہ و نشان سکونت کا بدلوانا چاہو تو بھی درخواست دوسری دو لیکن کمیشن اوسپر نہین لیجاویگی جب کوئی منی آرڈر تقسیم نہوسکیگا تو تین ہفتہ تک پانیوالیکا پتہ لگنے کا انتظار دیکھکر اور جو انکاری ہوگا تو فوراً ڈاکخانہ تقسیم سے اوسکا روپیہ بھیجنے والیکے نام بذریعہ منی آرڈر واپس ہوگا اور جو بھیجنے والیکا بھی پتہ نہ لگیگا تو میعاد گذرنے پر ضبط ہوجاویگا اس منی آرڈر کا دوبارہ کمیشن نہ لیا جاویگا منی آرڈر کا روپیہ اوسی ضلع سے ملسکتا ہے جسکا نام اوسمین لکھا ہے اور جو تم چاہو کہ کسی ڈاکخانہ دوسرے ضلع سے ملے تو منی آرڈر پر رسید کی جگہ دستخط کرکے مع ایک درخواست اور ٹکٹ کمیشن کے پاس پوسٹماسٹر صاحب صدر ڈاکخانہ اوس ضلع کے جہان سے روپیہ ملنا اوسمین لکھا ہے بھیجدو اور اپنی درخواست مین نام اوس ڈاکخانہ اور ضلع کا جہان سے روپیہ لینا چاہو اور نام پانیوالیکا لکھدو تو نیا منی آرڈر جاری ہوجاویگا اور رسید اوسکی تمھارے پاس آجاویگی اور جو کمیشن نہ بھیجو تو لکھدو کہ منی آرڈر کے روپیہ مین سے وضع کرکے باقی روپیہ کا منی آرڈر جاری ہو جب منی آرڈر کا روپیہ جس مہینے مین کہ وہ جاری ہوا ہے اوسکے آیندہ کے مہینے کی اخیر تاریخ تک وصول ہوسکتا ہے اور اوس تاریخ سے دو مہینے کے اندر دوبارہ کمیشن داخل کرکے مل سکیگا ور دو مہینے گذرجانیکے بعد ضبط ہوجائیگا جیسے کوئی منی آرڈر جون مین جاری ہوا تو ۳۱ جولائی تک روپیہ وصول ہوگا اور ۳۰ ستمبر تک دوسرا کمیشن دیکر ملیگا اور ۳۰ ستمبر کے بعد ضبط ہوجائیگا دوبارہ کمیشن کے ٹکٹ منی آرڈر کی پشت پر چسپان کرنا چاہیئے جو منی آرڈر ضبط ہوگیا ہے اور اوسکا روپیہ لیا چاہو تو صاحب پوسٹماسٹر جنرل کو عرضی دو اور اوس منی آرڈر کو دستخط کرکے عرضی کے ساتھ بھیجو اور اوسمین وجوہات ضبط ہوجانیکی تحریر کرو اور یہ بھی لکھو کہ روپیہ کس مقام پر اور کسکو ملے بھیجنے والیکو یا پانیوالیکو جو صاحب ممدوح درخواست تمھاری منظور کرلینگے تو بعوض اوس منی آرڈر کے جدید منی آرڈر بعد منہائی کمیشن یکچند یا زیادہ کے ملجاویگا اور پھر اوسکا روپیہ وصول ہوجائیگا

سیونگ بنک ڈاکخانہ اگر کوئی اپنا روپیہ جمع کیا چاہے تو جن ڈاکخانون سے منی آرڈر کا روپیہ ملتا ہے وہان جاکر ہم سے پانچسو روپیہ تک جمع کرسکتا ہے اسمین جمع کرنے والا خواہ مرد ہو یا عورت ہو یا لڑکا نابالغ ہم سے کم پانسو سے زیادہ یا چوانیون کے حساب سے باہر ہو وہ رقم نہ لیجاویگی اور پانچ روپیہ پر پاو آنہ مہینہ سرکار سود دیگی اگر کوئی شخص سال بھر تک کا سود نہ لیگا تو یہ رقم بھی داخل اصل کردیجاویگی روپیہ ایک گواہ کے سامنے جمع ہوگا روپیہ جمع کرنیوالا

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

کو علاوہ پابندی قواعد ڈاکخانہ کے اس امر کا بھی پابند رہنا ہوگا کہ کسی دوسرے سیونگ بنک سے معاملہ نکرین روپیہ جمع کرنے والون کو بنک سے ایک کتاب ملیگی کہ جسمین روپیہ کا دینا اور لینا لکھا جایا کریگا اور ہر رقم پر باقی نکالدی جایا کریگی اور اگر یہ کتاب کھو جائیگی تو ایک روپیہ فیس دینے سے دوسری کتاب بھی مل سکتی ہے ڈاکخانہ سے جمع کنندگان کو ہفتہ مین ایک مرتبہ روپیہ ملسکتا ہے مگر اوس کتاب پر رسید لکھنے کی اور اس رسید پر ٹکٹ لگانیکی ضرورت نہین ہے **ڈاکخانہ کا نوٹ** ہر ڈاکخانہ سے تین قسم کا نوٹ ملسکتا ہے یعنی ۸ ہر اور ۸ عہ اور ۸ ر کا ۸ ہر کی فیس ۱ ر ہے عہ ر کی فیس ۲ ر ہے ۸ ر کی فیس ۳ ر ہے جو شخص ایک مقام سے دوسرے مقام کو بھیجے تو روپیہ پانے والیکا نام ضرور لکھدے اور روپیہ پانیوالا اپنے دستخط کرکے ڈاکخانہ سے روپیہ منگوالے اگر وہ ڈاکخانہ ماتحت ہوگا تو اپنے صدر ڈاکخانہ سے روپیہ منگوا کے دیگا نوٹ کھو جانیکی احتیاط سے نمبر لکھہ رکھنا ضروری ہے تاکہ اوس سے پتہ لگ جاے نوٹ اگر مشکوک یا پھٹا یا بگڑا ہوگا تو روپیہ نہ ملیگا نوٹ کی تاریخ اجرا سے تین مہینے تک میعاد ہے بعد اسکے دوبارہ کمیشن دینے سے روپیہ ملیگا اگر پھر بھی تین مہینے گذر جاوین تو روپیہ ضبط

ویلیج پوسٹ آفس یعنے چھوٹے ڈاکخانے واسطے فائدہ عام کے چھوٹے چھوٹے موضعون مین جہان کہ خط کی آمد و رفت ہے اور ڈاکخانہ نہ تھا وہان کے مدرس یا کسی معزز دوکان دار کے سپرد خطوط کی روانگی و تقسیم کردی گئی **ٹیلیفون یعنی وہ تار برقی جسمین منہ سے بات کیجاے** اس قسم کے تار کا بھی اکثر ڈاکخانون مین استعمال ہو رہا ہے **ہندوستان سے انگلینڈ کا محصول** خط آدھے اونس تک پر (۲ ؍ ۸) پوسٹ کارڈ (۱ ؍) اخبار چار اونس پر (۱ ؍) پم فلٹ ۲ اونس پر (۱ ؍) پارسل فی پونڈ ۸ ؍ منی آرڈر فی دو پونڈ (۴ ؍) ۵ پونڈ کے (۱۰ ؍) پونڈ کے (۱۲ ؍) ۱۰ پونڈ کا (عہ) علیٰ ہذا القیاس **ہندوستان سے غیر ولایتونکا محصول** وہ ولایتین جو یورپ یا ایشیا یا امریکا مین واقع ہین اور جنسے سرکار انگریزی سے صلحنامہ ہے مثل فارس یا عدن یا مکہ یا بغداد یا بصرہ یا شام یا مصر یا قسطنطنیہ یا فرانس یا جرمن یا آسٹریا یا روس یا چین یا جاپان - انکا محصول مندرجہ ذیل ہے - خط آدھے اونس پر (۲ ؍) کارڈ پر (۱ ؍) اخبار چار اونس تک (۱ ؍) پم فلٹ ۲ اونس تک (۱ ؍) پارسل دو پونڈ تک ۸ ؍ **ہندوستان سے امریکا کا محصول** امریکا کی ڈاک کے دو راستے ہین ایک اٹلی سے دوسرا یونائیٹڈ کنگڈم سے اگر اٹلی سے جاے تو وزن مندرجہ بالا پر خط کے (۲ ؍) کارڈ کا (۱ ؍) اخبار (۱ ؍) پم فلٹ (۱ ؍) اور یونائیٹڈ کنگڈم سے خط کے (۲ ؍ ۸) کارڈ کا (۱ ؍) اخبار (۱ ؍) پم فلٹ (۱ ؍)

مختصر قواعد تار برقی - ۱ - دفتر ٹیلیگراف صحت پیام کا ذمہ دار نہین ہے ۲ بھیجنے والا اپنے پیام کو صحت کے ساتھ صاف تحریر کرے ۳ کوئی پیام پانچسو لفظ سے زائد کا نہ بھیجا جائیگا اور دوسرا پیام اوسی شخص کیطرف سے جبتک تین گھنٹہ نہ گذر جائین اور لین صاف نہولے نہ بھیجا جائیگا ۴ کل پیامات حروف رومن یا شکل عربی یعنے خط نسخ مین صاف تحریر ہونا چاہیے پیامات دیسی زبان یا کسی زبان ملک غیر مین یا سفر مین بشرطیکہ وہ عربی شکل مین یعنی خط نسخ مین تحریر ہون بھیجے جاسکتے ہین سواے شہرون کے اور مقامات مین دیسی آدمیون کو ترجمہ کی مدد ملسکتی ہے ۵ خبر کے عنوان پر پتہ حسب صراحت قاعدہ ۱۶ کے لکھا جائیگا اور صحیح دستخط اور پتہ فرستندہ کا نیچے مضمون خبر کے تحریر ہونا چاہیے فرستندہ خبر خانگی بغرض تصدیق دستخط طلب بھی ہوسکتا ہے ۶ پتہ مین کل تصریح جس سے روانگی پیام کی منزل مقصود پر ہوسکے درج ہونا چاہیے فرستندہ متحمل اون نتائج کا جو بوجہ پتہ ناکافی کے پیدا ہون ہوگا بعد روانگی پیام کے منسوخی یا اصلاح یا ترمیم یا تکمیل نہین ہوسکتی مگر باداے محصول ثانی و بذریعہ خبر ثانی ۷ ہر عبارت مشکوک کی و تصدیق فرستندہ پیام یا اوسکے قائم مقام کی ہونا چاہیے ۸ اگر کسی شخص کو خبر تار برقی ایسے مقام سے بھیجنا ہو جہان دفتر تار برقی نہین ہے تو اوسکو لازم ہے کہ اوس خبر کو دفتر تار برقی مین باداے محصول ڈاک رجسٹری کراکے مع محصول خبر بذریعہ ٹکٹ ڈاک یا ٹکٹ ٹیلیگراف کے اوس دفتر سرکاری تار برقی مین بھیجے جو اوس مقام سے متصل ہو اور رسید اوسکی بلا محصول ڈاک فرستندہ کے پاس بھیجدیجائیگی لیکن اگر زر محصول ناکافی بھیجا گیا ہوگا تو فرستندہ کے پاس خبر مع اسٹامپ ناکافی سروس بیرنگ واپس بھیجا جائیگا ۹ خبر اون مقامات کو بھی جاسکتی ہے جہان تار گھر نہو مگر ایسی صورت مین فرستندہ کو یہ تحریر کرنا چاہیے کہ بلا محصول ڈاک خبر مذکور

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

بذریعہ کسی دفتر ٹیلیگراف کے مکتوب الیہ کے پاس پہونچیگی ایسی صورتمین محصول ڈاک نہ لیا جائیگا بلکہ دفتر تار بھر خود متحمل ہوگا اور اگر فرستندہ کو خبر بذریعہ
ڈاک دیسی بصیغہ رجسٹری بھیجنا منظور ہو تو لفظ بلا محصول ڈاک کے آگے لفظ رجسٹری شدہ لکھے اور اوس رجسٹری کی بابت دو آنہ بھیجے
لیکن جو خبرین کہ ملک غیر کو اسطرح پر بھیجی جائینگی تو فرستندگان خبر کو خرچ رجسٹری ادا کرنا لازمی ہوگا ۱۰ کل محصول بابت خبر کے پیشگی بذریعہ
اسٹامپ کے لیا جائیگا مگر جب بذریعہ میل اسٹیمر یعنی جہاز ڈاک یا دیگر جہاز کے بغرض روانگی موصول ہو خبر بیرنگ بندرون سے روانہ ہوسکیگی
جبکہ نام جہاز کا بھی ظاہر کر دیا جاوے خبر بیرنگ موسوم الیہ خبر کو حوالہ نکیجائیگی جبتک کہ محصول ادا نہووے ۱۱ محصول بابت خبر تار برقی کے
بذریعہ اسٹامپ ٹیلیگراف کے ادا ہونا چاہیے اور وہ اسٹامپ ہر خزانہ اور ہر سرکاری ٹیلیگراف اسٹیشن مین دستیاب ہوسکتے ہین اسٹامپ
ٹیلیگراف دو چہرہ کے ہوتے ہین اسلیے کہ نصف چہرہ اوپر کار سید پر چیپکا کے واپس کر دیا جاوے جسکے ذریعے سے فرستندہ خبر کو ثبوت
اس امر کا حاصل ہوگا اوسکی خبر بوجہ اسٹامپ کے مخفی نہین کر دی گئی اور نصف ٹکٹ زیرین خبر پر لگا دیا جائیگا بطور اس سند کے کہ اوسکی
بابت محصول ادا ہوگیا نقشجات جنپر خبر تحریر ہونا چاہیے بلا قیمت ٹیلیگراف اسٹیشنون سے ملسکتے ہین اور فرستندگان خبر کو ہوشیاری
کے ساتھ مقامات خالی پر بغرض مذکور نقشہ جات خبر پر ٹکٹ اسٹامپ چسپان کرنا چاہیے یعنی نصف ٹکٹ اوپر کار سید پر اور نصف ٹکٹ
زیرین خبر پر ہونا چاہیے اور اس امر کا بھی لحاظ چاہیے کہ اسٹامپ مذکور ساتھ اسٹامپ دفتر کے جسپر نام اسٹیشن و تاریخ درج ہو بگاڑ دیا گیا یا نہین
وہ ٹیلیگراف اسٹامپ جنکے دو ٹکڑے قبل بھیجے جانے دفتر ٹیلیگراف کے ہوگئے ہون یا جنکی شکل کسی طریق پر خراب ہوگئی ہو لیے نہین جاینگے
۱۲ خبر معمولی متعلق ریاست رجواڑہ جو منجانب عہدہ داران سرکاری روانہ ہو محصول اوسکا بذریعہ زر نقد یا اسٹامپ کے قبل روانگی
ادا ہونا چاہیے اور شرح محصول خبر راج کی وہی ہی جو خبر اشخاص خانگی کے لیے مقرر ہے ۔ لیکن خبر ضروری ریاست مذکور کی بابت جائز ہے
کہ فرستندہ بعد روانگی خبر کے ۲۴ گھنٹہ کے اندر محصول دریافت کرکے ادا کرے ۱۳ خبر ریاست پر جسپر لفظ ضروری نہ لکھا ہو خبر معمولی متصور
ہوگی ۱۴ کوئی خبر بلا ادائے محصول بجز اشکال مندرجۂ بالا کے نہ بھیجی جائیگی ۱۵ - افسر ٹیلیگراف ایسی خبر کی روانگی سے انکار کرسکتا ہے
جو قطعی طور پر قابل اعتراض یا تعجب انگیز ہو اگر خبر مشتبہ ہو تو سیکرٹری گورنمنٹ یا چیف سول یا ملٹری افسر سے استصواب کیا جاسکتا ہے
۱۶ - کوئی محصول بابت روانگی پتہ کے نہ لیا جائیگا پتہ مین نام جہان سے جہان تک خبر بھیجی جاوے اور صحیح نام یا پتہ بھیجنے والیکا اور موسوم الیہ
کا لکھنا چاہیے اور الفاظ سوا اسکے بلا محصول روانہ ہونگے اور اندر مضمون خبر کے بھیجنے والا خبر کا اگر پتہ نشان اپنا ظاہر کریگا تو اوسکی بابت بھی
محصول لیا جائیگا ۱۷ فرستندہ خبر سے محصول بابت جواب خبر کے پیشگی لیا جائیگا جو وہ چند محصول خبر اصلی سے زائد نہو اور ایسے جواب طلب
خبر صرف ایک ہی شخص کے نام روانہ ہوگی نہ چند اشخاص کے نام اور فرستندہ خبر کو اپنی خبر مین یہ لکھنا چاہیے کہ محصول جواب ادا کیا گیا
۱۸ کوئی واپسی محصول کی کسی حالت مین بابت خبر ریاست راج کسی قسم یا کسی خبر عام یا غیر ضروری یا خانگی کے نہوگی اور کوئی واپسی محصول
کی بابت کسی خبر معمولی یا ضروری یا خانگی کے جو کلاً یا جزواً ناقابل تفہیم ہو نہوگی سوائے اوس صورت کے کہ محصول زائد بابت خبر حسب
خبر مذکور کے منجانب فرستندہ ادا کیا گیا ہو ۱۹ کوئی خبر معمولی یا ضروری خانگی حوالہ نہ کیجاوے یا اوسکی نسبت بوجہ قصور دفتر ٹیلیگراف
تاخیر کثیر ہو تو محصول جو اوسکی بابت ادا کیا گیا ہے فرستندہ خبر کو واپس دیا جائیگا ؛ ۲۰ فرستندہ اور موسوم الیہ خبر کو استحقاق حاصل
کرنے نقل خبر مصدقہ کا ہے اور معمولی محصول ہر خبر کی بابت ۴ ہی اور عام دفتر ٹیلیگراف مین نقل خبر کی صرف تین روز تک رہتی ہی اگر
تین روز کے بعد بغرض حصول نقل خبر پیش کیجاوے تو ٹیلیگراف چیک آفس کلکتہ مین پیش کرے اور درخواست مذکور چھ مہینے کے اندر تاریخ
خبر سے پیش ہوسکتی ہے بعد چھ مہینے کے کل نقولات خبر تلف کر دیے جاتے ہین اور درخواست نقل کے ساتھ ایک آنہ کا ٹکٹ ڈاک بغرض
جواب بھیجنا چاہیے اور اگر ٹکٹ ایک آنہ کا نہ بھیجا جائیگا تو جواب بیرنگ آئیگا ؛ ۲۱ ایک خبر ایک ہی شہر مین اگر کئی شخصونکو بھیجی جاوے
تو محصول ایک خبر کا پورا باقی فی خبر ۴ ہوگا محصول عام خبر تار برقی جو مابین اوقات دفتر ٹیلیگراف کے بغرض روانگی بذریعہ
۶ میل واقع سنٹرل گورنمنٹ دفتر ٹیلیگراف کے پیش کیجائین - آٹھ لفظ تک ۴ ر - ۱۶ لفظ تک ۸ ر محصول خبر تار برقی غیر ضروری

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جو مابین اوقات کام دفتر ٹیلیگراف بغرض روانگی دقت شب کے پیش کیجاوے اور جو انگی منزل مقصود پر اول وقت صبح آیندہ کو پہونچنا مقصود ہو۔ آٹھ لفظ تک ۱ر۔ زاید ہر فی لفظ ۱ر **محصول خبر معمولی تار برقی** جو مابین اوقات کام دفتر ٹیلیگراف کے پیش کیجاوے آٹھ لفظ تک ۱عہ۔ آٹھ لفظ سے زائد فی لفظ ۲ر **شرح محصول ضروری خبر تار برقی** جو مابین اوقات کام دفتر ٹیلیگراف کے فوراً روانہ کیجاوین۔ آٹھ لفظ تک ۱۲ آٹھ لفظ سے زائد فی لفظ ۴ر **محصول خبر واسطے طبع اخبار** کے ۴۳ **لفظ تک** اگر غیر ضروری خبر ہو تو ۸ر اگر خبر معمولی ہو تو ۱عہ ر۔ اگر ضروری ہو تو ۲ہ **تار برقی انگلینڈ** چٹگام یا اوس سے پچھم کے شہرون سے انگلینڈ کو اگر تار دیا جاوے بشرطیکہ ترکی کی راہ سے ہو تو فی لفظ ۲ہ ہونگے اور اگر طہران یا نہر سویز کی راہ سے ہو تو فی لفظ ۱۲ہ ہونگے اور اگر کوئی شہر پورب کیجانب چٹگام سے ہوگا تو فی لفظ ۲ر زائد ہونگے ✤

گرہن متعلقہ سنہ ۱۸۸۴ عیسوی

واضح ہو کہ زمین کی شکل گول ہے اور اس گولائی کے سبب سے آفتاب یا مہتاب ہر وقت ایک شہر کے مقابلہ مین نہین رہتے مثلاً جس وقت آفتاب ایک شہر کے سامنے ہے تو وہان دن ہے اوسی وقت جس شہر کے مقابل نہین ہے وہان شب ہے علیٰ ہذا القیاس کہین شام ہے کہین صبح ہے غرضکہ ہر شہر کے وقت جداگانہ ہین اور یہی قاعدہ گرہن کے واسطے بھی ہے کیونکہ جس وقت آفتاب مین گرہن پڑیگا تو جس شہر کے سامنے ہوگا وہان ضرور دوپہر دن ہوگا اور جو شہر کہ شرقاً یا غرباً ہٹے ہونگے بیشک وہان دوپہر سے قبل یا بعد ہوگا بلکہ اکثر جگہ اوس وقت شب باقی ہوگی تو اس نقشہ مین یہ التزام کیا گیا ہے کہ امسال جو جو گہن نمایان ہونگے تو کس شہر سے کس شہر تک اونکا دکھائی دینا ممکن ہے اور کہان نہ دکھائی دینگے طریقہ اسکے جاننے کا یہ ہے کہ جو وقت سورج گہن کا ہے تو نقشہ مندرجہ ہذا مین اوسوقت کس کس شہر مین دن ہے اور کہان کہان شب ہے جہان رات ہے وہان سورج گہن نہ دکھائی دیگا اور اسی پر چاند گہن کو بھی قیاس کرنا چاہیے کہ جن جن شہرون مین دن ہوگا وہان ہرگز نہ دکھائی دیگا۔

پس رات اور دن کے فرق معلوم کرنیکو یہ شکل ☞ ( ) یہ شکل رات کی بنادی ہے مثلاً ۱۲ بجے گہن پڑا تو نہین معلوم کہ رات ہے یا دن ہے اب اس شکل کے ہونے یا نہونے سے رات اور دن معلوم ہوجائیگا بلکہ یہ بھی معلوم ہوجائیگا کہ کس شہر مین کس وقت گہن دکھائی دیگا ✤

نام شہر	۲۷ مارچ سورج گہن	۱۰ اپریل چاند گہن	۴ اکتوبر چاند گہن	۱۹ اکتوبر سورج گہن
لنڈن	۶ بجے صبح	دوپہر دن ۱۲ بجے	۱۰ بجے شب	۱ بجے شب
قسطنطنیہ	۸ بجے	۲ بجے	۱۲.۰ بجے	۳ بجے
مصر	"	"	"	"
زنجبار	۸.۰ بجے	۲.۰ بجے	۱.۰ بجے	۳.۰ بجے
مکہ	۹ بجے	۳ بجے	۱.۰ بجے	۴ بجے
شیراز	۹.۰ بجے	۳.۰ بجے	۲ بجے	۴.۰ بجے
کابل	۱۰.۰ بجے	۴.۰ بجے	[illegible] بجے	۵.۰ بجے
بمبئی	۱۱ بجے	۵ بجے	۳.۰ بجے	۶ بجے
لاہور	"	"	"	"
دہلی	۱۱ بجے	۵ بجے	۳.۰ بجے	۶ بجے
حیدرآباد دکن	"	"	"	"
رام پور	"	"	"	"
کانپور	۱۱.۰ بجے	۵.۰ بجے	۴ بجے	۶.۰ بجے
الہ آباد	" بجے	"	"	"
بنارس	"	"	"	"
پٹنہ	۱۱.۰ بجے	۵.۰ بجے	۴ بجے	۶.۰ بجے
مرشدآباد	۱۲.۰ بجے	۶ بجے	۴.۰ بجے	۷ بجے
کلکتہ	"	"	"	"
رنگون	۱.۰ بجے	۶.۰ بجے شام	۵ بجے	۷.۰ بجے
چین	۲.۰ بجے	۷.۰ بجے	۶ بجے صبح	۸.۰ بجے
مکسیکو	۱۱.۰ بجے	۵.۰ بجے صبح	۴ بجے	۶.۰ بجے
ڈمرارہ	۲ بجے	۷.۰ بجے	۶ بجے شام	۸.۰ بجے

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

تواریخ سلطنت ترکی[١] من ابتدای زمان غازی عثمان خان تا عہد سلطان عبد الحمید خان ثانی خلد اللہ ملکہ و سلطنتہ

سلطان الغازی عثمان خان اول

یہ شخص اوس سلیمان شاہ تاتار کا پوتا ہی جسنے اپنی فتح کا ڈنکا
مثل چنگیز خان کے جمایا تھا اور اسی ایام میں اپنے ملک ترکستان
سے ہجرت کر کے روم کا قصد کیا اور صوبہ آذربائجان وغیرہ پر قابض ہوتا
ہوا صوبہ اہلاط[١] پر پہونچا وہانسے شاہ علاؤالدین[٣] کے ظل عاطفت
میں آکر ایشیا جنوبی کی سمت بڑھتا تاتاریوں پر فتوحات حاصل
کرتا ہوا دریائے فرات پر پہونچا اور وہیں قضا کی اسکے چار فرزند
تھے منجملہ اونکے طغرل نے شاہ علاؤالدین کے دل میں بڑی جگہ
پیدا کی اور اکثر فتوحات اوسکی طرف سے حاصل کیں آخرکو بعد
انتقال طغرل کے اوسکا بیٹا عثمان خان جو کہ ۶۵۷ ہجری
مطابق ۱۲۵۹ء میں پیدا ہوا اپنے باپ کے کام پر مقرر ہوا چونکہ
ستارۂ اقبال بلند تھا شاہ علاؤالدین نے اپنی لڑکی سے عقد کر دیا
اور بجز اس لڑکی کے کوئی لڑکا نہ تھا اس سبب سے تمام نظم و نسق
عثمان خان نے سپرد کیا سکہ اسی کے نام کا جاری کر دیا اگرچہ
حکومت کامل اسکو حاصل ہوگئی لیکن تا حیات علاؤالدین
عثمان خان نے خطاب شاہی نہ قبول کیا اور نہ کسی طرح کی حرکت
کی بلکہ شہر قلز اور قراسہری وغیرہ کو فتح کیا ایکبار شہزادہ
بیلیجگی نے عثمان کی دعوت کر کے یہ چاہا کہ کسی مکاری سے
ہلاک کریں مگر وقت پر نا کامیاب ہوا عثمان اور اوسکے ہمراہی
مکان شہزادہ مذکور میں آگ لگا کے باہر نکل آئے اور اوسکی
صوبجات اور قلعجات کو جمیع کے سلطان علاؤالدین کی
مملکت کے ملحق کر دیا غرض بعد فتوحات بسیار ۷۲۶ ہجری
مطابق ۱۳۲۶ء میں ۲۷ برس سلطنت کر کے ۶۹ برس کے سن
میں وفات پائی یہ بادشاہ ایسا کریم اور سپاہ پرور تھا کہ
بعد انتقال بجز اسلحہ کے اور کچھ نقد نہ نکلا ٭

[١] یہ شہر سرحد شام پر واقع ہے ۱۲
[٢] یہ صوبہ ارمینیہ کبری یعنے ایشیای روم کا ایک شہر ہے ۱۲
[٣] یہ بادشاہ اوسوقت روم و شام وغیرہ کا حاکم تھا ۱۲

سلطان آرخان

غازی آرخان جو کہ ۶۹۱ ہجری مطابق ۱۲۹۲ء میں پیدا ہوا تھا
بعد انتقال اپنے والد کے ۷۲۶ھ مطابق ۱۳۲۶ء میں ۳۵ برس
کے سن میں تخت عثمانیہ پر جلوہ افروز ہوا اسنے شہر بروسہ
جسکو حین حیات اپنے والد کے فتح کیا تھا اپنا پایہ تخت قرار دیا
اس بادشاہ نے مثل عنگولہ و کلندرہ و ابدوس و سمندرہ وغیرہ
فتح کیے حاکم نقمیدیا کو جنگ میں مار کے اوسکے شہر پر تسلط کیا
ساکنان شہر کو امن دی صوبہ بتھینیہ کے تمام شہر کو اپنے تصرف میں
لایا بادشاہان سلجوقیہ کے سکون کو مٹایا اپنے نام کا سکہ جاری
کیا اپنے بھائی علاؤالدین کو عہدہ وزارت دیکر سپہ سالاری
فوج پر مامور کیا اس زمانہ میں کچھ سپاہ شاہی نے تمردی اختیار
کی آرخان نے عیسائیوں کو بھی فوج میں بھرتی ہونے کی اجازت دی
لیکن اس شرط پر کہ جو مسلمان ہو جائے اس حکم پر ہزارہا
عیسائی مسلمان ہو کر فوج میں بھرتی ہونے لگا چند روز
میں جو خدشہ پہلی فوج سے ہوا تھا وہ جاتا رہا شہر نیشا
اور نکاق جو ایک بڑی صناعی کی جگہ تھے جنپر عثمان خان نے
فتح نہ پائی تھی وہ بھی قبضہ میں آگئے جب یہ حال دیکھا
تو شاہنشاہ قسطنطنیہ نے منادی کر دی کہ یورپ سے کوئی
یونانی ایشیا میں اور ایشیا سے کوئی عثمانی یورپ میں نہ آنے
پاوے باوجود اس حکم کے سلیمان پاشا افسر فوج
عثمانیہ ایک حیلہ سے یورپ میں پہونچ ہی گیا اور جا بجا
قسطنطنیہ کے گرد نواح کے شہروں پر قبضہ کر کے
یورپ ہی میں قیام کیا ایک روز فوج کا جائزہ
لیتے وقت گھوڑے سے گر کر فوراً انتقال کر گیا
غازی آرخان بھی اسکے صدمہ میں بعد ایک سال
کے ۷۶۱ ہجری مطابق ۱۳۵۹ء ۳۵ برس سلطنت
کر کے ۷۵ برس کے سن میں راہی ملک بقا ہوا ٭

سلطان الغازی مرادخان اول

بعد رحلت غازی آرخان کے اوسکے چھوٹے بیٹے مرادخان کو
چالیس برس کے سن میں تخت عثمانیہ میسر آیا اس بادشاہ
نے اپنے باپ کی سلطنت کو ترقی دی اور اسکے
زمانہ میں اہل ہنگری و سرویہ پر ترکوں کو اول فتح حاصل
ہوئی تھی شاہ سرویہ نے بعوض ۴۰ ہزار روپیہ سالانہ اور
ایکہزار سوار خراج دینے پر سلطان سے صلح کی شاہ
بلگیریہ نے اپنی بیٹی کو نذر سلطان کیا ایک مدت
کے بعد سلطان مرادخان کے فرزند نے پسر شاہ
یونان سے دوستی کر کے سلطان سے بغاوت
کی اور دونوں نے بادشاہ سے جنگ کرنا چاہا
بادشاہ نے اپنے اور شاہ یونان کے لڑکے کی بغاوت کی
اطلاع شاہ یونان کو دی اوسنے کہا کہ میں اس حال سے
آگاہ نہیں بہتر ہے کہ دونوں کو سزائے معقول دیجائے سلطان
نے فوج بھیجکر دونوں کو گرفتار کیا اپنے بیٹے کو قتل کیا
پسر شاہ یونان کو اوسکے باپ کے حوالہ کیا باپ نے
بیٹے کی آنکھیں نکلوا ڈالیں اس عرصہ میں اہل بلگیریہ
و سرویہ و باسینیا و اہل ہنگری ملکر ترکوں سے جنگ آور
ہوئے جسمیں ۱۵ ہزار ترکی تباہ ہوئے مگر بعد تین ماہ کے ۷۹۱ھ
مطابق ۱۳۸۹ء میں ترکوں نے سبکو شکست فاش دی اور بلگیریہ
کو مملکت عثمانیہ میں داخل کر لیا یہ حرکت شاہ سرویہ کو ناپسند
آئی اور فوج بسیار فراہم کر کے پھر جنگ کی مگر اسمیں بھی ترکوں
کو فتح ہوئی اور شاہ سرویہ گرفتار ہوا مگر وقت ملاحظہ مقتولان
سرویہ کی کسی سپاہی نے جو کشتوں میں پوشیدہ تھا سلطان کو ایسا زخم مارا
کہ روح پرواز کر گئی قاتل مرادخان ہمراہ شاہ سرویہ کے قتل کیا گیا
یہ بادشاہ بعمر ۷۱ سال ۳۰ برس حکمرانی کر کے ۷۹۱ھ
مطابق ۱۳۸۹ء میں فوت ہوا ٭

[١] اس تواریخ میں جسقدر کہ تصاویر بنائی گئی ہیں ناظرین اونکو مصنوعی نہ سمجھیں بلکہ ایک انگریزی تواریخ معتبر سے بعینہ نقل کی گئی ہیں ۱۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یلدرم بایزید خان اول

بعد رحلت غازی مراد خان کے ۷۹۱ھ ہجری
مطابق ۱۳۸۹ء میں تخت نشین ہوا شاہ سرویہ
جدید نے بھی مجبور ہو کے اپنی بہن بایزید خان
کی زوجیت میں دیکر صلح کر لی وہان سے فراغت
کر کے دوسرے مقامون مثل کاسٹی مونی
و ساسون و ابیشیہ وغیرہ شہرون کو اپنی سلطنت
سے ملا لیا اور پہلے سب سے یہی بادشاہ خطاب
سلطانی سے ملقب ہوا اسکے عہد مین پوپ یعنے
سردار عیسائیان نے فرانس وغیرہ کے بڑے بڑے
عیسائیون کو جمع کر کے ترکون پر بڑے زور شور سے
دھاوا کیا اور راہ مین جسقدر ملک ملے سب کو
فتح کرتے ہوئے چلے آتے تھے کہ سلطان نے
دریاے باسفرس اوتر کر روکا اور بعد جنگ نیسپالس
کے فتح پائی وہان سے واپس آکر شہر انجیستر کو
اپنے قبضے مین لایا شاہ قسطنطنیہ نے بشرط مبلغ
[illegible] سالانہ بطور خراج دینے اور ایک کلیسا کے
مسجد اور ایک قاضی واسطے فیصلہ مسلمانان کے
مقرر کرنے پر صلح کر لی جب تسلط کامل ہو گیا تو بادشاہ
طرف عیاشی و شراب خواری کے مائل ہوا ناگاہ خبر
آئی کہ امیر تیمور صاحبقران جسنے ترکستان سے ہندوستان
تک چشم زدن مین فتح کیا ہے سلطنت عثمانیہ پر آگیا
بادشاہ نے جو سنا تو مقابلہ پر آمادہ ہوا اور جلد ہی انگورہ
مین امیر تیمور کی تاتاری سپاہ نے چار ہزار جنگی ترکیون کے
سرونکو اوکھیڑ کی انہین دباکر زندہ گرفتار کیا بادشاہ
گھبرا کر ایشیا کیطرف بھاگا وہان بھی تیمور نے پیچھا کیا اور گرفتار
کر کے پنجرہ آہنی مین بند کر دیا ۸۰۵ھ مطابق ۱۴۰۳ء مین
اوسی قید مین مر گیا امیر تیمور نے اسکے فرزند موسی کو کچھ
اسباب یراق وغیرہ دیکر رخصت کر دیا اور خود واپس آیا

سلطان محمد خان اول

جب یلدرم بایزید قید تیمور مین آیا فرزند اوسکا بھاگ کر اپنی مملکت مین
آیا اور باہم خوب جنگ کی اسی اثنا مین شہزادہ موسی بھی
آگیا اور جنگ مین شریک ہو گیا اور ہمراہ اپنے بڑے بھائی
سلیمان خان کے ہو کر چھوٹے بھائی محمد خان سے جنگ کی مگر اتفاق
تقدیر سے محمد خان نے سب پر فتح پائی اور سلیمان کو اوسکے
لشکر نے اور موسی کو محمد خان نے قتل کیا اور تخت سلطنت پر
جلوہ افروز ہو کر شاہان فرنگ یونان سے راہ و رسم جاری
کر دیا حاکم قرمان نے جو کہ دشمن بایزید تھا فرصت پا کر
شہر برصہ کو تاخت و تاراج کیا اور قبر بایزید کو کھدوا کے
آگ لگا دی محمد خان نے سنتے ہی فوج کشی کی اور جاتے ہی
دشمن کو ہزیمت دی اور اوسکے بیٹے مصطفے بیگ کو گرفتار
کر لیا مصطفے بیگ جس وقت کہ حضور سلطان آیا ایک کبوتر
اپنے سینہ پر زیر جبہ رکھتا لایا اور بادشاہ سے
چھاتی پر ہاتھ رکھ کے عرض کیا کہ بخدا جبتک اس جسم مین
جان ہو سلطان سے مخالفت نکرونگا بادشاہ نے عفو تقصیر
کر کے چھوڑ دیا چھوٹتے ہی کبوتر کو ... ان شاہی کو غارت کرنا
شروع کیا پھر گرفتار کیا گیا اور حضور بادشاہ بھیجا گیا
بادشاہ نے کہا کہ گو تو نے بدعہدی کی مگر مین بدعہد
نہین ہون جا تجھکو معاف کیا اس عرصہ مین
ایک شخص مصطفے ثانی نے پسر بایزید بنکر سلطان
سے شکست کھا کر ایک صوبہ قیصر روم مین پناہ
لی بادشاہ نے قیصر روم کو لکھا اوسنے جواب دیا
کہ گو پناہ گیر کو واپس دینا خلاف سلطنت ہے
مگر مین اوسکو زندگی بھر قید رکھونگا سلطان نے منظور
کر لیا چند مدت بعد بادشاہ کو مرض اسہال معوی ہوا
شدہ شدہ مالیخولیا تک نوبت پہونچی آخر ۸۲۴ھ مطابق
۱۴۲۱ء بعمر ۴۷ برس ۸ سال ۱۰ ماہ سلطنت کر کے انتقال
کیا جنگی جہاز اور علم عروض اسی بادشاہ کے وقت مین جاری ہوا

سلطان مراد خان ثانی

مراد خان جو ۸۰۶ھ مطابق ۱۴۰۴ء مین پیدا ہوا تھا بعد
وفات اپنے باپ محمد خان کے ۱۸ برس کی عمر مین اورنگ نشین ہوا
قیصر روم نے بسبب صغر سنی اسکو بے وقعت سمجھکر اوسکے چچا
مصطفے بیگ کو جو اوس شہر مین رہا کیا کہ تم سلطان سے لڑو اور
تمہارے ملک مفتوحہ سے جو مجھے پسند آئے وہ مجھکو دو
اوس مکار نے منظور کر کے سلطان سے جنگ چاہی سلطان نے فوج کثیر
بایزید پاشا کو روانہ کیا مگر اوسکو شکست ہوئی پھر سلطان
خود مقابلہ پر گیا تب مصطفے بیگ بھاگ کر گیلی پولی مین
پناہ گزین ہوا سلطان نے وہین قتل کروا ڈالا اور بجانب
قیصر روم پہونچکر قسطنطنیہ کا جو اوسکی دارالسلطنت تھا محاصرہ کیا
گو سلطان فتحیاب نہوا مگر قیصر روم عاجز آگیا اور صلح کر لی
بعدہ سلطان نے حاکم سفاب سفندیار کی بیٹی سے شادی
کی جس سے محمد خان ثانی پیدا ہوا جب بادشاہ یونان
دشمن سلطان ہوا حاکم رومیلیا نے اوسکو شکست دیکر
شاہ ہنگری کو بھی شکست دی اور مال غنیمت نذر سلطان
کیا پھر حاکم سرویہ وغیرہ نے فوج سلطانی سے جنگ کی
۲۰ ہزار ترکون کا خون ہوا دوبارہ پھر سلطان نے اور فوج
بھیجی اوسے بھی شکست ہوئی پھر بڑے بڑے سردارونکو بھیجکر آپ
ایک مہم ایشیا مین مصروف ہوا اور فتح پائی مگر یورپ مین
چونکہ والی جرمن بھی شریک تھا ترکون نے زک پائی اور لڑائی بدستور رہی
سلطان کو تردد پیدا ہوا اور چند شہر دیکر صلح کر لی اور دس برس تک امن رہنے کی
عہدنامہ ہو گیا پھر سلطان محمد خان اپنے پسر کو حکومت دیکر گوشہ گزین
ہوا بعد یکماہ پوپ نے شاہ ہنگری کو سلطان سے لڑا دیا بوجہ نابالغی
محمد خان پھر مراد خان نے جنگ کی اور ترکون نے ہزیمت پائی اتفاقاً
شاہ ہنگری مقابل ہوا سلطان نے بضرب گرز گھوڑے کو مع سوار گرا کر سر کٹوا لیا
اور معہ عہدنامہ کے نیزہ پر تشہیر کیا یہ حال دیکھکر فوج ہنگری فراری ہوئی اور
شہر ... سرحد عثمانی مین ملا لیا بعد چند روز بیمار رہکر محرم
۸۵۵ھ مطابق ... ۳۰ برس ماہ ۸ روز حکمرانی کر کے بعمر ۴۹ برس رحلت ہوا

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ابو المعالی سلطان محمد خان ثانی فاتح شہر قسطنطنیہ

بعد انتقال مراد اوسکا بیٹا محمد خان دسوین محرم ۸۵۵ھ ہجری کو تخت نشین ہوا جو کہ اسکے عہد مین قسطنطین یازدہم شاہ قسطنطنیہ تھا محمد خان کو نادان جانکر فساد پر آمادہ ہوا اور اولاد بایزید سے جو ایک مفسد اوسکے پاس گرفتار تھا اوسکے وظیفہ کی درخواست کی اور کہلا بھیجا کہ عدم منظوری مین قید سے رہا کر دیا جائیگا محمد خان نے چند اسباب کو ٹالا اور ایشیا کیجانب جتنے مفسد تھے کسی سے لڑکر اور کسی کی دلجوئی کر کے صلح کرتا رہا بعد انتظام کے پہلے تو وکلار یونان کو نکالا اور فوراً قسطنطنیہ مین قلعجات تعمیر کیے قسطنطین شاہ یونان نے موقوفی تعمیر قلعہ چاہی سلطان نے نامنظور کیا اور عثمانیون نے یونانیون پر تشدد کرنا شروع کیا پھر تو قسطنطنیہ کا بخوبی محاصرہ ہوا قسطنطنیہ مین بھی تیاریان ہونے لگین اور شاہ یونان نے علمائے عیسائیان سے مدد مانگی یونانی اور اٹلی فوج جمع ہوئی ترکیون نے بحر مارمورا تک ۷۰ ہزار ترکی کی جمعیت سے قسطنطنیہ کا کامل محاصرہ کر کے گولہ اندازی کی ۴۹ دن کے بعد دیوار قسطنطنیہ کو توڑ ڈالا سلطان نے شاہ یونان کو تحویل شہر کا اعلام بھیجا اوسنے جواب دیا کہ تا حین حیات قسطنطنیہ مجھسے چھوٹا جائیگا اسپر سلطان نے دھاوے کا حکم دیا غرضکہ ۲۰ جمادی الاول ۸۵۷ھ مطابق ۲۹ مئی ۱۴۵۳ء کو ترکون نے حملہ کر کے سپہ سالار یونان کو مارا اور اوسکی فوج کو بھگایا بادشاہ یونان یعنی قیصر روم کو قتل کیا سلطان نے قسطنطنیہ مین ورود فرما کر کلیسائے صوفیہ مین اذان دلوائی منبر پر بیٹھکر شکر خدا بجا لایا اور نماز ادا کی اور قسطنطنیہ کو دار السلطنت بنایا اسوقت مین محمد خان کی عمر ۲۳ برس کی تھی یہ سلطان اپنے عہد مین بارہ سلطنتون اور دو سو شہرونکو اپنے قبضہ مین لایا ۵ جمادی الاول ۸۸۶ھ مطابق ۳ مئی ۱۴۸۱ء کو ۵۱ برس کی عمر مین ۳۰ برس ۳ مہینے حکمرانی کر کے راہی ملک بقا ہوا ؎

سلطان الغازی بایزید خان ثانی

محمد خان کے دو فرزند تھے بایزید خان اور جم بایزید خان حاکم اماسیہ اور جم اکونیم کا کار فرما بعد وفات محمد خان وزرا نے بایزید کو حکومت تجویز کی چونکہ وہ حج کا عزم کر چکا تھا لہذا متکفل ہوا مگر اپنے پسر کلان کرکود خان کو تخت دیکر بیت اللہ کا عزم کیا جب وہانسے واپس آیا تو وزرا نے باپ سے ملاقات کرائی بیٹا آپ بطیب خاطر تخت سے اتر پڑا اور اپنے باپ کو تخت پر بٹھایا اسپر شہزادہ جم آمادۂ فساد ہوا بادشاہ نے مع فوج روانہ ایشیا ہو کر شکست دی جم مصر کو بھاگ گیا اور خدیو کو بغاوت پر بھڑکایا جب وہ نہ بھڑکا تو اسنے بیت المقدس جاکر اور وہان سے پوپ روم کے پاس جاکر اپنا منشا ظاہر کیا اوسنے شاہ فلیپس سے بلوا دیا وہان اسنے عہد کیا کہ مین اگر سلطنت عثمانیہ پر تمھاری مدد سے قبضہ کرونگا تو عثمانیون کو تمھاری سلطنت مین نہ آنے دونگا اسبات کی خبر زبانی کسی حجام کے سلطان بایزید کو پہونچی تو وہ متردد ہوا لیکن حجام نے کہا کہ اگر ارشاد ہو تو مین اوسکا کام تمام کر آؤن غرضکہ حجام نے اوسکے پاس جاکر ایک روز حجامت بنائی کی شہزادہ جم کو نیند جو آئی تو حجام نے استرا حلق پر پھیر دیا اور وہانسے آکر سلطان کو اوسکے قتل کا مژدہ سنایا اور اوسکے صلہ مین منصب وزارت پایا اسکے بعد اہل ہنگری ور دینس پر فتح ہوئی اور اون عیسائیون پر جنھون نے مسلمانان اسپین پر ظلم کیے تھے بعد چندے چھوٹا بیٹا سلیم سلطنت کا دعویدار ہوا بایزید خان ضعیف ہو چکا تھا لہذا بیٹے سے لڑنا مناسب نجانا اور سلیم نے جا بجا مقامات پر قبضہ کرنا شروع کیا آخر بمشورہ وزرا سلطان نے ۹ صفر ۹۱۸ھ مطابق ۲۶ اپریل ۱۵۱۲ء کو اپنے بیٹے کو سلطنت دیکر گوشہ پکڑا اور بعد چندے اسی غم مین بعمر ۶۷ برس ۳۲ سال کی سلطنت کے انتقال کیا ؎

سلطان سلیم خان اول

یہ بادشاہ جتنا شجاع اوس سے زیادہ ظالم تھا کیونکہ برادران اونے باتون پر قتل کر ڈالے جدال و قتال کو بدل چاہتا تھا بایزید کے فرزندونکو آمادۂ جنگ پاکر بیدردی سے قتل کیا چونکہ قبل تخت نشینی کے اسکی عملداری مین شیعون نے زور پکڑا تھا رفتہ رفتہ بجماعت ۰۰ ہزار سلطنت عثمانیہ پر زور ڈالنا چاہا اونپر فوج بھیجی گئی تو ۴۰ ہزار مفسد قتل ہوے اور باقی گرفتار آئے یہ خبر اسمعیل صفوی شاہ کجکلاہ ایران کو پہونچی تو اوسنے غصہ ہو کر سلیم خان کو معزول کرکے اوسکے بھتیجے کو بادشاہ کرنا چاہا غرضکہ روم پر فوج کشی ہوئی اور سلیم پر کالۂ آتش بھی جنگ پر آمادہ ہو گیا اور میدان ایلیس پر فوج کا پڑاؤ ڈالا وہان ایک جاسوس فارس کا گرفتار ہوا تو اوسکو ایک مراسلہ بھیجا اور براہ تمسخر عصا و مسواک و چادر بطور ہدیہ بھیجی شاہ اسمعیل نے ایک صندوق افیون حوالہ مین بھیجا چونکہ یہ افیونی تھا لہذا غضب ہو کر پہلے ایلچی کو قتل کیا پھر ایک لاکھ ۴۰ ہزار فوج اور ۶۰ ہزار شتر رسدی اور ۴۰ ہزار گھوڑے لیکر تبریز پر جا پہونچا شاہ ایران نے اپنے شہرونکو جلا دیا تاکہ ترکیونکو دانہ گھاس میسر نہ آوے ایک لباس زنانہ بھیجا گیا آخر یکم رجب ۹۲۰ھ مطابق ۲۳ اگست ۱۵۱۴ء کو ہر دو لشکر گرم کارزار ہوے اور سپہ سالار ایران مارا گیا اور اسمعیل مع اسباب زخمی ہو کر بھاگا تبریز پر قبضہ سلطانی ہوا جب وہان سے واپس آیا تو یہان مصریون کو شورش پر پایا اور فوج بھیجکر اونکا قصہ تمام کر کے اعلان کیا کہ جو ہماری پناہ مین آوے وہ امن پاوے ۵۰۰ سو مصری سردار پناہ سلطانی مین آئے اسنے اکثر قتل کیے اور باقی گرفتار رہے وہانسے عربونکو مطیع کرتا ہوا قسطنطنیہ مین آیا اور ۹ شوال ۹۲۶ھ مطابق ۲۲ ستمبر ۱۵۲۰ء کو بعد سلطنت ۹ سال بعمر ۵۴ سال انتقال کر گیا اور اسکا بیٹا سلیمان خان تخت نشین ہوا

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سلطان الغازی سلیمان خان اول

سلیم خان ثانی

مراد خان ثالث

ایک زمانہ وہ تھا کہ ہر بادشاہ کی طبیعت ملک گیری پر مائل تھی ہر سلطنت کو ترقی تھی اوسوقت شاہ وایونودق روس کا عزت پناہ تھا اور فرانسس اول فرانس کا بادشاہ تھا ہنری ہشتم کا فرمان لندن تھا چارلس پنجم فرمانروائے جرمن تھا سغسمنت حاکم پولنڈ کی قوم کا اور پوپ لیوی دہم بطریق روم کا شاہ بجکلاہ اسمٰعیل صفوی مملکت ایران پر ابوالمظفر محمد جلال الدین اکبر سلطنت ہندوستان پر روم میں سلیمان خان نے تخت نشین ہوکر قصہ بکھیڑا پاک کرنا شروع کیا ایرانیون سے صلح کرلی۔ مصری جو اسکے باپ کے وقت سے قید تھے اونکو رہائی دی شیخ مصر نے جو سرکشی کی تو کما حقہ اونکی سرکوبی کی آسٹریہ نے جو ستمردی کی تو ملک ہنگری تک نکلوا لیا بغداد کو ایران سے نکال کر روم میں ملایا شہر تبریز کی مسجد میں اپنے نام کا خطبہ پڑھوایا شہر موصل اور اوسکے متصل کے ملکوں پر قبضہ سلطانی ہوا ملک گرجستان مع ۲۱ شہروں کی داخل سلطنت عثمانی ہوا سلطان کے فرزند خرد نے بغاوت کی تو اوسکو قتل کروایا اور اپنی فوج کو اڈریانوپل کو روانہ فرمایا عقب سے خود بھی چلا راہ میں شہر صقتور کو پہونچکر ۱۳ صفر سنہ ۹۷۴ ہجری مطابق ۱۹ اگست سنہ ۱۵۶۶ع کو انتقال کرگیا وزرا کو چونکہ ایک مہم درپیش تھی تا فتح جنگ کے ۴۳ دن تک مرگ سلطان کو چھپایا بعد فتح حاصل ہونے کے اوسکے فرزند سلیم خان کو تخت سلطنت پر بٹھایا سلطان سلیمان خان کی عمر ۷۴ سال کی تھی اور اڑتالیس برس تک اسنے سلطنت کی اسکے عہد میں سلطنت عثمانیہ نے نہایت ترقی حاصل کی یہان تک کہ ۴۰ ہزار میل مربع اوسکی چوڑائی اور لمبائی کا شمار کیا جاتا تھا ۔

بعد انتقال اپنے والد کے ۹ ربیع الاول سنہ ۹۷۴ھ مطابق ۲۵ ستمبر سنہ ۱۵۶۶ع کو تخت نشین ہوا یہ عیش پرست بادشاہ اکثر لڑائیوں میں شکست کھاتا تھا وزرائے نمک حلال کے سپرد کل انتظام تھا اسکے زمانہ میں قبیلہ عرب کے بنی عمر نے بغداد میں ہنگامہ مچا کر سلطان سے شکست کھائی اور اسی زمانے میں اسٹریہ سے صلحنامہ ہوگیا روسیوں نے بارادہ جنگ قدم آگے بڑھایا اور تاتاریوں کے شہر خاسان اور استرخان پر قبضہ کرلیا پھر سلیم خان نے یہ خبر پاکر فوج بھیجی اوسنے شہر مذکور کے قلعہ کا محاصرہ کرکے روسیوں سے شکست پاکر راہ فرار لی اس عرصہ میں کچھ فوج تاتاریوں کی ترکوں کی کمک پر آگئی اوسنے بھی شکست کھائی اور بوجہ مخالفت آب وہوا ترکیونکا وہان ٹھہرنا دشوار ہوا آخر واپس آئی ادھر شریف یمن نے عربونکو برانگیختہ کرکے سلطان سے باغی کیا سلطان نے حاکم مصر کے ہاتھ اونکو سزا پہونچائی اوس زمانہ میں اسپین کے مسلمانان ستم رسیدہ نے سلطان سے فریاد کی اونکی مدد کو فوج بھیجی چنانچہ فوج مذکور نے بعد مدت دراز کے جزیرہ قبرس وغیرہ پر فتح پائی جب ٹونس فتح ہوا تو تاتاریوں نے ترقی پاکر روسیوں سے اپنی شکست سابق کا بدلہ لینا چاہا چنانچہ دولت گیر خان حاکم کریمیہ روس پر دھاوا کرکے اونکی دارالسلطنت تک پہونچ گیا اور فتح پائی ادھر کپتان علی پاشا جو جزیرہ قبرس سے فتحیاب ہوکر واپس آتا تھا بحر روم میں عیسائیوں نے لڑکر اوسے مار ڈالا اور فوج کو دریا برد کیا لیکن سلطان نے ۲۰۰ جہاز نئے بنواکر سال بھر کے بعد اونھین عیسائیوں پر دھاوا کرکے فتح پائی آخر ۲۸ شعبان سنہ ۹۸۲ھ مطابق ۱۲ جنوری سنہ ۱۵۷۴ع کو ۸ برس ۵ ماہ سلطنت کرکے ۵۲ سال کی عمر میں وفات پائی ۔

بعد انتقال سلیم کے اوسکا بیٹا حاکم میاگنیشیہ تھا وارد قسطنطنیہ ہوکر تخت نشین ہوکر پہلے اپنے پانچ بھائیوں کو قتل کیا بعدہ ایران کو فوج بھیجکر قارص کیجانب جسقدر قلعے تھے سبکی از سر نو تعمیر کروائی حاکم گرجستان نے ایرانیوں سے سازش کی تھی اوسپر فوج نے پہلے ہی فتح پائی بعدہ داغستان پر قبضہ کرتی ہوئی شہر خالدرم تک پہونچی وہان خبر آئی کہ سپہ سالار ایران مع فوج آتا ہے ترکون نے ارض روم اور دیار بکر پر جاکر مقابلہ کیا اور سپہ سالار مذکور کو شکست دی شہر تفلس پر ترکون کا قبضہ ہوگیا منوچہر حاکم تفلس مسلمان ہوا اس عرصہ میں بسبب موسم بارش کے ترکون کو غافل پاکر فوج ایران نے حملہ کیا بہت سے ترکی مارے گئے عثمان پاشا افسر فوج ترکی نے اپنی فوج کو بیس مقام پر پریشان کرکے ایرانیون سے مقابلہ کیا بارے فتح پائی پھر وہ لشکر قسطنطنیہ کو فوج واپس آئی ادھر سلطان سے خان کریمیہ نے روگردانی کی اونکی بھی مرمت ہوئی سلطان نے فرہاد پاشا کو حاکم تبریز کرکے روانہ ایران کیا اسنے رشوت لیکر تبریز ایرانیونکے قبضے میں کردیا پھر سلطان نے اسے معزول کرکے دوسرا حاکم بھیجا اوسنے شہر مذکور کو لڑکر واپس لیا اور وہان ایک قلعہ تعمیر کرنا چاہا ادھر اہل ایران نے کتنے ترکیونکو مار ڈالا حاکم ترک نے اسبات پر وہان قتل عام کردیا یہ حال دیکھکر شاہ طہماسپ والی ایران نے صلح چاہا سلطان نے جواب میں لکھا کہ اگر تم ہمارے ملک واپس کردو تو صلح منظور ہے اسپر شاہ ایران نے منظور کرکے صلح کرلی لکھا ہے کہ سلطان مراد خان نے ۲۰ برس ۸ ماہ سلطنت کرکے روز جمعہ ۶ جمادی الاول سنہ ۱۰۰۳ھ مطابق ۱۶ جنوری سنہ ۱۵۹۵ عیسوی کو ۵۰ سال کی عمر میں وفات پائی ۔

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

بعد انتقال مراد خان کے اوسکے فرزند کلان نے تخت نشین ہوکر
اپنے ۱۹ برادرونکو قتل کروادیا اور اپنے باپ کی دس حرمون
حاملہ کو غرق دریا کرادیا پھر جو سپاہ ملک ہنگری پر چڑھائی
کو گئی تھی باغی ہوکر بعد فہمایش بسیار جان نثاران
سلطانی کے ہاتھ سے قتل ہوئی مگر اہل ہنگری سے ترکی
فوج شکست کھانے لگی جب تو وزرائے سلطان سے
کہا کہ آپ خود مثل اپنے آباو اجداد کے گرم پیکار ہون
مگر اوسکی ماں نے اسکو جنگ پر جانے ندیا آخر بسبب
نہ پہونچنے کمک کے ترکیون نے اہل ہنگری سے شکست فاش
اوٹھائی حتے کہ سلسٹریہ و درشجک و بچارسٹ بھی
ترکون سے چھوٹ گیا اوس زمانے مین ایک زلزلہ قسطنطنیہ
مین ایسا آیا کہ بڑی بڑی عمارتونکو ڈھا دیا آخر سلطان
مجبور ہوکر ملک ہنگری پر خود حملہ آور ہوا اور گیارہ سو
ترکی مارے گئے اور ۴۵ توپ چھن گئین سلطان نے ارادہ
واپسی کا کیا مگر بفہمایش مفتی اسلام سعید الدین پاشا کے
کچھ غیرت کھا کر آمادہ بجنگ ہوا اس حملہ مین بھی عیسائیون
کے ہاتھ مورچہ رہا پھر ایک لڑائی ہوئی جسمین اہل ہنگری
نے شکست کھائی ہزارون دلدل مین پھنسکر مرگئے
۵۰ ہزار عیسائی قتل ہوئے ۹۵ توپ مع خیمہ و ذخیرہ بسیار
ترکون کے ہاتھ آئی اوسوقت مین شاہ عباس والی
ایران نے بھی موقع پاکر اپنے شہرون کو واپس کر لیا
غرضکہ ایک آفت آسمانی اس سلطنت پر نازل ہوگئی
بادشاہ سے اس تردد مین ایک درویش نے آکر کہا
کہ ۵۵ روز کے بعد سلطان پر کوئی آفت آویگی چنانچہ
سلطان کو اوسی وقت سے وہم ہوا اور یوم معینہ
یعنے ۹ رجب سنہ ۱۰۱۲ ہجری مطابق ۲۲ دسمبر
سنہ ۱۶۰۳ عکو ۳۹ سال و ۵ ماہ سلطنت کرکے ۳۷ برس
کے سن مین اس دارفانی سے انتقال کر گیا ٭

محمد خان ثالث کے دو فرزند تھے بڑے فرزند سے چھوٹا
احمد خان لائق سمجھا گیا اسلیے وزرا نے اوسکو تخت نشین کیا
مگر اسنے اپنے بھائی کو مارا نہین اور جنگ ہنگری کے
انصرام کو اپنے وزیر کے ساتھ فوج روانہ کی وزیر نے
رنگ سلطنت دیکھکر کہا کہ تا وقتیکہ اسقدر سلیح مجکو
نہ ملیگا مین قدم نہ بڑھاؤنگا اودہر ایشیا کیجانب بھی
فساد تھا لہذا سلطان نے کچھ فوج ادہر بھی روانہ کی
خواجہ مراد پاشا افسر فوج نے جاتے ہی قلندر اوغلی
مفسد ایشیا کو شکست دی اور قلندر مذکور ایران کو
بھاگا سلطان نے شاہ ایران سے اون مفسدونکو طلب کیا
مگر اوسنے انکار کیا تب سلطان نے وزیر مراد پاشا کو
مع فوج جانب ایران روانہ کیا جبکہ فوج مذکور شہر تبریز
پر پہونچی تو موسم بارش آگیا اور وزیر مراد بھی مرگیا
پھر ناصح پاشا اوس عہدے پر مقرر ہوا مگر فوج مین
بیماری پھیلنے سے یہ وزیر قسطنطنیہ واپس آیا بعدہ
سلطان نے محمد پاشا کو روانہ کیا سنہ ۱۰۱۵ ہجری
مطابق سنہ ۱۶۰۶ عکو داخل ایران ہوکر قلعہ روان پر
محاصرہ کیا ۴۰ روز کے بعد زچ ہوکر محاصرہ سے
دست بردار ہوا اور نقصان کثیر کے ساتھ قسطنطنیہ
واپس آیا سلطان نے خلیل پاشا کو روانہ کیا اسنے
ایشیاے کوچک ہی مین شکست کھائی اس زمانہ
مین اسٹریا اور روم مین صلحنامہ ہوگیا ایشیاے
کوچک کیجانب اور فوج روانہ کی گئی مگر ایشیا کے
قزاقون پر کچھ فتح نہ پائی مفسدون نے ساحل جنوبی
بحر اسود تک قبضہ کر لیا اس عرصے مین سلطان
احمد خان کو بخار آیا تو ۲۹ سال کی عمر مین ۱۴ برس
سلطنت کرکے سنہ ۱۰۲۶ ھ مطابق سنہ ۱۶۱۷ ع مین انتقال کر گیا
یہ بادشاہ نسل انبیا بزرگون کے ظالم نہ تھا ٭

خاندان چنگیز خان ہی جو وارث تخت ہوتا تھا وہ اپنے
بھائیون کو قتل کروا ڈالتا تھا اس سبب سے کہ اولاد کے
تخت نشین ہونے پر چچا بھتیجون مین فساد نہو احمد خان
نے جو اسکے خلاف کیا تو اوسکے چھوٹے بھائی مصطفے خان
نے اوسکے بیٹے کو محروم کرکے تخت لے لیا روم مین پہلی سلطنت برادرانہ
مصطفے خان ہی کو میسر آئی مگر اتفاق تقدیر سے چند ہی
روز بعد مصطفے خان مجنون ہوکر تخت سے اوتار اگیا
اور احمد خان مرحوم کا بیٹا عثمان خان ثانی تخت پر
بیٹھا اسکے عہد مین ۲۸ ربیع الاول سنہ ۱۰۲۹ ہجری مطابق
سنہ ۱۶۲۰ ع کو قسطنطنیہ مین ایک ستارہ آسمان پر بصورت
شمشیر نمود ہوکر ایک ہفتہ تک نمایان رہا مورخون نے اوس سے سلطنت
عثمانی کی ترقی بیان کی اوراسی زمانے مین شہر پولینڈ پر
یورش کی گئی مگر بعد فتح اہل پولینڈ سے صلح ہوگئی
بعد اسکے سلطان نے بیت اللہ کا عزم کیا اور درپردہ
یہ ارادہ تھا کہ وقت واپسی کے دمشق وغیرہ سے وزرا
کی کمک لیتا ہوا قسطنطنیہ مین آکر فوج جان نثار
جو کہ بڑی سرکشی کر رہی ہے اوسکو نیست و نابود کردے
یہ خبر فوج کو پہونچ گئی اوسنے سلطان کو ارادۂ حج
سے روکا اور مصطفای مجنون کو قید سے رہائی
دیکر عثمان خان کو محبس ہفت منارہ مین مقید کیا اور
مصطفے خان کو دوبارہ تخت سلطنت ہاتھ آیا اسنے
پہلے عثمان خان کو اوسی محبس مین قتل کرایا بعد اوسکے
چند روز تک حکمران رہا مگر اسکے عہد مین ہر طرف سے
فتنہ و فساد ترقی پانے لگا اور چونکہ یہ مجنون تھا جیسا چاہیے
انتظام سلطنت نہو سکتا تھا آخرارکین سلطنت
نے اسکو تخت سے اوتار کر عثمان خان ثانی کے
فرزند مراد خان چہارم کو اورنگ نشین کیا اور
سلطان مجنون کو تحکومت سے معزول کیا ٭

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

مراد خان رابع بن عثمان خان ثانی

بعد غزوی مصطفے خان کے مراد خان بن عثمان خان بعمر ۱۱ سال
تخت نشین ہوا ابازہ پاشا جسنے ایشیا مین فساد برپا کر رکھا تھا
اوسپر فوج بھیجکر فتح پائی پھر سلطان نے فوج کو بمحافظت حافظ علی
پاشا بغداد کو روانہ کیا چنانچہ اوسنے قلعہ بغداد کا محاصرہ کر کے ۵ مہینے
کے بعد ناکام پھر آیا سلطان نے خلیل پاشا کو روانہ کیا اباز
پاشا مغرور نے ترکون پر حملہ آور ہو کر بھگا دیا پھر بحکم سلطان
خسرو پاشا نے ارض روم پر خوب گولہ اندازی کر کے پانچوین روز
ابازہ پاشا کو گرفتار کر کے قسطنطنیہ بھیجا سلطان نے
باوجود اوسکی بغاوت کے چشم پوشی فرما کر بسنیا کا حاکم کر دیا
اور تاکید کی کہ اب نمک حرامی نکرنا بعدہ خسرو پاشا نے بعد موسم
بارش کے بغداد کا محاصرہ کر لیا مگر ۴۷ روز کے بعد نقصان
پا کر محاصرہ اوٹھا لیا جب شاہ ایران نے سنا تو موقع پا کر سلطنت
عثمانیہ پر یورش کی ادہر سلطان نے پولینڈ پر فتح پائی
اہل پولینڈ نے بمرضی سلطان صلح کر لی اب سلطان خود
بافوج گران روانہ بغداد ہوا جاتے ہی شہر روان پر جسکو
ایرانیون نے لیا تھا چھینا اور وہانکے حاکم کو گرفتار کر کے
قسطنطنیہ بھیجدیا بعد ایکسال کے پھر ایرانیون اور ترکون
مین جنگ شروع ہوئی جب ترکون نے بغداد پر حملہ کرنا چاہا
تو ایک پہلوان ایرانی نے ایک ترکی سے لڑائی چاہی چنانچہ
سلطان نے خود اوسکا مقابلہ کر کے اوسے قتل کیا فوج بھی
قلعے کی دیوار مین نقب کر کے اندر گھس گئی اور ۳۰ ہزار
ایرانیون کو مار کے قلعہ چھین لیا ایک سپہ سالار
کو بغداد مین قائم کر کے قسطنطنیہ مین بڑے
کروفر کے ساتھ واپس آیا آخر ۱۵ ماہ شوال سنہ ۱۰۴۹
ہجری مطابق ۹ فروری سنہ ۱۶۴۰ع کو ۲۸ سال
کی عمر مین ۱۷ برس سلطنت کر کے زینت بخش تخت
قلمرو بقا ہوا؎

سلطان ابراہیم خان برادر خورد مراد خان رابع

سلطان مراد خان کے کوئی فرزند نہ تھا اس سبب سے اوسنے
اپنے ذہن مین بصلاح وزراء پاشا کو اپنا ولیعہد مقرر کر لیا
اور اسی بنا پر جب مراد خان کا وقت آخر ہوا تو اوسنے اپنے
برادر خورد ابراہیم کو قتل کرنیکا حکم دیا وزرا نے اس حکم کی تعمیل
نکرکے مصلحتاً مراد خان سے کہدیا کہ بحکم حضور وہ قتل کیا گیا
بعد انتقال مراد خان کے وزرا نے اوس محبس مین
جاکر جہان ابراہیم خان مقید رہتا تھا خبر کرنا چاہی
ابراہیم خان نے اس مضمون کو برعکس سمجھکر دروازہ محبس بند
کر لیا جب وزرا نے لاش مراد خان کی دکھائی
تب وہان سے آکر تخت نشین ہوا بعد تسلط کے
اون مفسدون پر فوج بھیجی جنہون نے بحر اسود کا راستہ
باندھ رکھا تھا غرضکہ فوج نے اونکو بھگا کر آمد و رفت
کی راہ کھولی اور جہازی سندرون کو حامی امن کیا
مگر جزیرہ کریٹ جو کہ اونکا مامن و ملجا تھا ترکون کے
قبضہ سے بچا رہا اور یہ شہر اوس خطہ بھر مین فرد تھا
اور اہالیان وینس کی سرزمین مین تھا جب وہ بجبر
ترکون نے تسخیر کا عزم کیا تو اب سنئے کہ کچھ جہاز
زوار ان مکہ و مدینہ کے جاتے تھے چنانچہ قزاقون
کے چھ جہازون نے اونکو محصور کر کے بالکل لوٹ لیا
سلطان ابراہیم نے جو سنا عہد نامہ اہالیان وینس
کو توڑ کر جنگ پر آمادہ ہو گیا اور فوج لیکر قلعہ خانیہ
پر قبضہ کر لیا اور حسین پاشا کو قائم مقام کر کے واپس
قسطنطنیہ ہوا پاشاے مذکور نے شہر کینڈیا کے تمام
جزیرون کو اپنے قبضہ مین کر لیا ۸ رجب سنہ ۱۰۵۸ھ
مطابق سنہ ۱۶۴۸ع مین سلطان ابراہیم خان نے
انتقال کیا اس بادشاہ کے ۹ فرزند تھے انمین سے اونکے
محمد و سلیمان و احمد یکے بعد دیگرے بادشاہ ہوئے

محمد خان چہارم

بعد انتقال ابراہیم خان کے اوسکے بیٹے محمد خان کو
بعمر ۷ برس ارکین سلطنت نے مسند نشین کیا اسکے
زمانے مین شہر یروشلم یعنی بیت المقدس مین ایک
یہودی شعبدہ باز نے دعوی کیا کہ مین عیسی ابن مریم
ہون اور اس دعویکو یہانتک پایۂ ثبوت کو پہونچایا
کہ جوق جوق یہود و نصارا معتقد ہونے لگے حاکم
بیت المقدس نے جو یہ حال دیکھا تو عیسے صاحب کو
گرفتار کر کے زندان قسطنطنیہ مین بھیجدیا یہان بھی
بہت سے یہود و نصارا درپے اوسکی رہائی کے رہتے
ایک روز بوقت تخلیہ سلطان نے خود زندان مین جا
مصنوعی عیسے سے یہ بات کہی کہ آج مین تجہیر تیر باران
کرونگا دیکھون کہ تو مرجاتا ہے یا زندہ رہتا ہے یا آسمان
کو جاتا ہے بادشاہ کے اس کہنے سے عیسے صاحب بہت
گھبرائے اور بادشاہ کے قدمون پر گرکے عفو تقصیر چاہا
اور مسلمان ہوگیا جب یہ خبر یہود و نصارے نے سنی تو
اکثر بد اعتقاد ہو گئے اور اکثر نے پھر بھی ساتھ نہ چھوڑا
حتے کہ وہ بھی مسلمان ہو گئے انکے بعد ایک صاحب امام مہدی
بنے وہ بھی قتل کیے گئے اس بادشاہ کی عہد مین کئی شہر
جرمن کے فتح ہوے دو مرتبہ شہر کیانڈہ فتح ہوا اور دو
مرتبہ پولینڈ فتح ہوا شہر نمسا پر خود پہونچا اور مدت دراز
تک لڑائی رہی آخر دونون برابر رہے اور دونون
کے حوصلے پست ہو گئے یہ حال دیکھکر اور شاہون کو
بھی جنگ کی جرأت ہوئی اور ہر طرف سے فساد شروع
ہوا حتی کہ فوج سلطانی خود باغی ہوئی محمد خان ۲ محرم
سنہ ۱۰۹۹ ہجری کو مصلحتاً تخت سلطنت اپنے برادر سلیمان خان
کے سپرد کر کے گوشہ نشین ہوا ۵ برس کے بعد ۵۲ سال
کی عمر مین ۴۵ برس حکمرانی کر کے ملک بقا کا رستہ پکڑا

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سلطان سلیمان خان ثانی بن سلطان ابراہیم خان

ولادت اسکی ۱۰۵۲ہجری میں ہوئی تھی ۴۷ برس کی
عمر میں بجائے اپنے بھائی کے تخت نشین ہوا اسکے
زمانے میں چونکہ نصاریٰ نے غلبہ ہر طرف سے کیا
تھا اور والی نمسا نے شہر بلغراد پر اپنا قبضہ کر لیا تھا
اس سبب سے ذوالفقار افندی کو سلطان نے شاہ
نمسا کے پاس وکالتاً بھیجا جس وقت کہ وکیل دربار
نمسا میں پہونچا تو حکم ہوا کہ ہمارے روبرو سجدہ کر
سفیر نے اس بات کو قبول نہ کیا اور دو مہینے اسی
ردوبدل میں گذرے جب یہ خبر سلطان سلیمان
کو پہونچی تو نہایت غضبناک ہوا اور فی الفور
فوج کشی کی اور جاتے ہی کفار پر غالب آیا اور
جس قدر کہ ملک والی نمسا نے اپنے قبضے میں
کر لیے تھے وہ سب چھین لیے اور مصطفے پاشا
کو شہر نمسا پر روانہ کیا اوس وقت مصطفے پاشا
کا خزانہ بالکل خالی ہو چکا تھا مگر جس قدر کہ اسباب
نقرہ و طلائی تھا سب توڑ کر اور سکہ بنوا کے فوج
میں تقسیم کر دیا سلطان نے ایک لاکھ سپاہ
کے ساتھ دشمن کے ملک پر حملہ کیا اور چند مقامات
مع بلغراد کو اپنے قبضہ میں لا کر قسطنطنیہ میں داخل
ہوا اس اثنا میں سپہ سالار وینس نے کارمینا
اور والونا کے مقامات ترکوں سے چھین لیے
اور مملکت وینس سے شامل کر دیے - یہاں
سلطان نے علی پاشا کو اہالیان وینس سے
انتقام لینے کے لیے مع فوج روانہ کیا چونکہ سلطان
کو بیماری لاحق ہوئی تھی تو ۲۶ رمضان المبارک
۱۱۰۲ہجری مطابق ۱۱ رجون ۱۶۹۱ عیسوی
کو باون برس کے سن میں ۳ سال ۹ مہینے
سلطنت کر کے مرض استسقا میں انتقال کر گیا

احمد خان ثانی پسر سلطان ابراہیم

بعد اپنے بھائی سلیمان خان مرحوم کے تخت نشین ہوا
ایک مصاحب نے سلطان سے عرض کیا کہ وزیر آپکی
معزولی چاہتا ہے اور بجائے آپکے مصطفے پسر محمد خان
کو تخت نشین کیا چاہتا ہے بہتر ہے کہ آپ اوس سے
ہوشیار رہیں اتفاقاً ایک گونگا اس تقریر کو سن رہا
تھا اوسنے جن اشاروں سے یہاں کا حال سنا تھا
اونھیں اشاروں سے وزیر سے بیان کر دیا وزیر
سمجھ گیا اور اوسنے سرداران فوج کو جمع کر کے
مشورہ کیا کہ بادشاہ مجھسے بلا قصور بدظن ہو گیا
ہے لہذا میں مستعفی ہوتا ہوں سرداروں نے منع کیا
حتے کہ اس بات کی خبر سلطان کو بھی ہو گئی چونکہ
مخبر جھوٹا سمجھا گیا لہذا جلاوطن کیا گیا اس سلطان
کے زمانے میں اہل جرمن سے ساحل دریائے ڈینوب پر
جنگ ہوئی جسمیں ۲۸ ہزار ترکی اور ۲۰ ہزار جرمنی کام
آئے سلطان نے صلح کرنا چاہی مگر سفیر فرانس نے
برعکس اسکی باتیں کر کے سلطان کو پھر جنگ پر آمادہ
کیا اس عرصہ میں جرمنوں نے کئی مقامات ترکوں
سے چھین لیے اور بلگراڈ پر محاصرہ کر لیا مگر ترکوں کے
لشکر آ جانے سے محاصرہ اوٹھا لیا اس اثنا میں اہالیان
وینس نے مقام سکلت پر محاصرہ کر کے گلوبات کو چھین لیا
سرعسکر سلیمان پاشا نے اوس مقام کے واپس لینے میں
بڑی کوشش کی لیکن شکست کھائی اس بادشاہ کے
عہد میں ترکوں کو بجز شکست کے فتوحات بہت کم نصیب
ہوئیں ایک شخص میر محمد نامی بدوی نے کچھ ترقی پا کر حجاج
کو لوٹنا شروع کیا اور شہر مکہ پر محاصرہ کیا حاکم شام نے
مقابلہ کر کے شکست کھائی بعہد سلطان احمد خان ۱۲ جمادی الاول
۱۱۰۶ھ مطابق دسمبر ۱۶۹۵ میں ۴ برس حکمرانی کر کے
۵۰ سال کی عمر میں انتقال کر گیا

مصطفے خان الثانی چہارم بن سلطان محمد خان چہارم

بعد انتقال احمد خان کے اوسکا بھتیجا مصطفے خان تخت نشین
ہوا اوسنے ملک میں اعلان کیا کہ جتنے بندگان خدا حامی
سلطنت روم میں اونکو مکانوں میں آرام کرنا ایسے وقت
نازک میں لازم نہیں ہے کیونکہ ہر طرف سے دشمنوں نے
غلبہ کر رکھا ہے بعد اوسکے چند جہازات جنگی حسین پاشا کو سپرد
کر کے دشمنوں کی جانب روانہ کیا چنانچہ پاشائے مذکور
بحر ابیض میں گذرتا ہوا باغیوں پر فتح پاتا ہوا شہر سیا
پہونچا بعد جنگ کے والی نمسا کو شکست دی اور اوسکا توپخانہ
ترکوں کے ہاتھ آیا اکثر قلعہ منہدم کر دیے گئے جسقدر قیدی
کہ گرفتار ہوئے تھے مع توپخانہ ہمراہ لشکر قسطنطنیہ میں پہونچا
اس عرصہ میں خبر آئی کہ روسیوں نے قلعہ ازوف کا محاصرہ
کر لیا سلطان نے لشکر جرار روانہ کیا فوج ترکی نے روسیوں
سے دلیرانہ جنگ کی آخرہ ۳۰ ہزار روسی قتل ہوئے اور ترکوں
کو فتح کامل حاصل ہوئی اسکے بعد خبر آئی کہ والی نمسا نے
پھر شورش مچائی ہے سلطان نے الماس پاشا کو روانہ کیا
پاشائے مذکور جاتے ہی جنگ و دل میں کشتہ ہوا
سلطان نے جو سنا تو ایک لاکھ فوج اپنے ہمراہ لیکے شہر
نمسا پر پہونچا اور بعد جنگ بسیار کے کامل طور سے
والی نمسا کو شکست دی مگر شاہ لندن اور ہولنڈ
درمیان میں پڑے اور سلطان اور والی نمسا کے
صلح کرا دی پھر سلطان اپنے شہر کو واپس آیا چونکہ
یہ صلح سرداران فوج کو ناپسند ہوئی لہذا سب کے
سب سلطان سے باغی ہو گئے جب سلطان نے رنگ
زمانہ کا دگرگون پایا تو ۱۱۱۵ہجری مطابق ۱۷۰۳ع
میں اپنے چھوٹے بھائی احمد خان کو قید خانہ سے
نکالکر تاج بخشی کی اور بعوض اوسکے آپ اوسی قید خانہ میں
گوشہ گیر ہوا چونکہ مفارقت تخت کا از حد خیال رہتا تھا
لہذا بعد ۶ ماہ کے اسی غم میں انتقال کر گیا

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جب احمد خان بعمر ۳۰ سال تخت نشین ہوا تو اسنے مفتی دین کو معزول کرکے علی پاشا کو مستقل وزیر کردیا پھر بس شاہنشاہ روس اور کارلوس والی سویڈ سے جنگ ہوئی کارلوس بھاگ کر پناہ سلطانی مین آیا سلطان نے محمد پاشا کو روانہ کیا اوسنے موقع جنگ پر پہونچکر روسیون پر فتح پاکے صلح بھی کرلی سلطان نے بدین غرض محمد پاشا کو معزول کرکے یوسف کو مقرر کیا اسنے بھی بطور خود روسیون سے صلح کی وہ بھی موقوف ہوا بجاے اوسکے سلیمان پاشا کو مقرر کرکے حکم ہوا کہ کارلوس کو اوسکے ملک مین پہونچادو کارلوس نے سنا تو دس لاکھ روپیہ زاد راہ طلب کیا سلیمان نے خزانہ شاہی سے دلوا دیے پھر ۱۱ لاکھ روپیہ اور طلب کیا اسپر سلیمان نے ناراض ہوکر اوسے خالی ہاتھ نکلوا دیا چونکہ اوسکے ہمراہ تین سو سپاہ تھی لہذا جنگ پر آمادہ ہوگیا سلیمان نے کارلوس اور اوسکی فوج کو گرفتار کرکے شہر دلمونیکا مین بھیجدیا سلطان نے سلیمان کو اس حرکت پر معزول کردیا اور کارلوس کا ندامہ مقرر کرکے اوسکے ملک مین بھیجدیا اس اثنا مین والی بخشا بھی جنگ پر آمادہ ہوا سلطان نے خلیل پاشا والی بغداد کو روانہ کیا اسنے شکست کھائی اور معزول ہوا بعدہ محمد پاشا ۸ ماہ مقرر رہا پھر ابراہیم پاشا نے مقرر ہوکر والی بخشا سے صلح کرلی اور اوسکے بعد روسیون سے بھی صلح ہوگئی بوقت واپسی تبریز مین فوج مقیم ہوئی شاہ ایران نے صلح کا پیام دیا سلطان نے جواب دیا کہ جتنے ملک ایرانیون نے روسیون سے لیے ہین بشرط واپسی انکی صلح منظور ہے اسپر شاہ ایران نے نادر شاہ سپہ سالار کو بھیجکر رومیونکو شکست دی پھر ابراہیم پاشا کو سلطان نے فوراً روانہ کیا وہ بھی قتل ہوا اور محرم ۱۱۴۳ھ مطابق ستمبر ۱۷۳۰ع احمد خان معزول ہوکر محمود خان بھتیجا احمد خان کا ۲۷ برس حکمرانی کی اور اوسکے زمانہ مین چھاپہ خانہ جاری ہوا +

بر وقت تخت نشینی سلطان محمود کی فساد سلطنت عثمانیہ ترقی پر تھا مگر اسنے پہلے عہدہ ہاے جلیلہ مفسدونکو دیے بعد رفتہ رفتہ ایک ایک کو قتل کیا اس زمانہ مین شاہ طہماسب والی ایران نے انتقال کیا نادر شاہ سپہ سالار نے اوسکے بیٹے عباس کو براے نام تخت دیکر خود مالک ہوکر بغداد پر حملہ آور ہوا ایک سپہ سالار ترکی اوسکے مقابل ہوا ایرانیون نے دو بار شکست کھائی مگر بار سوم فتح پائی اور سپہ سالار ترکی قتل ہوا سلطان نے اور فوج بھی بھیجی مگر فتح نہوئی آخر صلح ہوگئی اس زمانہ مین ملکہ زارینہ حاکمہ روس تھی اسنے اپنی فوج تاتاریہ پر بھیجی فوج نے بعد جنگ کے چند مقام چھین لیے اور مسکن خان کریمیہ کا عزم کیا بعد فتح کے بہت ظلم کیا تب سلطان نے بھی خان کریمیہ کو کمک دی اور بعد جنگ عظیم روسیونکو شکست دی ۳۰ ہزار کو گرفتار کیا شاہ فرانس وغیرہ نے صلح چاہی مگر بوجہ نامنظوری شرائط جنگ جاری رہی شہر اکزایر روسیون نے محاصرہ کرکے شکست کھائی بعدہ پھر بافواج کثیر حملہ کیا ترکون نے بخوف شکست علم سفید براے صلح بلند کیا جنگ موقوف ہوئی پھر شاہ اسٹریہ نے روسیون سے دوستی کرکے شہر پر حملہ کیا ترکون نے پہلے بھگا دیا پھر اسٹریہ سے کمک آئی اوسکو بھی شکست ہوئی ترکونکو اول اسٹریہ روس پر فتح کامل حاصل ہوئی آخر اسٹریہ و روس دونون حسب خواہش سلطان صلح ہوگئی جس سے دوبارہ سلطنت عثمانیہ کا وقار بڑھا اس عرصہ مین عرب مین ایک شخص عبد الوہاب نے مشہور کیا کہ بجز کلام الہی کے جو دوسرے کا حکم مانیگا یا یا مقدس بزرگونکو پوجیگا وہ بدعتی ہے اسبات سے بہت سلمان وہابی ہوگئے سلطان نے معرفت محمد علی پاشا کی اوسکو زیر وزبر کردیا غرضکہ ۱۱۶۸ مطابق ۱۷۵۴ء مین ۲۴ سال حکمرانی کرکے انتقال کرگیا +

بعد انتقال سلطان محمود خان کے اوسکا بھائی عثمان خان وارث تاج و تخت ہوا ابو سعید افندی پاشا کو اپنا وزیر کیا چونکہ افسران فوج کی جانب سے بہت ترسان تھا کہ مبادا احمد خان ثالث کی اولاد مین سے لیکر تخت نشین نکردین لہذا شہزادگان بایزید خان و محمد خان آرخان کو جو کہ احمد خان ثالث کے بیٹے تھے قتل کرڈالا اسکے زمانے مین ایک مرتبہ شہر قسطنطنیہ مین اس زور شور سے آگ لگی کہ دو ثلث شہر جلکر بالکل خاک سیاہ ہوگیا اس زمانے مین ابو سعید افندی پاشا عہدہ وزارت سے معزول کیا گیا اور اوسکی جگہ محمد راغب پاشا عہدہ وزارت پر مامور کیا گیا ایک مسجد موسوم بجامع عثمانی کہ جسکی بنا عہد محمود خان اول مین پڑی تھی اور ناتمام رہگئی تھی اوسکی عثمان خان نے تکمیل کی باقی اسکے زمانے مین کوئی فتنہ و فساد کسی جانب سے نہ ہوا اسنے بھی جیسا کہ انتظام محمود خان کے وقت سے جاری تھا اوسکو حسب دستور سابق رہنے دیا نہ گھٹایا اور نہ کچھہ اوسمین ایجاد کی غرضکہ بعد تین سال کی سلطنت کے ۱۱۷۱ ہجری مطابق ۱۷۵۷ عیسوی مین ۵۹ سال کی عمر مین بیت الحزن دار ناپائیدار سے دار الخلافت عقبی کی جانب عزیمت فرمائی +

بیت

وقعت شاہنشاہون کے جاہ و حشم مین کچھہ تھا
صورت نقش طلسمی ایک دم مین کچھہ تھا

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سلطان الغازی مصطفےٰ خان ثالث

بعد رحلت عثمان خان کے ایک لڑکا اتفاقی باقیماندہ جو کہ اولاد احمد خان سے تھا بمشورہ ارا کین سلطنت تخت نشین ہوا اسی زمانہ میں کیتھرین ثانی زارینہ روس بھی اپنے شوہر پیٹر سوم کو قتل کر کے مسند نشین حکومت ہوئی تھی اوسنے خان کریمیہ پر یورش کی اور جہاں جہاں ضعیف ریاستیں پائیں اوسپر ظلم قبضہ کرنا شروع کیا اور اہالیان مانٹی نیگرو وغیرہ کو سلطان سے بہکا کے جنگ پر آمادہ کیا مگر ترکیوں نے پہلے ہی سے اونکو شکست دیدی اور فوج ترکی روسیوں کیجانب بڑھی مگر موقع پر پہونچکر بڑی بھاری شکست فاش روسیوں کے ہاتھ سے اوٹھائی کہ فوج کا رنگ دگرگون ہو گیا اور تمام فرقہ عیسائیوں کے رعایا سلطان میں سے ترکوں سے باغی ہونے لگے تھے کہ جسقدر یونانی تھے سب روسیوں کے شریک ہو گئے روسیوں نے شاہ مصر کو یہانتک بہکایا کہ اوسنے بھی بیت المقدس و دمشق وغیرہ پر اپنا قبضہ کر لیا سلطان کو اسقدر ملال ہوا کہ بیان سے باہر ہے مگر تھوڑے دنوں میں جنگ میں روسیوں کو بہت بھاری شکست ہوئی اور جہان جہان قبضہ کر لیا تھا سب مقام روسیوں نے واپس لیے اور اس جنگ میں ترکوں کی بڑی ناموری ہوئی اہالیان انگلینڈ اور آسٹریہ و فرانس و جرمن نے صلح کرانا چاہی مگر درمیان کی شرائط نے فیصلہ نہونے دیا آخر جنگ بدستور قائم رہی اور سب معرکوں میں روسیوں کو شکست پر شکست ہوئی چونکہ سلطان کو پہلی ہزیمت کی خبر سنکر ملال ہوا تھا اور اوسی رنج میں بیمار بھی ہو گیا تھا آخر اوسی عارضہ میں ماہ ذیقعدہ ۱۱۸۷ھ مطابق دسمبر ۱۷۷۳ء میں انتقال کر گیا ✣

عبد الحمید خان اول برادر مصطفےٰ خان

جب مصطفےٰ خان نے دنیا سے انتقال کیا تو اوسکا چھوٹا بھائی پچاس برس کے سن میں تخت نشین ہوا چونکہ جنگ روس قائم تھی لہذا فوج جانب دشمن روانہ کی فوج روس نے روسیوں سے جنگ کی مگر طرفین کے لوگ خستہ اور خراب تو تھے ہی اس مرتبہ صلح ہو گئی وہانسے جب اطمینان ہوا تو مصریوں سے جو جو شہر کہ اونھوں نے لے لیے تھے پھر روسیوں نے چھین لیے اور بعضے والی کو قتل کرا دیا ۱۷۸۸ء میں روسیوں نے یونان و بالدیویہ وغیرہ پر قدم بڑھایا ترکی فوج جو اونکے مقابلے کو گئی تو اوسکو ہزیمت ہوئی اسی موقع پر شاہ آسٹریا نے بھی ترکوں سے مقابلہ کیا زادہ نے دس ہزار فوج آسٹریا کی کمک پر بھیجی مگر جنگ میں آسٹریہ کو شکست ہی ہوئی۔ ایک شب فوج آسٹریا میں مشہور ہوا کہ ترکی آ گئے رات بھر اسی خیال پر توپیں چلایا کیں صبح کو اپنے وہم کی داد پائی آخر کو شہر کسنو میں قیام پذیر ہوئے وہاں ترکوں نے حملہ کر کے بھگا دیا اور جسقدر اسباب حرب و ضرب تھا سب ترکوں نے چھین لیا اس فتح سے روسیوں کو بڑی خفت ہوئی اور بڑی فوج جرار کے ساتھ آ کر شہر اکزاکو پر محاصرہ کر لیا جب یہ خبر ترکوں کے گوش زد ہوئی تو وزیر اعظم ایک حصہ فوج کو آسٹریا والوں پر چھوڑ کے آپ روسیوں کیجانب اس ارادے سے بڑھا کہ علاوہ مقابلہ کے روسیوں کے موروثی صوبجات پر حملہ کرنا چاہیے ادہر تو یہ ارادہ ہوا اور ادہر یہ سننے میں آیا کہ سلطان عبد الحمید خان ۱۲۰۳ھ مطابق ۱۷۸۹ء کو ۱۶ برس سلطنت کر کے ۶۶ برس کی عمر میں دنیا سے راہی عقبیٰ ہوا

سلیم خان ثالث پسر مصطفےٰ خان ثالث

بعد رحلت سلطان عبد الحمید خان کے اوسکا بھتیجا سلیم خان تخت نشین ہوا چونکہ جنگ آسٹریا جاری تھی حسن پاشا کو جنگ پر روانہ کیا مگر غنیم سے شکست کھائی ترکوں کا سارا سامان چھن گیا سلطان نے حسن پاشا کو عہدے سے خارج کر کے قتل کروا ڈالا اس عرصہ میں شاہ آسٹریا مر گیا بعد اوسکے جملہ دشمنان روم نے سلطان سے صلح کر لی مگر روسیوں نے جنگ کو ختم نکیا اور یونانیوں کو اپنا مددگار کر کے مقام زاکو ترکوں سے چھین لیا جب ترکوں کو کمک پہونچی تو اونھوں نے بھی اپنے مقام کو روسیوں سے چھین لیا لشکر روس نے وہانسے شہر اسمٰعیل پر محاصرہ کیا کئی ماہ تک جنگ ہوئی جسمیں طرفین کے نقصان ہو گئے کہ جو ئیں خون کی نہریں جاری ہو گئیں مگر روسیوں کو مطلق فتح نہ حاصل ہوئی ایک سپہ سالار روسی کے مارے جانے سے تمام فوج پریشان ہو گئی غرضکہ اہل پروشیا اور انگلینڈ نے اب کی مرتبہ بزور دست صلح کرا دی اور اس عرصہ میں زارینہ روس بھی مر گئی ادہر کچھ اطمینان ہوا مگر فرانس میں جو نپولین نے ترقی کی تو مصر پر حملہ کر کے چھین لیا ایک جہاز اجناس مصر پر آتا تھا کہ اوسکو کسی انگلینڈ کے جہاز نے گرفتار کر لیا اور ادہر ترکوں نے تمام کوششیں نپولین کی بیکار کر کے بھگا دیا روس کی فوج نے ترکوں سے ملک ڈانس کے جزیرہ فتح کیا غرضکہ ترکوں اور فرانسیسیوں میں بھی صلح ہو گئی اس جانب میں اہالیان انگلینڈ نے ۱۹ فروری ۱۸۰۷ء کو بحر مارمورا میں اپنے جہازوں کو داخل کر کے ترکی بیڑہ تباہ کر دیا ترک جو ہوشیار ہوئے تو انگریز بلا نقصان بڑے پہنچے واپس آئے مگر بعد دوسری فوج ملکی نے سکندریہ پر قبضہ کر لیا رشید پاشا نے پیشقدمی کر کے انگریزوں کو شکست دی پھر سلطان نے فوج کو انگریزی وردی پہننے کا حکم دیا فوج نے باغی ہو کر سنہ ۱۲۲۳ھ مطابق ۱۸۰۸ء میں سلطان کو تخت

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سلطان مصطفیٰ خان چہارم بن عبد الحمید خان

جسوقت مصطفیٰ خان پسر عبد الحمید خان اول تخت حکومت پر جلوہ آرا ہوا اوس وقت تک اوسکو نہ کسی علم سے بہرہ اور نہ حکمرانی اور ملکداری کا سلیقہ تھا لہذا جنھون نے تخت نشین کیا تھا وہ مختار سلطنت رہے مصطفیٰ پاشا نے جو کہ سلیم خان کا دوست تھا اعداے سلیم خان سے بدلہ لینے پر کمر باندھی اور میدان داؤد پر جو قسطنطنیہ سے چار میل ہے لوگون کو جمع کیا اور بعد فراہمی کے مصطفیٰ خان کو تخت سے اوتارنے اور سلیم خان کو تخت نشین کرنیکی نیت سے قسطنطنیہ مین پہونچا سلطان کے دوستون نے سراے سلطانی کا دروازہ بند کر لیا مصطفیٰ پاشا نے علم پاک جناب رسالت مآب صلی اللہ علیہ وآلہ واصحابہ وسلم اونکو دکھایا اور کہا کہ مجکو اندر جانے دو لوگون نے جواب دیا کہ ہم بلا حکم سلطان ہرگز نہ گھسنے دینگے ادہر تو مصطفیٰ پاشا نے اندر گھسنے کا قصد کیا اور اودہر سلطان مصطفیٰ نے دوسری راہ سے محلسرا مین پہونچکر سلیم خان کو قتل کر کے لاش اوسکی زندان کے باہر پھنکوا دی مصطفیٰ پاشا دیکھکر نہایت غمگین ہوا اور لاش سے لپٹ کر بہت رویا ادہر سلطان نے محمود خان پسر عبد الحمید خان کو قتل کروانا چاہا مگر حیات مستعار کی باقی تھی کہ ایک غلام محمود نے اپنے آقا کو ایک حمام کے چولھے کی آڑ مین چھپا دیا سلطان کو اوس گھبراہٹ مین محمود کا پتہ نہ لگا جبتک مصطفیٰ پاشا نے سلطان کا ہاتھ پکڑ کر سریر سلطنت سے اوتار دیا اور شور مچا کر سلیم خان مرحوم سلطان محمود کو ۲۳ ... ۱۸۰۸ء مطابق ۱۲۲۳ھ مین تخت نشین کیا

محمود خان ثانی بن عبد الحمید خان

جب سلطان سلیم ثالث نے یورپین وردی جاری کی بجتی تو فوج ینگچری نے اوسکے پہننے سے انکار کیا تو اوسوقت سلطان مذکور نے نئی فوج بھرتی کر کے اوسکو اوسی جدید وردی پہنا کر فوج نظام نام رکھا مصطفیٰ پاشا فوج کا سردار تھا جسنے سلطان مصطفیٰ کو معزول کر کے سلطان محمود کو تخت نشین کیا پھر محمود خان کے زمانہ مین فوج ینگچری نے بلوہ کر کے مصطفیٰ پاشا وزیر کو مار ڈالا اور ایک ہنگامہ عظیم قسطنطنیہ مین برپا ہوگیا اسی غدر مین سلطان مصطفیٰ خان مقید کو بھی کسینے قتل کر ڈالا آخر سلطان محمود نے اس دانائی سے یہ فساد دفع کیا کہ ینگچری جنانند رہے پھر روسیون نے رومیون سے ایک جنگ تازہ برپا کی ۱۸ جون ۱۸۱۰ء کو روسیون نے ڈنیوب اوتر کر سلسٹریہ پر قبضہ کیا اور ترکونکو شکست فلش وی جب وہان سے شمیک پر فوج چڑھی تو روسیون نے شکست کھائی ترکون نے دریاے ڈنیوب تک پیچھا کیا اور دریا پار پھر روسیونکو شکست ہوئی ادہر جنگ آخر مین ترکون نے شکست کھائی بعدہ نپولین اور روسیون نے سازش کر کے سلطنت روم کا چھین لینا چاہا اور باہم ملکونکا حصے کرنے لگے جو ملکات نپولین نے اپنے لیے تجویز کیے وہی روسیون نے لینا چاہے اسپر دونون مین نزاع ہوگئی روسیون نے موقع پا کر صلح کر لی اس زمانہ مین پھر ینگچریون نے فساد کر کے ایک بڑی جنگ کی مگر سلطان نے ایک ایک مفسد کو قتل کر ڈالا اور بعد اوسکے فوج نظام کو وردی جدید سے آراستہ کیا اسکے زمانہ مین مصر کا ملک سلطنت روم سے علیحدہ ہوکر آزاد ہوگیا سلطان محمود بیمار ہوکر ۱۵ ذیحجہ ۱۲۵۵ھ مطابق یکم جولائی سنہ ۱۸۳۹ء کو ۵۵ سال کی عمر مین ۳۱ برس سلطنت کر کے مرگیا

سلطان الغازی عبد المجید خان

بعد وفات سلطان محمود اراکین سلطنت نے اوسکے فرزند عبد المجید خان عمر ۱۶ ساله کو تخت نشین کیا اسکے زمانہ مین ۱۵ جولائی سنہ ۱۸۴۰ء مین ایک صلحنامہ سلطان عبد المجید خان اور ہالینڈ انگلینڈ و روس و آسٹریہ و جرمن مین بدین غرض ہوا کہ مصر و روم مین مناقشہ نرہے مگر خدیو مصر یکمک ... انکار کر گیا تب انگریزون اور ترکیون نے بندر بیروت پر پہونچکر وہ جنگ کی کہ مصریونکو بجز بھاگنے کے سوا کچھ بن نہ پڑا اور اکثر مقامات چھوٹ گئے اور تمام ملک شام پھر ترکون کے قبضہ مین آگیا آخر فرانس نے اس شرط پر صلح کروائی کہ چہارم آمدنی مصر سلطان کو دیجاے اس زمانے مین کچھ لوگ ہنگری کے سلطنت ترک مین پناہ گزین تھے اونکو شاہ روس و آسٹریہ نے سلطان سے طلب کیا سلطان کے انکار پر روسیون اور اہل آسٹریہ نے ایک جنگ برپا کر دی چنانچہ اس جنگ مین روسیون کو متواتر شکستین ہوئین باوجود اسکے ستمبر سنہ ۱۸۵۳ء مین روسیون کی ایک فوج دریاے ڈنیوب اوترائی تب ترکون اور فرانسیسیون اور انگریزون نے ملکے وہ جنگ کی کہ روسیونکو بھاگنا پڑا اور مقام سباسٹپول مین پناہ لی سال بھر محاصرہ مین رہے آخر ستمبر سنہ ۱۸۵۵ء مین بعد کشت و خون ایک لاکھ آدمی کے روسیون نے شکست عظیم کھائی پھر سفیران انگلینڈ و روس و ترک وغیرہ نے باہم صلحنامہ کر لیا مگر خرچ جنگ ترکونکو نہ دلوایا بدینوجہ سلطنت عثمانیہ قرضدار ہوگئی عبد المجید خان ۱۵ ذیحجہ سنہ ۱۲۷۷ھ مطابق ۲۵ جولائی سنہ ۱۸۶۱ء ۲۲ سال سلطنت کر کے ۳۸ سال کی عمر مین انتقال کر گیا

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

محمد عبدالعزیز خان
برادر عبدالمجید خان

محمد مراد خان خامس
پسر سلطان عبدالمجید خان

۱۹ جولائی ۱۸۶۱ء کو اپنے بڑے بھا[illegible]
اسکو عقل خداداد حاصل تھی لہذا اسکے زمانہ مین جھگڑا اور فساد بہت کم ہوا اسنے
اپنا برتاؤ جداگانہ رکھا عبدالمجید خان کی حرمون کو مطلق العنان کردیا کہ جہان چاہیں
جس سے نکاح کرلین خود بھی بجز ایک زوجہ کے دوسرے کیجانب التفات نہ کیا تنخواہ کا
انتظام کیا کہ ماہ بماہ تقسیم ہو ایک حبہ کسیکا باقی نرہے ریل اور تار برقی سلطنت
روم مین جاری کروائی تجارتی کامون مین بڑی بڑی صنعت کے کارخانے
جاری کرائے عیسائیون کو جن جن بندرون کا اجارہ تھا سب اسنے واپس
لیا سیر و سیاحت مین اکثر مشغول رہتا تھا شاہان یورپ مین سب سے
اتحاد دوستانہ جاری کیا ناصرالدین شاہ ایران سے بھی محبت بڑھائی
انگلنڈ و فرانس و مصر وغیرہ کی خود سیر کی غرضکہ سلطنت مین بہت
وجہون سے امن و امان ہوگیا لیکن چند باتون کا انتظام نہوا اول تو
جہاز اور ریل وغیرہ کی طیاری مین یورپین کاریگرون نے حد سے زیادہ
تغلب کیا دوسرے عبدالمجید خان کے وقت کے قرض نے سود در سود
ہوکر کروڑون کی نوبت پہونچائی تیسرے حضرت بھی انجام مین کسیقدر
عیش طلب ہوگئے تھے ان سب وجہون سے علما اور وزرا و امرا رنجیدہ
ہو چلے نتیجہ یہ ہوا کہ بعد سلطنت ۱۵ سال کے ۷ جمادی الاول ۱۲۹۳ ہجری
مطابق ۳۰ مئی ۱۸۷۶ء کو عبدالعزیز خان تخت سے اوتار کر قید کیے گیے
اور بجاے اونکے محمد مراد خان خامس تخت نشین ہوا چار یوم کے بعد
عبدالعزیز خان بھی جان بحق تسلیم ہوے افواہاً سننے مین آیا کہ سلطان
عبدالعزیز خان نے مفارقت تخت سلطنت مین خودکشی کرلی +

بعد معزولی اپنے چچا کے تخت عثمانیہ پر رونق افروز ہوا [illegible] مین سہراد
[illegible] بعد استحقاق قدیم کے بترغیب
شاہ روس مخالفت پر کمر بستہ ہوے ۹ جولائی ۱۸۷۶ء کو فوج احمد مختار پاشا
پر حملہ کیا مگر ناکامیاب ہوے جسمین ۸ ترکی اور نو سو عیسائی کا خون ہوا ۱۰
جولائی کو پھر سرویہ والون نے نصف شب کیوقت حملہ کیا مگر اسمین بھی ترکون
نے فتح پائی بعد اوسکے شہر گرگیوش پر حملہ کرکے چھین لیا شہر زاقی چار مین
جنرل چرنالیف روسی نے جو خبر آمد ترکیان سنی تو وہان سے مع فوج بھاگ گیا
۱۸ اگست کو درویش پاشا بھی داخل سرویہ ہوا اہل سرویہ نے پہاڑ و
ٹیلون اور جھاڑیون مین مورچے باندھے مگر جب لڑائی شروع ہوئی تو
مورچے ترکیون نے چھین لیے جس مین بارہ سو عیسائی اور دو سو ترکی کام آئے
تیسرے روز پھر دشمن پر حملہ کیا گیا اور پھر فتح حاصل ہوئی بعد اسکے شہر
فرا تیشار پر حملہ کیا گیا وہان سے بھی اہل سرویہ گھر بار چھوڑ کے بھاگ گیے
پھر فازونہ کے پہاڑ پر تین ہزار باغی نظر آیا صفوت پاشا نے اونپر حملہ کیا
اور بعد پانچ گھنٹہ لڑائی کے ۳ سو باغی مارا گیا سو بندوقین تین توپ
صندوق بارود مع نشان فوج ترکون نے چھین لیے ۲۶ اگست کو
دریاے ٹیمک پر عثمان پاشا نے ڈیڑھ سو دشمنون کو مارا ۲۹ اگست کو
اہل سرویہ نے قلعہ اکسیناج سے ترکون پر حملہ کیا مگر عبدالکریم پاشا کے
ہاتھ سے تین ہزار مارے گئے باقی بھاگ نکلے اسی زمانہ مین سلطان مراد
کی طبیعت مرض خفقان سے ناساز ہوگئی کہ جسکے سبب سے ۳۱ اگست کو
تین مہینے سلطنت کرکے تخت سے معزول کیے گئے +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

حضرت ظل سبحانی خلیفۃ الرحمانی سلطان بن السلطان محمد عبد الحمید خان ثانی بن سلطان عبد المجید خان خلد اللہ ملکہ وسلطنتہ

طغرائے مبارک

معرکہ سلطانی

واضح ہو کہ محمد عبد الحمید خان ثانی ۱۰ شعبان ۱۲۹۳ ہجری مطابق ۳۱ اگست ۱۸۷۶ء کو بعد معزولی سلطان مراد خان کے عنان حکومت عثمانیہ اپنے دست مبارک میں لی
بادشاہ خاندان عالیہ عثمانیہ جو کہ ۶۹۹ھ مطابق ۱۲۹۹ء سے تا ایندم چھ سو برس سے سلطان ہے اور سلطان الغازی محمد عبد المجید خان کا فرزند چہارم ہے پیدائش آپکی
۱۷ محرم ۱۲۵۸ھ مطابق ۲۲ ستمبر ۱۸۴۲ء میں ہوئی ماں کا انتقال بہت صغر سنی میں ہو گیا تھا اور سلطان عبد العزیز خان مرحوم نے پرورش کیا تھا ایک دفعہ کا
ذکر ہے کہ عبد الحمید خان اور انکا بڑا بھائی محمد مراد خان دونوں سلطان عبد العزیز خان کے روبرو بیٹھے ہوئے تھے کہ عبد العزیز خان نے کہا کہ اگر تم ہمارے تخت سے
اوتارنے کی سازش میں وزراء کے شریک ہوئے تو بلا شبہ تم دونوں قتل کیے جاؤ گے اسپر عبد الحمید خان نے گردن جھکا دی اور کہا کہ بسم اللہ یہ حرکت عبد العزیز خان
کو بہت پسند آئی اور خون سے درگذر کی اور اوس وقت سے کچھ محبت بھی زیادہ کرنے لگے بلکہ یورپ کے سفر میں اپنے ہمراہ ہر جگہ کی سیر کرائی اور زبان عربی و ترکی کے قطع نظر
فارسی فرنچ و انگریزی بھی حاصل کروائی اس سلطان کو علم جغرافیہ و ریاضی و فن کشتی و سپہ گری کا بڑا شوق ہے پابندی احکام اسلام کا بدرجہ کمال خیال رہتا ہے چونکہ انکے
زمانہ میں جنگ سرویہ جاری تھی لہذا پہلے ہی سے انتظام جنگ میں مشغول ہونا پڑا اہل سرویہ وغیرہ کو جو شکست پر شکست نصیب ہوئی تو شاہان یورپ نے درمیان
میں پڑ کے چھ ہفتہ جنگ کی مہلت دلوائی اور اسی عرصہ میں اہالیان سرویہ و مانٹی نگرو وغیرہ نے سلطان سے صلح کی درخواست کی سلطان نے منظور فرما کے
جسقدر اونکے قیدی گرفتار تھے سب بلا خرچہ جنگ کے واپس کر دیے جسکے باعث سے چند مہینے کو امن ہو گیا بعد تھوڑے دنوں کے شاہان یورپ نے چند شرائط سلطان کو
پیش کیں منجملہ اونکے ایک شرط یہ بھی تھی کہ بلگیریہ وغیرہ میں فوج نصارا رہا کرے اور انتظام اوسکا بھی عیسائی گورنر کریں سیاد ایہ شرائط سلطان قبول نفرماوینگے
تو تمام شاہان یورپ کے سفیر یہاں سے چلے جاوینگے الحاصل سلطان نے اپنی محفل شوری میں اکابران یہود و نصارا و ترک و عرب کو جمع کر کے درخواست شاہان
یورپ کی پیش کی سبھوں نے بالاتفاق جواب دیا کہ ان شرائط کے منظور کرنے میں خود مختاری ہمارے ملک کی باقی نرہیگی لہذا ہم منظور نہیں کرتے سلطان نے بموجب مشورہ رعایا
کے بالکل شرائط سے انکار کر دیا جب تو شاہنشاہ روس نے اس شدومد سے جنگ شروع کر دی کہ جسکا حال لکھنے کو ایک دفتر چاہیے مختصر یہ کہ ترکون نے جو جوہر
دکھائے ہیں وہ صفحہ روزگار پر یادگار رہینگی خصوصا جنگ پلونا میں جو جنرل اسکوبلاف کی فوج کو غازی عثمان پاشا کی سپاہ نے تباہ کیا لکھا ہے کہ جب پلونا پر روس کو متواتر شکستیں ہو گئیں
تو زار روس کو بڑا تردد ہوا اگر شاہ جرمن نے اپنی بڑی بڑی سرداروں کی باعانت روسیان خفیہ روانہ کیا اور ادہر سے شاہ روس مع فوج کثیر کے موقع جنگ پر وارد ہوا اور کئی حملہ پھر پلونا
پر ہوا اگرچہ ان حملوں میں ڈیڑھ لاکھ روسیوں سے زیادہ کھیت ہوئے مگر کثرت فوج سے مرتے نہ تھکے اور غازی عثمان پاشا مارتے مارتے تھک گیا آخر غازی مذکور کے قید ہونے میں تمام انتظام
درہم و برہم ہو گیا اوسیوقت سے سلطان نے جنگ موقوف کر کے بعہد نامہ روسیان صلح کر لی بعدہ اور امورات سلطنت پر توجہ فرمائی اثنائے ایں میں یہ بھی معلوم ہوا کہ سلطان عبد العزیز خان
نے خودکشی نہیں کی بلکہ ہلاک کیے گئے غرضکہ بعد تحقیق کامل قاتلوں سے قصاص لیا گیا پھر سلطان نے ایک بہت بڑا مدرسہ جاری کیا جسمیں علمی و عملی تعلیم جاری ہے اور ہر گونہ ترقی ملک مد نظر ہے

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

تفصیل بڑے بڑے واقعات دنیا کی

حال	سنہ قبل عیسے	حال	سنہ ع	حال	سنہ ع
طوفان نوح علیہ السلام	۲۳۴۸ ،،	ملک امریکا دریافت ہوا	۱۴۹۲	دلی مین انگریزی فوج کی چڑھائی	۱۸۰۳
عہد ابراہیم علیہ السلام	۱۹۲۱ ،،	سقے نے چمڑے کا سکہ چلایا	۱۵۳۹	اور شاہ عالم کی مرہٹون سے رہائی	
عہد موسیٰ علیہ السلام	۱۶۲۵ ،،	ایسٹ انڈیا کمپنی ہند مین قائم ہوئی	۱۵۹۹	لنڈن مین گیس کی روشنی شروع	۱۸۰۷ع
بنائے شہر روم	۷۵۳ ،،	یورپ مین انگریزون نے کوٹھی کھتری کی	۱۶۱۲	ہوئی —	
سکندر نے ہند پر چڑھائی کی	۳۳۱ ،،	جہانگیر نے ہندوستان مین انگریزون کو	۱۶۱۳	پیدائش ملکہ معظمہ قیصر ہند	۱۸۰۹ ،،
بکرمادت گدی پر بیٹھا	۵۷	کوٹھیان بنانیکی اجازت دی		پتھر کے چھاپہ کی کل ایجاد ہوئی	۱۸۱۴
پیدائش عیسے علیہ السلام	۴	احاطہ مدراس قائم ہوا —	۱۶۵۴	بھرت پور کا قلعہ فتح کیا گیا	۱۸۲۶
رومیون نے شہر لندن بنایا	سنہ ۳۶ ع	احاطہ بمبئی قائم ہوا	۱۶۶۶	ریل جاری ہوئی	۱۸۳۰
نوشیروان کا لشکر ہند مین آیا	۵۳۰	چاء ہندوستان مین آئی	۱۶۸۹	بلوہ فرانس	۱۸۳۰
[illegible] ولادت آنحضرت صلعم	سنہ ۵۷۰ ع	انگریزون نے جبرالٹر پر قبضہ کیا	۱۷۰۴	دیاسلائیان مستعمل ہوئین	۱۸۳۴
۱۷ اپریل سے ابتدا سنہ ہجری		[illegible] شاہ [illegible] قتل عام کیا	۱۷۳۹	ستی ہونیکی رسم کی ممانعت ہوئی	،،
ولید کے زمانے مین پہلے مسلمان	۷۱۱ ،،	بلوہ اسکاٹلینڈ و نواب سراج الدولہ	۱۷۴۵	سال تخت نشینی کوئین وکٹوریا	۱۸۳۷
ہند مین آئے —		نے انگریزونکو شکست دیکر قید کرلیا اور		تار برقی جاری ہوئی	۱۸۳۸
البرٹ اول شاہ انگلستان ہوا	۸۲۷ ،،	اونکو ایک کالی کوٹھری مین بند		انگریز داخل کابل ہوئے —	۱۸۳۹
سبکتگین نے ہند پر چڑھائی کی	۹۷۰ ،،	کردیا جسمین وہ اکثر مر رہگئے —		اول جنگ چین	۱۸۳۹
محمود غزنوی کی پہلی چڑھائی	۱۰۰۱	جنگ پلاسی اور پلاسی مین نواب	۱۷۵۷	شادی کوئین وکٹوریا	۱۸۴۰
شہاب الدین محمد غوری کی پہلی	۱۱۹۱ ،،	سراج الدولہ کی فوج نے شکست کھائی		پیدائش پرنس آف ویلز	۱۸۴۱
چڑھائی		پانی پت مین احمد شاہ درانی نے	۱۷۵۹	جنگ کابل	۱۸۴۱
پرتھی راج پکڑ کر مارا گیا	۱۱۹۳ ،،	بھاؤ کو شکست دی		ہندوستان مین ریل و تار برقی	۱۸۵۲
چنگیز خان کی فوج ہند کیطرف آئی	۱۲۱۲ ،،	نواب میر قاسم نے پٹنہ مین انگریزون	۱۷۶۳	جاری ہوئی —	
رضیہ بیگم بادشاہ ہند ہوئی	۱۲۳۶ ،،	کو قتل کیا		غدر ہندوستان	۱۸۵۷
اول قانون پارلیمنٹ	۱۲۷۸ ،،	شاہ عالم دوم اور انگریزون سے صلح ہوئی	۱۷۶۵	جنگ ایبیسینیا	۱۸۶۷
دکن پر مسلمانونکی پہلی چڑھائی	۱۲۹۴ ،،	وارن ہسٹنگز صاحب اول گورنر جنرل	۱۷۷۴	جنگ روم و روس	۱۸۷۷
تیمور دہلی مین آیا	۱۳۹۸ ،،	ہوئے —		تیسری مرتبہ کابل پر انگریزون	۱۸۷۹ع
ترکون نے قسطنطنیہ پر قبضہ کیا	۱۴۵۳ ،،	امریکہ کے انگریز خودمختار ہوئے	۱۷۸۲	کی چڑھائی	
چھاپہ کی کل قائم ہوئی	۱۴۷۱ ،،	دہلی مین آخری بادشاہ شاہ عالم کو	۱۷۸۸	فتح قندھار	۱۸۸۰
اول جنتری چھپی	۱۴۷۲	غلام قادر نے اندھا کیا —		مصریون اور انگریزونکی جنگ	۱۸۸۲ع

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

نقشہ ہندوستان

اس نقشے مین ریلونکی مشہور مشہور سٹرکین خصوصاً جنکا محصول جنتری ہذا مین درج ہی بنائی گئین ہین
اس سے یہ بھی معلوم ہوسکتا ہی کہ کون سٹرک کہانسے کہانتک گئی ہی اور کس شہر سے کون شاخ پھری ہی
غرضکہ کل حال آئینہ ہی اور محصول دریافت کرنیکی مثال مین فرخ آباد ریلوے کے
(ارول اسٹیشن) کا کرایہ جلی قلم سے لکھدیا تاکہ ہر اسٹیشن سے محصول کا
پتہ بھی لگجاسے اور ہر نقشہ محصول کیواسطے
اسی شکل کو ذہن نشین کرلینا چاہیے
فقط

	کانپور	مندھنا	براجپور	بلھور	ارول	میرانکی سرا	گرسہائے گنج	کمال گنج	فتحگرہ
مندھنا	۱۰ر								
براجپور	۳۰ر	۲ر							
بلھور	۵۰ر	۴ر	۲ر						
ارول	۶۰ر	۵ر	۳ر	۱ر					
میرانکی سرا	۵	۰۶ر	۴۰ر	۰۲ر	۱۰ر				
گرسہائے گنج	۰۱۰ر	۸۰ر	۶۰ر	۴۰ر	۳۰ر	۲ر			
کمال گنج	۰۱۲ر	۱۰ر	۸۰ر	۶۰ر	۵۰ر	۴ر	۲ر		
فتحگرہ	۱۳۰ر	۱۲ر	۱۰ر	۸ر	۷ر	۵۰ر	۳۰ر	۱ر	
فرخ آباد	۱۴ر	۰۱۲ر	۰۱۰ر	۰۸ر	۷۰ر	۶ر	۳۰ر	۱۰ر	۰ر

کافرستان
ملک تبت
بنگال
ممالک متوسط
خلیج بنگال

علامت اسٹیشن
سڑک ریلوے
ریل کی سڑک ناتمام
جہازی راہ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

نقشہ ہای مندرجہ ذیل میں ترتیب شہر کا لحاظ نہیں ہی بلکہ ایک شہر سے دوسرے شہر کا کرایہ معلوم کرنیکا طریقہ بتلایا گیا ہی اگر ترتیب شہر دیکھنا ہو تو نقشہ نمبر ۱ جو کہ صفحہ ۴۵ میں مندرج ہی ملاحظہ کریں جسقدر فہرستیں ریلوں پر دستیاب ہی ہیں اول تو انگریزی میں ہوتی ہیں دوسرے صرف صدر اسٹیشن سے ہر ایک اسٹیشن کا کرایہ معلوم ہوتا ہی اگر درمیانی اسٹیشنوں کا کرایہ نکالنا منظور ہو تو بلا کاغذ پر جمع خرچ کیے ہوے نہیں نکل سکتا ہی اور ہمنے یہ التزام کیا ہی کہ جسقدر اسٹیشن درمیان میں ہیں ہر جگہ سے دوسری جگہ کا کرایہ بغیر جمع و خرچ کیے ہو معلوم ہو سکتا ہی اور سب لینوں مندرجہ کا صدر مقام علاوہ ایسٹ انڈین وغیرہ کے کانپور سے مقرر کیا گیا ہے

کلکتہ سے دہلی تک ایسٹ انڈین ریلوی کے تیسرے درجہ کا محصول جسمین جبلپور اور گوالیار اور متھرا کی شاخ بھی شامل ہے

بنارس سے علیگڈھ تک اودہ انڈ روہیلکھنڈ ریلوے کے تیسرے درجے کا محصول

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

دہلی سے کرانچی بندر تک سندھ پنجاب ریلوے کے تیسرے درجے کا محصول

اگرچہ اس لین کا سلسلہ دہلی سے کرانچی بندر تک ہی چونکہ جنتری ہذا کا صدر اسٹیشن کانپور ہی لہذا ہر لین کا آغاز شہر مذکور ہی سے کیا گیا ہی

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

لاہور سے پشاور تک پنجاب اسٹیٹ ریلوے کے تیسرے درجے کا محصول

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جبل پور سے بمبئی تک گریٹ انڈین پننسولا ریلوے کے تیسرے درجہ کا محصول جس میں حیدرآباد کی شاخ بھی شامل ہے

اس لین میں جو حیدرآباد کا محصول درج ہے وہ بمبئی تک تو براہ راست صحیح ہی باقی پور کے جانب کے اسٹیشنوں کا محصول شعلہ پور وغیرہ کے ٹھیک نہ ہوگا کیونکہ یہ لین بمبئی سے ہی ہے جو دیکر لکھی گئی ہے جو نقشہ ... معلوم

[illegible]
[illegible]

آگرہ سے بمبئی تک راجپوتانہ مالوہ ریلوے کی پسنجر گاڑی کے تیسرے درجہ کا محصول

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

دہلی سے مندراج تک مختلف ریلوں کے درجہ سوم کا محصول جسمیں حیدرآباد کی شاخ بھی شامل ہے

اس لین میں اس حیدرآباد سے دہلی تک ہر اسٹیشن کا محصول براہ راست الملسکتا ہے مگر جبل پور و آلہ آباد و کانپور وغیرہ کا محصول نکالنے کی یہ ترکیب ہے کہ کھنڈوا تک تو اس لین سے نکالنا چاہیے اور کھنڈوا سے جس اسٹیشن کا محصول نکالنا ہو تو گریٹ انڈین پنینسولا ریلوے کے نقشہ سے نکال کر دونوں کی میزان دینا چاہیے

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

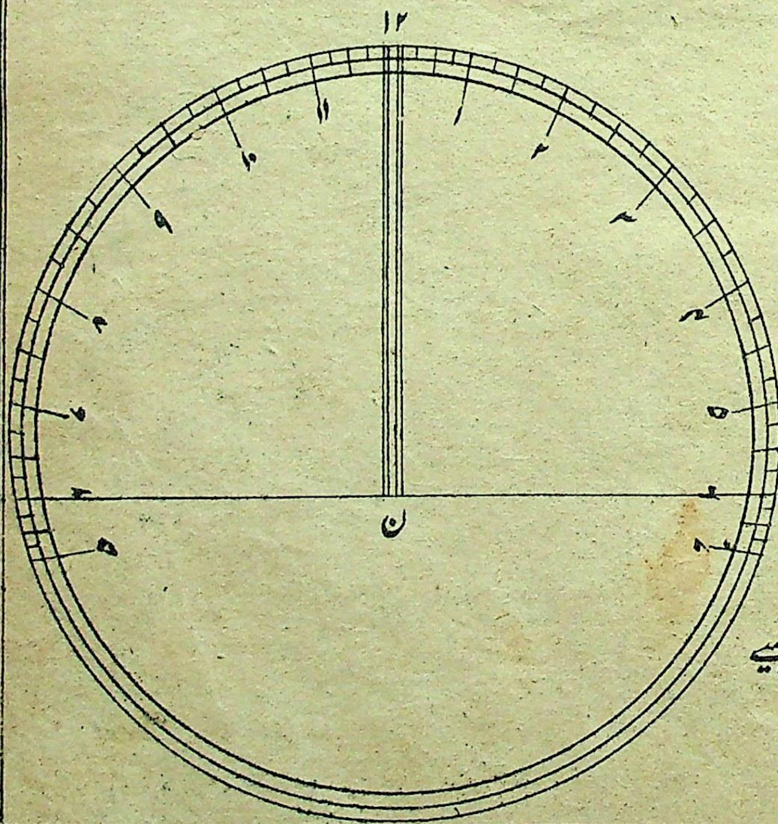
کانپور کی افقی دھوپ گھڑی

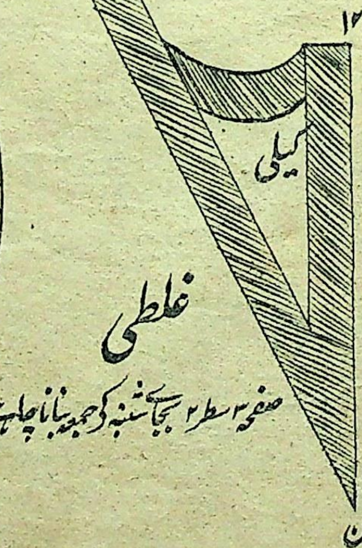
دھوپ گھڑی سے وقت دریافت کرنے کی تین باتیں ہیں جنمین اول زمین کا ہموار ہونا دوم رخ بارہ کے نمبر کا اتر یعنی (قطب ستارہ) کی جانب سیدھا ہونا سوم وہ پرزہ جسکا نام کیلی ہے دھوپ گھڑی کی نالی مین اوسکا سیدھا کھڑا ہونا پس ان ہرسہ ترکیب مذکورہ بالا کو صحیح طور سے عمل مین لاکے کسی مقام پر وقت معلوم کیا جاے تو ایسا سچا وقت معلوم ہوگا کہ کوئی گھڑی اوسکا مقابلہ نہ کرسکے گی لیکن ہم ایک سہل ترکیب بتاتے ہین کہ جس سے صرف جنتری ہذا کو دھوپ مین رکھنے سے تخمینہ وقت معلوم ہو جاے ترکیب یہ ہی کہ صفحہ ہذا کو برابر زمین پر رکھنا چاہیے اور بارہ کا نمبر ٹھیک اوتر کی سمت کسی قطب نما کے رخ پر لانا چاہیے اگر قطب نما دستیاب ہو تو خیر کسی مسجد سے اوتر کی سمت صحیح نکالکے رکھنا چاہیے اور وہ پرزہ جسکا نام کیلی ہی اوسکو چٹکی سے تھام کے بیچ نقشہ دھوپ گھڑی پر سیدھا کھڑا کرے اس طرح پر کہ پیلا کونا اوسکا حرف (ن) سے ملجاوے اور چوڑا کونا نمبر ۱۲ سے پس کیلی مذکور کا سایہ جس نمبر پر پڑے وہی وقت ہے فقط

اطلاع

نقشہ دھوپ گھڑی بشرط زندگی انشاء اللہ پار سال سے اور زیادہ سہل کر دیا جائیگا فقط

غلطی

صفحہ ۳ سطر ۲ بجاے شنبہ کے جمعہ بنانا چاہیے

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

نقشہ تعطیلات عدالت دیوانی وکلکٹری بابت سنہ ۱۸۸۴ عیسوی حسب سنین ماضیہ

عدالت دیوانی

نام تعطیل	تاریخ تعطیل	نام یوم	تعداد یوم	کیفیت
نوروز	یکم جنوری سنہ ۱۸۸۴ء	شنبہ	۱	
بارہ وفات	۲۲ جنوری	شنبہ	۱	
مونی اماوس	۲۸ جنوری	دوشنبہ	۱	
بسنت پنچمی	یکم فروری	جمعہ	۱	
شیوراتری	۲۴ تا ۲۵ فروری	یکشنبہ و دوشنبہ	۲	
ہولی	۱۱ تا ۱۳ مارچ	سہ شنبہ تا پنجشنبہ	۳	
گڈ فرائیڈے	۲۸ مارچ	جمعہ	۱	
رام نومی	۴ اپریل	جمعہ	۱	
سالگرہ قیصر ہند	۲۴ مئی	شنبہ	۱	
شب برات	۹ جون	دوشنبہ	۱	
عید الفطر	۲۵ و ۲۶ جولائی	جمعہ و شنبہ	۲	
رکھشا بندھن	۶ اگست	چہارشنبہ	۱	
جنم اشٹمی	۱۳ و ۱۴ اگست	چہارشنبہ و پنجشنبہ	۲	
اننت چودس	۴ ستمبر	پنجشنبہ	۱	
مہالیا اماوس	۱۹ ستمبر	جمعہ	۱	
دسہرہ	۲۲ ستمبر تا ۲۱ اکتوبر	دوشنبہ تا سہ شنبہ	۳۰	تعطیل عید الضحیٰ اور دیوالی بھی شامل ہے
محرم	۲۴ اکتوبر تا ۲ نومبر	جمعہ تا یکشنبہ	۱۰	
بڑا دن	۲۵ تا ۳۱ دسمبر	پنجشنبہ تا چہارشنبہ	۷	

عدالت کلکٹری

نام تعطیل	تاریخ تعطیل	نام یوم	تعداد یوم	کیفیت
نوروز	یکم جنوری سنہ ۱۸۸۴ء	سہ شنبہ	۱	[illegible]
بارہ وفات	۱۲ جنوری	شنبہ	۱	
بسنت پنچمی	یکم فروری	جمعہ	۱	
شیوراتری	۲۵ فروری	دوشنبہ	۱	
ہولی	۱۱ مارچ	سہ شنبہ	۱	
گڈ فرائیڈے	۲۸ مارچ	جمعہ	۱	[illegible]
سالگرہ قیصر ہند	۲۴ مئی	شنبہ	۱	
شب برات	۹ جون	دوشنبہ	۱	
عید الفطر	۲۵ جولائی	جمعہ	۱	
جنم اشٹمی	۱۳ اگست	چہارشنبہ	۱	
دسہرہ	۲۶ تا ۲۹ ستمبر	جمعہ تا دوشنبہ	۴	
عید الضحیٰ	یکم اکتوبر	چہارشنبہ	۱	
دیوالی	۱۹ اکتوبر	یکشنبہ	۱	
محرم	۲۸ تا ۳۰ اکتوبر	سہ شنبہ تا پنجشنبہ	۳	
بڑا دن	۲۵ تا ۳۱ دسمبر	پنجشنبہ تا چہارشنبہ	۷	

ہر ضلع کی میلہ کی تعطیل باختیار حکام ضلع ہی اور مہینے کی آخر نقشہ کو جو کہیں تعطیل ہو سکتی ہے بشرطیکہ کار ضروری نہو مذہب اسلام کی تعطیل چاند کی رویت سے ایکدن آگے پیچھے ہو سکتی ہے صوبہ اودھ خصوصاً لکھنؤ مین تعطیل جہلم وغیرہ کی بھی ملتی ہے مگر باختیار حکام

اشتہار لائق ملاحظہ

تاجران باعزو مکلین و خریداران بلیغ و تمین خصوصاً حضرات علم دوست متانت آگین پر روشن ہو کہ بفضلہ تعالی اس ادنی ورجہ کے مطبع مین کام علی مرتبہ کا چھپتا ہے اگرچہ اس مطبع مین کام تحریر کے چھاپے کا طبع ہوتا ہے لیکن خط عربی و فارسی انگریزی ناگری و متفرق صناعی مثل نقاشی و مصوری وغیرہ کے بعدہ کی انجام دینے مین دلیری تو ہے مطبع چونکہ یہ خبر بری نہایت اطمینانی اور عجلت کے ساتھہ تیار ہوتی ہے کہ جسکے سبب سے غلطی کم احتمال اور چھاپے کی صفائی مین بھی کلام ہی الادعوے امید ہے بالا کا اگر کلام نہین تو خیر اختصار المختصر جن حضرات تاجران کتب یا ارباب تالیف و تصنیف کو کسی بابت مین کوئی کتاب یا کوئی نقشہ یا کسی تصویر کے چھپوانے کی ضرورت ہو تو بذریعہ خط و کتابت کے معاملہ طے کرین علاوہ برین جن صاحبون کو اپنی تصویر چھپوانا منظور ہو تو اپنا فوٹوگراف و ترواکر بشرطیکہ چہرہ ذرا بڑا ہو بھیجدین نہایت عمدہ تحفہ کے چھاپے پر چھپوا کر حسب فرمایش کے بھیجدی جاویگی مگر تصویر قیمتی یا جو بینہ چھاپی جاویگی اور اس دکان پر کتب عربی و فارسی اردو ناگری وغیرہ مطبوعہ مطبع نظامی و منشی نولکشور لکھنؤ و دہلی آگرہ ہر وقت موجود رہتی ہین جن صاحبون کو جس کتاب کی ضرورت ہو اکی قیمت دریافت کر کے منگوالیا کرین اور خط بیرنگ روانہ کرین درصورت بیرنگ واپس ہوگا اگر خط پیڈ کے اندر آدھ آنہ کا ٹکٹ بھیجینگے تو جواب پیڈ روانہ ہوگا ورنہ بیرنگ ۔ اور آدھ آنہ کا ٹکٹ ذرا بھیجینے سے اس دکان کی فہرست کتب وغیرہ بھی ارسال خدمت ہو سکتی ہے اور خصوصاً متعلق خبر کسی امر مین رہے دینگی یا کوئی مضمون ارسال فرماوینگے تو ادنہ کا نہایت احسان ہوگا اور جو صاحب علاوہ خریداری کتب اور اشیا کی فرمایش کرینگے تو بہتر اول قیمت بھیجینگی اور بہر ممکن الحصول ہونے کے فوراً روانہ ہو گی المشتہر محمد عبد اللہ تاجر کتب کانپور مچھلی بازار

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اشتہار از مطبع نامی کانپور

کہان ہین منجمین اختر شناس - و مصوران ہیئت آسمانی + اور کدھر ہین محاسبین قسمت قیاس و مورخان صادق البیانی + ادھر تشریف لائین اور بغور ملاحظہ فرمائین + کہ یہ وہ جنتری ہی جو حساب نجوم و ہیئت کا معدن ہی + یہ وہ جنتری ہی جسمین ریاضی و جغرافیہ و تواریخ کا مخزن ہی + یہ وہ جنتری ہی جسمین حال شاہان ماضی و حال مع تصاویر مرقوم ہی + یہ وہ جنتری ہی جو زینت ارژنگ چین و رونق ہیکل و م ہی + یہ وہ جنتری ہی کہ لوگ جسکے بلا شوق شائقین ہونگے + یہ وہ جنتری ہی جو وعدہ کرتی ہی کہ جسمین ہر سال نئے مضامین ہونگے + یہ وہ جنتری ہی کہ جسکا تتبع کئی جنتریون نے کیا + یہ وہ جنتری ہی کہ جسنے اسپر بھی اونکو رجوع نہونے دیا + اگرچہ اس مطبع کی تقویم سال گذشتہ کو اور جنتریون پر برتری ہی + لیکن جسکو تقویم سال گذشتہ پر بھی برتری ہی وہ یہ جنتری ہی + قبل چھپنے اس تقویم کے جو ہزارہا آدمی خریدار ہو جاتے ہین + سبب اسکا یہی ہی کہ جو مضامین اسمین ہوتے ہین اور جگہ نہین پاتے ہین + اسمین شک نہین کہ اکثر معمولی حالات لوگ اور جنتریون مین بھی پاتے ہین + جو یہان بخوف طول لکھے احتیاج نہین لکھی جاتی ہین + البتہ اون مضامین کی لکھنی کا بڑا خیال ہی جنکا بلا صرف زر کثیر ملنا محال ہی + چونکہ جنتری ہذا امر از ترتیب ہو کر تیار ہوتی ہی + اور نیز بعض جن لوگونکو مضمون اور نہین ربط ہی + باین لحاظ ہر سال اول جنتری مکرر ہوتی ہی + تا معلوم ہو جاے کہ اسکا حق مصنفی ضبط ہی لہذا دست بستہ جملہ اہل مطابع و غیر ممالک کی خدمت مین عرض ہی کہ اسکی نقل نکالی یا جنتری نہ فرماوین + تا بیجا نفع نقصان نہ اوٹھاوین + ہان جو صاحب قیمت (۱۲) اور محصولڈاک (۰) بنام شیخ محمد رحمت اللہ رعد + تاجر الکتب کانپور محلی بازار روانہ فرمائینگے + جنتری ہذا کی معائنہ سے حظ وافی اوٹھائینگے + علاوہ اسکے ایک جنتری خورد مع تصاویر اور بھی چھپیگی + جو بعد گذرنے ماہ دسمبر [illegible] کے بکے گی + جسمین مضامین بوالہوسان کی مٹی خراب ہوگی + اور بہتر طرہ یہ ہی کہ مع محصول (۱) کو دستیاب ہوگی + اور جو صاحب دونون جنتریان ساتھ ہی منگوائینگے + وہ جنتری خورد (۱) [illegible] پاوینگے مفت

CC-0.-In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

بعون صناع بیکمین و مکان فضل خلاق زمین و زمان سبحانہ تعالی

مشتری کو جس مین تشریف لائین قیمتی دو دو پیسے طلب فرمائین کہ علم تاریخ ماہ و سال نیز دریافت غرہ ہلال کے لیے

کہ جسمین ہر زبان کے مہینونکا بیان ہی حال غرہ سے سلخ تک عیان ہی حسب فرمایش تاجران بارہ و مصاد شایقین با غرہ وقا

مطبع عزیزی واقع کانپور مین بطبع مزین مقبول ہوئی

فہرست مضامین جنتری ۱۸۸۵ء

تمام شد

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جنتری سنہ ۱۸۲۱ع

بموجب سنہ ۱۲۸۲ھ و سمبت ۱۹۲۳

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

نقشہ تعطیلات عدالت دیوانی و کلکٹری بابت ۱۸۸۵ء حسب سنین ماضیہ

عدالت دیوانی

باہم اہل ایمان تعطیل	نام تعطیل	تاریخ تعطیل	نام یوم	تعداد ایام
ع	نوروز	۱- جنوری	پنجشنبہ	۱
ہ	سومنی اماوس	۱۶- جنوری	جمعہ	۱
ہ	بسنت پنچمی	۲۱- جنوری	چہارشنبہ	۱
ہ	شیوراتری	۱۲ فروری	پنجشنبہ و جمعہ	۲
ہ	ہولی	۲۸- فروری	شنبہ تا دوشنبہ	۲
ع	گوڈ فرائڈے	۶- اپریل	دوشنبہ	۱
ہ	رام نومی	۲۵- مارچ	چہارشنبہ	۱
ع	سالگرہ قیصرہ ہند	۲۴- مئی	یکشنبہ	۱
م	شب برات	۳۰- مئی	شنبہ	۱
م	عیدالفطر	۱۴ جولائی	سہ شنبہ	۱
ہ	سلونو	۲۵- اگست	شنبہ	۱
ہ	جنم اسٹمی	۲ ستمبر	چہارشنبہ و پنجشنبہ	۲
م	عیدالضحی	۲۰ ستمبر	یکشنبہ	۱
ہ	اننت چودس	۲۳ ستمبر	چہارشنبہ	۱
۰	تعطیل کلاں	۳ اکتوبر تا ۲ نومبر	شنبہ تا دوشنبہ	۳۱
ع	بڑادن	۲۵ تا ۳۱ دسمبر	جمعہ تا پنجشنبہ	۷

عدالت کلکٹری

باہم اہل ایمان تعطیل	نام تعطیل	تاریخ تعطیل	نام یوم	تعداد ایام
ع	نوروز	۱- جنوری	پنجشنبہ	۱
ہ	بسنت پنچمی	۲۱- جنوری	چہارشنبہ	۱
ہ	شیوراتری	۱۲ فروری	پنجشنبہ و جمعہ	۲
ہ	ہولی	۲۸ فروری	شنبہ تا دوشنبہ	۲
ع	گوڈ فرائڈے	۶- اپریل	دوشنبہ	۱
ع	سالگرہ قیصرہ ہند	۲۴ مئی	یکشنبہ	۱
م	شب برات	۳۰ مئی	شنبہ	۱
م	عیدالفطر	۱۴ جولائی	سہ شنبہ	۱
ہ	سلونو	۲۵- اگست	شنبہ	۱
ہ	جنم اسٹمی	۲ ستمبر	چہارشنبہ و پنجشنبہ	۲
م	عیدالضحی	۲۰ ستمبر	یکشنبہ	۱
۰	دسہرہ و محرم	۱۸- اکتوبر	شنبہ تا دوشنبہ	۲

میلہ کی تعطیل باختیار حکام ہے - آخر ہفتہ کی تعطیل بشرطیکہ کوئی کار ضروری نہو - ہوتی ہے - مذہب اسلام کی تعطیل چاند کی رویت سے ایک دن آگے پیچھے ہوسکتی ہے - صوبہ اودھ خصوصاً لکھنؤ مین تعطیل چہلم وغیرہ کی بھی ہوتی ہے مگر باختیار حکام - فقط

اشتہار قابل ملاحظہ

دانشوران خرد پرور و دانایان فیض گستر خصوصاً حضرات عالی مرتبت والا منزلت پر ظاہر ہو کہ اس مطبع مین ہر قسم کا کام مثل چھاپہ انگریزی و فارسی و ناگری وغیرہ بحسن و خوبی ہوتا ہے اور حتی الامکان صحت و صفائی چھاپہ و خوشخطی کا اہتمام کیا جاتا ہے جب کوئی صاحب بعنایات تمام فرمایش طبع فرمائینگے اوس وقت خود ملاحظہ کر لینگے ورنہ مصرع کس نہ گوید کہ دوغ من ترش است اور تاجران عالی وقار و خریداران باافتخار کتب مطبوعہ مطبع نظامی یا نول کشوری یا دیگر مطابع طلب فرمائین گے بقیمت مناسب و بکفایت تمام فوراً روانہ خدمت شریف کرینگے ہر طرح کا خیال ملحوظ رکھینگے - علاوہ برین جو صاحب کسی شئ یا تحائف نادرہ کانپور کی فرمایش کرینگے بشرط ارسال قیمت پیشگی اونکی خدمت مین شئ مطلوبہ فوراً روانہ ہوگی المشتہر محمد عبدالعزیز مالک مطبع عزیزی کانپور

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جنوری ۱۸۸۵ع

کیفیت	جدول آفتاب		چندرمان		بھدرا		کرن	جوگ		نکشتر		ماگھ سمت ۱۹۴۱		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	جنوری	یوم
					انتہا	ابتدا														
نوروز فرنگیان	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سرپ			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱	پنجشنبہ
	۹	۵۱					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲	جمعہ
	۱۰	۵۰			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۳	شنبہ
سکٹ چوتھ	۱۰	۵۰	[illegible]	سنگھ			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۴	یکشنبہ
	۱۱	۴۹					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۵	دوشنبہ
	۱۱	۴۹	[illegible]	کنیا		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۶	سہ شنبہ
	۱۱	۴۹			[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۷	چہارشنبہ
	۱۲	۴۸	[illegible]	تلا			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۸	پنجشنبہ
	۱۲	۴۸					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۹	جمعہ
	۱۳	۴۸	[illegible]	برچھک	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۰	شنبہ
	۱۳	۴۷					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۱	یکشنبہ
پرودوش	۱۳	۴۷					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۲	دوشنبہ
	۱۴	۴۶	[illegible]	دھن			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۳	سہ شنبہ
	۱۴	۴۶			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۴	چہارشنبہ
	۱۵	۴۵	[illegible]	مکر			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۵	پنجشنبہ
مونی اماوس	۱۵	۴۵					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۶	جمعہ
	۱۶	۴۴					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۷	شنبہ
رویت ہلال	۱۶	۴۴	[illegible]	کمبھ			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۸	یکشنبہ
	۱۶	۴۳			[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۹	دوشنبہ
	۱۷	۴۳	[illegible]	مین	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۰	سہ شنبہ
بسنت پنچمی	۱۸	۴۲					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۱	چہارشنبہ
	۱۸	۴۲	[illegible]	میکھ			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۲	پنجشنبہ
	۱۹	۴۱			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۳	جمعہ
	۱۹	۴۱					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۴	شنبہ
	۲۰	۴۰	[illegible]	برکھ			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۵	یکشنبہ
	۲۰	۴۰			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۶	دوشنبہ
ایکادشی برت	۲۱	۳۹	[illegible]	متھن			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۷	سہ شنبہ
	۲۱	۳۹					[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۸	چہارشنبہ
	۲۲	۳۸	[illegible]	کرک	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۹	پنجشنبہ
	۲۲	۳۸				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۳۰	جمعہ
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سنگھ			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۳۱	شنبہ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

یادداشت	تاریخ
	۱
	۲
	۳
	۴
	۵
	۶
	۷
	۸
	۹
	۱۰
	۱۱
	۱۲
	۱۳
	۱۴
	۱۵
	۱۶
	۱۷
	۱۸
	۱۹
	۲۰
	۲۱
	۲۲
	۲۳
	۲۴
	۲۵
	۲۶
	۲۷
	۲۸
	۲۹
	۳۰
	۳۱

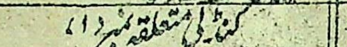
تقویم کواکب متعلقہ ماہ جنوری ۱۸۸۵ء

ماہ ماگھہ کے پھل مع کنڈلیان

آثار اس مہینے مین پانچ سنیچر ہین جسکے سبب سے نشا ہونمین جنگ ہو. ناج اور کپڑے کا نرخ بدرجہ اوسط۔ واللہ اعلم

پھل ترکاریان اس مہینے مین شلجم موکی لیمون گاجر نارنگی بیر امرود شکر قند نسیم کھجی وغیرہ دستیاب ہو سکتی ہین۔

بتاریخ ۲۰ جنوری تحویل شمس دربرج دلو

کنڈلی متعلقہ نمبر (۱)

کنڈلی متعلقہ نمبر ۲

کنڈلی متعلقہ نمبر (۳)

کنڈلی متعلقہ نمبر ۴

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

روز	فروری ۲۸	[illegible]	ماه [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سمت ۱۹۴۱ پھاگن تتھ	گ پ	نچھتر	گ پ	جوگ	گ پ	بج گ پ	بھدرا ابتدا گ پ	بھدرا انتہا گ پ	چندرمان	گ پ	جدول آفتاب طلوع	غروب	کیفیت
یکشنبه	۱	۱۳	۲	۳۰	۲۴	۱۳	۲	۲۹/۳	مگھا	۲/۱۳	سوبھن سوبھاگ	۳۴/۳۳	۱۴/۵	۵۵/۳۶				[illegible]	[illegible]	
دوشنبه	۲	۱۵	۳	۳۱	۲۸	۱۴	۳	۲۶/۱۳	پورب پھاگن	۱۰/۱۵	اتیگنڈ	۲۸/۱	۸		۳۶/۱۲	سنمان	۳۵/۲۴	۳۶	۲۴	
سه شنبه	۳	۱۶	۴	۳۲	۲۹	۱۵	۴	۲۴/۶	اتر پھاگن	۲۴/۲۷	سکرمان	۳۴/۶	۱۱					۳۵	۲۵	
چهارشنبه	۴	۱۷	۵	۳۳	۳۴	۱۶	۵	۲۵/۵۵	ہست	۲۴/۱	دھرت	۳۰/۴	۱۳			تلا	۵۵/۴۷	۳۵	۳۵	
پنجشنبه	۵	۱۸	۶	۳۴	[illegible]	۱۶/۱	۶	۲/۴۴	چترا	۳۳/۴۴	شول	۲۶/۵	۱۶	۳۴/۴۴	۵۵/۵۶			۳۴	۳۶	
جمعه	۶	۱۹	۷	۲۵	۳	۱۰/۱	۷	۲۳/۵۵	سواتی	۳۴/۱۳	گنڈ	۱۲/۱۴	۳۰			برچھک	۱۰/۴	۳۴	۳۷	
شنبه	۷	۲۰	۸	۲۶	۳	۱۹	۸	۳/۵۲	بساکھا	۴/۴۴	برددھ	۱۹/۴۴	۳۲					۳۴	۳۷	
یکشنبه	۸	۲۱	۹	۲۷	۳	۲۰	۹	۳۴/۱۵	انرادھا	۲۶/۲۲	دھرو	۱۶/۱	۲۹	۶/۱	۲۴/۵۶	دھن	۳۴/۳۴	۳۳	۳۸	
دوشنبه	۹	۲۲	۱۰	۲۸	۵	۲۱	۱۰	۲۹/۵۶	جیشٹھا	۴۳/۲۲	بیاگھات	۱۶/۵۵	۳۲					۳۱	۲۹	برت اکادشی
سه شنبه	۱۰	۲۳	۱۱	۲۹	۶	۲۲	۱۱	۳۴/۱۵	مول	۵۹/۱۶	ہرکھن	۳/۱۳	۳۶					۳۰	۳۰	کمبھ کی سنکرانت
چهارشنبه	۱۱	۲۴	۱۲	۲۳	گیارگنڈ	۷	۱۲	۲۹/۴۴	پورب اکھاڑ	۵۵/۱۳	بجر	۱۹/۴	۴۴	۵۵/۴۵		مکر	۱۳/۴۴	۲۹	۳۱	
پنجشنبه	۱۲	۲۵	۱۳	۱۳	۸	۲۴	۱۴	۵۵/۳۶	اتر اکھاڑ	۶۰/۱۰	سدھ	۲۰/۵۴	۳۱		۴/۱			۲۸	۳۲	شنبھو برت
جمعه	۱۳	۲۶	۱۴	۳	۹	۲۵	۱۴	۵۹/۶	شرون	۳/۴۴	بیتی پات	۱۴/۳۵	۴۲					۲۸	۳۲	
شنبه	۱۴	۲۷	۱۵	۴	۱۰	۲۶	۱۵	۶۰/۰	دھنشٹا	۲/۴۴	بریان	۱۲/۳۴	۴۴			کمبھ	۳۹/۴۴	۲۷	۳۳	
یکشنبه	۱۵	۲۸	۱۶	۵	۱۱	۲۷	۱۵	۱/۵۶	ست بکھا	۱۱/۴۴	پرگیہ	۳۰/۳۹	۴۸					۲۶	۳۴	
دوشنبه	۱۶	۲۹	۱۶	۶	۱۲	۲۸	اماوس	۳/۴۴	پورب بھادرپد	۱۲/۴۴	شبھ	۱۱/۸	۵۲			مین	۵۹/۱۰	۲۶	۳۴	رویت ہلال
سه شنبه	۱۷	جمادی	۱۸	۷	۱۳	۲۹	۲	۳/۲	اتر بھادرپد	۱۵/۱۵	شبھ	۱۵/۵۶	۵۶					۲۵	۳۵	
چهارشنبه	۱۸	۲	۱۹	۸	۱۳	۳۰	۳	۳/۷	ریوتی	۵۵/۴۴	برہم	۱۲/۱	۰	۳/۴۱				۲۵	۳۵	
پنجشنبه	۱۹	۳	۲۰	۹	۱۵	۳۱	۵	۶/۵	اشونی	۱۳/۴۷	ایندر	۲۶/۱	۳	۵۶		میکھ	۱۳/۴۷	۳۴	۳۶	
جمعه	۲۰	۴	۲۱	۱۰	۱۶	[illegible]	۶	۳۴/۳۴	بھرنی	۵۹/۱۳	بیدھرت	۴/۲۶	۳					۳۳	۳۷	
شنبه	۲۱	۵	۲۲	۱۱	۱۷	۲	۶	۴۴/۹	کرتکا	۴/۱	بشکنبھ	۴/۳۳	۸	۹/۴۴		برکھ	۴۴/۵۹	۳۲	۳۸	
یکشنبه	۲۲	۶	۲۳	۱۲	۱۸	۳	۸	۴۴/۳۴	روہنی	۴	پریت	۴۴/۵۵	۱۳		۱۶/۶			۲۹	۳۱	
دوشنبه	۲۳	۷	۲۴	۱۳	۱۹	۳	۹	۳۴/۹	مرگ سر	۱۳/۳	آیشمان	۴۴/۱۶	۱۶			متھن	۱۳/۱۴	۳۱	۲۹	
سه شنبه	۲۴	۸	۲۵	۱۳	۲۰	۵	۱۰	۳۱/۴۳	آردرا	۴۴/۵۶	سوبھاگ	۲۳/۵۵	۲۰		۵۵/۴۴			۳۰	۳۴	
چهارشنبه	۲۵	۹	۲۶	۱۵	۲۱	۶	۱۱	۲۵/۴۴	پنربس	۱۰/۵۵	شوبھن اتیگنڈ	۲۶/۳۴	۳۴	۵۵/۰		سرب	۲۶/۱۱	۱۹	۳۱	برت اکادشی
پنجشنبه	۲۶	۱۰	۲۷	۱۶	۲۲	۷	۱۲	۲۰/۹	پکھ	۳۴/۸	سکرمان	۳/۴۴	۲۸					۱۹	۳۱	
جمعه	۲۷	۱۱	۲۸	۱۷	۲۳	۸	۱۳	۱۳/۵	اشلیکھا	۵۵/۷	سوبھن	۳/۴۴	۳۲			سنگھ	۱۵/۷	۱۸	۳۲	
شنبه	۲۸	۱۲	۲۹	۱۸	۲۳	۹	۱۴	۵/۱۵	مگھا	۲۶/۱۲	اتیگنڈ	۵۵/۴۴	۳۶	۱۰/۱۴				[illegible]	[illegible]	ہولی

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ماہ پھاگن کے پھل مع کنڈلیان

آثار

اس مہینے مین پانچ اتوار ہین پھل اس ماہ کا درجہ اوسط پر تصور کرنا چاہیے واللہ اعلم

پھل ترکاریان ماہ جنوری کی موافق ہین سیم چقندر گوبھی لیموں وبیر گاجر نارنگی امرود وغیرہ مل سکتے ہین

تحویل شمس در برج حوت بتاریخ ۲۰ فروری

کنڈلی متعلقہ نمبر ۵

سکر ۹ — سورج منگل ۱۰ — ۸ — ۱۱ کیت ۱۲ — ۱ — ۷ — چندرمان ۴ — راہ ۶ — سنیچر — ۵

کنڈلی متعلقہ نمبر ۶

۹ — سورج سکر منگل ۱۰ بدھ — ۸ — ۱۱ کیت — ۷ چندرمان — ۱ — راہ ۶ — ۴ — سنیچر ۳ — ۵

کنڈلی متعلقہ نمبر ۷

سکر ۱۰ بدھ منگل کیت ۱۲ — سورج ۱۱ چندرمان — سنیچر ۲ — ۸ — ۳ — ۵ — ۷ — ۴ — راہ ۶

کنڈلی متعلقہ نمبر ۸

سکر ۱۰ بدھ کیت ۱۲ — منگل — سورج ۱۱ — ۱ — چندرمان سنیچر ۲ — ۸ — ۵ — ۳ — ۵ — ۷ — ۴ — راہ ۶

تقویم کواکب متعلقہ ماہ فروری سنہ ۱۸۸۵ع

[illegible]

یادداشت

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

مارچ ۱۸۸۸ع

یوم	تاریخ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سمبت ۱۹۴۴ چیت	نچھتر	جوگ	کرن	بھدرا	چندرمان	جدول افتاب	کیفیت
						۔ / گ پ	ج / گ پ	ج / گ پ	گ پ	ابتدا گ پ / انتہا گ پ	برج / گ پ	طلوع / غروب	
[illegible]	۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۸	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۱۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۱۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	مین کی سنکرانت
[illegible]	۱۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۱۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۱۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۱۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۱۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سومتی اماوس
[illegible]	۱۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۱۸	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	رویت ہلال
[illegible]	۱۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۲۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۲۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۲۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۲۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	شروع سمبت ۱۹۴۵ بکرمی
[illegible]	۲۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	درگا اشٹمی
[illegible]	۲۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	رام نومی
[illegible]	۲۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۲۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	برت ایکادشی
[illegible]	۲۸	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۲۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۳۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	۳۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ماہ چیت کے پھل مع کنڈلیان

آثار اِس مہینے مین پانچ سوموار ہین پھل اسکا اِس طرح تصور کرنا چاہیے شاہ ہونگین جا بجا فساد ہو رہا یا کو ہر طرح سے منفعت اور خوشی حاصل ہو۔ واللہ اعلم

پھل تیر بقلت شتوت کی ابتد انگور لیموں کمیاب اِس مہینے مین مل سکتے ہین

تحویل شمس در برج حمل بتاریخ ۲۳ مارچ

کنڈلی متعلقہ ۹

کنڈلی متعلقہ ۱۰

کنڈلی متعلقہ ۱۱

کنڈلی متعلقہ ۱۲

تقویم کواکب متعلقہ مارچ ۱۸۸۵ع

کوکب	برج					
[illegible]	[illegible]	12	44	29	4	11
[illegible]	[illegible]	12	44	29	4	11
[illegible]	[illegible]	26	29	49	4	14
[illegible]	[illegible]	5	21	44	59	6
[illegible]	[illegible]	5	22	0	4	33
[illegible]	[illegible]	8	44	20	48	14
[illegible]	[illegible]	27	11	14	44	15
[illegible]	[illegible]	13	59	29	59	18
[illegible]	[illegible]	12	54	1	4	11
[illegible]	[illegible]	12	54	1	4	11
[illegible]	[illegible]	26	21	31	2	6
[illegible]	[illegible]	24	26	34	59	6
[illegible]	[illegible]	4	1	44	5	33
[illegible]	[illegible]	26	23	8	96	58
[illegible]	[illegible]	28	41	50	49	34
[illegible]	[illegible]	8	43	34	59	35
[illegible]	[illegible]	13	49	9	4	11
[illegible]	[illegible]	13	49	9	4	11
[illegible]	[illegible]	25	26	24	2	33
[illegible]	[illegible]	12	6	6	9	34
[illegible]	[illegible]	9	34	26	62	34
[illegible]	[illegible]	34	12	20	11	31
[illegible]	[illegible]	11	9	34	26	6
[illegible]	[illegible]	34	39	34	59	54
[illegible]	[illegible]	13	1	34	4	11
[illegible]	[illegible]	13	1	34	4	11
[illegible]	[illegible]	25	25	1	1	29
[illegible]	[illegible]	3	25	0	62	34
[illegible]	[illegible]	6	26	21	6	19
[illegible]	[illegible]	9	34	34	10	34
[illegible]	[illegible]	15	45	50	26	15
[illegible]	[illegible]	19	44	56	40	4

یادداشت

تاریخ	یادداشت
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	
25	
26	
27	
28	
29	
30	
31	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یوم	اپریل سنہ ۱۸۸۸ ع	جمادی الثانی ۱۳۰۵	[illegible] ۱۸۱۰	[illegible] ۱۲۹۵	اردو [illegible]	[illegible]	سمبت ۱۹۴۵ بیساکھ تتھ	گ پ	نچھتر	گ پ	جوگ	گ پ	کرن گ پ	بھدرا ابتدا گ پ	بھدرا انتہا گ پ	چندرمان نام راس	چندرمان گ پ	جدول آفتاب طلوع	جدول آفتاب غروب	کیفیت
یکشنبہ	۱	۱۳	۲	۲۱	۲۵	۱۰	۲	[illegible]	چترا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
دوشنبہ	۲	۱۵	۳	۲۲	۲۶	۱۱	۳	[illegible]	سواتی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	برچھک	[illegible]	۱۰	۵۰	
سہ شنبہ	۳	۱۶	۴	۲۳	۲۷	۱۲	۳	[illegible]	بساکھا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۵۲					۱۱	۴۹	گنیش چوتھ
چہارشنبہ	۴	۱۷	۵	۲۴	۲۸	۱۳	۵	[illegible]	انورادھا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۵۴					۱۲	۴۹	
پنجشنبہ	۵	۱۸	۶	۲۵	۲۹	۱۳	۶	[illegible]	جیشٹھا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	دھن	[illegible]	۱۲	۴۸	
جمعہ	۶	۱۹	۷	۲۶	۳۰	۱۵	۷	[illegible]	مول	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				۱۲	۴۸	
شنبہ	۷	۲۰	۸	۲۷	۳۱	۱۶	۸	[illegible]	پوربا اکھاڑا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۸			مکر	[illegible]	۱۳	۴۷	
یکشنبہ	۸	۲۱	۹	۲۸	[illegible]	۱۷	۸	[illegible]	اوتر اکھاڑا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۳					۱۳	۴۶	
دوشنبہ	۹	۲۲	۱۰	۲۹	۲	۱۸	۹	[illegible]	شرون	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۶		[illegible]			۱۳	۴۶	
سہ شنبہ	۱۰	۲۳	۱۱	۳۰	۳	۱۹	۱۰	[illegible]	دھنشٹھا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۳۰	[illegible]		کمبھ	[illegible]	۱۵	۴۵	
چہارشنبہ	۱۱	۲۴	۱۲	۳۱	۴	۲۰	۱۱	[illegible]	شت بھکھا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					۱۶	۴۴	میکھ کی سنکرانت
پنجشنبہ	۱۲	۲۵	۱۳	بیساکھ	۵	۲۱	۱۲	[illegible]	پوربا بھادرپد	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			مین	[illegible]	۱۷	۴۳	
جمعہ	۱۳	۲۶	۱۴	۲	۶	۲۲	۱۳	[illegible]	اوتر بھادرپد	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			۱۸	۴۲	
شنبہ	۱۴	۲۷	۱۵	۳	۷	۲۳	۱۴	[illegible]	ریوتی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			میکھ	[illegible]	۱۸	۴۲	
یکشنبہ	۱۵	۲۸	۱۶	۴	۸	۲۴	۳۰	[illegible]	اسونی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۳۰					۱۹	۴۱	
دوشنبہ	۱۶	۲۹	۱۷	۵	۹	۲۵	[illegible]	[illegible]	بھرنی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					۲۰	۴۰	رویت ہلال
سہ شنبہ	۱۷	[illegible]	۱۸	۶	۱۰	۲۶	۲	[illegible]	کرتکا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			برکھ	[illegible]	۲۰	۴۰	
چہارشنبہ	۱۸	۲	۱۹	۷	۱۱	۲۷	۳	[illegible]	روہنی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			۲۱	۳۹	
پنجشنبہ	۱۹	۳	۲۰	۸	۱۲	۲۸	۵	[illegible]	مرگ سرا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۵۶			متھن	[illegible]	۲۱	۳۹	
جمعہ	۲۰	۴	۲۱	۹	۱۳	۲۹	۶	[illegible]	اردرا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۵۹					۲۲	۳۸	
شنبہ	۲۱	۵	۲۲	۱۰	۱۴	[illegible]	۷	[illegible]	پنرباس	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		کرک	[illegible]	۲۲	۳۷	
یکشنبہ	۲۲	۶	۲۳	۱۱	۱۵	۲	۸	[illegible]	پکھ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۵		[illegible]			۲۳	۳۶	
دوشنبہ	۲۳	۷	۲۴	۱۲	۱۶	۳	۹	[illegible]	اسلیکھا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۸			سنگھ	[illegible]	۲۵	۳۵	
سہ شنبہ	۲۴	۸	۲۵	۱۳	۱۷	۴	۱۰	[illegible]	مگھا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۳	[illegible]				۲۵	۳۵	
چہارشنبہ	۲۵	۹	۲۶	۱۴	۱۸	۵	۱۱	[illegible]	پوربا پھالگن	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۳		[illegible]	کنیا	[illegible]	۲۰	۳۴	
پنجشنبہ	۲۶	۱۰	۲۷	۱۵	۱۹	۶	۱۲	[illegible]	اوتر پھالگن	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۶					۲۷	۳۳	
جمعہ	۲۷	۱۱	۲۸	۱۶	۲۰	۷	۱۳	[illegible]	ہست	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۰			تلا	[illegible]	۲۸	۳۲	
شنبہ	۲۸	۱۲	۲۹	۱۷	۲۱	۸	۱۴	[illegible]	چترا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۲	[illegible]	[illegible]			۲۹	۳۱	
یکشنبہ	۲۹	۱۳	۳۰	۱۸	۲۲	۹	۱۵	[illegible]	سواتی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۶					۳۰	۳۰	
دوشنبہ	۳۰	۱۳	[illegible]	۱۹	۲۳	۱۰	[illegible]	[illegible]	بساکھا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۰			برچھک	[illegible]	[illegible]	[illegible]	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جمادی الثانی ۱۳۰۲ھ

ماہ بیساکھ کے پھل مع کنڈلیان

آثار اس مہینے مین پانچ بدھ ہین اس سبب سے رعایا کو فارغ البالی حاصل ہو نرخ غلہ اوسط درجہ پر رہے گھی اور تیل ارزان ہو۔ واللہ اعلم بالصواب

پھل مطابق ماہ مارچ کے کھربوزہ تربوز انبہ خام خربزہ کی ابتدا متعلقہ اپریل۔

تحویل شمس در برج ثور بتاریخ ۲۱- اپریل

کنڈلی متعلقہ ۱۳

کنڈلی متعلقہ ۱۴

کنڈلی متعلقہ ۱۵

کنڈلی متعلقہ ۱۶

تقویم کواکب متعلقہ ماہ اپریل ۱۸۸۵ع

یادداشت

براکوس کا ... بڑھ کر ...

... گوبر ... جو ...

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یوم ۳۱							بیسمت ۱۹۴۲ جیٹھ تتھ	نچھتر	جوگ	بھدرا ابتدا / انتہا	چندرماں برج	جدول آفتاب طلوع	جدول آفتاب غروب	کیفیت
جمعہ	۱	۱۵	۲	۲۰	۲۳	۱۱	۳	انرادھا	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	
شنبہ	۲	۱۶	۳	۲۱	۲۵	۱۲	۳	جیشٹھا	[illegible]	[illegible]	دھن	۲۹	۳۱	
یکشنبہ	۳	۱۷	۳	۲۲	۲۶	۱۳	۳	مول	[illegible]			۲۹	۳۲	
دوشنبہ	۴	۱۸	۵	۲۳	۲۷	۱۴	۵	پوربا کھاڑ	[illegible]			۲۷	۳۳	
سہ شنبہ	۵	۱۹	۶	۲۴	۲۸	۱۵	۶	اوترا کھاڑ	[illegible]	[illegible]	مکر	۲۷	۳۳	
چہارشنبہ	۶	۲۰	۷	۲۵	۲۹	۱۶	۷	شرون	سکل	[illegible]		۲۶	۳۴	
پنجشنبہ	۷	۲۱	۸	۲۶	۳۰	۱۷	۸	شرون	[illegible]		کمبھ	۲۵	۳۵	
جمعہ	۸	۲۲	۹	۲۷	۳۱	۱۸	۹	دھنشٹا	[illegible]			۲۵	۳۵	
شنبہ	۹	۲۳	۱۰	۲۸	تیر ۱	۱۹	۱۰	ستبھکھا	[illegible]	[illegible]		۲۴	۳۶	
یکشنبہ	۱۰	۲۴	۱۱	۲۹	۲	۲۰	۱۱	پوربا بھادرپد	[illegible]		مین	۲۴	۳۶	
دوشنبہ	۱۱	۲۵	۱۲	۳۰	۳	۲۱	۱۲	اوترا بھادرپد	[illegible]			۲۳	۳۷	
سہ شنبہ	۱۲	۲۶	۱۳	۳۱	۴	۲۲	۱۳	ریوتی	[illegible]	[illegible]		۲۲	۳۸	برکھ کی سنکرانت
چہارشنبہ	۱۳	۲۷	۱۴	جیٹھ	۵	۲۳	۱۴	اسونی	[illegible]	[illegible]		۲۲	۳۸	
پنجشنبہ	۱۴	۲۸	۱۵	۲	۶	۲۴	۲۰	بھرنی	[illegible]		برکھ	۲۱	۳۹	
جمعہ	۱۵	۲۹	۱۶	۳	۷	۲۵	[illegible]	کرتکا	[illegible]			۲۰	۴۰	
شنبہ	۱۶	۳۰	۱۷	۴	۸	۲۶	۲	روہنی	[illegible]		متھن	۲۰	۴۰	رویت ہلال
یکشنبہ	۱۷	بیساکھ	۱۸	۵	۹	۲۷	۳	مرگسر	[illegible]	[illegible]		۱۹	۴۱	
دوشنبہ	۱۸	۲	۱۹	۶	۱۰	۲۸	۴	پنربس	[illegible]	[illegible]	کرک	۱۹	۴۱	
سہ شنبہ	۱۹	۳	۲۰	۷	۱۱	۲۹	۵	پکھ	[illegible]			۱۸	۴۲	
چہارشنبہ	۲۰	۴	۲۱	۸	۱۲	۳۰	۶	اشلیکھا	[illegible]	[illegible]	سنگھ	۱۸	۴۲	
پنجشنبہ	۲۱	۵	۲۲	۹	۱۳	۳۱	۸	مگھا	[illegible]	[illegible]		۱۷	۴۳	
جمعہ	۲۲	۶	۲۳	۱۰	۱۴	جوزا ۱	۹	پوربا پھاگن	[illegible]		کنیا	۱۶	۴۴	
شنبہ	۲۳	۷	۲۴	۱۱	۱۵	۲	۱۰	اوترا پھاگن	[illegible]			۱۶	۴۴	
یکشنبہ	۲۴	۸	۲۵	۱۲	۱۶	۳	۱۱	ہست	[illegible]	[illegible]		۱۵	۴۵	برت اکادشی
دوشنبہ	۲۵	۹	۲۶	۱۳	۱۷	۴	۱۲	چترا	[illegible]		تلا	۱۵	۴۵	
سہ شنبہ	۲۶	۱۰	۲۷	۱۴	۱۸	۵	۱۳	سواتی	[illegible]			۱۴	۴۶	
چہارشنبہ	۲۷	۱۱	۲۸	۱۵	۱۹	۶	۱۴	بساکھا	[illegible]	[illegible]	برچھک	۱۴	۴۶	
پنجشنبہ	۲۸	۱۲	۲۹	۱۶	۲۰	۷	۱۵	انرادھا	[illegible]			۱۴	۴۷	
جمعہ	۲۹	۱۳	۳۰	۱۷	۲۱	۸	[illegible]	جیشٹھا	[illegible]		دھن	۱۳	۴۷	
شنبہ	۳۰	۱۴	[illegible]	۱۸	۲۲	۹	۲	مول	[illegible]			۱۳	۴۷	شب برات
یکشنبہ	۳۱	۱۵	۳	۱۹	۲۳	۱۰	۳	مول	شبھ	[illegible]		[illegible]	[illegible]	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

تقویم کواکب متعلقہ ماہ مئی ۱۸۸۵ع	ماہ جیٹھ کے پھل مع کنڈلیان
[illegible]	**آثار** اس مہینے مین پانچ برہسپت ہین اسکا پھل یون تصور کرنا چاہیے کہ رعایا کو تو بہرحال خوشی و خورمی حاصل ہو لیکن شاہ ہو کہین جنگ ہو باقی واللہ اعلم بالصواب **پھل** انبہ خام انگور آلو تربوز خربزہ بکثرت اس مہینے مین مل سکتے ہین ۔

تحویل شمس در برج جوزا تاریخ ۲۰ مئی

کنڈلی متعلقہ سنہ ۱۷

سوم برج ۱۲ منگل سکر سنیچر برہسپت راہ

کنڈلی متعلقہ سنہ ۱۸

سورج منگل سکر سنیچر برہسپت راہ

کنڈلی متعلقہ سنہ ۱۹

کیتو چندرمان سنیچر سورج سکر برہسپت

کنڈلی متعلقہ سنہ ۲۰

کیتو منگل بدھ سنیچر سورج سکر برہسپت چندرمان

یادداشت

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یوم	جون	تتھ	طلوع	غروب	کیفیت
دوشنبہ	١	٣	[illegible]	[illegible]	
سہ شنبہ	٢	٤	١٢	٤٨	گنیش چوتھ
چہارشنبہ	٣	٥	١٢	٤٨	
پنجشنبہ	٤	٦	١٣	٤٨	
جمعہ	٥	٧	١١	٤٩	
شنبہ	٦	٨	١١	٤٩	
یکشنبہ	٧	٩	١١	٤٩	
دوشنبہ	٨	١٠	١١	٤٩	
سہ شنبہ	٩	١١	١١	٤٩	برت ایکادشی
چہارشنبہ	١٠	١٢	١٠	٥٠	
پنجشنبہ	١١	١٣	١٠	٥٠	
جمعہ	١٢	١٥	١٠	٥٠	
شنبہ	١٣	[illegible]	١٠	٥٠	سنکرانت متھن
یکشنبہ	١٤	٢	١٠	٥٠	رویت ہلال
دوشنبہ	١٥	٣	١٠	٥٠	یکم رمضان
سہ شنبہ	١٦	٣	٩	٥١	
چہارشنبہ	١٧	٥	٩	٥١	
پنجشنبہ	١٨	٦	٩	٥١	
جمعہ	١٩	٧	٩	٥١	
شنبہ	٢٠	٨	٩	٥١	
یکشنبہ	٢١	٩	٩	٥١	
دوشنبہ	٢٢	١٠	٩	٥١	دسہرہ
سہ شنبہ	٢٣	١١	٩	٥١	برت ایکادشی
چہارشنبہ	٢٤	١٢	٩	٥١	
پنجشنبہ	٢٥	١٣	٩	٥١	
جمعہ	٢٦	١٤	١٠	٥٠	
شنبہ	٢٧	١٥	١٠	٥٠	
یکشنبہ	٢٨	[illegible]	١٠	٥٠	
دوشنبہ	٢٩	٢	١٠	٥٠	
سہ شنبہ	٣٠	٢	[illegible]	[illegible]	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ماہ جون ۱۸۸۵ع کے پھل مع کنڈلیان

آثار اس مہینے میں پانچ سنیچر ہیں اس وجہ سے عالم میں پریشانی و نحوست کا ظہور ہو شاہوں میں جنگ ہو۔ واللہ اعلم

میوہ پھل

انبہ خربزہ تربوز آلو انگور وغیرہ اس مہینے میں دستیاب ہو سکتے ہیں

تحویل شمس در برج سرطان

بتاریخ ۲۳ جون ۱۸۸۵ع

کنڈلی متعلقہ نمبر ۲۱: ۱۲ کیت؛ منگل ۱ بدھ؛ ۳ سنیچر؛ سورج سکر ۲؛ ۴؛ ۵ برہسپت؛ ۱۱؛ ۱۰؛ ۶ راہ؛ ۸؛ ۷؛ ۹ چندرمان

کنڈلی متعلقہ نمبر ۲۲: ۱۲ کیت؛ منگل ۱؛ سکر ۳ سنیچر؛ ۲ سورج بدھ؛ ۴؛ ۵ برہسپت؛ ۱۱؛ ۱۰؛ ۶ راہ؛ ۸؛ ۷؛ ۹

کنڈلی متعلقہ نمبر ۲۳: منگل بدھ چندرمان ۲؛ سورج سکر ۳ سنیچر؛ ۴؛ ۵ برہسپت؛ ۱؛ ۱۲ کیت؛ ۶ راہ؛ ۱۱؛ ۹؛ ۷؛ ۸؛ ۱۰

کنڈلی متعلقہ نمبر ۲۴: ۲ سورج؛ سکر بدھ ۳ سنیچر؛ ۴؛ ۵ برہسپت؛ ۱؛ ۱۲؛ ۳ راہ؛ ۶؛ ۱۱؛ ۹؛ ۷؛ ۱۰؛ ۸ چندرمان

تقویم کواکب متعلقہ ماہ جون ۱۸۸۵ع

نمبر (۲۱) بتاریخ ۵ جون دنمان گ ۲۳ پ ۵۵ بعد گ ۴۹ پ ۴۴

گرہ	راس	انس	کلا	بکلا	گت	بست
سورج	برکھ	۱۶	۴۰	۳۹	۵۷	۱۴
منگل	میکھ	۲۳	۸	۴۵	۴۳	۱۵
بدھ	میکھ	۲۷	۱۳	۵۳	۸۵	۸
برہسپت	سنگھ	۱	۱	۵۲	۷	۲۱
سکر	برکھ	۲۵	۲۵	۳۲	۶۲	۵۹
سنیچر	متھن	۵	۰	۱۴	۷	۴۹
راہ	کنیاں	۹	۹	۵۳	۳	۱۱
کیت	مین	۹	۹	۵۴	۳	۱۱

نمبر (۲۲) بتاریخ ۱۲ جون دنمان گ ۲۲ پ ۵ بعد گ ۴۹

گرہ	راس	انس	کلا	بکلا	گت	بست
سورج	برکھ	۱۳	۵۷	۳۴	۵۷	۵
منگل	میکھ	۲۸	۱۴	۲۱	۴۴	۱۵
بدھ	برکھ	۸	۵۴	۱۲	۱۳	۲۳
برہسپت	سنگھ	۶	۵۳	۳۰	۷	۲۷
سکر	متھن	۳	۵۸	۱۷	۶۲	۵۹
سنیچر	متھن	۵	۵۸	۴	۷	۴۹
راہ	کنیاں	۸	۴۷	۳۷	۳	۱۱
کیت	مین	۸	۴۷	۳۷	۳	۱۱

نمبر (۲۳) بتاریخ ۲۰ جون دنمان گ ۳۲ پ ۱۶ بعد گ ۶ پ ۸

گرہ	راس	انس	کلا	بکلا	گت	بست
سورج	متھن	۰	۳۶	۴۵	۵۶	۵۷
منگل	برکھ	۳	۲۶	۳۰	۴۳	۱۵
بدھ	برکھ	۲۱	[illegible]	۳۸	۱۰۹	۲۶
برہسپت	سنگھ	۷	۵۱	۱	۸	۴۵
سکر	متھن	۱۲	۳۲	۴۷	۴۲	۵۹
سنیچر	متھن	۶	۵۷	۲۸	۷	۵۹
راہ	کنیاں	۸	۲۵	۲۲	۳	۱۱
کیت	مین	۸	۲۵	۲۲	۳	۱۱

نمبر (۲۴) بتاریخ ۲۷ جون دنمان گ ۳۲ پ ۳ بعد گ ۱۹

گرہ	راس	انس	کلا	بکلا	گت	بست
سورج	برکھ	۵۶	۵۱	۵۳	۵۶	۵۱
منگل	برکھ	۱	۱۳	۲۲	۴۲	۱۵
بدھ	متھن	۲	۱۷	۴۳	۱۱۱	۴۴
برہسپت	سنگھ	۴	۱۰	۳۰	۱۰	۹
سکر	متھن	۲	۲۹	۳۴	۷۳	۲۴
سنیچر	متھن	۲	۸	۵۲	۷	۵۹
راہ	کنیاں	۵	۷	۴۰	۳	۱۱
کیت	مین	۱۱	۷	۴۰	۳	۱۱

یادداشت

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جولائی ۱۸۹۹ء

یوم	تاریخ	سنبت ۱۹۵۶ اساڑھ	نچھتر گ پ	جوگ گ پ	کرن گ پ	بھدرا ابتدا انتہا	چندرمان گ پ	جنم آفتاب	کیفیت
چہارشنبہ	۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	
پنجشنبہ	۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	
جمعہ	۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
شنبہ	۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	گنیش چوتھ
یکشنبہ	۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	
دوشنبہ	۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	
سہ شنبہ	۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	
چہارشنبہ	۸	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	برت ایکادشی
پنجشنبہ	۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	
جمعہ	۱۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
شنبہ	۱۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	
یکشنبہ	۱۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	
دوشنبہ	۱۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	
سہ شنبہ	۱۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]
چہارشنبہ	۱۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]
پنجشنبہ	۱۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	
جمعہ	۱۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	
شنبہ	۱۸	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
یکشنبہ	۱۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	
دوشنبہ	۲۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	
سہ شنبہ	۲۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	
چہارشنبہ	۲۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	
پنجشنبہ	۲۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	برت ایکادشی
جمعہ	۲۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	
شنبہ	۲۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	
یکشنبہ	۲۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
دوشنبہ	۲۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	
سہ شنبہ	۲۸	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	
چہارشنبہ	۲۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	
پنجشنبہ	۳۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	گنیش چوتھ
جمعہ	۳۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ماہ اساڑھ کے پھل مع کنڈلیان

اشغار۔ اِس مہینے مین پانچ سوموار ہین اسکا پھل یون تصور کرنا چاہیے کہ رعایا کو خوشی ہو شاہو ہین جنگ۔ واللہ اعلم

پھل

انبہ پختہ خربزہ تربوز کباب جامن وغیرہ اِس مہینے مین مل سکتے ہین۔

تحویل شمس در برج اسد بتاریخ ۲۴ جولائی

کنڈلی متعلقہ تاریخ ۲۵

کنڈلی متعلقہ تاریخ ۲۶

کنڈلی متعلقہ تاریخ ۲۷

کنڈلی متعلقہ تاریخ ۲۸

تقویم کواکب متعلقہ ماہ جولائی

یادداشت

سواری سنگلہ برس تالعل سرکار

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یوم	تاریخ	نچھتر	جوگ	چندرمان راس	جدول آفتاب طلوع	جدول آفتاب غروب	کیفیت
شنبہ	۱	اوتربھادر	[illegible]		[illegible]	[illegible]	
یکشنبہ	۲	ریوتی	[illegible]	میکھ	۲۴	۳۴	
دوشنبہ	۳	اسونی	شول		۲۳	۳۵	
سہ شنبہ	۴	بھرنی	گنڈ	برکھ	۲۳	۳۶	
چہار شنبہ	۵	کرتکا	وردھ		۲۳	۳۶	
پنجشنبہ	۶	روہنی	[illegible]	متھن	۲۳	۳۶	
جمعہ	۷	مرگسر	[illegible]		۲۵	۳۵	برت ایکادشی
شنبہ	۸	آردرا	[illegible]	کرک	۲۵	۳۵	
یکشنبہ	۹	پکھ	[illegible]		۲۶	۳۴	
دوشنبہ	۱۰	اشلیکھا	[illegible]	سنگھ	۲۶	۳۴	سومی اماوس
سہ شنبہ	۱۱	مگھا	[illegible]		۲۶	۳۳	
چہار شنبہ	۱۲	پوربا پھاگنی	[illegible]	کنیا	۲۸	۳۲	
پنجشنبہ	۱۳	اوترا پھاگنی	[illegible]		۲۹	۳۱	
جمعہ	۱۴	ہست	[illegible]		۲۹	۳۱	ناگ پنچمی
شنبہ	۱۵	چترا	[illegible]	تلا	۳۰	۳۰	
یکشنبہ	۱۶	سواتی	[illegible]		۳۱	۲۹	سنگھ کی سنکرانت
دوشنبہ	۱۷	بساکھا	[illegible]	برچھک	۳۲	۲۹	
سہ شنبہ	۱۸	انرادھا	[illegible]		۳۲	۲۸	
چہار شنبہ	۱۹	جیشٹا	[illegible]	دھن	۳۳	۲۷	
پنجشنبہ	۲۰	مول	[illegible]		۳۳	۲۷	
جمعہ	۲۱	پورباکھاڑ	[illegible]		۳۴	۲۶	برت ایکادشی
شنبہ	۲۲	اوتراکھاڑ	[illegible]	مکر	۳۵	۲۵	
یکشنبہ	۲۳	اوتراکھاڑ	[illegible]		۳۵	۲۵	
دوشنبہ	۲۴	شرون	سوبھن	کمبھ	۳۶	۲۴	
سہ شنبہ	۲۵	دھنشٹا	[illegible]		۳۷	۲۳	سلونو
چہار شنبہ	۲۶	سنبکھا	[illegible]		۳۸	۲۲	
پنجشنبہ	۲۷	پوربا بھادرپد	دھرت	مین	۳۸	۲۲	
جمعہ	۲۸	اوترا بھادرپد	شول		۳۹	۲۱	
شنبہ	۲۹	ریوتی	[illegible]	میکھ	۴۰	۲۰	گنیش چوتھ
یکشنبہ	۳۰	اسونی	[illegible]		۴۱	۱۹	
دوشنبہ	۳۱	بھرنی	وردھ	برکھ	[illegible]	[illegible]	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ماہ ساون کے پھل مع کنڈلیان

آثار اِس مہینے مین پانچ منگل ہین اِس سبب سے لوگونمین شر و فساد ہو بارش تخمیناً ۸ یوم خوب ہو واللہ اعلم

پھل

بھٹونکی ابتدا مولی شلجم پردل انبہ جامن کمیاب گھوئیان وغیرہ مل سکتے ہین۔

تحویل شمش دربرج سنبلہ

بتاریخ ۲۵-۱ اگست

کنڈلی متعلقہ نمبر ۲۹

سنیچر منگل سورج برہسپت سکر راہ ۶ ۔ ۲ ۔ ۴ ۔ ۱ ۔ ۷ ۔ ۸ ۔ ۱۰ ۔ ۱۲ ۔ ۹ ۔ ۱۱

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۰

منگل سنیچر سکر ۵ بدھ سورج چندرمان ۶ ۔ ۲ ۔ ۴ ۔ ۷ ۔ ۱ ۔ ۸ ۔ ۱۰ ۔ ۱۲ ۔ ۹ ۔ ۱۱

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۱

منگل سکر سورج برہسپت سکر بدھ راہ ۶ چندرمان ۴ ۔ ۵ ۔ ۷ ۔ ۳ ۔ ۸ ۔ ۱ ۔ ۱۱ ۔ ۹ ۔ ۱۰ ۔ کیت ۱۲

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۲

سنیچر سورج برہسپت ۵ بدھ راہ سکر ۴ ۔ ۷ ۔ ۳ ۔ ۸ ۔ ۱ ۔ ۱۱ ۔ ۹ ۔ ۱۰ ۔ کیت ۱۲

تقویم کواکب متعلقہ ماہ اگست ۱۹۰۸ع

یادداشت

تاریخ	یادداشت
۱	…کے مدرسے سے …
۲	
۳	
۴	
۵	۔۔۔
۶	
۷	हीरा लाल का जन्म हुआ
۸	
۹	
۱۰	
۱۱	
۱۲	
۱۳	
۱۴	
۱۵	
۱۶	
۱۷	
۱۸	
۱۹	
۲۰	
۲۱	
۲۲	
۲۳	
۲۴	
۲۵	
۲۶	
۲۷	
۲۸	
۲۹	
۳۰	
۳۱	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یوم ۳۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	بھادوں سمبت		نچھتر		جوگ		کرن	بھدرا		چندرمان		جدول آفتاب		کیفیت
						[illegible]	گ پ	نام	گ پ	نام	گ پ	گ پ	ابتدا گ پ	انتہا گ پ	نام	گ پ	طلوع	غروب	
سہ شنبہ	۱	۳۰	۶	۱۶	۲۴	۸	[illegible]	سترکھا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]			[illegible]	[illegible]	
چہار شنبہ	۲	۳۱	۷	۱۷	۲۵	۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۴۰			متھن	[illegible]	۴۴	۱۶	جنم اسٹمی
پنجشنبہ	۳	۳۲	۸	۱۸	۲۵	۱۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	جب	[illegible]	۱۶	[illegible]				۴۵	۱۵	
جمعہ	۴	۳۳	۱۰	۱۹	۲۶	۱۱	۱۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۲		[illegible]			۴۶	۱۴	
شنبہ	۵	۳۲	۱۱	۲۰	۲۷	۱۲	۱۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۸			سرپ	[illegible]	۴۶	۱۴	برت ایکادشی
یکشنبہ	۶	۲۵	۱۲	۲۱	۲۸	۱۳	۱۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۴۰					۴۷	۱۳	
دوشنبہ	۷	۲۶	۱۳	۲۲	۲۹	۱۳	۱۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۳۰	[illegible]	[illegible]	سنگھ	[illegible]	۴۸	۱۲	
سہ شنبہ	۸	۲۷	۱۴	۲۳	۳۰	۱۵	۳۰	[illegible]	[illegible]	شیو	[illegible]	[illegible]					۴۹	۱۱	
چہارشنبہ	۹	۲۸	۱۵	۲۴	۳۱	۱۶	۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			کنیا	[illegible]	۴۹	۱۱	
پنجشنبہ	۱۰	۲۹	۱۶	۲۵	[illegible]	۱۶	۲	[illegible]	[illegible]	شبھ	[illegible]	[illegible]					۵۰	۱۰	
جمعہ	۱۱	[illegible]	۱۷	۲۶	۲	۱۸	۳	[illegible]	[illegible]	شکل	[illegible]	[illegible]			تلا	[illegible]	۵۱	۹	ہرتالکا
شنبہ	۱۲	۲	۱۸	۲۷	۳	۱۹	۴	[illegible]	سواتی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			۵۱	۹	گنیش چوتھ
یکشنبہ	۱۳	۳	۱۹	۲۸	۴	۳۰	۵	[illegible]	سواتی	[illegible]	[illegible]	[illegible]			برشچک	[illegible]	۵۲	۸	
دوشنبہ	۱۴	۴	۳۰	۲۹	۵	۳۱	۶	[illegible]	وشاکھا	[illegible]	[illegible]	[illegible]					۵۳	۷	
سہ شنبہ	۱۵	۵	۲۱	۳۰	۶	۳۲	۷	[illegible]	انورادھا	[illegible]	[illegible]	۳۰	[illegible]				۵۴	۶	سنکرانت کنیا
چہارشنبہ	۱۶	۶	۲۲	۳۱	۷	۳۲	۸	[illegible]	جیٹھا	[illegible]	[illegible]	۲۶		[illegible]	دھن	[illegible]	۵۴	۶	
پنجشنبہ	۱۷	۷	۲۳	۱	۸	۳۲	۹	[illegible]	مول	[illegible]	[illegible]	۲۰					۵۵	۵	
جمعہ	۱۸	۸	۲۴	۲	۹	۲۵	۱۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۶			مکر	[illegible]	۵۶	۴	
شنبہ	۱۹	۹	۲۵	۳	۱۰	۲۶	۱۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۲	[illegible]				۵۷	۳	
یکشنبہ	۲۰	۱۰	۲۶	۴	۱۱	۲۷	۱۲	[illegible]	شرون	[illegible]	[illegible]	۱۰		[illegible]			۵۸	۲	ایکادشی برت
دوشنبہ	۲۱	۱۱	۲۷	۵	۱۲	۲۸	۱۳	[illegible]	دھنشٹھا	[illegible]	[illegible]	۶			کمبھ	[illegible]	۵۹	۱	
سہ شنبہ	۲۲	۱۲	۲۸	۶	۱۳	۲۹	۱۴	[illegible]	ستبھکا	[illegible]	[illegible]	۴					[illegible]	[illegible]	
چہارشنبہ	۲۳	۱۳	۲۹	۷	۱۴	۳۰	۱۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۳۰	[illegible]	[illegible]	مین	[illegible]	۱	۵۹	انت چودس
پنجشنبہ	۲۴	۱۴	۳۰	۸	۱۵	[illegible]	۱۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					۲	۵۸	
جمعہ	۲۵	۱۵	اسوج	۹	۱۶	۲	اسوج	[illegible]	ریوتی	[illegible]	[illegible]	[illegible]			میکھ	[illegible]	۲	۵۸	
شنبہ	۲۶	۱۶	۲	۱۰	۱۷	۳	۲	[illegible]	اسونی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				۳	۵۷	
یکشنبہ	۲۷	۱۷	۳	۱۱	۱۸	۴	۳	[illegible]	بھرنی	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]			۳	۵۷	گنیش چوتھ
دوشنبہ	۲۸	۱۸	۴	۱۲	۱۹	۵	۴	[illegible]	کرتکا	بجر	[illegible]	۳۰			برکھ	[illegible]	۴	۵۶	
سہ شنبہ	۲۹	۱۹	۵	۱۳	۲۰	۶	۵	[illegible]	روہنی	سدھ	[illegible]	۲۶					۴	۵۶	
چہارشنبہ	۳۰	۲۰	۶	۱۴	۲۱	۷	۶	[illegible]	مرگسر	[illegible]	[illegible]	۳۲	[illegible]	[illegible]	متھن	[illegible]	[illegible]	[illegible]	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ماہ بھادوں کے پھل اور کنڈلیاں

آثار اس مہینے میں پانچ برہسپت ہیں اس سبب سے ہر طرح امن و امان ہو رعایا کو خوشی خورمی حاصل ہو بارش اس ماہ میں تخمیناً ۱۲ یوم ہوگی واللہ اعلم بالصواب

پھل بھٹے مولی شلجم پرول بھنڈی گھوئیان لیموں ہری مرچ کھیرے وغیرہ

تحویل شمس در برج میزان

بتاریخ ۲۴ ستمبر ۱۸۸۵ع

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۳

سورج ۷ · برہسپت ۵ · بدھ · سکر ۶ · راہ · سنیچر · منگل — خانے: ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۴

منگل ۴ · سنیچر · سورج · سکر ۶ · راہ · بدھ · برہسپت ۵ · کیت — خانے: ۸، ۹، ۱۰، ۱۱

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۵

منگل ۴ · سورج · برہسپت ۵ · بدھ · راہ ۵ · سنیچر ۳ · کیت — خانے: ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱

کنڈلی متعلقہ نمبر ۳۶

بدھ · برہسپت · سکر · منگل · سورج · راہ · سنیچر ۳ · کیت ۱۲ — خانے: ۸، ۹، ۱۰، ۲

تقویم کواکب متعلقہ ماہ ستمبر ۱۸۸۵ع

کوکب	برج					
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	۸	۳۴	۲۶	۲۹	۲۹
[illegible]	[illegible]	۲	۲۲	۱۵	۵۲	۴۵
[illegible]	[illegible]	۲	۳۵	۵۸	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۲	۳۵	۵۸	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۱۶	۵۲	۲۱	۲	۱۰
[illegible]	[illegible]	۲	۲۷	۵۶	۶۲	۵
[illegible]	[illegible]	۲۵	۲۹	۲۰	۱۳	۲۴
[illegible]	[illegible]	۱۳	۲۲	۲۶	۵۱	۵۲
[illegible]	[illegible]	۲	۳۶	۳۵	۲۶	۱۱
[illegible]	[illegible]	۲۶	۳۲	۲	۵۹	۲۹
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

یادداشت

تاریخ	یادداشت
۱	
۲	
۳	
۴	
۵	
۶	
۷	
۸	
۹	
۱۰	
۱۱	
۱۲	
۱۳	
۱۴	
۱۵	
۱۶	
۱۷	
۱۸	
۱۹	
۲۰	
۲۱	
۲۲	
۲۳	
۲۴	
۲۵	
۲۶	
۲۷	
۲۸	
۲۹	
۳۰	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اکتوبر ۱۸۸۵ع

یوم	تاریخ	سمبت ۱۹۴۲	کھتہ	جوگ	کرن	بھدرا	چندرمان	جدول آفتاب طلوع	جدول آفتاب غروب	کیفیت
پنجشنبہ	۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	مہا پنچمی
جمعہ	۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		سرکرک	۷	۵۳	
شنبہ	۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		۸	۵۲	
یکشنبہ	۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		سنگھ	۸	۵۲	ایکادشی برت
دوشنبہ	۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			۹	۵۱	
سہ شنبہ	۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سرکنیا	۱۰	۵۰	
چہارشنبہ	۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			۱۱	۴۹	
پنجشنبہ	۸	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		تلا	۱۱	۴۹	
جمعہ	۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			۱۲	۴۸	رویت ہلال
شنبہ	۱۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			۱۳	۴۷	یکم محرم الحرام
یکشنبہ	۱۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	برچھک	۱۴	۴۶	
دوشنبہ	۱۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		۱۵	۴۵	
سہ شنبہ	۱۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		دھن	۱۶	۴۴	
چہارشنبہ	۱۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			۱۶	۴۴	
پنجشنبہ	۱۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	مکر	۱۸	۴۲	
جمعہ	۱۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			۱۹	۴۱	درگا اشٹمی
شنبہ	۱۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			۱۹	۴۱	
یکشنبہ	۱۸	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		کمبھ	۲۰	۴۰	دسہرہ
دوشنبہ	۱۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		۲۱	۳۹	ایکادشی برت
سہ شنبہ	۲۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		مین	۲۱	۳۹	
چہارشنبہ	۲۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			۲۲	۳۸	
پنجشنبہ	۲۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		۲۳	۳۷	
جمعہ	۲۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	میکھ	۲۴	۳۶	
شنبہ	۲۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			۲۴	۳۶	
یکشنبہ	۲۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		برکھ	۲۵	۳۵	
دوشنبہ	۲۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		۲۶	۳۴	
سہ شنبہ	۲۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		متھن	۲۷	۳۳	کروا چوتھ
چہارشنبہ	۲۸	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			۲۷	۳۳	
پنجشنبہ	۲۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سرکرک	۲۸	۳۲	
جمعہ	۳۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			۲۸	۳۲	
شنبہ	۳۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		سنگھ	[illegible]	[illegible]	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ماہ کنوار کے پھل مع کنڈلیان

تقویم کواکب متعلقہ ماہ اکتوبر ۱۸۸۵ع

آثار اس مہینے میں پانچ سکروار ہیں جسکے سبب سے رعایا کو خوشی حاصل ہوگی لیکن شاہوں میں جنگ ہو نرخ غلہ بدرجۂ اوسط بارش تخمیناً ا یوم باقی واللہ اعلم بالصواب

پھل شریفا نارنگی آلو کدو شیرین لیموں وغیرہ اس مہینے میں مل سکتے ہیں

تحویل شمس در برج عقرب تاریخ ۲۵ اکتوبر

کنڈلی متعلقہ

سورج راہ ۔ سکر ۳ ۔ سنیچر ۔ کیت ۱۲ ۔ چندرمان

کنڈلی متعلقہ

سورج سکر ۔ برسپت بدھ راہ ۔ سنیچر ۳ ۔ کیت ۱۲

کنڈلی متعلقہ

منگل ۔ سورج بدھ برسپت ۔ سکر ۔ سنیچر ۳ ۔ کیت ۱۲

کنڈلی متعلقہ

سورج ۔ بدھ ۔ منگل ۲ ۔ چندرمان ۔ سنیچر ۳ ۔ کیت ۱۲

یادداشت

تاریخ	یادداشت
۱	
۲	
۳	حسنگ نرسے کر چھوں
۴	
۵	
۶	
۷	
۸	
۹	
۱۰	
۱۱	
۱۲	
۱۳	
۱۴	
۱۵	
۱۶	
۱۷	
۱۸	
۱۹	
۲۰	
۲۱	
۲۲	
۲۳	
۲۴	
۲۵	
۲۶	
۲۷	
۲۸	
۲۹	
۳۰	
۳۱	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

نومبر ۱۸۸۵ع

یوم	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	کاتک سمت ۱۹۴۲ گ پ	پچھتر	گ پ	جوگ	گ پ	کرن گ پ	بھدرا ابتدا گ پ	بھدرا انتہا گ پ	چندرما	گ پ	جدول آفتاب غروب	جدول آفتاب طلوع	کیفیت
یکشنبہ	۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سکل	[illegible]	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]	
دوشنبہ	۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	۳۰	۳۰	
سہ شنبہ	۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					۲۹	۳۱	ایکادشی برت
چہارشنبہ	۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				۲۹	۳۱	
پنجشنبہ	۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۳۰		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۳۲	
جمعہ	۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سواتی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۶					۲۷	۳۲	دیپ مالکا [illegible]
شنبہ	۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	بساکھا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۳			[illegible]	[illegible]	۲۷	۳۳	گوبردھن پوجا
یکشنبہ	۸	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	انرادھا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۰					۲۶	۳۳	
دوشنبہ	۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	۲۵	۳۵	
سہ شنبہ	۱۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	مول	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			۲۴	۳۶	
چہارشنبہ	۱۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					۲۳	۳۷	
پنجشنبہ	۱۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	۲۳	۳۸	
جمعہ	۱۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					۲۲	۳۸	
شنبہ	۱۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۲	۳۹	
یکشنبہ	۱۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					۲۱	۳۹	برچھیک کی سنکرانت
دوشنبہ	۱۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					۲۱	۳۹	
سہ شنبہ	۱۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		مین	[illegible]	۱۹	۴۰	کنس لیلا
چہارشنبہ	۱۸	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]			۱۶	۴۱	ایکادشی برت
پنجشنبہ	۱۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ریوتی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			میکھ	[illegible]	۱۸	۴۲	
جمعہ	۲۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	اسونی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					۱۸	۴۲	
شنبہ	۲۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	بھرنی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	برکھ	[illegible]	۱۷	۴۳	
یکشنبہ	۲۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	کرتکا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					۱۶	۴۴	
دوشنبہ	۲۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	روہنی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			متھن	[illegible]	۱۶	۴۴	
سہ شنبہ	۲۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				۱۵	۴۵	
چہارشنبہ	۲۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سکل	[illegible]	[illegible]		[illegible]			۱۵	۴۵	گنیش چوتھ
پنجشنبہ	۲۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۳۰			کرک	[illegible]	۱۴	۴۶	
جمعہ	۲۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۸	[illegible]				۱۴	۴۶	
شنبہ	۲۸	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۷		[illegible]	سنگھ	[illegible]	۱۴	۴۶	
یکشنبہ	۲۹	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	مگھا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۵					۱۳	۴۷	
دوشنبہ	۳۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۳			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ماہ کاتک کے پھل مع کنڈلیان

آج ... اس مہینے مین پانچ اتوار ہین اسکا پھل درجہ اوسط پر تصور کرنا چاہیے باقی واللہ اعلم بالصواب۔

پھل

مطابق ماہ اکتوبر شریفا - نارنگی آلو چقندر شلجم مولی وغیرہ اس مہینے مین ملینگے

تحویل شمس در برج قوس بتاریخ ۲۲ - نومبر

کنڈلی متعلقہ ۲۱
برہسپت ۸ - سورج بدھ ۷ - ۶ - ۹ - ۵ - ۱۰ - چندرمان ۴ - سنیچر ۳ - ۱۱ - راہو ۲ - کیت ۱۲ - ۱

کنڈلی متعلقہ ۲۲
راہو برہسپت ۸ - سورج بدھ ۷ - ۹ - ۵ - ۱۰ - منگل ۴ چندرمان - سنیچر ۳ - ۱۱ - ۱ - ۲ - کیت ۱۲

کنڈلی متعلقہ ۲۳
برہسپت - سورج بدھ ۸ - ۹ - ۷ - ۱۰ - منگل ۵ - ۱۱ - ۱۲ - ۲ - ۴ - ۱ - ۳

کنڈلی متعلقہ ۲۴
سورج بدھ ۸ - ۹ - ۷ - ۱۰ - منگل ۵ - ۶ - ۱۱ - کیت ۱۲ - ۲ - ۴ - ۱ - ۳

تقویم کواکب متعلقہ ماہ نومبر ۱۸۸۳ع

یادداشت

تاریخ	یادداشت
۱	
۲	
۳	
۴	
۵	
۶	
۷	
۸	
۹	
۱۰	
۱۱	
۱۲	
۱۳	
۱۴	
۱۵	
۱۶	
۱۷	
۱۸	
۱۹	
۲۰	
۲۱	भवानीप्रसाद नहटौर सेहलदोर लाया गया
۲۲	
۲۳	
۲۴	
۲۵	
۲۶	
۲۷	
۲۸	
۲۹	
۳۰	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یوم ۳۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	الگن سمت ۱۹۹۳ گھڑی	الگن گ پ	نچھتر ج	نچھتر گ پ	جوگ ج	جوگ گ پ	گ پ	بھدرا ابتدا گ پ	بھدرا انتہا گ پ	چندرمان	چندرمان گ پ	جدول آفتاب طلوع	جدول آفتاب غروب	کیفیت
سہ شنبہ	۱	۲۳	۹	۱۶	۲۳	۸	۱۰	۴ ۱۹	[illegible]	[illegible]	سوبھاگیہ	[illegible]	۲۶ ۱۲	۱۲	۹ [illegible]			[illegible]	[illegible]	
چہار شنبہ	۲	۲۳	۱۰	۱۷	۲۵	۹	۱۱	۲۶ ۱۰	چترا	[illegible]	شوبھن	[illegible]	۱۱			تلا	[illegible]	۱۳	۴۷	ایکادشی برت
پنجشنبہ	۳	۲۵	۱۱	۱۸	۲۶	۱۰	۱۲	۲۶ ۱۰	سواتی	[illegible]	اتیگنڈ	۳۱ ۵۱	۱۰					۱۲	۴۸	
جمعہ	۴	۲۶	۱۲	۱۹	۲۷	۱۱	۱۳	[illegible]	بساکھا	[illegible]	سکرما	[illegible]	۸	[illegible]	[illegible]	برچھک	[illegible]	۱۲	۴۸	
شنبہ	۵	۲۷	۱۳	۲۰	۲۸	۱۲	۱۳	[illegible]	انورادھا	[illegible]	دھرت	[illegible]	۷					۱۲	۴۸	
یکشنبہ	۶	۲۸	۱۴	۲۱	۲۹	۱۳	۱۴	[illegible]	جیشٹھا	۶	شول	[illegible]	۵					۱۱	۴۹	
دوشنبہ	۷	۲۹	۱۵	[illegible]	[illegible]	۱۳	[illegible]	[illegible]	جیشٹھا	۱۹	گنڈ	[illegible]	۳			دھن	۱۹	۱۱	۴۹	
سہ شنبہ	۸	۳۰	۱۶	۲۳	۲	۱۵	۳	[illegible]	مول	[illegible]	بردھ	[illegible]	۳					۱۱	۴۹	
چہار شنبہ	۹	[illegible]	۱۷	۲۳	۳	۱۶	۳	[illegible]	پوروا کھاڑا	[illegible]	دھرو	[illegible]	[illegible]			مکر	[illegible]	۱۱	۴۹	
پنجشنبہ	۱۰	۲	۱۸	۲۵	۲	۱۶	۳	[illegible]	اوترا کھاڑا	[illegible]	بیا گھات	[illegible]	۵۸	۵۸ ۵	[illegible]			۱۱	۴۹	
جمعہ	۱۱	۳	۱۹	۲۶	۵	۱۸	۵	[illegible]	شرون	۲۶ ۶	ہرکھن	[illegible]	۵۸					۱۰	۵۰	
شنبہ	۱۲	۴	۲۰	۲۴	۶	۱۹	۶	[illegible]	دھنشٹا	[illegible]	بجر	[illegible]	۵۶			کمبھ	۱۳	۱۰	۵۰	
یکشنبہ	۱۳	۵	۲۱	۲۸	۷	۲۰	۷	[illegible]	ست بکھا	[illegible]	سدھ	[illegible]	۵۵		[illegible]			۱۰	۵۰	
دوشنبہ	۱۴	۶	۲۲	۲۹	۸	۲۱	۸	[illegible]	پوروا بھادرپد	[illegible]	بتی پات	[illegible]	۵۴		۵۸	مین	۲۷ ۳۱	۱۰	۵۰	دھن کی سنکرانت
سہ شنبہ	۱۵	۷	۲۳	[illegible]	۹	۲۲	۸	[illegible]	اوترا بھادرپد	[illegible]	بریان	[illegible]	۵۲					۱۰	۵۰	
چہار شنبہ	۱۶	۸	۲۴	۳	۱۰	۲۳	۹	[illegible]	ریوتی	[illegible]	پرگھ	[illegible]	۵۱			میکھ	۴۹ ۱۰	۱۰	۵۰	
پنجشنبہ	۱۷	۹	۲۵	۳	۱۱	۲۴	۱۰	[illegible]	اسونی	[illegible]	شیو	[illegible]	۵۰		[illegible]			۱۰	۵۰	
جمعہ	۱۸	۱۰	۲۶	۴	۱۲	۲۵	۱۱	[illegible]	بھرنی	[illegible]	سدھ	[illegible]	۴۸	۳ ۶				۹	۵۱	ایکادشی
شنبہ	۱۹	۱۱	۲۷	۵	۱۳	۲۶	۱۲	[illegible]	کرتکا	[illegible]	سادھیہ	[illegible]	۴۷			برکھ	[illegible]	۹	۵۱	
یکشنبہ	۲۰	۱۲	۲۸	۶	۱۳	۲۷	۱۲	[illegible]	روہنی	[illegible]	شبھ	[illegible]	۴۵		[illegible]			۹	۵۱	
دوشنبہ	۲۱	۱۳	۲۹	۷	۱۵	۲۸	۱۵	[illegible]	مرگشرا	[illegible]	سکل	[illegible]	۴۳	[illegible]		متھن	[illegible]	۹	۵۱	
سہ شنبہ	۲۲	۱۳	پوہ	۸	۱۶	۲۹	۱۳	[illegible]	آردرا	[illegible]	برہم	۵ ۵	۴۵					۹	۵۱	
چہار شنبہ	۲۳	۱۵	۲	۹	۱۷	۳	۲	[illegible]	پونربس	[illegible]	ایندر	[illegible]	۴۷			کرک	۳۳ ۵۴	۹	۵۱	
پنجشنبہ	۲۴	۱۶	۳	۱۰	۱۸	ماگھ	۳	[illegible]	پکھ	[illegible]	بیدھرت	[illegible]	۴۳	[illegible]	[illegible]			۹	۵۱	گنیش چوتھ
جمعہ	۲۵	۱۷	۳	۱۱	۱۹	۲	۳	[illegible]	اشلیکھا	[illegible]	بشکنبھ	[illegible]	۵۰			سنگھ	[illegible]	۹	۵۱	بڑا دن
شنبہ	۲۶	۱۸	۵	۱۲	۲۰	۳	۵	[illegible]	مگھ	[illegible]	پریتی	[illegible]	۵۱					۹	۵۱	
یکشنبہ	۲۷	۱۹	۶	۱۳	۲۱	۳	۶	[illegible]	پوروا پھالگنی	[illegible]	سوبھاگیہ	[illegible]	۵۳	[illegible]	[illegible]	کنیا	[illegible]	۹	۵۱	
دوشنبہ	۲۸	۲۰	۷	۱۲	۲۳	۵	۷	[illegible]	اوترا پھالگنی	۱۶ ۱۲	شوبھن	[illegible]	۵۳					۹	۵۱	
سہ شنبہ	۲۹	۲۱	۸	۱۵	۲۳	۶	۸	[illegible]	ہست	[illegible]	اتیگنڈ	[illegible]	۵۳			تلا	[illegible]	۹	۵۱	
چہار شنبہ	۳۰	۲۲	۹	۱۶	۲۳	۷	۹	[illegible]	چترا	[illegible]	سکرما	[illegible]	۵۵		[illegible]			۹	۵۱	
پنجشنبہ	۳۱	۲۳	۱۰	۱۶	۲۵	۸	۱۰	[illegible]	سواتی	[illegible]	دھرت	[illegible]	۵۶	[illegible]		برچھک	[illegible]	[illegible]	[illegible]	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ماہ اگھن کے پھل مع کنڈلیان

آثار۔ اس مہینے مین پانچ سوموار ہین اس وجہ سے رعایا کو خوشی وتندرستی حاصل ہو شاہو نکین فساد ہو واللہ اعلم

پھل

موافق ماہ نومبر کے آلو چقندر گاجر شکر قند سیم گوبھی وغیرہ اس مہینے مین مل سکتے ہین

تحویل شمس در برج جدی بتاریخ ۲۲ دسمبر

کنڈلی متعلقہ ہفتہ ۴۵

- برہسپت ۷
- سورج ۹ ۸
- سکر ۱۰
- منگل
- راہ ۵ چندرمان
- کیت ۱۱
- ۱۲ ۲ ۴
- سینیچر ۳
- ۱

کنڈلی متعلقہ ہفتہ ۴۶

- ۷ ۶
- بدھ ۹
- سورج ۸ چندرمان
- سکر ۱۰
- منگل ۵
- کیت ۱۱
- ۱۲ ۲ ۴
- سینیچر ۳
- ۱

کنڈلی متعلقہ ہفتہ ۴۷

- ۹ ۷
- برہسپت
- سورج ۸
- منگل ۵
- کیت ۱۱ چندرمان
- ۱۲ ۲ ۴
- سینیچر ۳
- ۱

کنڈلی متعلقہ ہفتہ ۴۸

- بدھ ۸
- سکر ۱۰
- سورج ۹ ۷
- ۱۱
- ۱۲
- برہسپت ۶
- منگل ۵
- سینیچر ۳
- ۱
- چندرمان ۲ ۴

تقویم کواکب متعلقہ ماہ دسمبر ۱۸۸۵ء

[illegible]

یادداشت

تاریخ	
۱	
۲	
۳	
۴	
۵	
۶	
۷	
۸	
۹	
۱۰	
۱۱	
۱۲	
۱۳	
۱۴	
۱۵	
۱۶	
۱۷	
۱۸	
۱۹	
۲۰	
۲۱	
۲۲	
۲۳	
۲۴	
۲۵	
۲۶	
۲۷	
۲۸	
۲۹	
۳۰	
۳۱	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

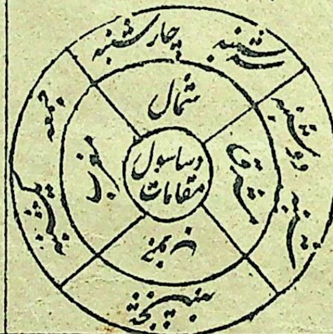
سرپ گھاپ چکر اسکو دیکھکے سفر کرنا چاہیے اس سے یہ معلوم ہوتا ہے کہ کس راس والے کو کون کون گرہ کس استھان میں اور کون مہینا و کون تاریخ و کون جوگ کہاں تک ہے

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	۴	۱	۵	۲	۶	۳	۷	۸	۸	[illegible]	نندا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱
[illegible]	۸	۵	۹	۶	۱۰	۷	۱۱	۷	۷	[illegible]	پورنا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲
[illegible]	۱۲	۹	۱	۱۰	۴	۱۱	۱۳	۶	۱۰	[illegible]	بھدرا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲
[illegible]	۵	۲	۶	۳	۷	۴	۸	۴	۱۱	[illegible]	بھدرا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۷
[illegible]	۹	۶	۱۰	۷	۱۱	۸	۲	۵	۱۱	[illegible]	جیا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۰
[illegible]	۱	۸	۲	۱۱	۳	۱۲	۴	۹	۵	[illegible]	پورنا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۲
[illegible]	۶	۳	۷	۴	۸	۵	۹	۱۲	۶	[illegible]	رکتا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۶
[illegible]	۱۰	۵	۱۱	۵	۱۲	۹	۱	۱	۴	[illegible]	نندا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۸
[illegible]	۷	۴	۸	۵	۹	۶	۱۰	۲	۳	[illegible]	جیا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۹
[illegible]	۱۱	۵	۵	۹	۶	۱۰	۳	۹	۳	[illegible]	رکتا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۱
[illegible]	۲	۱۱	۳	۱۲	۴	۱	۵	۱۰	۱۲	[illegible]	جیا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۳
[illegible]	۳	۱۲	۴	۱	۵	۲	۶	۳	۹	[illegible]	پورنا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۵

اشارات تاریخ	
نندا	۱ و ۶ و ۱۱
بھدرا	۲ و ۷ و ۱۲
جیا	۳ و ۸ و ۱۳
رکتا	۴ و ۹ و ۱۴
پورنا	۵ و ۱۰ و ۱۵

عازم سفر کو سفر کرنا جوگنی اور دساسول کے مقابلہ اور داہنی طرف زبون ہے لازم ہے کہ بائیں طرف یا پشت پر ویکر روانہ

صاحب سفر کو چاند کے مقابلہ میں یا داہنے طرف لیکر جانا بہت نیک ہے اور بائیں طرف یا پیٹھ پیچھے ہونا زبون ہے

بن شوتری وشا کا لابھ خرچ

راس	میکھ	برکھ	متھن	کرک	سنگھ	کنیان	تلا	برچھیک	دھن	مکر	کمبھ	مین
لابھ	۲۴	۸	۱۴	۸	۱۱	۱۴	۸	۱۴	۱۱	۵	۵	۱۱
خرچ	۲	۱۱	۸	۵	۱۲	۸	۱۱	۲	۸	۱۱	۱۱	۸

اشٹوتری وشا کا لابھ خرچ

راس	میکھ	برکھ	متھن	کرک	سنگھ	کنیان	تلا	برچھیک	دھن	مکر	کمبھ	مین
لابھ	۱۲	۵	۸	۲	۵	۸	۵	۱۱	۱۴	۲	۲	۱۴
خرچ	۲	۱۴	۱۱	۱۱	۵	۱۱	۱۴	۲	۱۱	۸	۸	۱۱

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

نقشہ محصول اسٹامپ ہنڈوی

بارقعہ عند الطلب متعلقہ مد ۱۱ ضمیمہ ۱ ایکٹ ۱۸۷۹ء انگلیسوی حرف الف

جبکہ رقم بیس روپیہ سے زیادہ ہو	ذیل سے زیادہ نہو	رسوم مناسب
[illegible]	[illegible]	[illegible]

بیس روپیہ سے زیادہ پر اور ہنڈوی یا تمسک کا ایک ہی پرت لکھا جاوے اور جنکی میعاد ایک سال سے زیادہ نہو متعلقہ مد ۱۱ ضمیمہ ۱ ایکٹ ۱۸۷۹ء حرف ب

جبکہ رقم سے زیادہ ہو	ذیل سے زیادہ نہو	رسوم مناسب
[illegible]	[illegible]	[illegible]

ہنڈوی بیس ہزار سے زیادہ ہو تو دس ہزار یا جزو دس ہزار کے لیے چھ روپیہ اضافہ ہوگا

محصول تمسک متعلقہ مد ۱۳ ضمیمہ ۱ ایکٹ ۱۸۷۹ء

جبکہ رقم سے زیادہ ہو	ذیل سے زیادہ نہو	رسوم مناسب
[illegible]	[illegible]	[illegible]

آیندہ بابت ہر چار یا اوسکے جزو کے جو اکہزار سے زیادہ ہو ۲ بڑھتا جاوے گا

محصول اسٹامپ سرٹیفکیٹ نیلام

متعلقہ مد ۱۸ و بعینا مد ۱۱ ضمیمہ ۱ ایکٹ ۱۸۷۹ء

جبکہ رقم سے زیادہ ہو	ذیل سے زیادہ نہو	رسوم مناسب
[illegible]	[illegible]	[illegible]

آیندہ بابت ہر چار یا اوسکے جزو کے جو الت سے زیادہ ہو ۵ بڑھتا جائے گا۔

فہرست شرح رسوم بحساب مالیت

جو بابت ارجاع نالش لیجائے گی۔

تعداد مالیت شے متنازعہ	رسوم مناسب
[illegible]	[illegible]

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

انتخاب قواعد ڈاکخانہ

پوسٹ کارڈ اسکے ٹکٹ کی طرف صرف پتہ اور نام پانیوالے کا لکھو اور کوئی بات نہ لکھو اور نہ چھاپو ورنہ محصول دینا ہوگا اور پوسٹ کارڈ کو پھاڑنا یا کاٹنا یا اوسمین اور کاغذ جوڑنا نہین چاہیے **چٹھی کا سرنامہ** اسمین نام ڈاکخانہ کا جہانسے تقسیم ہو صاف صاف تحریر کرو پہلی سطر مین نام اور پتہ پانیوالیکا دوسری سطر مین نام محلہ یا گانون کا تیسری سطر مین نام شہر یا اوس ڈاکخانہ کا جہانسے تقسیم ہوگی چوتھی سطر مین نام ضلع کا۔ **پاکٹ کتابی اور پاکٹ نمونہ مال کا** انکو گوشہ کھلے ہوئی لفافونمین اسطرح سے بند کرو کہ اونکے اندر کی چیز دکھائی دے اور دوائیکا نمونہ بکس یا کپڑے کی تھیلی مین روانہ ہوسکتا ہی اسکو اسطرح بند کرو کہ ڈاک والی اوسکو معلوم کرسکین سوا انکے اور کوئی چیز بکس یا تھیلی مین بند کرکے نہ بھیجو۔ اگر کوئی ایسا نمونہ بھیجنا چاہتے ہو کہ اوسکو رستہ مین ہوا نہ لگے اوسکو بالکل بند کرکے روانہ کرو پر اس چیز کا نام اور اپنے پورے دستخط لفافہ پر تحریر کرو۔ نمونہ چورٹ کے سوراخدار بکس مین کہ جس سے وہ دکھائی دین بند کرکے بھیجو اخبار۔ کاغذ لکھنے کا۔ چمڑا۔ پٹھا۔ جلد۔ ابرہی۔ کاغذ۔ کتاب اور نقشہ کے ساتھ کی چیزین۔ انوایس۔ بل روانگی مال۔ یہ چیزین پاکٹ کتابی اور نمونہ مال مین روانہ ہوسکتین ہین۔ اسمین کوئی چٹھی نہ رکھو اگر چھپی ہوئی ہو تو مضائقہ نہین۔ اگر کاغذ پروف چھاپہ بھیجو تو لفافہ پر نام اوسکا مع دستخط فرستندہ لکھدو اور جو کسی اخبار مین چھاپنے کے لیے کوئی کاغذ لکھا ہوا بھیجو تو اوسکو لفافہ پر۔ کاغذ واسطے چھاپہ کی لکھدو۔ پاکٹ نمونہ مین اصلی نمونہ مال کا بھیجو اور اوسکے اندر یا باہر سوا نام اور پتہ کے یا قیمت نمونہ مال کی اور کچھ نہ لکھو اور وزن مین چالیس تولہ سے زیادہ نہو اور دو فٹ سے زیادہ لمبا ایک فٹ سے زیادہ چوڑا یا موٹا نہووے۔ اگر کوئی پاکٹ بند نہوگا تو اوسپر پارسل یا چٹھی کا محصول جو کم ہوگا دینا پڑیگا **پارسل** کپڑے یا ٹاٹ مین بند کرکے سیون پر تین تین انچہ کی دوری پر مہر لگاؤ ایک پارسل دو ہزار تولہ یعنی ۲۵ سیر سے زیادہ نہو اسکے اندر ایک سے زیادہ چٹھی نہ رکھنا چاہیے چھاپہ کے لیے کوئی حد نہین محصول ۴۰ تولہ تک (۸) اور اسّی تولہ تک (۱۲) زیادہ کے واسطے فی ۴۰ تولہ ۴ **رجسٹری** جو چٹھی یا پاکٹ یا پوسٹ کارڈ کو رجسٹر کرانا چاہو تو اوسپر ٹکٹ فیس رجسٹری لگادو اگر رسید منگانا چاہو تو ایک آنہ کا ٹکٹ سوا سے محصول کے لگادو اگر چک یا بنک نوٹ یا بنک پوسٹ بل وغیرہ روانہ کرو تو اوسکی ضرور رجسٹری کرانا چاہیے ورنہ اگر اوسکا حال اہلکار ڈاکخانہ پر ظاہر ہوگا تو ڈبل فیس دینا پڑیگی **چٹھی رجسٹری اور پارسل کا بیمہ** نقدی اور سونا چاندی اور جواہرات وغیرہ جو ڈاک مین بھیجو تو اسکا بیمہ ضرور کرانا چاہیے اصلی مالیت ہندسہ اور نیز حرفونمین لفافہ پر لکھدو سوا ہندوستانی راج کے اور سب ڈاکخانونمین بیمہ ہوسکتا ہے اور جہان ہندوستانی راج مین سرکاری ڈاکخانہ ہین وہان کے لیے آدھا بیمہ ہوسکتا ہی۔ جو رجسٹری کا بیمہ کراؤ تو محصول اور فیس رجسٹری اور خرچہ بیمہ کا ٹکٹ لگاؤ اور جو پارسل ہو تو اوسکا محصول اور بیمہ کا خرچ نقد داخل کرو۔ جو مالیت ... سے زیادہ نہو تو محصول ۲ اور جو (...) سے زیادہ نہو تو (۴) زائد فی صدی (۴) بڑھتے جاینگے۔ جو پرچہ بیان ڈاکخانہ سے ملیگا اوسمین فہرست مال اور قیمت اور جو نوٹ ہون اونکا نمبر اور قیمت اور اپنے دستخط مع پتہ ونشان کے تحریر کرو۔ **بیمہ کی چٹھی یا پارسل کا بند کرنا** چٹھی یا پارسل بیمہ کو بہت ہوشیاری سے بند کرو جو چٹھی ہو تو اوسکا لفافہ مضبوط کاغذ کا بناؤ اور اوسکے چار گوشونپر اور بیچ مین مہر لگاؤ اور جو پارسل ہووے تو اوسکو کپڑے یا ٹاٹ مین بند کرکے اور اوسکی سیون پر تین تین انچہ کے فاصلہ پر مہر لگانا چاہیے جب پارسل رجسٹری قیمت طلب کا بیمہ کراؤ تو اوسکا محصول اور خرچہ بیمہ پیشگی داخل کرو پارسل کا نقد اور پاکٹ رجسٹری کی ٹکٹ اور اوسکے واسطے ڈاکخانہ سے دو رسید ملینگی۔ **قیمت طلب پارسل اور پاکٹ** جو تمکو بھیجنا کسی چیز کا اندر پارسل کے

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یا کتاب کا اندر پاکٹ کے اس طور سے منظور رہو کہ قیمت اوسکے پانیوالے سے وصول ہو کر تمھارے پاس ڈاکخانہ کی معرفت آجاے تو چاہیئے کہ
پارسل یا پاکٹ کے ساتھ ایک یادداشت جو ڈاکخانہ سے ملیگی اوسمین اپنا نام اور پانے والے کا نام و پتہ نشان اور قیمت مال لکھو
اور ڈاکخانہ مین داخل کردو تقسیم کے وقت پانے والے سے روپیہ وصول ہو کر اوسکا منی آرڈر کمیشن وضع کر کے ڈاکخانہ تقسیم سے
تمھارے پاس پہونچے گا کمیشن جو قیمت ۵ سے زیادہ نہو تو ۲ ر ۵ سے زیادہ ۱۰ تک (۴ر) زائد فی ۱۰ یا اوسکی کسر پر
(۴ر) بڑھتے جاوینگے اور چھہ سو روپیہ سے زیادہ قیمت کا پارسل یا پاکٹ نہین روانہ کیا جائیگا۔ محصول قیمت طلب پارسل کا
وہی لیا جائیگا جو معمولی پارسل کا لیا جاتا ہے۔ وزن پارسل کا پچیس ۲۵ سیر تک مقرر ہے اور پاکٹ کی لمبائی دو فٹ اور چوڑائی اور
موٹائی ایک فٹ سے زیادہ نہووے **ضابطہ منی آرڈر** دوپہر سے چار بجے تک منی آرڈر کا روپیہ ڈاکخانہ سے وصول کرو اور
درخواست واسطے منی آرڈر لینے کے داخل کرو۔ جب منی آرڈر جاری کراؤ تو درخواست چھپی ہوئی جو ڈاکخانہ سے ملیگی لیکر اوسمین
نام اور پتہ اپنا اور پانیوالے کا اور تعداد روپیہ صاف لکھکر داخل کرو اور نام ایک شخص پانیوالے کا تحریر کرو بہت سے نام کی کوئی حاجت
نہین (۶۰۰) سے زیادہ کا منی آرڈر نہین ہوسکتا۔ منی آرڈر مین پائی نہ شامل کرنا چاہیئے۔ ایک تاریخ مین ایک ہی آدمی کے
نام کے چار منی آرڈر ڈیڑھ ڈیڑھ سو تک کے جاری ہوسکتے ہین۔ کمیشن جو (۱۰) سے زیادہ نہو تو (۲ر) اور (۱۰) سے زیادہ
(۲۵) تک (۴ر) (۲۵) سے زیادہ (۵۰) تک (۸ر) اور (۵۰) سے زیادہ (۷۵) تک (۱۲ر) اور (۷۵)
سے زیادہ (۱۰۰) تک (۱) اور (۱۰۰) سے زیادہ (۱۲۵) تک (۱۴ر) اور (۱۲۵) سے زیادہ (۱۵۰) تک (۱۸ر) اگر
منی آرڈر کے ساتھ کارڈ بھیجنا چاہو تو اوسکو اپنی درخواست کے ساتھ نتھی کرو وہ منی آرڈر کے ہمراہ پانے والے کو ملیگا جب
منی آرڈر گم ہوجاوے تو ڈاکخانہ مین اطلاع کرو اور وہ درخواست اوسکی نقل یعنی مثنی کی کر کے کمیشن داخل کرو تب مثنی ملجاویگا۔
منی آرڈر بیچا نہین جاسکتا ہے اس واسطے اوسپر پانے والے کے دستخط ضرور ہونے چاہیئے جب دستخط ہوجائین تب جو کوئی
ڈاکخانہ مین اوسکو پیش کریگا اوسیکو روپیہ ملیگا مگر پیش کرنے والا سچا ہو اور جو منی آرڈر غیر منقسم شدہ کے روپیہ پانے والے کا نام
بدلنا چاہو تو دوسری درخواست ڈاکخانہ مین مع کمیشن داخل کرو کمیشن کے ٹکٹ منی آرڈر کی پیٹھ پر لگا دیے جاوینگے اور نام
بدل دیا جاویگا اگر فقط پتہ و نشان و سکونت کا بدلوانا چاہو تو بھی درخواست دوسری دو پر کمیشن اوراوسپر نہین لگے گا جب کوئی
منی آرڈر تقسیم نہو سکیگا تو تین ہفتہ تک پانے والے کا پتہ لگنے کا انتظار دیکھکر اور جو انکار ہوگا تو فوراً ڈاکخانہ تقسیم سے روپیہ
اوسکا بھیجنے والے کے نام منی آرڈر کر کے واپس کیا جائیگا اور بھیجنے والے کا بھی پتہ نہین لگیگا تو میعاد گذرنے پر ضبط ہوجائیگا
اس منی آرڈر کا دوبارہ کمیشن نہین لیا جائیگا۔ منی آرڈر کا روپیہ صدر یا مفصل ڈاکخانہ اوسی ضلع سے مل سکتا ہے جسکا نام اوسمین
لکھا ہے اور جو تم چاہو کہ کسی ڈاکخانہ یا دوسرے ضلع سے ملے تو منی آرڈر پر رسید کی جگہہ دستخط کر کے ساتھہ ایک درخواست اور ٹکٹ
کمیشن کے پاس پوسٹ ماسٹر صاحب صدر ڈاکخانہ اوس ضلع کے جہان سے روپیہ ملنا اوسمین لکھا ہے بھیجدو اور اپنی درخواست
مین نام اوس ڈاکخانہ اور ضلع کا جہان سے روپیہ لینا چاہو اور نام پانے والے کا لکھدو تو نیا منی آرڈر جاری ہوجائیگا۔
اور رسید اوسکی تمھارے پاس آجاویگی اور جو کمیشن نہ بھیجو تو لکھدو کہ منی آرڈر کے روپیہ مین سے وضع کر کے باقی روپیہ کا
منی آرڈر جاری ہوجاوے۔ منی آرڈر کا روپیہ جس مہینے مین کہ وہ جاری ہوا ہے اوسکے آیندہ مہینے کی آخر تاریخ تک
وصول ہوسکتا ہے اور اوس تاریخ سے دو مہینے کے اندر دوبارہ کمیشن داخل کر کے مل سکیگا اور دو مہینے کے گذر جانے پر
ضبط ہوجائیگا جیسے کوئی منی آرڈر جون کے مہینے مین جاری ہو تو ۳۱۔ جولائی تک روپیہ وصول ہوگا اور ۳۰ ستمبر تک دوسرا

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

کمیشن دیکر ملیگا اور ۳۰ - ستمبر کے پیچھے ضبط ہو جائیگا - دوبارہ کمیشن کے ٹکٹ منی آرڈر کی پشت پر چپکانا چاہیے - جو منی آرڈر ضبط ہوگیا ہے اوسکا روپیہ لیا چاہو تو صاحب پوسٹ ماسٹر جنرل کو عرضی دو اور اوس منی آرڈر کو دستخط کرکے عرضی کی ساتھ بھیجو اور اوس مین وجوہات ضبط کرنی کے تحریر کرو اور یہ بھی لکھو کہ روپیہ کس مقام پر اور کس کو ملے یعنے بھیجنے والے کو یا پانے والیکو جو صاحب ممدوح درخواست تمھاری منظور کرلین گی تو بعوض اُس منی آرڈر کے جدید تمکو بعد منہائی کمیشن کچھ یا زیادہ کی ملجاویگا اور پھر اُسکا روپیہ وصول ہوجائیگا - فقط

محصول تار

بہرحال نام وپتہ اور نشان کا محصول نہین لیا جائیگا - اگر کوئی شخص ہندوستان سی ایک دوسرے مقام تک جسکا فاصلہ منزل تار گھر سے چھ میل سے زیادہ نہو خبر بھیجنا چاہے تو محصول آٹھ لفظ کے لیے یا آٹھ سے کم ہون ۴؍ دینا پڑینگی اور ایسی خبرونکو (لوکل مسیج) کہتی ہین - وہ خبرین جو کہ تار کی دفتر والے اپنی فرصت کی وقت اوسی دن روانہ کرین اور اوسکی تعمیل منزل مقصود پر دوسرے دن صبح کو کی جاوی اونکا محصول بحساب (۸؍) فی آٹھ لفظ یا کم دینا پڑینگے اور اگرچہ آٹھ سے زیادہ ہون تو فی لفظ دو آنہ دینا ہوگا ایسی خبرونکو دفتر مسیج کہتے ہین - وہ خبرین جنکو کہ تار کے دفتر والے معمولی وقت پر روانہ کرین اور اُنکی تعمیل منزل مقصود پر ٹھیک معمولی وقت مین کی جاوی تو فی آٹھ لفظ یا کم کے لیے ایک (عہ) روپیہ محصول دینا ہوگا اور اگر لفظ آٹھ سے زیادہ ہون تو فی لفظ پر دو آنہ کے حساب سے دینا ہوگا اور ایسی خبرونکو (آرڈنری مسیج) کہتے ہین - وہ خبرین جو کہ تار گھر سے فوراً روانہ کی جاوین اُنکی تعمیل منزل مقصود پر اوسی دم ہو تو ایسی خبرون کے لیے فی آٹھ لفظ یا کم کے لیے (۲) محصول دینا ہوگا اور آٹھ لفظ سے فی لفظ زیادہ کے واسطے (۴؍) محصول دینا ہونگے اور ایسی خبرونکو (ارجنٹ مسیج) کہتے ہین - اگر کوئی آدمی شب کے وقت یا اتوار کے دن یا تعطیل مین خبر بھیجنا چاہے تو معمول سے زیادہ محصول نہ لیا جائیگا اگر خبر بھیجنے والا اوسی خبر کو جسکو وہ روانہ کرچکا ہے پھر دوبارہ روانہ کرے تو نصف محصول لیا جائیگا - فقط

انتخاب ضروری ایکٹ ۴ ۱۸۷۹ء قانون ریلوی

دفعہ ۱۷ - مسافر جو کرایہ دیکر ٹکٹ حاصل کری اوس ٹکٹ کو جب کوئی نوکر ریلوے کا دیکھا چاہی دکھا دے یا اوسکے حوالہ کری دفعہ ۱۸ درمیانی اسٹیشنون مین اگر گنجایش سواری کی ہوگی تو ٹکٹ ملیگا دفعہ ۱۳ بغیر ٹکٹ کی جو مسافر سفر کری یا ٹکٹ پیش نہ کری یا حوالہ نکری اوس سے وہانتک کا کرایہ لیا جائیگا جہان سے پہلے ریل چلی ہو دفعہ ۳۲ - چھوٹی درجہ کا مسافر بڑے درجہ مین سوار ہوجاوے یا اپنے مقام ٹکٹ سے زیادہ سفر کرے یا ٹکٹ کو بگاڑی تو ﷲ تک جرمانہ ہوسکتا ہی دفعہ ۳۵ - بغیر رضامندی اپنی ساتھی مسافرون کے اگر تماکو پیے تو ﷲ تک جرمانہ ہوسکتا ہی دفعہ ۳۶ جو مسافر نشہ کی حالت مین ہو یا کوئی کام بیشرمی کا کری یا لمپ بجھاوی تو ﷲ تک جرمانہ ہوسکتا ہے دفعہ ۳۷ کوئی مرد کسی خاص کمرہ یا گاڑی عورتون مین چلا جاوے تو اوسپر سو روپیہ تک جرمانہ ہوسکتا ہی

قواعد ضروری!

بچے جنکی عمر تین برس سی کم ہے کرایۂ ریل سے معاف ہین ۲ بچے جنکی عمر تین برس سی زیادہ اور بارہ برس سے کم ہو آدھی کرایہ پر جا سکتے ہین ۳ سب ریلونمین اوّل درجہ کی مسافر ایک من ۲۰ سیر اور دوم درجہ کے ۳۰ سیر اور تیسرے درجہ کی ۱۵ سیر لیکن کانپور فرخ آباد ریلوی مین تیسرے درجہ کی مسافر ۱۰ سیر اور اون بچون کی بابت جنکا آدھا کرایہ دیا ہو آدھے وزن کی لائق اسباب بلا کرایہ لیجا سکتے ہین ۴ ایسٹ انڈین ریلوی مین ایک طرف کا پورا کرایہ اور دوسری طرف کا ایک تہائی کرایہ دیکر ٹکٹ واپسی یعنی لوٹا پھیری کا سوای تیسرے درجہ کے ہر جگہ کے لیے مل سکتا ہی لیکن جو مسافر (۲۰۰) میل سے کم کا ہو اوسکو پانچ دن کی اندر اور جو مسافر دو سو پچاس میل سے کم ہو اوسکو آٹھ دن کی اندر اوس

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

کرایہ ریل درجہ سوم پسنجر کانپور سے مقامات ذیل کی بابت حسب ذیل ہے

کرایہ ایسٹ انڈین ریلوے: نام مقام	محصول	نام مقام	محصول	نام مقام	محصول	نام مقام	محصول	کرایہ اودھ روہیلکھنڈ ریلوے: نام مقام	محصول	نام مقام	محصول	کرایہ کانپور اچھنیرا ریلوے: نام مقام	محصول	نام مقام	محصول
روڑا	[illegible]	خورجہ	[illegible]	کٹنی	[illegible]	گیا	[illegible]	اوناؤ	[illegible]	مرادآباد	[illegible]	چوبے پور	[illegible]	ہاتھرس جنکشن	[illegible]
پھپھوند	[illegible]	چولا بلند شہر روڈ	[illegible]	جبلپور	[illegible]	پٹنہ شہر	[illegible]	لکھنؤ	[illegible]	بارہ بنکی	[illegible]	برراجپور	[illegible]	ہاتھرس شہر	[illegible]
اٹاوہ	[illegible]	سکندرآباد	[illegible]	مرزاپور	[illegible]	مقامات	[illegible]	کاکوری	[illegible]	بہرام گھاٹ	[illegible]	بلہور	[illegible]	متھرا	[illegible]
جسونت نگر	[illegible]	غازی آباد	[illegible]	مغلسرائے	[illegible]	لکھی سرائے	[illegible]	ملیح آباد	[illegible]	رودولی	[illegible]	ارول	[illegible]	اچھنیرا	[illegible]
شکوہ آباد	[illegible]	دہلی	[illegible]	بنارس	[illegible]	بیدیا ناتھ	[illegible]	سندیلہ	[illegible]	فیض آباد	[illegible]	سرائے میران	[illegible]		
فیروز آباد	[illegible]	فتحپور	[illegible]	زمانیہ	[illegible]	مادھوپور	[illegible]	ہردوئی	[illegible]	اجودھیا	[illegible]	گورسہائے گنج	[illegible]		
ٹونڈلہ	[illegible]	ابراہیم پور	[illegible]	دلدار نگر	[illegible]	رانی گنج	[illegible]	شاہجہانپور	[illegible]	اکبرپور	[illegible]	فتحگڈھ	[illegible]		
آگرہ	[illegible]	کھاگا	[illegible]	تاڑی گھاٹ	[illegible]	بردوان	[illegible]	تلہر	[illegible]	کھیتا سرائے	[illegible]	فرخ آباد	[illegible]		
دھولپور	[illegible]	سراتھو	[illegible]	بکسر	[illegible]	ہوگلی	[illegible]	میرانپور کٹرہ	[illegible]	جونپور	[illegible]	شمس آباد	[illegible]		
مرار	[illegible]	الہ آباد	[illegible]	ڈومراؤں	[illegible]	سیرام پور	[illegible]	بریلی	[illegible]	بنارس	[illegible]	قائم گنج	[illegible]		
گوالیار	[illegible]	شیوراجپور	[illegible]	آرہ	[illegible]	ہوڑا کلکتہ	[illegible]	آنولہ	[illegible]			پٹیالی	[illegible]		
جلیسر روڈ	[illegible]	مانک پور	[illegible]	داناپور	[illegible]			سہی چندوسی	[illegible]			کاس گنج	[illegible]		
ہاتھرس روڈ	[illegible]	ستنہ	[illegible]	بانکی پور	[illegible]			علیگڈھ	[illegible]			مارہرہ	[illegible]		
علیگڈھ	[illegible]	سیہرہ	[illegible]	جہان آباد	[illegible]			بلاری	[illegible]			سکندرہ راؤ	[illegible]		

نقشہ کرایہ درجہ سوم ریلوے ہائے ذیل

ایسٹ انڈین ریلوے	محصول		محصول		محصول	اودھ روہیلکھنڈ ریلوے	محصول		محصول	متھرا ہاتھرس ریلوے	محصول	راجپوتانہ ریلوے	محصول	مالوہ ریلوے	محصول	سندھ پنجاب دہلی ریلوے	محصول
دہلی سے غازی آباد	[illegible]	دہلی سے اٹاوہ	[illegible]	دہلی سے بانکے پور	[illegible]	بنارس سے جونپور	[illegible]	بنارس سے کانپور	[illegible]	متھرا سے رایا	[illegible]	دہلی سے ریواڑی	[illegible]	اجمیر سے نصیر آباد	[illegible]	غازی آباد سے میرٹھ	[illegible]
دہلی سے علیگڈھ	[illegible]	دہلی سے کانپور	[illegible]	دہلی سے گیا	[illegible]	بنارس سے اجودھیا	[illegible]	بنارس سے ہردوئی	[illegible]	متھرا سے ہاتھرس	[illegible]	دہلی سے الور	[illegible]	اجمیر سے نیمچ	[illegible]	غازی آباد سے سہارنپور	[illegible]
دہلی سے ہاتھرس روڈ	[illegible]	دہلی سے فتحپور	[illegible]	دہلی سے جمال پور	[illegible]	بنارس سے فیض آباد	[illegible]	بنارس سے شاہجہانپور	[illegible]	متھرا سے سونئی	[illegible]	دہلی سے جے پور	[illegible]	اجمیر سے رتلام	[illegible]	غازی آباد سے انبالہ	[illegible]
دہلی سے ٹونڈلہ	[illegible]	دہلی سے الہ آباد	[illegible]	دہلی سے موکامہ	[illegible]	بنارس سے صفدر گنج	[illegible]	بنارس سے بریلی	[illegible]	متھرا سے مرسان	[illegible]	دہلی سے اجمیر	[illegible]	اجمیر سے اوجین	[illegible]	غازی آباد سے لودھیانہ	[illegible]
دہلی سے آگرہ	[illegible]	دہلی سے جبلپور	[illegible]	دہلی سے راج محل	[illegible]	بنارس سے بارہ بنکی	[illegible]	بنارس سے چندوسی	[illegible]	متھرا سے ہاتھرس شہر	[illegible]	دہلی سے احمد آباد	[illegible]	اجمیر سے اندور	[illegible]	غازی آباد سے جالندھر	[illegible]
دہلی سے دھولپور	[illegible]	دہلی سے مرزاپور	[illegible]	دہلی سے بردوان	[illegible]	بنارس سے بہرام گھاٹ	[illegible]	بنارس سے علیگڈھ	[illegible]	متھرا سے میڈو	[illegible]	دہلی سے بھرت پور	[illegible]	اجمیر سے مؤ	[illegible]	غازی آباد سے امرتسر	[illegible]
دہلی سے گوالیار	[illegible]	دہلی سے بنارس	[illegible]	دہلی سے ہوڑا	[illegible]	بنارس سے لکھنؤ	[illegible]	بنارس سے مرادآباد	[illegible]	متھرا سے ہاتھرس روڈ	[illegible]	دہلی سے آگرہ	[illegible]	اجمیر سے کھنڈوہ	[illegible]	غازی آباد سے لاہور	[illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

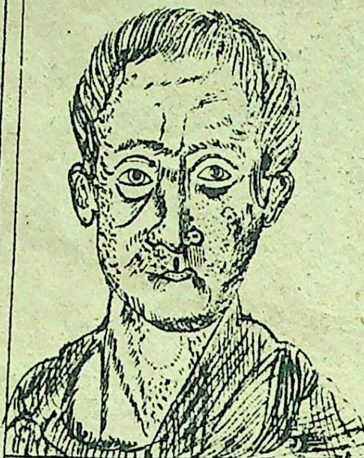
تاریخ شاہنشاہان قدیم ملک روم وحالات دلیر وشجاع سرداران عالی وقار روم

شہنشاہ رملس بانی سلطنت روم

اس شخص نے ملک رومیہ کبری سات سو برس پیشتر قبل پیدایش حضرت عیسیٰ کے آباد کیا اسکے بھائی کا نام ریمس تھا مورخ اسکے آباد ہونے کی عجیب کیفیت لکھتے ہین یعنی اول رولس نے حکم دیا کہ تمام مسافر اس شہر مین آرام پاوین دوم اوسنے ایسے ایسے کھیل ایجاد کیے کہ قوم سبلیاین وہان آیا کرتی تھی رولس اونکی لڑکیان پکڑ کر اپنے شہر کے باشندون کے ساتھ منسوب کرادیتا تھا اسی طرح رفتہ رفتہ آبادی زیادہ ہوتی گئی اور جب کہ اس قوم نے جنگ کا ارادہ کیا تو اونھین کی عورتون نے بیچ بچاو کرادیا اسنے اہل روما کو تین حصون پر تقسیم کیا اور ہر ایک حصے مین تیس قوم یا گروہ مقرر کیے اور ہر ایک قوم کے دس خاندان کئے اور ایک مجلس حاکمون کی مقرر کی اور اکثر قوانین بغرض رفاہ عام جاری کیے ایک روز یہ اپنی فوج کو دیکھ رہا تھا کہ اوسوقت ایک طوفان عظیم آیا اور رولس صدمۂ بجلی سے ہلاک ہوا

شہنشاہ جولیس قیصر

یہ شخص نہایت لائق اور قابل گذرا ہی سولہ برس کی عمر مین اوسکے باپنے وفات پائی ابتدا قیصر نے اپنے فصاحت کلام کے ذریعے سے علاقجات طریبون - کواسطر - ایڈپل - حاصل کیے اور اوپر ایک عرصہ تک قابض رہا بعدہ ملک ہسپانیہ کا صوبہ دار ہوا اور حکومت ملک گال اور چار برس تک کی حاصل ہوئی اور اقوام بلجین اور ہتوشین اور نروین پر فتحیاب ہوا ایسے ایسے فتوحات وکارنمایان سے اوسکی بہادری وشجاعت ظاہر ہوتی ہی - ان فتوحات سے پومپی کو جوکہ محکمۂ سنت پر اختیار رکھتا تھا نہایت حسد پیدا ہوا اوسنے قیصر کو ملک گال سے طلب کیا لیکن قیصر نے اوسکی تعمیل نہ کی اس اثنا مین پومپی یونان چلا گیا اور قیصر نے دارالخلافہ رومیہ کبری کے خزانۂ عامرہ پر قبضہ کرلیا اور شہر مین مارک انتطنی کو چھوڑکر آپ مع لشکر ملک ہسپانیہ کو جہان پومپی کی فوج رہتی تھی روانہ ہوا اور اوسکی فوج کو زک دیکر یونان مین گیا اور پومپی کو شکست فاش دی لیکن پومپی مصر بھاگ گیا اور وہان قتل کیا گیا قیصر پومپی کے اقربا اور دوستون کو بالکل غارت اور تباہ کرکے حکمرانی کرنے لگا آخرکار بروطس وغیرہ جوکہ ریاست جمہوری کے خواہان تھے اونھون نے برخلاف قیصر کے سازش کی اتفاقاً وہ ایک روز محکمۂ سنت[1] مین بیٹھا ہوا تھا اوسوقت بروطس کے ہاتھ سے مارا گیا اسکی وفات ۴۴ برس قبل پیدایش حضرت عیسیٰ واقع ہوئی اوسوقت اسکی عمر ۵۶ برس کی تھی

شہنشاہ اغوسطس

یہ مشہور شہنشاہ تریسٹھ برس قبل سنہ عیسوی کے پیدا ہوا تھا اور بعد مشہور لڑائی ایکشیم کے شہنشاہ رومیہ کبری کا مقرر ہوا قیصر نے اسکو گودلیا تھا اسی سبب سے تخت وتاج اسکو نصیب ہوا اسکے عہد حکومت مین رعایا نے ہر قسم کا آرام پایا لوگون نے اس شہنشاہ کی عزت مین مندر بنوائے تیار کیے اور قربانیان اور عبادت اوسکی کرنے لگے اسنے سنت کا نہایت ادب کیا اور کمیشیا[2] کو دوبارہ قائم کیا جبکہ ملک مین ہر طرح کا انتظام ہوگیا تو اوسنے ایسی حکمت عملی کی جسکے سبب سے وہ ہردل عزیز ہوا اور انتظام ملک نہایت خوش اسلوبی کے ساتھ ہوا اور امن وامان

[1] سنت ایک مجلس چند اشخاص چیدہ کی ہوا کرتی تھی اور وہ درباب ہر امر کے بحث ومشورہ کیا کرتے تھے اور بادشاہ کو یہ اختیار نہ تھا کہ بے صلاح اونکی کچھ کرے [2] کمیشیا ایک مجلس چیدہ چیدہ آدمیون کی ہوتی تھی وہ بھی کاروبار سلطنت مین اختیار رکھتے

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ہمیشہ قائم رہا یعنی اوسنے اپنا منشا لوگون پر
ظاہر کیا کہ مین سلطنت سے استعفا دینا چاہتا
ہون لیکن بسبب فہمایش مارکس اگرپیپا
کے جوکہ اوسکا صلاح کار تھا اس امر سے باز
رہا اوسنے حسب دلخواہ اوسکے کہا کہ تمام عالم
کی خوشی آپ پر منحصر ہے اس ظاہری عندیہ
سے رعایا نہایت خوش ہوئی کچھ عرصہ کے
بعد اوسنے کاروبار سلطنت سے پھر استعفا دینا
چاہا لیکن لوگون نے اوسکی نہایت خوشامد اور
عاجزی کی اور کہا کہ آپ کو رعایا کی خبرداری
بطور مربیانہ کرنی لازم ہے آخرکار اوسنے
پھر دس برس کے وعدہ پر سلطنت کی حکومت
اختیار کی اور سلطنت کو دو حصون پر تقسیم کیا
ممالک اطالیہ و ہسپانیہ و جرمنی اور شام
اور فنشیا اور سائپرس اور مصر وغیرہ تو اپنے
قبضہ حکومت مین رکھے اور ممالک افریقیہ
پردپر اور نیومیڈیا اور لبیا اور تھسلینیا اور
بوفنس اور یونان اور ایلریا اور مقدونیا
اور واکمیشیا اور جزائر کریٹ اور سسلی اور
سارڈینیا محکمہ سنت کے قبضہ مین رہے
بعد گذرنے دس برس کے اوسنے بموجب اقرار
سلطنت ترک کرنے کا ارادہ کیا لیکن پھر وہ
ارادہ کاذب سے باز رہا غرضکہ اسی طور سے اوسنے
ایام سلطنت مین پانچ بار استعفا دینے کا قصد
کیا اور باز رہا آخر عمر مین اوسنے تکلفات
سابقہ جو رعایا کے ساتھ رکھتا تھا چھوڑ دئیے
محکمہ سنت کی کچہری مین بھی جانا ترک کیا
اسکے عہد مین علم نے نہایت ترقی پائی اور
دربار شاہی مین ہر علم وفن کے عالم و فاضل
موجود تھے اسنے بعمر ۷۶ سال سنہ ۱۴ع مین وفات پائی

شہنشاہ طبریس

یہ شہنشاہ بیالیس برس قبل پیدایش عیسیٰ
کے پیدا ہوا تھا اور بموجب وصیت نامہ
اغوسطس کے شہنشاہ مقرر ہوا یہ نہایت
بیرحم اور ظالم تھا اسی سبب سے رعایا اوس سے
مخوف تھی اسنے حکومت سنت کو بالکل
نہین شکست کیا لیکن گاہے اوسنے
صلاح ومشورہ لیا کرتا تھا اوسوقت مین
اسکا بھتیجا مسمی جرمنی کس بڑی بہادری سے
فتوحات حاصل کر رہا تھا طبریس کو اس سے
نہایت حسد پیدا ہوا جرمنی کس کو وہان سے
طلب کرکے بغرض انتظام اضلاع شرقی
روانہ کیا اور وہان بحکم خود زہر دلوا کر مروا ڈالا
یہ شہنشاہ ہر روز جعلی الزام لوگونپر لگایا کرتا تھا
اور سزای قتل دیتا تھا طبریس بموجب
صلاح اپنے دوست ایلیس سجینس کے جزیرہ کپری
کو چلا گیا انتظام سلطنت کا ایلیس سجینس
مذکور کرتا تھا اسنے طبریس کے مار ڈالنے کا
ارادہ کیا تھا جب طبریس نے اوسکے ارادہ فاسد
سے اطلاع پائی تو اوسنے بمشورہ محکمہ سنت
ایلیس سجینس کو قتل کروا ڈالا اندنون مین
ہر طرح کی بے انتظامی ملک مین پھیلی ہوئی
تھی مجسٹریٹ شہر و بمین نہ تھے نہ دور کے
علاقون مین کوئی منتظم تھا آخرکار یہ ظالم
میکرو کے ہاتھ سے بعمر ۷۸ سال سنہ ۳۷ع
مین مارا گیا ۲۳ برس حکومت کی اٹھارھوین
سال جلوسی مین حضرت عیسی علیہ السلام
کو یہودیون نے صلیب پر چڑھا کر پھانسی دی

شہنشاہ کلیغولا

بعد طبریس کے کلیغولا سنہ ۳۷ع مین شاہنشاہ ہوا
یہ جرمنی کس کا لڑکا تھا جس وقت یہ تخت نشین
ہوا رعایا کو بڑی خوشی حاصل ہوئی ابتدا مین اسنے
رعایا کو ہر طرح سے آرام پہونچایا بعد ظلم پر کمر باندھی اہالیان
سلطنت سابقہ کو یکقلم موقوف کیا اور مسمی میکرو
جسنے شاہنشاہ سابق کو قتل کیا تھا مروا ڈالا
اور طبریس صغیر جوکہ پچھلے شہنشاہ کا بیٹا تھا
بخوف رقابت سلطنت قتل کیا یہ شخص بدرحمی
مین کمال رکھتا تھا جب کہ اوسکی بہن دروسلا
مرگئی اوسوقت جس کسی نے اوسکے انتقال کا
رنج وملال کیا اوسکو تہ تیغ کیا اور جسنے رنج وغم
نہین کیا اوسکو بھی سزای موت دی رعایا
سے محصولات گرانبار وصول کرتا تھا اور اکثر
باشندونکے مکان و اسباب بطمع زر ضبط کرلیے
انجام کار بسبب ظلم وتعدی کے ایک شخص نے
اس شہنشاہ کو سنہ ۴۱ع مین قتل کیا فقط

شہنشاہ کلادیس

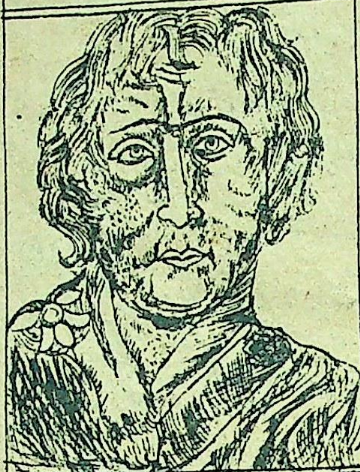
یہ شہنشاہ نو برس قبل سنہ عیسوی کے پیدا ہوا
تھا بعد کلیغولا کے رومیون نے چاہا کہ ریاست
جمہور قائم رہے لیکن سپاہیون نے قبول
نہین کیا جبکہ شہنشاہ سابق قتل ہوا اوسوقت
کلادیس جوکہ چچا شاہ مقتول کا تھا وہ ایک
گوشہ مین بخوف قتل چھپ رہا اتفاقاً ایک
سپاہی کی اوسپر نظر پڑ گئی چنانچہ کلادیس کو
سپاہیون نے جوکہ اوسوقت نہایت ذی اختیار

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

تھے شہنشاہ مقرر کیا چونکہ کلاڈیس کو اپنی جان کا نہایت خوف تھا اسلیے اوسنے ہر ایک سپاہی کو انعام دیا محکمۂ سنت نے لاچار ہوکر اوسکی حکومت قبول کی اسنے ہر دل عزیز ہونے کے واسطے تمام خونی قانون شہنشاہ سابق کے موقوف کیے اسکی ہمیشہ یہی خواہش رہی کہ ملک مین انتظام اچھا ہو اور امن امان قائم رہے اسنے بہادری سے انگلستان کو محکوم کرنا چاہا پیشتر اسنے اپنے جنرل کو جانب انگلستان روانہ کیا از ان بعد انگلستان جاکر انگریزون سے مقابلہ کیا سولہ روز کے بعد اپنے ملک کو واپس آیا لیکن مسمی پلاٹیس اور وسپیٹیشن کو بغرض انتظام جنگ چھوڑ آیا اگرچہ کرنلکس شاہزادہ ویلیز نے رومیون سے نہایت بہادری کے ساتھ میدان جنگ مین مقابلہ کیا لیکن شکست کھائی آخر کار شاہزادہ ویلیز مقید ہو ملک روم مین آیا کلاڈیس نے اسکی نہایت تواضع او رخاطر کی ملکۂ شہنشاہ نہایت فاحشہ تھی جب شہنشاہ دار الخلافت مین نہ تھا تو ملکہ نے قیس سلیس سے شادی کر لی جب شہنشاہ ملک مین واپس آیا تو ملکۂ بدکار نے اوس دوسرے خاوند کو چھوڑ دیا اور شہنشاہ سے اظہار کیا کہ مینے یہ کام براہ مضحکہ کیا تھا جبکہ مسمے نارسیفیص نے شہنشاہ سے تمام باتین ملکہ کی بدکاری کی بیان کین تو اوسنے ملکہ اور اوسکے عاشق کو قتل کیا بعدہ شہنشاہ نے اپنی بھتیجی سے شادی کر لی یہ کمبخت ملکہ مرحوم سے بھی زیادہ تر عیارہ تھی اوسنے چاہا کہ نیرو الڑکا مسمے نیرو تخت نشین ہو چنانچہ اسی واسطے اوسنے اپنے خاوند کلاڈیس کو زہر کھلا کر مار ڈالا اوسوقت اوسکی عمر ۶۰ برس کی تھی

شہنشاہ سکندر

سکندر کے باپ کا نام فیلقوس تھا تین سو چھتیس برس قبل سنہ عیسوی کے بعمر ۲۰ برس تخت نشین ہوا اسنے اپنی بہادری اور بیدار مغزی سے ایسے ایسے فتوحات و کار نمایان کیے کہ آج تک کسی اور شہنشاہ کو نصیب نہوئے جب یہ تخت نشین ہوا تو اہل یونان اس خیال سے کہ وہ کمسن ہے سرکشی پر آمادہ ہوئے لیکن اسنے کمال عجلت اور بہادری سے اہل یونانکو اپنا محکوم کیا تین سو چونتیس سال پیشتر تولد عیسی کے اسنے ملک ایران فتح کرنے کا ارادہ کیا ایرانیون نے سکندر کے لشکر کو دریا گر کے عبور سے روکا آخر بعد مقابلہ میدان جنگ ایرانیون نے شکست کھائی اسی عرصہ مین ممالک قرب و جوار یعنے کیپی و وشیا پیفلی گونیا وغیرہ بھی فتح کر لیے ایرانیون سے پھر دوبارہ مقابلہ ہوا لیکن فتح عظیم حاصل کی اس لڑائی مین دارا تو بچکر بھاگ گیا لیکن اوسکے تمام عیال و اطفال کو سکندر نے قید کر لیا اس فتح عظیم نے سکندر کا وہ رعب جمایا کہ ریاستہاے قرب و جوار نے خود بخود سکندر کی اطاعت قبول کی بعدہ سکندر نے ترکستان او رشام اور مصر کو بھی زیر حکومت کر کے بمقام دریاے نیل ایک شہر آباد کیا جسکو سکندریہ کہتے ہین جس وقت کہ سکندر مصر مین تھا اوسکو یہ خبر ملی کہ دارا شاہ ایران مع دس لاکھ افواج جرار سے بغرض مقابلہ جنگ آتا ہے یہ خبر سنتے ہی سکندر مصر سے واپس آیا اور مع لشکر دریاے فرات پر عبور کر کے مقام ابجر بزہ مین جو کہ درمیان فرات اور ٹگرس کے واقع ہے خوب دل کھولکر اپنے دشمنون سے مقابلہ کیا مورخ لکھتے ہین کہ سکندر کی پاس کل ۴۷ ہزار فوج تھی جو بمقابلۂ لشکر دارا کچھ بھی وقعت نہین رکھتی تھی لیکن سکندر باوجود اس لشکر قلیل کے نہایت مردانگی اور بہادری سے حملہ آور ہوا قریب تھا کہ سکندر کی فوج شکست کھائے لیکن سکندر خود اپنے چیدہ چیدہ سوارون کے ساتھ دارا کی لشکر مین گھسکر حملہ کیا بہت عرصے تک لڑائی رہی لاکھون آدمی مقتول و مجروح ہوئی انجام کار دارا نے شکست کھائی از ان بعد سکندر ممالک خراسان اور بلخ وغیر کو محکوم کرتا ہوا ہندوستان مین آیا یہان بھی اکثر راجاؤن کو مطیع کر کے واپس گیا بعمر ۳۲ سال شہر بابل مین انتقال کیا حق تو یہ ہے کہ آجتک ثانی اس شہنشاہ نامدار کا دنیا مین نہین ہوا۔ فقط

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اس شخص نے ارسطو کی کتابونکو بہت رواج دیا ۸۰ برس قبل پیدایش حضرت عیسیٰ انتقال کیا

حال سردار سلاح روم

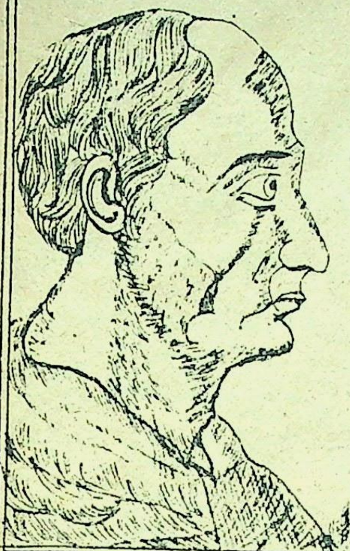
سلاح ایک نامی گرامی سردار ملک روم مین گذرا ہے یہ شخص نہایت عالی خاندان تھا ایک سو سینتیس برس قبل سنہ عیسوی کے یہ ایک غریب آدمی کے گھر مین پیدا ہوا لیکن اسکو ایک امیر کبیر نے پرورش کیا تھا اور بعد امیر مذکور کے سلاح اوسکی دولت کا مالک ہوا اسکو روم مین کونسل سے تعلق تھا اسنے ممالک حبش اور مصر وغیرہ مین بہت شجاعت اور بہادری کے ساتھ کارنمایان کیے اور سردار ماریس کو محکوم کرکے ملک شام اور ارمان مین حکمرانی کرنے لگا یہ دیکھکر حکام روم نے برخلاف اوسکے سازش کی سلاح نے خفا ہوکر اوسپر بھی قبضہ کرلیا اوسکے سامنے کوئی حاکم کان نہ ہلا سکتا تھا بعد ازان اوسنے شاہ یونان کو بھی اپنا محکوم بنایا اس غیر حاضری مین جو لوگ ملک روم مین دخلیاب ہوگئے تھے اونکو نکالکر بلا خوف و اندیشہ سلطنت کرنے لگا لیکن کونسل ایکعلاقہ رومیونمین شل گورنر کے تھا

حال سردار مارقوس انطنی

یہ مشہور سردار حکام ثلث روم مین سے ایک حاکم تھا ۸۳ برس پیشتر سن عیسوی کے پیدا ہوا تھا بعد وفات اپنے والد کے تمام جایداد موروثی بیچکر کھا گیا بعدہ وہ ملک شام مین آیا اور شاہ بطلیموس کو تخت مصر پر بٹھانے مین اپنی شجاعت اور بہادری سے بخوبی مدد کی ازان بعد وہ شہنشاہ قیصر کے ہمراہ روم مین حکمرانی کرنے لگا اور قیصر کا بڑا دوست ہوگیا بعد انتقال قیصر کے اوسنے چاہا کہ مجکو حکومت ملک شام اور مقدونیہ کی ملجائے لیکن وہ اپنے ارادے مین ناکامیاب ہوا برخلاف بروطس اور کیشس قاتلان قیصر کے لڑا اور انکو شکست دی اور دوبارہ مار ڈالنے شاہ جولیس قیصر کے بمقابلہ بروطس کلام فصیح کیے اوسکے بعد وہ مصر کو چلا گیا اور شہر سکندریہ مین تیس برس پہلے پیدایش حضرت عیسیٰ علیہ السلام انتقال کیا اسکی بہادری اور ... مین قسطنطنیہ کا ...

حال سردار مارسلس

یہ دلیر سردار پانچ مرتبہ علاقہ عالیہ کونسل پر ممتاز ہوا اسکی بہادری کی آگے رستم کو عشر عشیر نسبت نہین بسبب اوس کی بہادری اور دلیری کے روم مین اوسکا لقب فتح مند شمشیر روم تھا اسنے ملک گال پر فتحیاب ہوکر وہان کے بادشاہ برطومنس کو قتل کیا اور شہر سرکیوز کو جو جزیرہ سقلیہ مین واقع ہے بعد محاصرہ تین سال فتح کیا اسکے وقت مین ارشمیدس جو کہ نہایت فاضل اور یکتائے زمانہ تھا ایک سپاہی کے ہاتھ سے مارا گیا اسکے مارے جانے کا سردار مذکور نے نہایت رنج و الم کیا ازان بعد وہ مسمے ہنیبل سے جو کہ ایک شجاع سردار تھا مقابلہ کیا اور اسی لڑائی مین دو سو آٹھ برس قبل تولد حضرت عیسیٰ مارا گیا اسکے دشمن نے بڑی شان و شوکت سے اسکو دفن کیا

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

حال راجگان والاشان ہندوستان جنکا ذکر جنتری سنہ ۱۸۸۴ع مین نہین ہوا ہی

مہاراجہ صاحب بہادر جیسلمیر

والی اس ریاست کے سری مہاراجہ رنجیت سنگہ صاحب بہادر ہین رقبہ ۱۲ ہزار دو سو باون میل مربع ہی فوج قریب ایک ہزار کے رہتی ہے آمدنی اس ریاست کی پانچ لاکہ روپیہ ہے ۱۵ ضرب توپ سلامی کی مقرر ہین

مہاراجہ صاحب بہادر سروہی

اسی علاقہ مین کوہ آبو ہی جہان اکثر صاحبان ولایت بغرض تبدیل آب و ہوا جاتے ہین رقبہ تین ہزار میل مربع ہے آمدنی ل ۲/ر فوج مین ۶۹ سوار اور ۲۱۸ پیادہ ہین رئیس حال اس ریاست کے جناب کیسری سنگہ بہادر ہین ۱۵ ضرب سلامی کے پاتے ہین۔ فقط

مہاراجہ صاحب بہادر جیند

والی ریاست سروپ سنگہ صاحب بہادر ہین مہاراجہ پٹیالہ اور جیند ایک ہی مورث کی اولاد ہین انکا مذہب نانک شاہی ہے سلامی ۱۱ ضرب توپ سرکار سے مقرر ہے رقبہ اس ریاست کا ۱۲۳۶ میل مربع اور آمدنی سات لاکھ روپیہ ہے خراج ۴ لاکھ روپیہ سرکار کو دیتے ہین۔

مہاراجہ صاحب بہادر دھار

یہ ریاست ملک مالوہ مین واقع ہی بانی اسکا انند راؤ پنوار گذرا ہے رئیس حال کو اختیار متبنے ازروی سند مورخہ ۱۱ - مارچ ۱۸۶۲ع کی حاصل ہے رقبہ دو ہزار میل مربع اور آمدنی پانچ لاکھ ۳۷ ہزار روپیہ سالانہ ہی سلامی ۱۵ ضرب توپ سرکار سے مقرر ہے۔ فقط

مہاراجہ صاحب بہادر سمتھر

نام مالک ریاست کا ہندوپت بہادر ہے قوم بندیلہ سے ہین اختیار متبنی ازروی سند مورخہ ۱۱ مارچ ۱۸۶۲ع کی حاصل ہی رقبہ اس ریاست کا ۱۷۵ میل مربع اور آمدنی چار لاکھ سالانہ ہے سلامی ۱۱ ضرب پاتے ہین سرکار انگریزی سے ۱۲ نومبر ۱۸۱۷ع کو عہدنامہ دوستی و حفاظت کا منظور ہوا

نواب صاحب بہادر پالن پور

یہ ریاست کاٹھیاوار مین ماتحت احاطہ بمبئی ہے رئیس قوم افغان لوہانی ہین نام رئیس حال زور آور خان بہادر ہے آمدنی ۳ لاکھ سالانہ ہے تعداد رقبہ ۲۳۸۴ میل مربع ہے فوج مین ایک سو پچاس سوار اور ایک ہزار پیادہ ہین سلامی ۱۱ ضرب سرکار سے ملتی ہے۔

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

نواب صاحب بہادر رادھن پور

یہ ریاست ماتحت احاطہ بمبئی ہے -
بانی اسکا بہادر خان اصفہانی ہے رقبہ
آٹھ سو تینتیس میل مربع ہے آمدنی ڈھائی لاکھ
سالانہ ہے فوج میں ۲۳۳ سوار اور ۲۴۰
پیادہ ہیں سند متبنی بصلہ خیرخواہی ۱۸۵۶ء
سرکار سے حاصل ہے خراج ۵۵۱۲۴ روپیہ دیتے ہیں

مہاراجہ صاحب بہادر بھون نگر

یہ ریاست بھی احاطہ بمبئی میں شامل ہے
اول بانی اسکا سجک گذرا ہے آمدنی
ریاست آٹھ لاکھ روپیہ سالانہ ہے
ایک لاکھ تیس ہزار روپیہ سرکار کو خراج
کا دیتے ہیں نام والی ریاست کا جسونت سنگھ
بہادر ہے سند متبنی حاصل ہے ۱۱ ضرب سلامی کی ہیں

نواب صاحب بہادر مالیر کوٹلہ

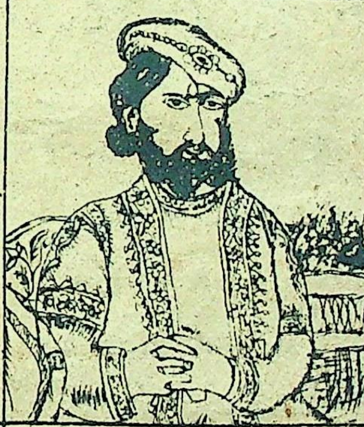
بانی اس ریاست کا شیخ صدرالدین عرف
صدر جہان تھا پہلے یہ ریاست قبضہ سکھان
میں تھی ۱۸۱۸ء میں گورنمنٹ نے رئیس مالیر کوٹلہ
کو مرحمت فرمائی اور خطاب نوابی عطا کیا آمدنی دو لاکھ
رقبہ ۱۶۵ میل مربع ہے نام والی ریاست جناب محمد ابراہیم
علیخان صاحب بہادر ہے سلامی ۱۱ ضرب توپ پاتے ہیں

مہاراجہ صاحب بہادر نابھ

نام والی ریاست بھرپور سنگھ صاحب
بہادر ہے اختیار متبنی از روی سند موضحہ
۵ مارچ ۱۸۶۲ء حاصل ہے سلامی ۱۱ ضرب
توپ سرکار سے مقرر ہے رقبہ ریاست
۸۶۳ میل مربع ہے آمدنی ۷ لاکھ روپیہ سالانہ
اور خراج سرکاری چار لاکھ روپیہ سالانہ ہے

مہاراجہ صاحب بہادر بجاور

بانی خاندان بجاور نرسنگھ دیو پسر زوجہ
غیر منکوحہ جگت راج بوندیلہ ہے والی ریاست
بھان پرتاب سنگھ جی بہادر ہیں بالعوض
خدمات ۱۸۵۷ء ۱۱ ضرب توپ کی سلامی
کا حکم سرکار سے ہوا اختیار متبنی بموجب سند
۱۱ مارچ ۱۸۶۲ء حاصل ہے آمدنی ۳ لاکھ ہے

مہاراجہ صاحب بہادر منڈی

رئیس حال بسر بلبیر سین ہیں جو ۱۸۵۱ء
میں بعد وفات اپنے باپ کے مسند نشین
ہوئے ۱۱ مارچ ۱۸۶۲ء کو اختیار متبنی
دیا گیا - رقبہ ریاست ایک ہزار اسی
میل مربع آمدنی تین لاکھ روپیہ سالانہ ہے
خراج سرکار کو ایک لاکھ دیتے ہیں ۱۱ ضرب سلامی کی ہیں

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

حال فضلاے ہندسہ دان وحکماے ذوی الاقتدار خطۂ یونان

حکیم ارشمیدس

یہ فاضل یکتاے زمان باشندۂ شہر سرکیوز کا تھا جو کہ جزیرۂ صقلیہ کے جانب جنوب ومغرب واقع ہے یہ شخص علم ریاضی وہئیت وعلم جرثقیل وعلم آب وعلم مناظرہ مین مہارت اور دستگاہ کامل رکھتا تھا اوسکی تیزی عقل اور رسائی ذہن علوم مذکورہ مین ایسی تھی کہ آج تک یونان مین کوئی ایسا حکیم نہین گذرا ہے اوسنے مصر مین علم جرثقیل کی ذریعہ سے ایسی کلین ایجاد کین کہ جسکے سبب سے پانی دریاے رود نیل کا بلند زمینون مین بہنے لگا بادشاہ جزیرۂ صقلیہ اس حکیم کو بہت عزیز رکھتا تھا اسکی ہر وقت کی ملاقات اور صحبت سے بادشاہ استفادہ حاصل کرتا تھا ایک دفعہ کا ذکر ہے کہ ارشمیدس نے بادشاہ سے کہا مین بذریعۂ علم جرثقیل کے اتنی طاقت رکھتا ہون کہ ایک ذراسی قوت مین لاکھون من کا بوجھ اوٹھالون بلکہ اگر مجکو بیٹھنے کو جگہ ملے تو تمام تختۂ زمین کو اوٹھا سکتا ہون بادشاہ یہ سُنکر سخت متعجب ہُوا اور اوس سے کہا کہ کوئی نمونہ اس علم کا ہمسکو دکھاؤ چنانچہ بموجب حکم اسنے کل تیار کی اور ایک دریا کے کنارہ پر جہان جہاز کھڑا تھا اوس کل کو لیگیا اور تھوڑے عرصہ مین اوسکے ذریعہ سے جہاز مذکور کو آسانی تمام دریا سے خشکی مین کھینچ لیا اور بادشاہ سے کہا کہ یہ نہایت ادنی نمونہ علم جرثقیل کا ہے بادشاہ یہ دیکھکر بہت حیران ہوا اوس کی فضیلت اور دانائی کی نہایت تعریف کی ایک مرتبہ بادشاہ مذکور نے ایک تاج سونے کا تیار کراکے اوسکو تلوایا تول مین پورا نکلا بادشاہ نے حکیم ارشمیدس سے کہا کہ مین چاہتا ہون کہ بغیر گلانے اور توڑنے کے یہ معلوم ہوجائے کہ اس تاج مین کاریگر نے کسی طرح کا میل کیا ہے یا نہین ارشمیدس ایک مدّت تک اسکی فکر مین رہا آخرکار ایک روز یہ حمام مین غسل کرتا تھا کہ اوسکو ایک قاعدہ سوجھا چنانچہ وہ اوسی وقت بادشاہ کی خدمت مین آیا اور اوس تاج کے برابر خالص سونا منگواکر اوس تاج اور سونے کو علیحدہ علیحدہ پانی سے تولا تب دریافت ہوا کہ تاج بہ نسبت خالص سونیکے ہلکا ہے یعنی جس قدر سونا پانی مین ڈالکر تولنے سے گھٹا اوس سے زیادہ تاج گھٹ گیا پس اوسنے دریافت کرکے بادشاہ سے کہا کہ تاج مین کاریگر نے کھوٹا مال ملایا ہے بادشاہ نے تاج کو گلواکر دیکھا تو درحقیقت اوسمین میل تھا جب رومیون نے شہر سرکیوز کو محاصرہ کرکے گھیر لیا اوسوقت ارشمیدس نے ایسی ایسی کلین ایجاد کین جسکے سبب سے اہل روم ناکام رہے اور اوسنے ایک ایسا آتشی شیشہ بنایا جسکی کرنین معکوس ہوتی تھین اوسکے وسیلہ سے رومیون کے تمام جہازون کو جلادیا انجام کار اہل روم نے شہر سرکیوز فتح کرلیا اور ارشمیدس بھی مقتول ہوا یہ حادثہ ۲۱۲ برس قبل تولد عیسی واقع ہوا

اقلیدس مہندس یونانی

یہ نہایت مشہور مہندس گذرا ہے اسکے باپ کا نام نوقطرس تھا علم ہندسہ مین کمال مہارت تھی اسکی تصنیفات سے جو کتاب اقلیدس اسی کے نام سے مشہور ہے درحقیقت ریاضی کی اصل ہے اس سے پہلے یونان مین کسی نے ایسی کتاب نہین تصنیف کی تھی حکماے یونان اپنے اپنے مدرسون کے دروازے پر لکھدیتے تھے کہ وہ شخص ہرگز اس مدرسہ مین نہ آوے جسنے کہ اقلیدس کی تعلیم بخوبی نہ حاصل کی ہو منجملہ مقالات اقلیدس کے اور بہت سی کتابین اسکی تصنیفات سے مشہور ہین یہ شخص علم ہندسہ کا موجد ہوا ہے

حکیم بطلیموس ریاضی دان

زمانۂ سابق مین یہ شخص بڑا فاضل اور ہئیت دان ملک مصر مین گذرا ہے اس کی تصنیفات سے کتاب مجسطی تمام دنیا مین مشہور ومعروف ہے اسکا ترجمہ عربی مین بھی ہوا ہے اور اچھے اچھے فاضل اور عالم اوسکے بخوبی معنی نہین سمجھ سکتے ہین لیکن تبرّکاً اکثر کتب خانون مین یہ کتاب موجود رہتی ہے غرضکہ یہ حکیم یکتاے روزگار علم ہئیت مین اوّل درجہ کا محقق گذرا ہے فقط

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

حکیم سقراط یونانی

یہ بات اظہر من الشمس ہے کہ خطہ یونان ہر علوم وفنون کا معدن تھا چنانچہ منجملہ اور حکما کے یونان کے سقراط بہت بڑا فاضل گذرا ہے یہ شخص ۴۷۱ برس قبل تولد حضرت عیسیٰ شہر اسینہ میں جو کہ یونان میں واقع ہے پیدا ہوا تھا صغر سنی میں اسنے اپنے پیشہ آبائی تجارت کو بہت چالاکی سے حاصل کر کے علوم وفنون کی جانب توجہ کی اور بڑے بڑے فاضلوں کی صحبت میں رہنے لگا تھوڑے ہی عرصہ میں اوسنے اپنے خوبی ذہن کے سبب سے ہر علم وفن میں کمال حاصل کیا حتی کہ اوسکی شہرت تمام دنیا میں ہوگئی اسنے اپنے دوست کو ایک مرتبہ چار ہزار سکے جو اسکا باپ چھوڑ کر مر گیا تھا دیدیے اور پھر اوسکو وصول کرنے کا کبھی خیال بھی نہ کیا شاہ مقدونیہ نے ہر چند چاہا کہ سقراط مجھسے کچھ طلب کرے لیکن اسنے کبھی خواہش کسی امر کی نہیں کی سواے علم وفضل کے اوس میں ایک بڑی خوبی یہ تھی کہ ہر وقت مستقل مزاج رہتا تھا

اوائل عمر میں اوسکو استقلال نہین حاصل تھا لیکن زان بعد اوسنے اپنی نفس کشی سے تمام خیالات دنیوی کو ترک کیا ایک مرتبہ کا ذکر ہے کہ کسی شخص نے سقراط کو ایک تھپڑ بہت زور سے مارا لیکن وہ کچھ نہ بولا بلکہ ہنسنے لگا۔ حکیم افلاطون جسکی دانائی اور فضیلت کا ہر شخص قائل ہے اسکا شاگرد رشید تھا جبکہ سقراط اپنی فطانت اور دانشوری مین مشہور ہوا اور اوس زمانہ مین کوئی حکیم اسکا ہمسر نتھا اس وجہ سے بہت سے لوگ یونان مین اوسکے دشمن ہوگئے اور سقراط پر اسباتکا الزام لگایا کہ یہ شخص جوانان شہر اسینہ کی راے اور اخلاق مین فتور ڈالتا ہے جب سقراط پر یہ الزام اوسکے دشمنون نے بخوبی عائد کر دیا اوسوقت سقراط خود منصفان عدالت کے روبرو گیا اور نہایت مردانگی اور صفائی کے ساتھ اونسے گفتگو کی۔ افلاطون شاگرد سقراط نے اسکے اظہارات درباب تردید الزام جو کہ سقراط نے عدالت مین کئے تھے جمع کئے اور وہ کتاب اب تک (اظہارات سقراط) کے نام سے مشہور ہے چنانچہ انتخاب ایک اظہار کا درج کیا جاتا ہے۔ (اظہار سقراط) تمنے جو الزام میرے ذمہ درباب تبدیل رائے و اخلاق باشندگان شہر اسینہ کے لگایا ہے سو میںنے کب پیشہ معلمی اختیار کیا تھا میںنے تمسے کب کچھ لیکر علم پڑھایا میری مفلسی اسکی شاہد ہے جو میری راے مین آتا ہے مین ہر امیر وغریب کو نصیحت کرتا ہون کہ اس

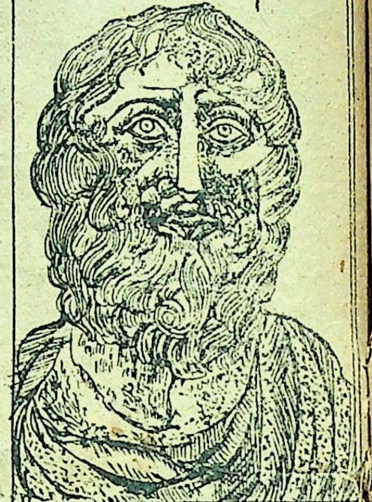
دنیوی آرام اور تن آسانی کو ترک کرو اور جزوی دولت دنیا پر جو محض ناپائدار ہے ہرگز بھروسہ نہ کرو اور ظاہر ہے کہ نیکی دولت سے نہین حاصل ہوتی ہے بلکہ نیکی سے دولت جاوید دستیاب ہوسکتی ہے اگر ایسی نصیحت کرنے مین کچھ میری خطا ہے تو جو سزا آپ لوگ میرے واسطے تجویز فرماوینگے مین قبول کرونگا اور بسبب ملزم ہونے کے جو مجھپر ناحق کا جرم ثابت کیا گیا ہے مین ہرگز آپ لوگونکی خوشامد نہ کرونگا غرضکہ ایسی صاف گفتگو سے منصفان عدالت جو خوشامد طلب تھے سخت ناراض ہوئے اوسوقت پانچسو منصف عدالت مین موجود تھے اونھون نے فتوی قید دیا لیکن سقراط نے اس خیال سے کہ اگر مین قید رہونگا تو درحقیقت لوگ خیال کرینگے کہ یہ شخص گنہگار ہے قید مین رہنا نامنظور کیا اس انکار سے منصفان عدالت نے خفا ہو کر یہ حکم دیا کہ سقراط زہر نوش کرے چنانچہ سقراط نے اس سزاے موت کو بدل وجان قبول کیا جسوقت پیالۂ زہر سقراط کے سامنے آیا اوسنے بہت دلجمعی سے وہ پیالہ پی لیا اوسوقت سقراط کے رشتہ دارون اور شاگردون سے ضبط نہوسکا بے تحاشہ آہ وزاری کرنے لگے لیکن سقراط کی مستقل مزاجی کو خیال کرنا چاہیے کہ اوس نے اپنے وقت آخر مین اپنے شاگردون اور رشتہ دارونسے برابر نصیحت آمیز کلام کیے سقراط بعد زہر نوش کرنیکے ادھر اودھر چہل قدمی کرتا رہا آخر زہر نے اپنا بخوبی اثر کر لیا اور طائر روح نے قفس عنصری سے

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

پرواز کیا بعدہ افلاطون وغیرہ شاگردان سقراط بخوف دشمنان مقام مکارہ میں حکیم اقلیدس کے گھر چلے گئے سقراط کے مرنے کے بعد بادشاہ و باشندگان ایتھنیہ نے سقراط کا بہت رنج و ماتم کیا۔ فقط

حکیم افلاطون یونانی

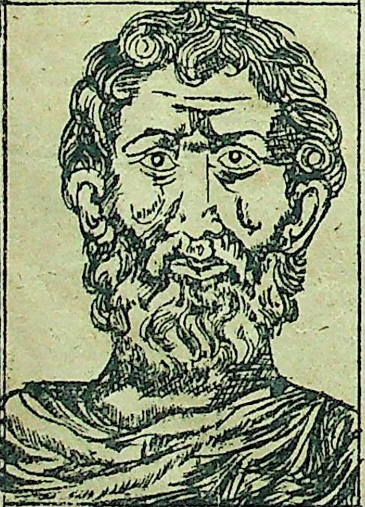

افلاطون بہت بڑا حکیم یونان میں گذرا ہے ۴۳۰ برس پیشتر تولد حضرت عیسے کے پیدا ہوا تھا شروع میں افلاطون نے بطور امیرزادوں کے تربیت پائی فن شاعری اور مصوری اوسنے تھوڑے عرصہ میں تحصیل کر کے ۲۰ برس کی عمر میں اپنے سب اوستادونکو ترک کیا فقط سقراط سے علوم حکمیہ سیکھنے شروع کئے اور اوسکی صحبت میں رہکر تھوڑے عرصہ میں کمال حاصل کیا اور مصر میں جاکر علم ہیئت اور ہندسہ سیکھا اور ایران میں جاکر مذہب آفتاب اور آتش پرستوں کا دریافت کیا افلاطون کا ارادہ ہند میں آنیکا تھا لیکن بسبب جنگ ممالک مشرقیہ کے اوسنے آنا مناسب نہ جانا افلاطون نے شہر ایتھنیہ میں ایک مدرسہ بغرض تعلیم جاری کیا اس حکیم کو علم ہندسہ سے اس درجہ شوق تھا کہ اسنے اپنے مدرسہ کے دروازے پر یہ عبارت لکھکر چسپان کردی تھی کہ جو کوئی علم ہندسہ نہ جانتا ہو وہ ہرگز اس مکان میں نہ آوے افلاطون کے بہت سے شاگرد تھے لیکن ان سب میں ارسطو نہایت مشہور ہوا بلکہ اپنے اوستاد پر علم حکمت میں شرف لیگیا اکثر حکیم ہمعصر اوس۔ حسد کرتے تھے لیکن وہ کچھ خیال نہ کرتا تھا اگر کوئی اوس سے بحث کرتا تھا تو افلاطون اوسکو جواب معقول دیکر خاموش ہو رہتا تھا اسکے بڑھاپے تک اعضا صحیح وسالم رہے

حکیم ارسطو یونانی

سب حکماے یونانی کا بادشاہ یہ حکیم ہوا ہے ۳۸۴ برس قبل سنہ عیسوی کے یہ ضلع مقدونیہ کے ایک گانو میں پیدا ہوا تھا اسکے ماں باپ عالم طفولیت میں اسکو چھوڑ کر مر گئے اسی سبب سے اوائل عمر ارسطو کی لہو ولعب میں ضائع ہوئی پیشتر اسنے فوج میں نوکری کی لیکن وہانکا کام اس سے بخوبی نہیں ہو سکتا تھا اٹھارہ برس کی عمر میں وہ نوکری چھوڑ کر شہر ایتھنیہ میں آیا اور حکیم افلاطون کی شاگردی اختیار کر کے اوس سے علوم حکمیہ کی تحصیل کی بادشاہ فیلقوس نے ارسطو کی شہرت سنکر اوسکو طلب کیا اور سکندر کا اتالیق بنایا چنانچہ ارسطو نے سکندر کو تھوڑے ہی عرصہ میں علوم مذکورہ بلاغت۔ ادب۔ علم طبعی اور علم اخلاق وغیرہ سکھا دیئے غرضکہ چودہ برس تک ارسطو شہر ایتھنیہ میں رہا جب سکندر نے انتقال کیا تو ارسطو بسبب خوف شہر ایتھنیہ سے چلا گیا اور چلے جانیکا یہ بہانہ کیا کہ میں نہیں چاہتا ہوں کہ باشندگان شہر ایتھنیہ پھر دوبارہ گناہ کریں جو انھوں نے حکیم سقراط کے مار ڈالنے میں کیا تھا ارسطو نے ۴۰۰ رسالے فصاحت وبلاغت و دیگر علوم میں لکھے تھے بروقت انتقال اسنے اپنی سب تصنیفات ایک دوست کو سپرد کر کے کہا تم انکو کبھی مشہور نکرنا اس شخص نے دوسرے آدمی کو یہ کتابیں حوالہ کیں اوسنے ان کتابونکو دفن کردیا چنانچہ ۱۶۰ برس کے بعد ایک امیر ایتھنیہ نے ان کتابونکو خرید لیا اور سلاح سردار روم نے انکو بہت مروج کیا

حکیم طہلس یونانی

زمانہ سابق میں جو سات دانایان یونانی ہوئے ہیں اونمیں یہ حکیم بھی شمار کیا جاتا ہے اوائل عمر میں یہ مصر میں گیا اور تھوڑے عرصہ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ہر علم وفن مین شہرہ آفاق ہوا علم ہئیت مین بڑی مہارت رکھتا تھا قاعدہ دریافت کسوف وخسوف اسی حکیم نے ایجاد کیا اور قطر آفتاب اور وہ دائرہ جو آفتاب گرد زمین کی بناتا ہے دریافت کیا اسکے عوض مین ایک امیر نے کچھ روپیہ اسکو دینا چاہا لیکن اسنے انکار کیا اور کہنے لگا مین اور کچھ نہین چاہتا صرف اتنی خواہش ہے کہ یہ ایجاد میرے نام سے مشہور ہو جاے یونان مین سواے اِس حکیم کے اور کسی نے اتنی تحقیقات علم ہئیت مین نہین کی ایک روز یہ حکیم ستارون کا حساب کرتا ہوا چلا جاتا تھا کہ ایک خندق مین گر پڑا ضرب شدید آئی بعد زان یہ حکیم ۵۴۵ برس قبل پیدایش حضرت عیسیٰ مر گیا

عمدۃ الحکما حکیم دیمقراطیس

یہ حکیم یکتای زمانہ شہر آبدار واقع یونان مین پیدا ہوا اسنے تمام کاروبار دنیوی ترک کرکے ایک گوشۂ تنہائی تحصیل علوم کے واسطے اختیار کیا اور ہر وقت تحقیقات علم فلسفہ مین مصروف رہتا تھا کچھ عرصہ کے بعد اسنے اپنی دونون آنکھین پھوڑ ڈالین تاکہ خیال اور طرف نہ رجوع ہو اِس حرکت سے لوگ اوسکو دیوانہ سمجھنے لگے اور اوس زمانہ مین کہ حکیم بقراط نہایت مشہور تھا اسکے علاج کے واسطے لوگون نے بقراط کو طلب کیا بقراط نے آکر دیمقراطیس سے ملاقات کی اور اوسکی علم اور حکمت سے بہت خوش ہوا اور لوگون سے کہنے لگا کہ حکیم دیمقراطیس تو دیوانہ نہین ہے لیکن جو شخص اوسکو دیوانہ کہتے ہین وہ خود مجنون ہین آخر کار بقراط نے اِس حکیم کی شاگردی اختیار کی جسوقت بادشاہ دارا کی بیگم نے انتقال کیا تو وہ بہت غمگین اور پریشان حال ہوا حکیم دیمقراطیس نے بادشاہ سے کہا کہ مین شہزادی کو زندہ کر دونگا لیکن تو مجکو ایسے تین شخص تلاش کرکے دے جنپر کبھی مصیبت نہ پڑی ہو چنانچہ دارا نے ہرچند ایسے آدمی تلاش کرائے لیکن دستیاب نہوئے آخر کار حکیم دیمقراطیس نے کہا کہ اے بادشاہ تجھپر یہ مصیبت نئی نہین ہے بلکہ تمام جہان کے لوگون پر مصیبت اور رنج ہوتے ہین دنیا مین کوئی اِس سے خالی نہین ہے پس تمکو صبر وشکر لازم ہے آخر کار اِس حکیم نامدار نے بعمر ۱۰۹ سال ۳۶۱ برس پہلے تولد حضرت عیسیٰ انتقال کیا

حال حکیم بقراط یونانی

یہ حکیم ۴۰۰ برس قبل تولد عیسیٰ جزیرہ کوس واقع یونان مین پیدا ہوا تھا مورخ لکھتے ہین کہ اگرچہ اِس سے پیشتر حکما نے علم حکمت کے حالات دریافت کیے تھے لیکن وہ ایسے تھے جن مین کسی طرح کی ترتیب اور قاعدہ نتھا لیکن بقراط نے اسکی تحقیقات مین بہت کوشش کی اِس سبب سے بقراط کو موجد علم حکمت سمجھنا چاہیے اوسکی شہرت ایسی ہوئی کہ جن ممالک مین اوس وقت وبا پھیلی ہوئی تھی وہان کے بادشاہون نے بقراط کو طلب کیا لیکن بقراط نہین گیا یہ حکیم اقلیدس کا شاگرد تھا اکثر کتب اسکی تصنیفات سے مشہور ہین

حال حکیم بوعلی سینا

یہ شخص حکماے عرب کا بادشاہ تھا شہر بخارا اسکا مولد ہے۔ عالم طفولیت مین قران مجید پڑھنا شروع کیا ۱۰ برس کی عمر مین تحصیل قران شریف سے فارغ ہوا وہ اِس عمر مین قران کی معنے بخوبی تبلا سکتا تھا اسنے علم حکمت ابو عبداللہ سے تحصیل کیا جب اسکی شہرت ممالک شرقیہ مین ہوئی تو والی شہر جارجیا نے بغرض علاج شہزادہ بوعلی سینا کو طلب کیا اکثر طبیبون نے اِس شہزادہ کا علاج کیا لیکن مطلق فائدہ نہوا بوعلی سینا نے نبض دیکھتے ہی تبلا دیا کہ شہزادے کو عشق کی بیماری ہے بادشاہ نے اوسیوقت ناظر حرم کو حکم دیا کہ محلو نکا نام شہزادے کے سامنے بیان کرے جب یہ حکمت عمل مین آئی شہزادے کی نبض قدرے تیز ہوئی جب کل عورتو نکا نام لیا گیا تو جس لونڈی پر یہ عاشق تھا اوسکا نام سنتے ہی شہزادہ بہت خوش ہوا پس بوعلی سینا نے بادشاہ سے کہا کہ شہزادے کو سوا اِس معشوق کے اور کوئی نہین اچھا کر سکتا ہے

حکیم لقمان

یہ حکیم نامی گرامی جسکے نام سے ہر شخص واقف ہے مقام عبا سینا اور بقول بعض مورخین عرب مین پیدا ہوا یہ حکیم مذہب عیسائی رکھتا تھا تاریخ پیدایش ووفات کسی کتب انگریزی سے تحقیق نہین معلوم ہوئی

حکیم جالینوس

یہ حکیم شہر فرغاملیس واقع قسطنطنیہ مین گذرا ہے علم تشریح مین بڑا لائق تھا اسکی تالیف وتصنیف سے ایک سو رسالے مروج ہین علوم فلسفہ وریاضی وغیرہ مین بھی کامل تھا ستاسی برس کی عمر پاکر انتقال کیا

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

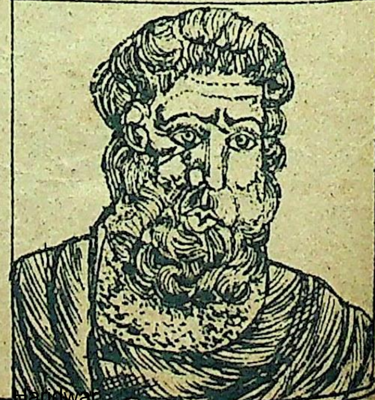
حال شعرای یونان وسوانح عمری شعرای اہل ولایت وہندوستان

حال ہومر ملک الشعرا یونان

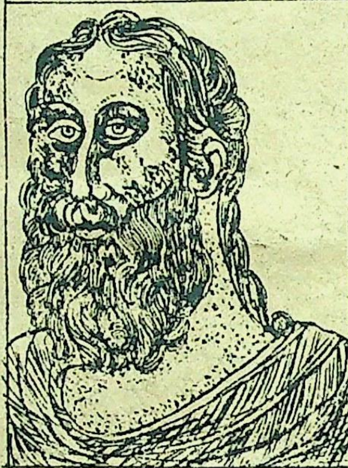
یہ شاعر یونان مین نو سو برس پہلے سنہ عیسوی کے پیدا ہوا تھا بڑے بڑے فاضل متفق اللفظ ہوکر کہتے ہین کہ آج تک ایسا شاعر کسی ولایت مین نہین گذرا شعرای فرنگستان وروم ویونان نے اسکے طرز بیان کو اختیار کیا ہے اُس بادشاہ سخن کے کلام مین ایسی فصاحت وبلاغت ہے کہ بیان اوسکا ممکن نہین۔ اسکی دیوان کا ترجمہ زبان یونانی سے انگریزی مین مسمی پوپ منتخب الشعرا فرنگستانی کیا ہی یونان کی اکثر حکما ارسطو وافلاطون وغیرہ ہومر کے دیوان کو مطالعہ فرماکر استفادہ حاصل کرتے تھے یہ شاعر نابینا تھا۔ فقط

پندارس شاعر یونانی

یہ شاعر مقام تھیب واقع یونان مین گذرا نظم لارک ہین کہ ایک قسم کی شاعری ہے بادشاہ کہلاتا تھا مورخین کا بیان ہی کہ جسوقت سکندر نی شہر تھیب فتح کیا تو ملک مفتوحہ پر ہر طرح کے تکالیف اور مصائب نزول ہوئے لیکن سکندر نی اس شاعر کا اتنا ادب اور تعظیم کی کہ اسکے اہل وعیال کو کسی طرح کا صدمہ پہونچنے نہ دیا

شاعر صوفقلس

یہ شاعر یکتای زمانہ ۴۹۵ برس پیشتر سنہ عیسوی کے گذرا ہے اسکا لقب شہد کی مکھی تھا وجہ تسمیہ اسکی یہ ہی کہ اسکے کلام مین نہایت شیرینی ہوتی تھی (سسرو) فصیح روم اسکی بہت تعریف کرتا تھا اس شاعر نے ۴۰۶ برس قبل پیدایش حضرت عیسیٰ انتقال کیا

حال حضرت جلال الدین رومی معروف بہ مولانای روم

یہ بزرگ سنہ ۶۰۴ھ سنہ ۱۲۰۷ع مین پیدا ہوئے مولد آپکا شہر بلخ ہے۔ اوائل عمر مین تحصیل مسائل صوفیہ مین مشغول ہوئے اور زندگی ایک گوشۂ تنہائی مین بسر کی صوفی ایک فرقہ ہی کہ اکثر ولایتونمین اس فرقہ کے آدمی موجود ہین بڑا مطلب ان لوگونکا یہ ہوتا ہی کہ یہ اپنے مقاصد مین کو پوشیدہ عبارت مین بیان کرتے ہین چنانچہ افلاطون کا قول ہے کہ دانائی ان ہی لوگون سے حاصل ہوتی ہے۔ جلال الدین علیہ الرحمۃ کی ایک عمدہ اور مستند کتاب جسکو (مثنوی مولانای روم) کہتے ہین نہایت مشہور ہے اوسکے مطالعہ سے خوبی ذہن اور تیزی عقل مصنف کی بخوبی ظاہر ہوتی ہے اکثر مقامات اس کتاب مین ایسے ہین کہ اوسکی معنے اچھے اچھے اوستادون سے حل نہین ہوسکتے۔ تمام مشرقی شاعرونمین سے جلال الدین نی زبان مبالغہ بہت کم استعمال کی ہی انکا بڑا قول یہ تھا کہ زیادہ گوئی اور ہر ایک سے ملاقات نہین چاہئیے اور کسی بیگانی محفل مین ایسا کلام نہ کرے کہ لوگ بیوقوف سمجھین جب کوئی آدمی کسی مجلس مین جاکر بیٹھے تو آپ کو مثل منافق کے مسجد مین اور کودک کے مکتب مین اور اسیر کے زندان مین سمجھے خلاصہ یہ کہ کم گوئی بہر حال انسب ہے اور زیادہ گوئی باعث حقارت کا ہے دو رباعیان مولانای مذکور کی تبرکاً درج کیجاتی ہین

آنکس کہ ترا شناخت جانرا چہ کند
فرزند وعیال وخانمان راچہ کند
دیوانہ کنی ہردو جہانش بخشی
دیوانۂ تو ہردو جہان راچہ کند

ولہ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

خوش باش کہ خوش نہاد باشد صوفی
از باطن خویش شاد باشد صوفی
صوفی صافی ست غم برو ننشیند
کیخسرو و کیقباد باشد صوفی

حال حضرت نظامی گنجوی

یہ شاعر چھیٹاں سنہ ع کے اخیر مین پیدا ہوا تھا انکی تصنیفات سے کتاب مخزن اسرار و مثنوی لیلی مجنون و ہفت پیکر و سکندر نامہ وغیرہ نہایت مشہور ہین حقیقت مین انکی زبان نہایت پاکیزہ اور مبالغہ دار اور الفاظ ملیح سے آراستہ ہے انکے خیالات نہایت عالی ہین اور انکی کتابین بنام خمسہ مشہور ہین

حال حضرت شیخ سعدی

آپکا نام ابو مصلح اور باپ کا نام عبداللہ تھا چونکہ شیخ مذکور کا ظہور اتابک سعد زنگی کے عہد مین ہوا تھا اس سبب سے انھون نے اپنا تخلص سعدی رکھا آپ نے علوم ظاہر مدرسہ نظامیہ واقع بغداد مین شیخ شمس الدین ابو الفرج بن جوزی سے تحصیل کیے جسکا تذکرہ بوستان کی ساتوین باب کی بارھوین حکایت مین کیا ہے - یہ شیخ شہاب الدین کے مرید تھے ارادت انکی اس مصرع سے مفہوم ہے مصرع
مرا پیر دانائے مرشد شہاب + آپنے مدت العمر مین چودہ مرتبہ حج کیا اور اکثر جنگ و جہاد مین شریک رہے ہندوستان مین آکر سومنات کو دیکھنے گئے جسکا حال بوستان کی آٹھوین باب کی آخر حکایت مین مذکور ہے ایام پیری مین شیخ نے ایک نکان شہر کے باہر ہوایا اور اوس مین گوشہ نشینی اختیار کی باہر نکلنا بالکل ترک کیا آپکے پاس بادشاہ امیر و فقیر زیارت کے واسطے آتے تھے اور طرح طرح کے کھانے انکے لیے لاتے تھے شیخ اونمین سے تھوڑا تناول کر کے باقی محتاجون اور مسکینونکو تقسیم کر دیتے تھے لطف یہ ہے کہ آپ باوصف کشف و کمال کے لطائف و ظرائف مین بے مثل تھے کتاب گلستان و بوستان آپ کی فضل و بلاغت پر دال ہے اگرچہ فارس و شیراز مین بڑے بڑے شاعر گذرے ہین لیکن بلاغت و فصاحت مین سعدی کو کہین اونپر سبقت ہے اور آپکے نام مبارک سے ایک بچہ تک واقف ہے - فقط

حال خواجہ حافظ شیرازی

یہ باشندۂ شہر شیراز مین دیوان حافظ آپ کی تصنیف سے تمام دنیا مین مشہور ہے علم قرأت مین کمال حاصل تھا آپ ہر شب جمعہ کو مسجد شیراز مین قرآن مجید نہایت خوش الحانی کے ساتھ صبح تک پڑھا کرتے تھے آپنے ۷۹۲ ہجری مین انتقال فرمایا انکے دیوان کا ترجمہ زبان انگریزی مین بھی ہوا

مولانا عرفی

آپ کے کلام مین لطافت و متانت بہت پائی جاتی ہے - شہر شیراز کے باشندے تھے مصنف تذکرہ ہفت اقلیم لکھتا ہے کہ اوائل عمر مین دکن مین وارد ہوئے مسیح الدین حکیم ابو الفتح عرفی کے ساتھ تواضع سے پیش آئے جب مسیح الدین نے وفات پائی اوسوقت عبدالرحیم خان خاناں سپہ سالار شہنشاہ اکبر نے عرفی کی نہایت خاطرداری کی جس وقت انکی شہرت زیادہ ہوئی تو شہنشاہ اکبر نے عرفی کو طلب کرکے اپنے معززین مین داخل کیا بعد چند روز کے مرض اسہال مین مبتلا ہو کر انتقال فرمایا نزع کے وقت جو دو رباعیاں آپنے پڑھیں وہ درج ذیل کی گئین - رباعی

عرفی دم نزع ست ہمان مستی تو
آخر بچہ مایہ بار بربستی تو
فردا است کہ دوست نقد فردوس بکف
جویائے متاع است و تہی دستی تو

رباعی

یارب بہ عفوت بہ پناہ آمدہ ام
سرتا بقدم غرق گناہ آمدہ ام
چشمے بکرم بخش کہ از غایت شوق
بے دیدہ بامید نگاہ آمدہ ام

حال فردوسی طوسی

یہ شاعر عالی دماغ سنہ ۳۴۰ع مین پیدا ہوا تھا مولد آپ کا طوس واقع خراسان ہے انکا باپ بطور باغبان کے بادشاہ طوس کا ملازم تھا فردوسی اور انکا بھائی مزدوری کیا کرتے تھے لیکن فردوسی کو تحصیل علوم کا بہت شوق تھا فردوسی کے ہمسایون مین ایک شخص نے اس سے کمال دشمنی اختیار کی اس باعث سے فردوسی وہان سے پریشان ہو کر شہر غزنی مین چلا گیا ان دنون مین محمود غزنوی وہان کا بادشاہ تھا انکی دربا

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

شاعر اور فاضل موجود تھے فردوسی وہان جاکر بہت حیران ہوا اور اپنے دل مین خیال کرتا تھا کہ بادشاہ تک کسی طرح رسائی پیدا کرنی چاہیے چنانچہ ایک کتاب مسمی باشنا نامہ جسکے نام کی بخوبی صحت نہین ہے اسکے ہاتھ آئی اوسمین سے چند مقامات فردوسی نے نظم کرکے ایک دوست کی معرفت بادشاہ کی خدمت مین پیش کئے سلطان نے ان اشعار کو ملاحظہ فرماکر بہت پسند کیا۔ اوسوقت بادشاہ کے کتب خانہ مین ایک تاریخ قدیم جس مین کل بادشاہان سلف کا حال تھا موجود تھی سلطان نے چاہا کہ اس پرانی تاریخ کو کوئی لائق شاعر نظم فارسی مین بیان کرے چنانچہ اکثر شعرا جو دربار مین حاضر تھے اپنی اپنی لیاقتون کے نمونے بادشاہ کے روبرو گذرانے لیکن بادشاہ نے فردوسی کو پسند فرماکر حکم دیا کہ یہ تاریخ فردوسی نظم کرے اور اقرار کیا کہ جتنے اشعار اس کتاب مین ہونگے فی شعر ایک اشرفی فردوسی کو دونگا فردوسی ہمہ تن اس کتاب کی تیاری مین مصروف ہوا اور تیس برس کے عرصہ مین وہ کتاب کمال محنت و جانفشانی تیار کی اور نام اوسکا شاہنامہ رکھا جو اب تک مشہور ہے۔ اس درمیان مین جو دوست و آشنا فردوسی کے دربار شاہی مین موجود تھے بعض نے انتقال کیا اور بعض موقوف کیے گئے اور جو رہے تھے بھی اون مین وہ جوش و خروش محبت کا جو پہلے تھا مطلق نرہا چنانچہ اکثر نئے نئے آدمی جو دربار مین تھے اونھون نے فردوسی کی حقارت کرنا شروع کی علاوہ برین بڑی بدنصیبی فردوسی کی یہ تھی

کہ ایاز اور فردوسی کے باہم کسی سبب سے دشمنی ہوگئی تھی چنانچہ ایاز نے بسبب دشمنی سلطان سے فردوسی کی اکثر شکایتین کین اور یہ کہا کہ فردوسی دین اسلام سے منحرف ہے ایک دلیل یہ پیش کی کہ فردوسی نے اپنی کتاب شاہنامہ مین طریقہ زردشت کی بہت تعریف لکھی ہے اگرچہ سلطان محمود نہایت عقلمند اور فہیم تھا لیکن آخر ایاز کے کہنے پر کہ وہ اسکو بہت عزیز رکھتا تھا عمل کیا اور اسکے کہنے سننے پر فردوسی کو مورد عتاب ٹھہرایا۔ چنانچہ جس وقت فردوسی نے شاہنامہ حضور سلطان مین پیش کیا تو بادشاہ نے اوسکی کچھ تحسین و تعریف نہ کی اور نہ انعام مقررہ دیا فردوسی ایک مدت تک انعام کا منتظر رہا۔ چونکہ شاہنامہ مین ساٹھ ہزار اشعار تھے اسلیے سلطان نے بجاے ساٹھ ہزار اشرفیون کے ساٹھ ہزار درم ناراض ہوکر فردوسی کے پاس بھیجدیے فردوسی نے رنجیدہ اور غضبناک ہوکر کل روپیہ اپنے ملازمونکو اوسیوقت تقسیم کردیے بادشاہ نے یہ ماجرا سنکر حکم دیا کہ فردوسی کو ہاتھی کے پانؤن کے نیچے کچلوا کر مروا ڈالو لیکن فردوسی نے اوسوقت بادشاہ سے نہایت خوشامد اور عاجزی کرکے اپنی جان بخشی کرالی اور گھر مین آکر بادشاہ کی ہجو لکھکر ایک دوست کے پاس بھیجدی اور کہا جسوقت بادشاہ اُمور سلطنت سے فارغ ہو اوسوقت یہ ہجو پیش کرنا چنانچہ جب یہ ہجو بادشاہ کی نظر سے گذری تو بادشاہ نے بہت غضب مین آکر فردوسی کی تلاش کے لیے ہر طرف آدمی روانہ کیے فردوسی نے غزنی سے بھاگ کر بغداد مین پناہ لی وہان کے خلیفہ نے فردوسی کی بہت توضع کی

چنانچہ فردوسی نے خلیفہ مذکور کی تعریف مین ایکہزار شعر لکھکر شاہنامہ مین داخل کرلیے اوسی درمیان مین محمود غزنوی نے ایک سخت پیغام بغرض حوالہ فردوسی خلیفہ بغداد کے پاس بھیجا اس باعث سے فردوسی بغداد سے بھاگ کر منزلین طے کرتا ہوا مدت تک آوارہ پھرا کیا آخرکار وہ بیمار ہوکر اپنے وطن طوس مین چلا آیا اور وہین انتقال کیا محمود نے اوسکی وفات کا حال سنکر بہت افسوس کیا اور ساٹھ ہزار اشرفیان فردوسی کی بیٹی کے پاس بھیجدین اس شاعر کی بیٹی بھی نہایت عالی دماغ تھی اوسنے وہ اشرفیان قبول نہین کین اور کہا کہ مجکو بادشاہون کی دولت سے کیا غرض ہے

شیخ ابوالفضل وزیر شاہ اکبر

انکے باپ کا نام شیخ مبارک تھا آپکی ذہانت اور متانت مین کوئی شک نہین جب انکو شہرت ہوئی تو بادشاہ اکبر نے اپنا وزیر مقرر کیا اوسوقت تمام ارکین دولت ابوالفضل کے دشمن ہوگئے اور ہر وقت اس فکر مین رہنے لگے کسی طرح ابوالفضل کو مورد عتاب سلطانی کرائین اتفاقاً شیخ مبارک آپکے والد نے اپنی حیات مین قرآن مجید کی تفسیر تصنیف کی تھی چنانچہ ابوالفضل نے بعد وفات اپنے والد کی اس تفسیر کی چند نسخے لکھوا کر اکثر ولایتون مین بھیجدیے اور موافق رسم اوس کتاب کو اکبر کے نام سے نہین مزین کیا جب بادشاہ کو اس بات کی خبر ہوئی تو شیخ پر اس جرم مین عتاب شاہی ہوا اور شہزادہ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سلیم اور دیگر امرا نے بادشاہ سے کہہ سنکر زیادہ تر رنجش کرادی یہانتک کہ شیخ کو بادشاہ کے مجرے سے بھی اراکین سلطنت نے منع کر دیا لیکن شیخ تقرب کے زمانے مین اکثر بادشاہ سے کہا کرتا تھا کہ مین سوا آپکے اور کسی کو نہین جانتا ہون اسی باعث سے سب مقربین سلطنت مجھسے آزردہ رہتے ہین بادشاہ بھی اس بات سے بخوبی واقف تھا اور اوسکی دانائی اور عقلمندی سے ہمیشہ خوش رہتا تھا اس سبب سے بادشاہ نے تھوڑے دنونکے بعد شیخ کا قصور معاف کرکے اوسپر پھر عنایت فرمائی بعد ازان بادشاہ نے شیخ کو بغرض انتظام جانب دکن روانہ کیا وہان انھون نے بڑے بڑے کار نمایان کیے جسوقت شیخ بموجب فرمان شاہی دار الخلافہ آگرہ کی طرف روانہ ہوا شاہزادہ سلیم جو کہ شیخ سے ہمیشہ قلبی دشمنی رکھتا تھا اتفاقاً شیخ کی آنے کی خبر سنکہ شہزادہ مذکور نے راجہ نرسنگہ دیو کو کہ وہ بھی سرکشی اور نافرمانی مین شہزادیکا شریک اور بادشاہ اکبر کا مغضوب تھا اس بات پر آمادہ کیا کہ رستہ مین شیخ کا کام تمام کرے چنانچہ راجہ نرسنگہ دیو نے شیخ کو راستہ مین روکا لیکن شیخ نے نہایت شجاعت اور جوانمردی سے اوسکا مقابلہ کیا چونکہ اوسطرف جماعت کثیر تھی اطراف و جوانب سے سب نے شیخ کو گھیر لیا آخرکار نرسنگہ دیو نے شیخ کا سر کاٹکر الہ آباد مین شہزادیکے پاس بھیجدیا اکبر نے جسوقت یہ خبر سنی نہایت رنج و ملال کیا اور نرسنگہ دیو کی سرکوبی کے واسطے شیخ عبد الرحمن

اور دیگر امرا کو روانہ کیا۔ ابو الفضل تیزی عقل اور خوبی فہم مین بیمثال تھا کلام انکا نہایت دقیق ہے انکی تصنیفات سے اکبر نامہ اور آئین اکبری اور ابو الفضل نہایت مشہور ہین

شیخ ابو الفیض فیضی

یہ فاضل یکتائے زمانہ ابو الفضل کا بھائی تھا انکی دیوان مین پندرہ ہزار شعر ہین علاوہ اسکے قصۂ نل دمن اور کتاب نوادر الکلم و سواطع الالہام انکی تصنیفات سے بہت مشہور ہین بادشاہ ہند کے حضور سے انکو ملک الشعرا کا خطاب حاصل تھا بعد تحصیل علوم فارسی و عربی شہر کاشی مین بھیس بدلکر علم شاستر اچھے اچھے پنڈتون سے حاصل کیا اور اکثر کتب شاستر کا زبان فارسی مین ترجمہ فرمایا حقیقت یہ ہے کہ یہ شخص بھی اپنے زمانہ کا ایک ہی ذی تمیز گذرا ہے فن شاعری مین کمال حاصل تھا۔

شیخ نظام الدین اولیا

آپ کو سلطان المشائخ کہتے ہین نام جد پدری خواجہ علی بخاری اور نام جد مادری خواجہ عرب ہے۔ یہ دونون بزرگ ماوراء النہر سے وارد ہندوستان ہوئے اور بدایون مین سکونت اختیار کی شیخ نظام الدین بدایون مین پیدا ہوئے جسوقت آپکے والد نے وفات پائی انکی عمر ۱۲ برس کی تھی ۲۰ سال کی عمر مین فضیلت حاصل کرکے شیخ فرید الدین شکر گنج کے مرید ہوئے اور اپنے پیر کی اجازت سے دہلی مین تشریف لائے آپ ہمیشہ روزہ رکھتے تھے۔

۱۸ ربیع الاول ۷۲۵ھ مین وفات پائی کبھی کبھی آپ شعر فرمایا کرتے تھے چنانچہ جسوقت مفتی شیخ ضیا نے درباب تکفیر حضرت نظام الدین کے فتویٰ لکھا جب کہ وہ فتویٰ شیخ مذکور کی نظر سے گذرا اوسوقت آپنے یہ دو بیت لکھین

ضیاء بے ضیا گر کافرم خواند
چراغ کذب را نبود فروغے
مسلمان خوانمش بہر مکافات
دروغے را نباشد جز دروغے

امیر خسرو معروف بہ طوطی ہند

آپکے پدر بزرگوار بلخ سے بتلاش روزگار ہند مین تشریف لاکر پٹیالہ مین سکونت اختیار کی اور وہین امیر خسرو متولد ہوئے آپ نے تحصیل علوم مین نہایت کوشش کی بعد فراغ علوم حضرت نظام الدین کی مرید ہوئی ایکوقت کا ذکر ہے کہ امیر خسرو نے چند اشعار اپنے پیر کی تعریف مین لکھکر اونکی خدمت مین آکر پڑھے حضرت نظام الدین سنکر بہت خوش ہوئے اور امیر خسرو سے فرمایا کہ تم مجھسے کیا چاہتے ہو امیر خسرو نے کہا کہ مین صرف یہ چاہتا ہون کہ حضرت کی قدوم کی برکت سے میری کلام مین شیرینی ہوجائے حضرت نے فرمایا کہ چارپائی کے نیچے شکر رکھی ہوئی ہے اوسمین سے تھوڑی شکر کھالے امیر خسرو نے ویسا ہی کیا چنانچہ تھوڑے عرصہ مین انکی کلام مین نہایت شیرینی ہوگئی شیخ سعدی بھی آپکے کلام اور فصاحت کی قائل تھے چنانچہ جب شاہ ہند نے سعدی کو شیراز سے طلب کیا تو شیخ نے بہ سبب پیری کے آنیسے عذر کیا اور جواب مین لکھا کہ خسرو دہلوی کو

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

فالنامہ عجیب و غریب

واضح ہو کہ یہ فالنامہ معتبر شاہ نپولین مقام ہیپن کی خلوتخانہ کی ایک سوغات اور اوسکا دستور العمل ہو شاہ مذکور اس فالنامہ کو معتبر جانکر ہمیشہ ہر کام اوس کی رای کے موافق کیا کرتا تھا۔ پیشتر یہ فالنامہ زبان جرمن مین تھا اوس سے انگریزی مین اور انگریزی سے بغرض فایدہ خاص و عام اُردو مین ترجمہ کیا گیا۔

فال نکالنے کا طریقہ

اوّل فال نکالنے والے کو چاہیے کہ جو ۱۶ سوالات صفحہ ۶۰ کی شروع مین درج ہین منجملہ اونکی ایک سوال کرے اور چار سطرون مین نشانات نقطونکی موافق مثال کرکے ⁝⁝⁝⁝ اوّل سطر کو شمار کرو اگر طاق حاصل ہو تو اوسی سطر شمار کردہ کے برابر ایک نشان اور جو جفت ہو تو دو نشان رکھو اسی طرح چارون سطرونکو شمار کرکے ہر ایک سطر کی برابر نشان طاق و جفت لکھو بعدہٗ ان نشانات کو جو بلحاظ طاق و جفت حاصل ہون نقشہ صفحہ ۶۰ کے نیچے کے خانون سے جس مین نقطونکی نشانات ہین مقابلہ کرو جو خانہ اون نشانات سے مساوی ہو اوس خانہ پر ایک اونگلی رکھکر دوسری اونگلی اوسی خانہ کی اوپر بخط مستقیم اوس مقام تک لیجاؤ جس نمبر کا تمھارا سوال ہو اسیواسطے ۱۶ سوالونکا اشارہ نقشہ مذکور کی داہنے جانب کیا گیا ہے۔

پس جو (حرف) اوس سوال کی برابر ہو اوسی حرف کی ذیل مین اوس نمبر کا جواب ہوگا جو حرف مذکور کی سب سے اوپر کے خانہ کا ہندسہ ہے۔ اور ہر حرف کے متعلق جو ۱۶ سولہ جوابات ہین بقید تعداد ترتیب وار صفحہ ۶۱ سے ۶۴ تک لکھے گئے ہیں۔

سوال

بغرض تفہیم ہم ایک سوال کرتے ہین۔ منجملہ ۱۶ سوال کے جو صفحہ ۶۰ مین درج ہین ہمارا چھٹا ۶ سوال ہے اور نشانات یہ کیے ہین ⁝⁝⁝⁝ موافق قاعدہ مذکورۂ بالا چارون سطرونکو شمار کرکے اوّل سطر کے برابر بجاے جفت دو نشان اور دوسری سطر کی مقابل بجاے طاق ایک نشان اور تیسری سطر کی بجاے جفت دو نشان اور چوتھی سطر کے سامنے بجاے طاق ایک نشان رکھو۔ اب ان نشانات کو نقشہ صفحہ (۶۰) کے نیچے کے خانون سے مقابلہ کرو جو خانہ ان نشانات سے مساوی ہو اوسپر اونگلی رکھکر دوسری اونگلی اوسی خانہ کے اوپر بخط مستقیم چھٹے سوال کے برابر حرف (گ) تک لیجاؤ اور حرف مذکور کے سب سے اوپر کے خانہ مین جو (۲) کا ہندسہ ہے اوسکو بھی یاد رکھو۔ پس ہمارے چھٹے سوال کا جواب حرف (گ) کا دوسرا (۲) ہوگا۔ چنانچہ صفحہ ۶۳ مین حرف (گ) کی متعلق جو سولہ ۱۶ جوابات درج ہین اوسکا دوسرا جواب دیکھنے سے معلوم ہوا کہ ہمارے چھٹے سوال کا جواب یہ ہے جواب ۲ (مال مسروقہ نہین ملیگا)۔ اسی طرح ہر سوال کا جواب بآسانی نکل سکتا ہے۔ **تنبیہ** ایک سوال کو دن مین دو بار ہرگز نہ نکالنا چاہیے۔

ماہہاے مندرجہ ذیل کی تاریخات نحس ہین لہذا ان تاریخون مین فال نہ دیکھنا چاہیے

جنوری ۱ و ۲ و ۴ و ۶	فروری ۱۰ و ۲۰ و ۲۳	مارچ ۲۴ و ۲۶	اپریل ۱۰ و ۲۷ و ۲۸	مئی ۱ و ۸	جون ۲۷
جولائی ۱۷ و ۲۱	اگست ۲۰ و ۲۲	ستمبر ۵ و ۳۰	اکتوبر ۶	نومبر ۳ و ۲۹	دسمبر ۶ و ۱۰ و ۱۵

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سوالات

سوال ۱ - کیا میری خواہش پوری ہوگی
سوال ۲ - کیا میں کامیاب ہونگا جس امر کا میں قصد کرتا ہوں
سوال ۳ - کیا میں اس معاملہ میں فایدہ یا نقصان اوٹھاؤنگا
سوال ۴ - کیا میرا فلان شہر میں رہنا مناسب ہے -
سوال ۵ - کیا مسافر سفر دور و دراز سے بخیریت واپس آئیگا
سوال ۶ - کیا میرا مال مسروقہ مل جاویگا -
سوال ۷ - کیا میرا دوست اپنی خوشی سے ملیگا اور دوستی میں سچا ہے
سوال ۸ - کیا میں سفر کرونگا -

سوالات

سوال ۹ - کیا فلان شخص میری عزت و آبرو کرتا ہے -
سوال ۱۰ - کیا یہ شادی مبارک ہوگی -
سوال ۱۱ - مجھے کس قسم کی زوجہ یا شوہر ملیگا -
سوال ۱۲ - کیا فلان عورت کے لڑکا یا لڑکی پیدا ہوگی -
سوال ۱۳ - کیا فلان مریض بیماری سے صحت پاوے گا -
سوال ۱۴ - کیا فلان قیدی قید سے رہا ہوگا -
سوال ۱۵ - میں آج کے روز خوش یا رنجیدہ رہونگا -
سوال ۱۶ - میرے خواب کی کیا تعبیر ہے -

نقشہ جسکے دیکھنے سے ہر سوال کے جواب کا اشارہ معلوم ہوتا ہے

تعداد جواب	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶
سوال ۱	الف	ب	س	د	ی	ف	گ	ح	ج	ک	ل	م	ن	و	پ	ق
سوال ۲	ب	س	د	ی	ف	گ	ح	ج	ک	ل	م	ن	و	پ	ق	الف
سوال ۳	س	د	ی	ف	گ	ح	ج	ک	ل	م	ن	و	پ	ق	الف	ب
سوال ۴	د	ی	ف	گ	ح	ج	ک	ل	م	ن	و	پ	ق	الف	ب	س
سوال ۵	ی	ف	گ	ح	ج	ک	ل	م	ن	و	پ	ق	الف	ب	س	د
سوال ۶	ف	گ	ح	ج	ک	ل	م	ن	و	پ	ق	الف	ب	س	د	ی
سوال ۷	گ	ح	ج	ک	ل	م	ن	و	پ	ق	الف	ب	س	د	ی	ف
سوال ۸	ح	ج	ک	ل	م	ن	و	پ	ق	الف	ب	س	د	ی	ف	گ
سوال ۹	ج	ک	ل	م	ن	و	پ	ق	الف	ب	س	د	ی	ف	گ	ح
سوال ۱۰	ک	ل	م	ن	و	پ	ق	الف	ب	س	د	ی	ف	گ	ح	ج
سوال ۱۱	ل	م	ن	و	پ	ق	الف	ب	س	د	ی	ف	گ	ح	ج	ک
سوال ۱۲	م	ن	و	پ	ق	الف	ب	س	د	ی	ف	گ	ح	ج	ک	ل
سوال ۱۳	ن	و	پ	ق	الف	ب	س	د	ی	ف	گ	ح	ج	ک	ل	م
سوال ۱۴	و	پ	ق	الف	ب	س	د	ی	ف	گ	ح	ج	ک	ل	م	ن
سوال ۱۵	پ	ق	الف	ب	س	د	ی	ف	گ	ح	ج	ک	ل	م	ن	و
سوال ۱۶	ق	الف	ب	س	د	ی	ف	گ	ح	ج	ک	ل	م	ن	و	پ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

جوابات متعلق (الف)

۱ - جو تمھاری خواہش ہے تھوڑے عرصہ مین پوری ہوگی
۲ - رنج و تکلیف ظاہر ہوتی ہے
۳ - خبردار رہو کام مین ایسا نہو کہ تکلیف اوٹھاؤ
۴ - قیدی مر گیا
۵ - اس مرتبہ تمھاری زندگی بخشی گئی
۶ - ایک خوبصورت لڑکی پیدا ہوگی جسکو ہمیشہ رنج رہیگا
۷ - تمکو ایک پاکباز دوست ملے گا
۸ - اس شخص سے شادی نہ کرنا چاہیے
۹ - بہتر ہے کہ محبت ترک کرو کیونکہ یہ دوستی ناپایدار ہے
۱۰ - سفر ملتوی رکھو اس مین کچھ منفعت نہین ہے
۱۱ - سچی دوستی ہے
۱۲ - تم اپنا مال مسروقہ پاؤ گے
۱۳ - مسافر بخیریت خوشی کے ساتھ جلد واپس آئیگا
۱۴ - جس جگہ تم ہو وہین قیام رکھو
۱۵ - تمھارے مقدمہ مین تائید الٰہی ہوگی
۱۶ - تم خوش نصیب ہوگے اور خدا تمھاری مدد کریگا

جوابات متعلق (ب)

۱ - تمھاری خوش نصیبی دوسرے آدمی سے محسود ہے
۲ - بالفعل اپنی خواہش ملتوی رکھو
۳ - کسی شخص سے رعایت اور مہربانی کا ظہور ہوگا
۴ - نقصان اوٹھاؤ گے
۵ - اس مرتبہ بڑی تکلیف اوٹھا کر خلاصی ہوگی
۶ - مریض دنیا سے سفر کرے گا
۷ - ایک عقیل لڑکا پیدا ہوگا
۸ - دولتمند دوست ملے گا
۹ - اس شادی سے تم نہایت اقبالمند اور خوش نصیب ہوگے
۱۰ - یہ محبت قلبی ہے
۱۱ - سفر مین خدا تمھاری مدد کریگا
۱۲ - اس دوست سے خبردار رہو وہ جھوٹا اور دغاباز ہے
۱۳ - یک بیک مال مسروقہ مل جائیگا
۱۴ - بالفعل مسافر بسبب کسی مجبوری کے نہین آسکتا ہے
۱۵ - تم سفر کے واسطے تیار ہو
۱۶ - تمکو کچھ منفعت نہوگی

جوابات متعلق (پ)

۱ - تمکو آج ہر طرح سے خوشی ہوگی
۲ - قیدی اپنے دشمنونکے زور سے خلاصی مین معذور ہوگا
۳ - مریض شفا پاوے گا
۴ - دو لڑکیان پیدا ہونگی
۵ - ایک دولتمند سے منسوب ہوگے
۶ - اس شادی مین زیادہ تر خوشی ہے
۷ - محبت سچی ہے
۸ - گھر مین تمکو خوشی نہوگی لہذا سفر کرنا مناسب ہے
۹ - یہ دوست نہایت ہی سچا اور خیرخواہ ہے
۱۰ - مال مسروقہ نہین ملے گا
۱۱ - مسافر بسبب علالت نہین آسکتا ہے
۱۲ - اپنے وطن کے روزگار پر توکل کرو
۱۳ - منفعت ہوگی
۱۴ - کامیابی متصور ہے
۱۵ - حسب دلخواہ مراد حاصل ہوگی
۱۶ - آج کے روز تم خبردار ہو ایسا نہو کہ کوئی واقعہ گذرے

جوابات متعلق (ج)

۱ - محبت زیادہ ہے آخر کار حسد کیا جائیگا
۲ - تمھارا سفر بیفائدہ ہے
۳ - سچا دوست ہے
۴ - کسی کے ذریعہ سے مال مسروقہ ملجائیگا
۵ - مسافر بہت جلد خوشی کے ساتھ واپس آئیگا
۶ - تم غیر ملک مین اقبالمند نہوگی
۷ - خدا سے امیدوار رہو
۸ - تمھاری نیک بختی کچھ عرصہ مین مبدل بتکلیف ہوگی
۹ - تم کامیاب ہوگے
۱۰ - نقصان نہین ہے
۱۱ - آج خبردار رہو دشمن ہے جو تمھارا نقصان چاہتا ہے
۱۲ - تھوڑے عرصہ مین خلاصی ہوگی
۱۳ - مریض کو تندرستی حاصل ہوگی
۱۴ - ایک خوبصورت لڑکی پیدا ہوگی
۱۵ - تم اوس شخص سے منسوب ہوگے جس سے تمکو تعارف ہے
۱۶ - اس شادی سے تمھاری امید نہ پوری ہوگی

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جوابات متعلق (ج)

۱- سفر مین ترقی ہوگی -
۲- تمھارا حیلہ باز دوست پوشیدگی مین تمسے نفرت کرتا ہے
۳- مال مسروقہ نہین ملے گا -
۴- بسبب کارخانگی مسافر آنیسے قاصر ہے -
۵- سفر مین زیادہ تر ترقی ہوگی -
۶- منفعت نہین ہے -
۷- تمھاری امید بیفائدہ ہے کامیابی نہوگی -
۸- جو خواہش ہے پوری ہوگی -
۹- آج کے دن تم خوش نصیب ہوگے -
۱۰- خوشی حاصل ہوگی -
۱۱- قیدی کی مدت قید اور بڑھیگی -
۱۲- مریض کو صحت ہوگی -
۱۳- ایک تندرست لڑکا پیدا ہوگا -
۱۴- تم اپنے ہمسر کے ساتھ منسوب ہوگے -
۱۵- اگر خوش رہنا چاہتے ہو تو اس شخص سے شادی نکرو
۱۶- یہ محبت قلبی ہے تادم مرگ قائم رہیگی -

جوابات متعلق (د)

۱- تمکو دوسرے شہر مین ترقی ہوگی -
۲- سفر مین فائدہ متوقع ہے -
۳- خدا تمھاری بدنصیبی کو مبدل بہ نیک بختی کریگا
۴- اپنے قصد کو ترک کرو ورنہ تکلیف اوٹھاؤگے
۵- تمھارے کاروبار مین ابھی دیر ہے -
۶- خواہش کے خلاف ظہور ہوگا -
۷- قیدی خلاصی پاوے گا -
۸- مریض کی صحت مین عرصہ و شبہہ ہے -
۹- لڑکا پیدا ہوگا -
۱۰- جس سے تم منسوب ہوگے وہ تمسے نہایت محبت کریگا
۱۱- یہ شادی تمکو مبارک ہوگی -
۱۲- جس سے تم محبت کرتے ہو وہ تمکو نہین چاہتا
۱۳- تمھارا سفر مبارک ہوگا -
۱۴- اوس کے کہنے سننے کا کوئی اعتبار نہین ظاہری محبت ہے
۱۵- بعد تکلیف کے مال مسروقہ ملجائیگا -
۱۶- تم مسافر کی ملاقات کی امید نرکھو -

جوابات متعلق (س)

۱- بہت کچھ فایدہ ہوگا -
۲- کامیاب نہوگے -
۳- خواہش پوری ہوگی -
۴- درمیان دوستو کے خوشی ظاہر ہوگی -
۵- خبردار ہو آج کے دن مبادا تکلیف اوٹھاؤ
۶- قیدی کی رہائی مشکل ہے -
۷- صحت ہوگی -
۸- ایک لڑکی پیدا ہوگی -
۹- بہتر نہین ہے -
۱۰- شادی ملتوی رکھو ورنہ رنج اوٹھاؤگے -
۱۱- دوستی ترک کرو یہ باعث بربادی ہے -
۱۲- تمھارا سفر کرنا مناسب نہین ہے -
۱۳- ایک سچا دوست ملے گا -
۱۴- مال مسروقہ نہین ملے گا -
۱۵- بسبب علالت مسافر آنیسے محروم رہا -
۱۶- بہتر ہے کہ جس جگہ تم ہو وہین مقیم رہو -

جوابات متعلق (ف)

۱- کوشش کرنیسے مال مسروقہ ملجائیگا -
۲- مسافر کے اختیار سے اوسکا واپس آنا باہر ہے
۳- تمکو فایدہ دوسری جگہ ہوگا -
۴- صبر کرو تمکو خوشی حاصل ہوگی -
۵- فی الحال تمکو کامیابی نہوگی -
۶- ابھی تمھاری خواہش بیکار ہے -
۷- رنج و ملال کا ظہور ہوگا -
۸- آج کا دن تمھارے واسطے نیک نہین ہے -
۹- قیدی خلاصی پائیگا -
۱۰- مریض کی صحت مین اندیشہ ہے -
۱۱- ایک خوبصورت لڑکا پیدا ہوگا -
۱۲- جس سے تم منسوب ہوگے وہ نہایت لائق ہے
۱۳- تمھارا قصد باعث بربادی آرام و چین ہے
۱۴- اوسکی محبت سچی نہین ہے لہذا ترک کرو -
۱۵- تمھاری سفر مین اندیشہ نہین ہے -
۱۶- دلی دوستی نہین ہے - اسکا اعتبار نکرو -

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جوابات متعلق (ک)

۱ بعد مصیبت کے خوشی ہوگی۔
۲ - دلی محبت ہے۔
۳ - تم اپنے سفر مین فائدہ اوٹھاؤ گے
۴ - اس شخص کی دوستی کا بھروسہ نکرو۔
۵ - مال مسروقہ ملیگا اور چور سزایاب ہوگا۔
۶ - مسافر بہت عرصہ تک نہ آئیگا۔
۷ - تمکو غیر ملک مین خوشی حاصل ہوگی
۸ - فی الحال کامیابی نہین ممکن ہے۔
۹ - تم اپنے کاروبار مین کامیاب ہوگے۔
۱۰ - قصد کو بدل ڈالو۔
۱۱ - کوئی نقصان نہین ہے۔
۱۲ - تمھاری خواہش عنقریب پوری ہوگی
۱۳ - قیدی رہا ہوگا۔
۱۴ - مریض اس زندگی سے جدا ہوگا۔
۱۵ - لڑکا پیدا ہوگا۔
۱۶ - خواہش نہین پوری ہوگی۔

جوابات متعلق (ق)

۱ - بہت خوشی درمیان دوستونکے ظاہر ہوگی۔
۲ - آج کا دن تمھارے واسطے اچھا نہین ہے۔
۳ - گو وہ تکلیف اوٹھاراہا ہے لیکن عزت پاویگا
۴ - صحت کی امید نہین ہے۔
۵ - لڑکا پیدا ہوگا۔
۶ - دولتمند بدمزاج سے منسوب ہوگے۔
۷ - اس شخص کے ساتھ شادی مبارک ہے۔
۸ - یہ شخص زیادہ محبت کرتا ہے۔
۹ - بلاخوف تم سفر کرو۔
۱۰ - اس شخص پر اعتبار نکرو کیونکہ وہ دغاباز ہے
۱۱ - بہت سہل طریقہ سے تمھارا مال مسروقہ ملجائیگا
۱۲ - مسافر جلد واپس آئیگا۔
۱۳ - تمھارا غیر جگہہ رہنا مناسب ہے۔
۱۴ - اگر تم سفر اختیار کرو تو بیشک منفعت ہے
۱۵ - کامیاب ہوگے۔
۱۶ - جو موجود ہے اوسی پر قناعت کرو۔

جوابات متعلق (گ)

۱ - یہ دوست بہ نسبت اور دوستونکے اچھا ہے۔
۲ - مال مسروقہ نہین ملے گا۔
۳ - مسافر یک بیک واپس آئیگا۔
۴ - اپنے وطن مین رہو ہر ایک آفت سے بچے پاؤگے
۵ - فائدہ نہ اوٹھاؤ گے۔
۶ - خدا برکت نازل فرمائے گا۔
۷ - نہین۔
۸ - تھوڑے عرصہ مین دشمن کی قابو سے خلاصی ہوگی
۹ - آج کا دن تمھارے واسطے نہین اچھا ہے
۱۰ - قیدی کو خلاصی بجز موت ممکن نہین۔
۱۱ - مریض شفا پاوے گا۔
۱۲ - ایک بدمزاج لڑکی پیدا ہوگی۔
۱۳ - ایک نوجوان خوبصورت سے منسوب ہوگے
۱۴ - اس شادی کو ترک کرو ورنہ تکلیف ہوگی
۱۵ - اس محبت کو ترک کرو وہ ہرگز تمھاری قدر نہین کریگا
۱۶ - تم سفر نزدیک کے واسطے تیار ہو

جوابات متعلق (ل)

۱ - ایک خوبصورت آدمی ملے گا۔
۲ - اس شادی کے کرنے مین بہت تکلیف و مصیبت ہے
۳ - وہ تمھاری قدر نہین کرتا ہے اور محبت ناپایدار ہے
۴ - سفر مین تم کو نصیب ہوگے۔
۵ - اس شخص کی محبت سچی ہے اوسپر بھروسہ کرو
۶ - مال مسروقہ نہین ملیگا لیکن چور تکلیف اوٹھائیگا
۷ - مسافر ساتھ مال کے واپس آئیگا
۸ - اگر تم مکان پر سکونت رکھوگے تو کامیابی حاصل ہوگی
۹ - منفعت خفیف کی امید ہے۔
۱۰ - ناکام ہوگے سوائے رنج و تکلیف کچھ حاصل نہین
۱۱ - بموجب خواہش امید پوری ہوگی۔
۱۲ - تمکو زر نقد کہین سے ملیگا۔
۱۳ - دشمنونکی جانب سے بہتری ہوگی۔
۱۴ - قیدی کو بہت عرصہ حراست مین گذریگا
۱۵ - مریض صحت پاوے گا۔
۱۶ - لڑکی پیدا ہوگی۔

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جوابات متعلق (ھ)

۱- خوش نصیب لڑکا پیدا ہوگا
۲- تم کو ایک دولتمند دوست ملے گا۔
۳- شادی مبارک ہوگی۔
۴- تمہاری قدر و منزلت کرتا ہے۔
۵- تمہارے سفر مین ترقی کی امید ہے۔
۶- اس شخص پر بہت اعتبار نکرو۔
۷- مال مسروقہ مل جاویگا۔
۸- مسافر کی چال چلن کی وجہ سے اوسکی آمد مین شبہ ہے
۹- تم اپنی خواہش کو موافق غیر ملک مین کامیاب ہوگے
۱۰- منفعت کی امید بیفائدہ ہے۔
۱۱- زیادہ تر خوشی حاصل ہوگی اور فایدہ متصور ہے
۱۲- تمہاری خواہش بہت جلد پوری ہوگی
۱۳- تمہاری شادی کی واسطے بات چیت ہوگی
۱۴- بدبختی کے آثار ہین۔
۱۵- قیدی خلاصی پاوے گا۔
۱۶- صحت مین اندیشہ ہے۔

جوابات متعلق (ن)

۱- مریض کو صحت ہوگی لیکن دن عمر کی بہت کم ہین
۲- لڑکی پیدا ہوگی۔
۳- تمہاری شادی ایک خاندانی شخص کے ساتھ ہوگی
۴- اس شادی سے منفعت ہوگی۔
۵- منتظر رہو تمکو ایک محبت ترقی شعار نصیب ہوگی
۶- گھر سے جنبش نہ کرو۔
۷- یہ شخص سچا دوست ہے۔
۸- چوری برآمد ہوگی۔
۹- مسافر عرصہ مین آوے گا۔
۱۰- سفر مین بُری عورتوں سے پرہیز کرو ورنہ نقصان اٹھاؤ گے
۱۱- جس چیز کے تم امیدوار ہو حاصل ہوگی
۱۲- تم کامیاب ہوگے۔
۱۳- حالت موجودہ پر قناعت لازم ہے
۱۴- بعد رنج خوشی حاصل ہوگی۔
۱۵- خوش بختی قریب ہے۔
۱۶- قیدی محبس مین مر جائیگا۔

جوابات متعلق (و)

۱- قیدی ساتھ خوشی کی خلاصی پاویگا۔
۲- مریض کی صحت مین شبہ ہے۔
۳- لڑکا پیدا ہوگا اور عمر زیادہ ہوگی۔
۴- تمکو ایک نیک دوست ملے گا۔
۵- اس شادی مین بہت خوشی حاصل ہوگی
۶- تمسے کوئی نہین محبت کرتا۔
۷- ساتھ اعتقاد کے روانہ ہو۔
۸- یہ دوست نہین ہے بلکہ چھپا ہوا دشمن ہے
۹- مال مسروقہ ملجاویگا۔
۱۰- مسافر نہین واپس آئے گا۔
۱۱- بذریعہ ایک عورت کے تمہاری ترقی ہوگی
۱۲- خبردار ہو ورنہ اس کام مین نقصان اوٹھاؤ گے
۱۳- مصیبت دفع ہوگی اور ہر طرح سے خوشی حاصل ہوگی
۱۴- تمہاری امید بیفائدہ ہے
۱۵- تمکو عنقریب خوشی حاصل ہوگی
۱۶- آج کے روز رنج کا سامنا ہوگا۔

جوابات متعلق (ی)

۱- مسافر نہین واپس آسکتا۔
۲- تم اپنے دوستو نہین رہو یہی بہتر ہے۔
۳- تم اپنے کام مین فایدہ اوٹھاؤ گے۔
۴- تم بوجہ کم نصیبی کے دعا مانگو
۵- تمہاری خواہش بذریعہ ایک دوست کے پوری ہوگی
۶- تمہارا دشمن تمہاری بربادی کی کوشش کرتا ہے
۷- خبردار رہو آج کو دن تمہارا دشمن کوشش کرتا ہے
۸- قیدی کو تکلیف ہے خلاصی مین شبہ ہے
۹- مریض شفا پاوے گا کوئی خطرہ نہین ہے
۱۰- ایک لڑکی نہایت اقبالمند پیدا ہوگی۔
۱۱- تمہارا دوست نشہ کی خواہش کریگا۔
۱۲- یہ شادی تمکو تکلیف دکھلائیگی
۱۳- تمسے جھوٹی محبت ہے اور غیر سے دوستی ہے
۱۴- فی الحال سفر ترک کرو خطرہ ہے۔
۱۵- یہ شخص پاکباز اور دوست ہے۔
۱۶- تمہارا مال مسروقہ نہین ملے گا۔

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

جھتری سود

تعداد روپیہ	سود بحساب چار روپیہ فی صدی				سود بحساب [illegible] فی صدی				سود بحساب ؎ر فی صدی				سود بحساب ؎ر فی صدی				سود بحساب للعہ ر فی صدی				سود بحساب ؏ فی صدی			
	ایک یوم	ایک ہفتہ	ایک ماہ	ایکسال	ایک یوم	ایک ہفتہ	ایک ماہ	ایکسال	ایک یوم	ایک ہفتہ	ایک ماہ	ایکسال	ایک یوم	ایک ہفتہ	ایک ماہ	ایکسال	ایک یوم	ایک ہفتہ	ایک ماہ	ایکسال	ایک یوم	ایک ہفتہ	ایک ماہ	ایکسال
۱۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۳۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۴۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۵۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۶۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۷۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۸۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۹۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۱۰۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲۰۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۳۰۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۴۰۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۵۰۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۶۰۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۷۰۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۸۰۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۹۰۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۱۰۰۰۰	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جدول دریافت ابتدای صبح صادق و انتہای وقت سحر خوردن بابت سنہ ۱۸۸۵ عیسوی

ابتدای صبح صادق	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
انتہای وقت سحر	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱
ابتدای صبح صادق	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
انتہای وقت سحر	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱
ابتدای صبح صادق	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
انتہای وقت سحر	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱
ابتدای صبح صادق	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	+
انتہای وقت سحر	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	+
[illegible]		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	+
ابتدای صبح صادق	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
انتہای وقت سحر	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱
ابتدای صبح صادق	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
انتہای وقت سحر	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱
ابتدای صبح صادق	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	+
انتہای وقت سحر	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	+
[illegible]		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	+
ابتدای صبح صادق	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
انتہای وقت سحر	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱
ابتدای صبح صادق	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	+
انتہای وقت سحر	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	+
[illegible]		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	+
ابتدای صبح صادق	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
انتہای وقت سحر	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱
ابتدای صبح صادق	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	+	+	+
انتہای وقت سحر	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	+	+	+
[illegible]		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	+	+	+
ابتدای صبح صادق	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
انتہای وقت سحر	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱

واضح ہو کہ ابتدائی نام جو ہندسہ مثلاً ۵۳/۴ یا ۴۹/۳ وغیرہ لکھے ہیں چنانچہ ۴ سے گھنٹہ اور ۵۳ سے منٹ مراد ہے باقی سب نیچے کے خانوں کو

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

قاعدہ دن دریافت کرنیکا کسی انگریزی مہینے کا ابتدائے سنہ ایک عیسوی سے لغایت جس سنہ تک منظور ہو خواہ ہزار برس کا خواہ لاکھ برس کا

جس مہینے کا دن معلوم کرنا منظور ہو تو اوّل اوس مہینے کی یکم دریافت کرلو کہ کونسے دن تھی بعد اوسکے جس تاریخ کا دن معلوم کرنا ہی بخوبی واضح ہوجائے گا اور قاعدہ یوم یکم کے دریافت کرنیکا یہ ہی کہ جس سنہ کے مہینے کا دن معلوم کرنا ہی اون سنون مین سے اٹھائیس اٹھائیس کی طرح کردو آخر مین یا اٹھائیس رہین گے یا کم جس قدر باقی رہین اونمین سے چار چار کی تقسیم کرو جتنی تقسیمیں چار چار کی ہووین اوتنے عدد اون پہلے عددونمین جو بعد طرح کرنے اٹھائیس اٹھائیس عدد کے باقی رہے تھے ملادو جب یہ عدد ملکی جمع ہوجاوین تو اوسکو مدخل سال مقرر کرو من بعد اگر جنوری کے مہینے کا دن معلوم کرنا ہو تو ایک عدد قانونی اس مدخل سال پر اضافہ کرکے سات سات عدد کی طرح دو بعد اسکے جتنے عدد باقی رہین یکشنبہ سے گنلو اگر ایک ہے یکم شنبہ کی جانو اگر دو رہین دوشنبہ کی اگر تین رہین سہ شنبہ کی علی ہذالقیاس اور یہ بھی یاد رہے کہ جو دن یکم جنوری کا ہوگا وہی دن اس حساب سے یکم اکتوبر کا ہوگا اور اگر فروری مہینے کا دن دریافت کرنا ہے تو بطرز مرقومہ بالا مدخل سال قرار دیکر چار عدد مدخل سال پر بڑھاؤ اور پھر سات سات کی طرح دیکر یکشنبہ سے گن لو اور معلوم رہے کہ جو یوم یکم فروریکا ہوگا وہی یکم مارچ اور یکم نومبر کا ہوگا اور اگر دن یکم مئی کا دریافت کرنا چاہو تو دو عدد مدخل سال پر بڑھاکر طریقہ مذکورہ عمل مین لاوین اور اگر یکم اگست کی معلوم کرنی ہو تو تین عدد مدخل سال پر زیادہ کرو اگر یکم جون کی دریافت کرنی ہو تو مدخل سال پر پانچ عدد زیادہ کرو اور ماہ ستمبر مین چھ عدد مدخل سال پر بڑھاؤ جو دن یکم ستمبر کا ہوگا وہی دن یکم دسمبر کا ہوگا اور اگر یکم اپریل یا یکم جولائی کا دن معلوم کرنا چاہو تو مدخل سال پر کوئی عدد اضافہ نکرو فقط سات سات کی طرح دیکر جو باقی رہین یکشنبہ سے شمار کرلو۔ فقط

سوال ۱۸۶۸ع مین یکم جنوری کو کیا روز تھا **جواب** ۲۸-۲۸-۲۸ کی ہمنے طرح کی چھ عدد باقی رہے اون چھ مین سے تقسیم چار کی ایک ہوئی وہ ایک اوپر چھ عدد کی بڑھایا سات عدد ہوئی ایک عدد قانونی بڑھایا آٹھ ہوئی اونمین سے سات کو طرح کیا باقی ایک رہا معلوم ہوا کہ یکم جنوری روز یکشنبہ کی تھی (العاقل تکفیہ الاشارہ) اور یہ بھی یاد رکھنا چاہیے کہ اگر جنوری کے مہینے مین وقت تقسیم کرنے چار چار کی اگر اخیر مین چار عدد باقی رہین تو اس صورت مین ایک عدد قانونی بڑھانا نہین چاہیے فقط اسکو مدخل سال مقرر کرکے اول سے شمار کرلو اور اگر فروری کے مہینے مین تقسیم چار کی مسلم الثبوت ہو تو اسمین صرف تین عدد اضافہ کرو اس سبب سے کہ اس ماہ کی ۲۹ دن ہوتی ہین فقط

نقشہ پھڑکن چشم

بیان چشم راست

اگر نمبر اول پر پھڑکے تو کچھ خوشی کی بات سنے آخر کار مایوس ہو نمبر ۲ پر پھڑکے تو عزت پاوے اور دشمن فرمانبرداری قبول کرے ۳ نمبر پر پھڑکے تو ملاقات ہو دوست سے فائدہ زر کی امید ہی ۴ نمبر پر پھڑکے تو خوشی پیدا ہو کسی سے دوستی ہو یا سفر ہو خوشی کے ساتھ بخیریت واپس آوے ۵ نمبر پر پھڑکے تو لڑکا یا لڑکی پیدا ہونیکی خوشخبری پاوے ۶ نمبر پر پھڑکے تو کسی سے دوستی ہووے ۷ پر پھڑکے تو گاہ رنج گاہ راحت رہے ۸ نمبر پر پھڑکے تو کسی مقام سے خط خوشی کا آوے ۹ نمبر پر پھڑکے تو بزرگون سے ناخوشی پیدا ہو فقط

بیان چشم چپ

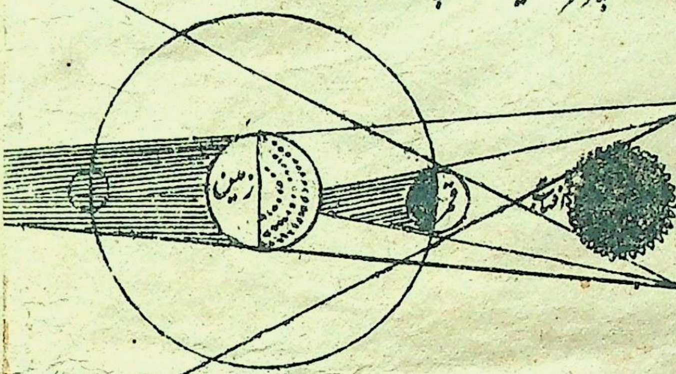
اگر نمبر ۱ پر پھڑکے تو تکلیف کے بعد راحت پاوے ۲ نمبر پر پھڑکے تو بدنامی پیدا ہو ۳ نمبر پر پھڑکے تو کسی سے دشمنی ہو ۴ نمبر پر پھڑکے تو جو کام خوشی کا دینے والا معلوم ہوتا ہی وہی ناخوشی بخشے ۵ نمبر پر پھڑکے تو کسیکی مرجانے کی خبر ملے ۶ نمبر پر پھڑکے تو بیماری اور لڑائی ہو ۷ نمبر پر پھڑکے تو متفکر رہے الّا عاقبت بخیر ہو ۸ نمبر پھڑکے تو کہین سے ایسی خبر سنے کہ جس سے غمگین اور فکرمند ہو ۹ نمبر پھڑکے تو بزرگون اور استاد سے عزت پاوے فقط

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

کسوف و خسوف یعنی سورج گرہن اور چاند گرہن کا بیان

کسوف یعنی سورج گرہن تین قسموں پر منقسم ہے - کامل - ناقص - حلقہ نما - کسوف ناقص اکثر لوگون نے دیکھا ہوگا لیکن کسوف کامل شاذ و نا
ہوتا ہے - اسی سے اہل ہیئت معلوم کرتا گون اور تجربہ و تحقیقات بوقلمون حاصل کرتے ہین ممکن نہین کہ انسان کسوف کامل دیکھے اور ایزد
کی صنعت کا نقش اوسکے لوحِ دل پر بخوبی منقش نہو جائے - کسوف کاشف رموز نظام شمسی ہے - کرۂ قمر اور زمین کی روشنی مستعار ہے
اور دونون کرۂ مذکور آفتاب سے نور اقتباس کرتے ہین - جب کہ آفتاب اور زمین کے درمیان کرۂ قمر حائل ہوتا ہے تو اوسکا سایہ زمین کے کسی
پڑتا ہے اور شعاع شمس کی اوسی زمین کے خاص حصّہ پر گرنے کا سدِّ باب ہوتا ہے - جب آفتاب چھپ گیا تو روشنی مفقود اور تاریکی موجود ہوگئی -
اسی کو کسوف کہتے - کسوف کے وقت قمر کے حائل ہونے سے بعض ملک تیرہ و تار ہو جاتے ہین مگر آفتاب کی روشنی مین اصلاً فتور نہین پڑتا اور نہ زائل
ہے آفتاب ہمیشہ یکسان منوّر رہتا ہے ہم لوگونکو البتہ اوسکا نور چاند کے بیچ مین آجانے سے نظر نہین آتا - اور چونکہ قمر زمین سے بدرجہا چھ
بنا بر علیہ کُل زمین تاریک نہین ہو جاتی بلکہ صرف وہی ملک جنپر قمر کا تاریک حصّہ پڑتا ہے باقی ملک آفتاب کی روشنی سے منور رہتے ہین

کسوف و خسوف کی کیفیت اس ترکیب سے ابین من الامس
ہو جائیگی ایک کمرے کو چو طرفہ سے بند کرو - اس طرح پر کہ وہ
بالکل تاریک ہو جائے اور روشنی کا نام بھی باقی نرہے بعد ازان
ایک لالٹین روشن کرو اور اوسکے آگے تین فٹ کا ایک
شیشے کا گولا رکھو اوسکے بعد چھہ فٹ کا ایک اور گولا
رکھو - اور لالٹین مذکورۂ بالا کو بجائے
شمس سمجھو چھوٹے گولے کو زمین تصوّر کرو اور بڑے گولے کو قمر لالٹین کی روشنی آفتاب کی طرح ذاتی ہے اور اوسکی شعاعین چھوٹے گولے کے
حصّہ پر پڑتی ہین جس نصف حصّہ پر شعاعین پڑتی ہین وہ روشن ہے اور باقی نصف تاریک - بڑا گولا جسکا قطر چھہ فٹ کا ہے اپنی
روشنی سے روشن نہین ہے بلکہ آفتاب سے نور اقتباس کرتا ہے - پس جبکہ چھوٹا گولا لالٹین اور بڑے گولے کے درمیان مین حائل ہوتا
لالٹین پر عکس پڑتا ہے - چھوٹے گولے کا وہ حصّہ منوّر ہے جسکا رُخ لالٹین کی جانب ہے - دوسرا حصّہ جو بڑے گولے کی طرف ہے تاریک
اسی طرح اگر چھوٹے گولے کو کئی بار گھومائین تو معلوم ہو جائے گا کہ گرہن بعض بعض ملکون ہی مین کیون
دکھائی دیتا ہے - کُل دنیا مین کیون نہین نظر آتا - **خسوف** یعنی چاند گرہن اس طرح پر ہوتا ہے
فرض کرو (ز) زمین ہے (ا) آفتاب (ق) قمر - جب زمین کرۂ شمس اور قمر کے درمیان مین حائل
ہوگی تو اوسکا عکس کرۂ قمر پر منعکس ہوگا اسی کو خسوف کہتے ہین - گرہن سے اہل دنیا کو بہت کچھ فائدہ
پہونچتا ہے منجملہ اونکے ایک یہی فائدہ کیا کم ہے کہ گرہن کے وقت ممالک دور دراز کا بُعد گھر بیٹھے معلوم ہو جاتا
ہے جسکے دریافت کرنے مین انسان کو بڑی محنت کرنی پڑتی ہے - جہاز ران معلوم کر لیتے ہین کہ جہاز مشرق سے کتنے فاصلہ پر اور مغرب سے کس

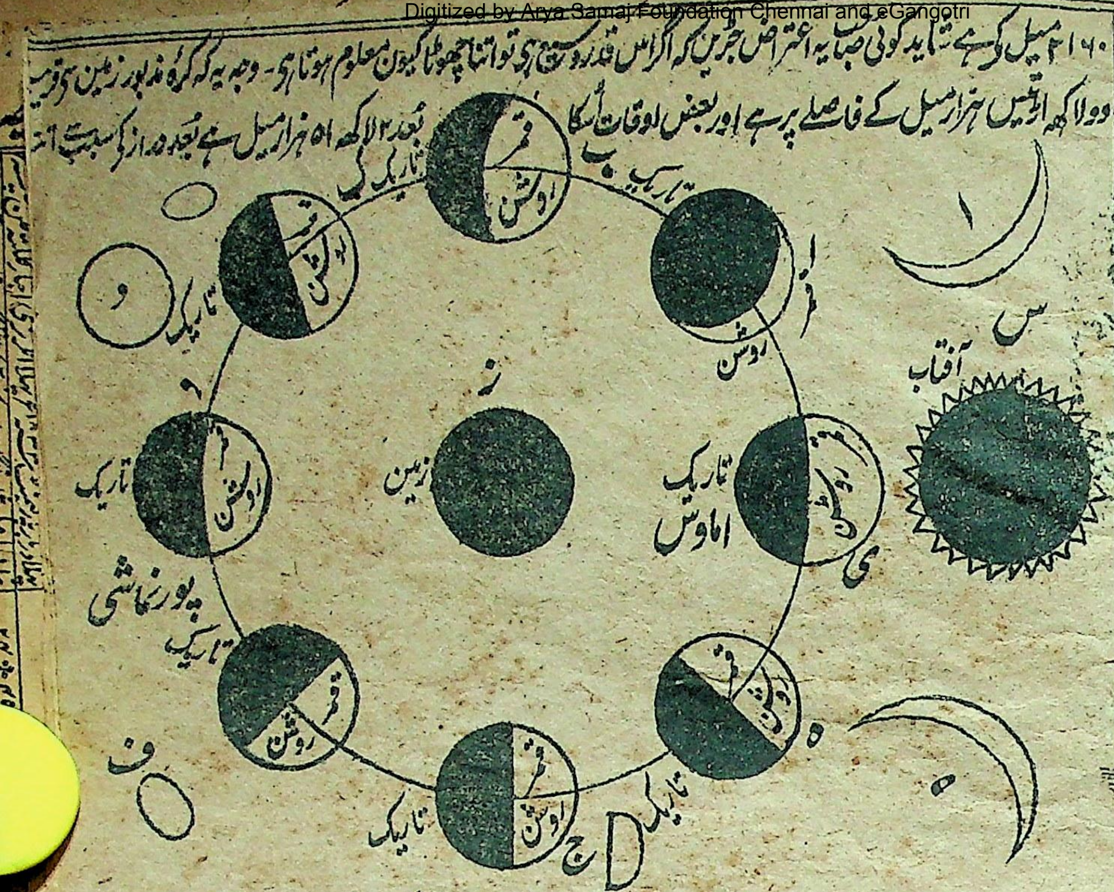
کرۂ قمر کا مختصر بیان - اور قمر کا مختلف اوقات مین کبھی چھوٹا اور کبھی بڑا نظر آنیکا سبب

بہ نسبت اور اجرام فلکی کے قمر زمین سے قریب تر اور آفتاب کے سوا چمک دمک مین سب سے بڑھکر ہے - قمر ایک کرۂ ناہموار وسعت مین قمر

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۱۶۰ ۲ میل کی ہے شاید کوئی صاحب یہ اعتراض کریں کہ اگر اس قدر وسیع ہی تو اتنا چھوٹا کیوں معلوم ہوتا ہی - وجہ یہ کہ کرہ مذکور زمین سے قریب
دو لاکھ اڑتیس ہزار میل کے فاصلے پر ہے اور بعض اوقات اُسکا بُعد ۲ لاکھ ۵۱ ہزار میل ہے بُعد مدار کی سبب سے اتنا

چھوٹا معلوم ہوتا ہی جسطرح زمین کرہ شمس کے گرداگرد دورہ کرتی ہی اوسیطرح قمر بھی کرہ زمین کی گرد گھومتا ہی - بحساب فی گھنٹہ ۲۲۸۰ میل کی قمر ۲۷
گھنٹہ ۴۳ منٹ میں زمین کی گرد دورہ کرتا ہی اور اتنی ہی عرصہ میں اپنی محور کی گرد گھومتا ہی وسعت میں قمر زمین سے ۴۹ حصہ کم ہے اور ثقل میں ۸۰
یہ امر تو ثابت ہے کہ کرہ قمر مدور اور آفتاب سے نور اقتباس کرتا ہی اب ایک امر کا بیان باقی رہا کہ قمر اوقات مختلف میں بڑا اور چھوٹا کیوں دکھائی
دیتا ہی - شب تار اور شب ماہ کا باعث اور بدر و ہلال کا کیا سبب ہے یہ سب باتیں نقشہ بالا سے بخوبی ذہن نشین ہو جائینگی - نقشہ
س آفتاب ہے - ز زمین - ی آ ب ک وغیرہ قمر ہے جو مختلف اوقات میں ہمکو نئی نئی صورتوں میں دکھاتا ہی اماوس کے دن قمر ی پر
ہوتا ہے - یعنی سورج اور زمین دونوں کی درمیان میں حائل ہوتا ہے نصف حصہ آفتاب اور نصف حصہ زمین کی رُخ رہتا ہے بس
وہ حصہ جسپر شعاع شمس پڑتی ہی منور ہے مگر دوسرا حصہ جسکا رُخ زمین کی طرف ہے تاریک ہے ۔

پس اسی … کے دن ہمکو قمر نظر نہیں آتا اور رات کبھی تیرہ و تار ہو جاتی ہی - بعد ازان قمر گردش کرتا ہوا ا تک پہونچ
… اوسکے اور حصہ پر پڑی - ز یعنی زمین سے صرف وہی حصہ روشن دکھائی دیگا جو زمین کی سامنے ہے اور جسپر شعاع
… ہی جب قمر ا کے پاس ہوگا تو اوسکی صورت چھوٹے نقشہ ا کی سی یعنی ایسی [illegible] ہوگی اسکے بعد کرہ مذکور گھومتا ہوا ب
مقام پر آئیگا اب پھر اوسکا وہ حصہ منور ہو گیا جسپر آفتاب کی کرنیں گذرتی ہیں زمین سے اسکی صورت ایسی دکھائی دیگی غرض
غرضکہ اسی طور پر زائد النور ہوتا ہوا د تک داخل ہوتا ہے جسدن قمر د کے پاس پہونچیگا اوسی دن پورنماشی ہوگی - یعنی چاند
ہی سے کھیت کریگی اور رات بھر چھٹکی رہیگی اور قمر کامل نظر آئیگا یعنے اوسکا نصف حصہ پورا اور روشن دکھائی دیگا اسی کو بدر
پورنماشی کی بعد اسکا نور کم ہوتا جائیگا - ف کے پاس اسکا تھوڑا ہی سا حصہ اہل زمین کو روشن معلوم ہوگا اسی طور پر گردش
کرتا ہوا پھر ی کی جگہ آنے گا فقط

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

کشش ارضی کی متعلق چند دلچسپ سوال و جواب

ایک دن کسی پر فضا اور دلکش باغ میں خالد اور حامد بیٹھے ہوئے تھے چو طرفہ کالی کالی گھٹا چھائی تھی ٹھنڈی ہوا کی جھونکے چل رہے تھے پھولوں کی
بھینی بھینی مہک دل اور دماغ دونوں کو نضارت اور قوت بخشتی تھی کہ دفعتاً ایک تناور درخت سے جو اس شعر کا مصداق تھا ع
ازخش کہ بسدرہ سرکشیدہ ٭ سیلے برخ قمر کشیدہ ٭ ایک آم زمین پر ٹپک پڑا - حامد نے خالد سے کہا کہ اجل الحکماء سر آئزک
نیوٹن صاحب بھی اسی طرح ایک روز باغ میں بیٹھے تھے کہ ایک سیب اونکے قریب ڈال سے ٹوٹ کر گر پڑا اس سے حکیم موصوف کو پہلے تو
تعجب سا معلوم ہوا مگر پھر اوسنے بڑی معلومات حاصل کی خالد سبحان اللہ بھلا اس میں استعجاب کیا تھا یہ تو دودھ پیتا بچہ
بھی بتا دیگا کہ جب میوہ شاخ سے جدا ہوا تو وہاں رک نہیں سکتا پس لازم آیا کہ خواہ مخواہ زمین پر گرے گا - حامد یہ خوشی چرا نیست
وہ ذی روح ہی یا غیر ذی روح خالد غیر ذی روح - حامد کیا غیر ذی روح اشیا از خود حرکت کر سکتی ہیں خالد نہیں اونکا مطلب
تو آپ یہی پوچھینگے کہ در حالیکہ بیجان چیز خود متحرک نہیں ہو سکتی تو سیب اور آم وغیرہ فواکہ جو بیجان ہیں آپ ہی آپ کیونکر گر پڑتے
ہیں بیشک یہ ایک غور طلب اور نازک سوال ہے میرے ذہن میں اسکا جواب نہیں آتا حامد جسم دو طرح پر متحرک ہو سکتا ہے - یا اپنی
طاقت سے اپنے کو حرکت دیگا یا کسی اور چیز کی طاقت سے متحرک ہو جائے گا - آپ اس امر کو تسلیم کر چکے ہیں کہ آم اور سیب وغیرہ فواکہ
غیر ذی روح ہونے کے سبب سے از خود حرکت نہیں کر سکتے - پس اس سے صریحی نتیجہ نکلا کہ کسی اور شے کی حرکت اونکی حرکت کی باعث
ہے - اسی امر کی تحقیقات کیلیے وہ کون شے ہے جسکی حرکت کے سبب سے سیب متحرک ہوا اوس مشہور فلاسفر نے بہت خوض کیا آخر کار
ع ہر چیز کہ دل بدان گراید ٭ گر جہد کنی بدست آید ٭ در مقصود اوسکے ہاتھ آیا اور عقل رسا ہی اوس نے دریافت کر لیا
کہ زمین ہر ایک شے کو اپنی طرف کھینچتی ہے پس جہاں سیب شاخ سے علیحدہ ہوا کہ زمین نے اوسے اپنی طرف کھینچ لیا اسکو علما قوت
کشش کہتے ہیں خالد - یہ امر میرے ذہن ناقص میں بخوبی نہیں آتا کہ زمین کسی چیز کو کیونکر کھینچتی ہے زمین بھی تو غیر ذی روح ہے
حامد قوت کشش قوانین قدرت میں سے ہے اس قوت کے ذریعہ سے صرف زمین ہی اوراشیا کو اپنی طرف نہیں کھینچتی - بلکہ قوت
کشش تمام اجسام میں ہے عام اس سے کہ ذی روح ہوں خواہ غیر ذی روح - اگر دنیا بھر میں ہمارے اور آپکے سوا اور کچھ بھی نہوتا تو ہم
اور آپ باہم چپک جاتے کیونکہ ہماری قوت کشش آپکو ہماری طرف کھینچتی ... زیادہ ہمکو آپکی جانب پس ہم ملجاتے
... حالت میں ہم اور آپ اسوجہ سے از خود نہیں ملجاتے کہ اور اشیا کی ... اشیا سے
... ہے کوئی مقابلہ نہیں ہو سکتا کیونکہ زمین اور اشیا سے کروڑوں درجہ بڑی ہے ...
... زیادہ اثر دکھاتی ہے خالد ملنا فقط

تمت

اشتہار سفوف خضاب

... اپنی صفت میں بے مثال ہے زیادہ تعریف کی ضرورت نہیں جسوقت لگایا جائیگا اوس حالت میں اسکی قدر معلوم ہوگی خضاب لگانے کی ...
... اس خضاب کو باندھنے کی ضرورت پڑتی ہے پھر آیندہ کے واسطے باندھنے کی حاجت نہیں - بیشتر بالونکو پانی سے تر کرین
... دو تولہ سفوف کو تولہ کر پانی میں گیلا کر کے لگانا چاہیے بعد ایک گھنٹے کے جب خشک ہو جائے تو بالونکو ملکر جھاڑ ڈالی بال سیاہ مثل ریشم کے
... کہ جلد ہر گز سیاہ نہوگی ہزار ہا آدمیوں نے تجربہ کیا ہے - المشتہر امیر خان کاپی نویس ساکن محلہ کرنیل گنج کانپور

اشتہار گلدستہ پیام عاشق شائقین شعر و سخن کو مژدہ ہو کہ گلدستہ پیام عاشق جس میں ہر طرح کی دلچسپ مضمون ہونگ ...

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم

ہر چند کہ ظاہر مین تقویم یکساں ہی لیکن باطن مین پانچ برس کے زمان ماضی و مستقبل کا حال ہی مجازاً

اسکا نام صاف ہی حقیقتاً جام جمشید و آئینہ سکندر کا فوٹوگراف ہی محمد رحمت اللہ عدنے بنائی اور اپنے

نامی پریس شہر کانپور مین چھپوائی

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri
CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

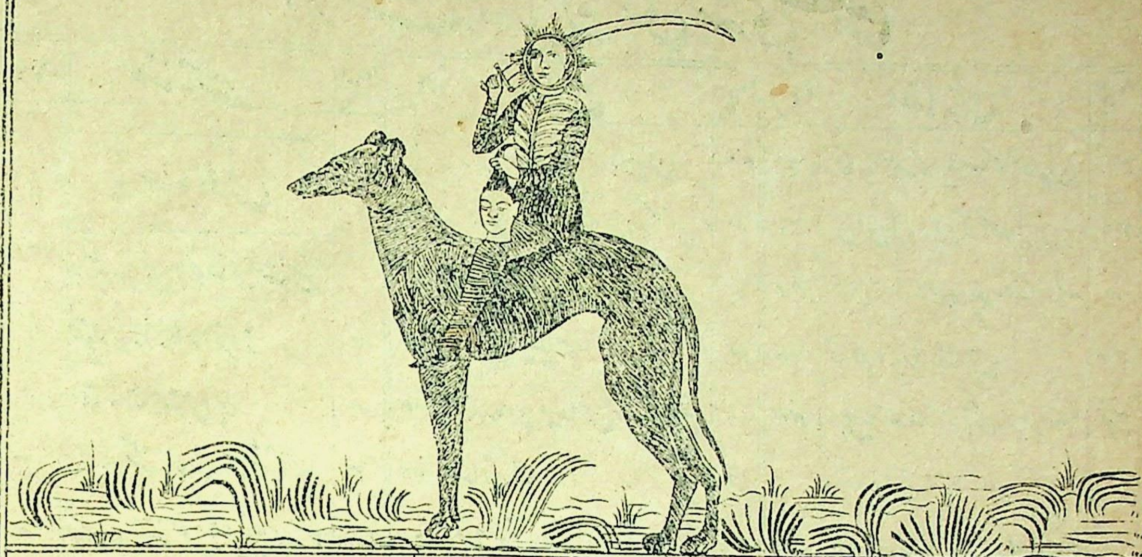
CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

فہرست مضامین بڑی جنتری ۱۸۹۶ء

تمام شد

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

تقویم نوروز

سال آئندہ دورہ اثنا عشریہ کے گیارھوان سال ہے بتاریخ ۲۹ ماہ جمادی الآخری ۱۳۱۲ھ موافق چیت سدی پروا شروع درج سمبت ۱۹۵۲ مطابق ۲۴ مارچ ۱۸۹۵ء روز یکشنبہ بعد گذرنے ۴ گھنٹے اور ۱۱ منٹ اور ۲۰ سکنڈ شب کے بساعت زحل (نحس اکبر) تحویل آفتاب عالمتاب برج حمل مین و ظہور نوروز عالم افروز
سواری سگ ابلق سفید و سیاہ رنگ دست راست مین شمشیر برہنہ اور دست چپ مین سر بریدہ رنگ پوشاک ملوسی و خون آلودہ خوراک گوشت خام طعام
ہر قسم و جانوران زندہ و مردہ و حلال و حرام چونکہ امسال طالع سال عقرب ہے لہذا گرمی بہت پڑیگی بارش اوسط درجہ پر ہوگی جاڑا اور پالا بکثرت پڑیگا رخت پر دود
پر آفت نازل ہوگی ان کو بیماری مثل تپ و لرزہ کے بہت ہوگی لوگون کو نیند زیادہ پسند آئیگی شہر مین نزلہ زکام ہوگا نرخ غلہ اوسط درجہ پر رہیگا اکثر تونگرون کی موت
زیادہ سننے مین آوے آگ زیادہ لگیگی برسات آخر مین زیادہ ہوگی اور تمام سال مین بارش ۴۵ روز کی اوسط ہے اساڑہ ساون بھادون کنوار کاتک پوس ماگھ پھاگن
۶ یوم ۱۴ یوم ۱۶ یوم ۱۱ یوم ۳ یوم ۳ یوم ۱ یوم ۱ یوم

طالع سال
عقرب
سنبلہ — قمر ۳ درجہ — میزان — ۱۱ درجہ ۱۱ دقیقہ
قوس — جدی — دلو
اسد — مریخ — راس ۲۲ درجہ ۱۰ دقیقہ ۲۵ درجہ
زہرہ ۲۵ درجہ ۵ دقیقہ — شمس ۱۰ درجہ — حوت
سرطان — جوزا — ثور — حمل
زحل ۱۰ درجہ ۳۰ دقیقہ — عطارد

راقم سید نوازش علیخان نقوی خراسانی منجم ہند عفی عنہ
ساکن شہر لکھنو محلہ سبحان نگر
جن صاحب کو متعلق نجوم کے کوئی سوال کرنا منظور ہو تو
ایک روپیہ فیس بھیجکر جناب سید صاحب موصوف سے
بذریعہ خط و کتابت کے دریافت کرین ۱۲ راقم

مقدمات بڑی جنتری ۱۸۹۵ء - جنتری ہذا مین سال ماضیہ و مستقبل امسال مثل سابق کے نہین لکھی گئی سبب یہ ہے کہ اول تو مضامین ضروری و نایاب بکثرت چھپ کر و کتب جاتے ہین دوسرے یہ کہ امسال اگر جنتری ہذا ماضیہ ۱۸۹۳ء سے شروع ہوتی تو اس سنہ سے ہماری جنتری خود ہی سلسلہ رکھتی ہے پس ناظرین کو سنین ماضیہ کی ضرورت باقی نہین رہی
ستارونکی چال ان خانے مین جس ستارہ نے ایک مقام سے دوسرے مقام پر حرکت کی ہے تو اوسکو مع نام مقام اور وقت حرکت کے لکھدیا ہے کہ فلان ستارہ فلان وقت پر فلان برج یا نچھتر سے حرکت کرکے فلان برج یا نچھتر مین گیا ہے نچھتر کے نام کے بعد ( ) یہ شکل بنا کے اسکے اندر کوئی ہندسہ دیدیا ہے اوسکو یون سمجھنا چاہیے کہ فلان نچھتر کے بعد جو قوس مین نمبر ہوا اوس قدر اوسکے چرن معلوم ہوتی ہے مثلاً اسونی اور اوسکے بعد (۳) ہو تو معلوم ہوا کہ اوسوقت وہ ستارہ اسونی کے تیسرے چرن پر آیا **سوانحات بموجب تاریخ انگریزی** ان خانے مین التزام رکھا گیا ہے کہ سال کے جو ۳۶۵ روز ہوتے ہین انمین جو سانحہ جس تاریخ انگریزی کو واقع ہوا ہے اوسی خانے مین لکھکر اوسکا سنہ بتلا دیا ہے تاکہ معلوم ہوجاوے کہ فلان سانحے کو انگریزی فلان تاریخ تک اسقدر دن گذرے مثلاً صفحہ ۵ مین ۱۹ جنوری کے سانحہ کو جو دیکھا تو معلوم ہوا کہ اس تاریخ کو عدن انگریزوں کے پاس آیا ۱۸۳۹ء مین پس معلوم ہوا کہ ۱۸۳۹ء سے اس تاریخ تک اس واقعے کو ۵۶ برس ہوے بہرحال تمام سال اسی التزام سے لکھا گیا ہے انشاء اللہ تعالی یہ خانہ ہرسال ترقی پاویگا اور ہیئت نئے حالات سے بھرا ہوا ہوگا

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جنتری سنہ ۱۸۸۳ عیسوی

یوم	جنوری	فروری	مارچ	اپریل	مئی	جون	جولائی	اگست	ستمبر	اکتوبر	نومبر	دسمبر
شنبہ	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹
یکشنبہ	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰
دوشنبہ	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱
سہ شنبہ	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵
چہار شنبہ	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶
پنجشنبہ	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷
جمعہ	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸

جنتری سنہ ۱۸۸۴ عیسوی

یوم	جنوری	فروری	مارچ	اپریل	مئی	جون	جولائی	اگست	ستمبر	اکتوبر	نومبر	دسمبر
شنبہ	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷
یکشنبہ	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸
دوشنبہ	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹
سہ شنبہ	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰
چہار شنبہ	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱
پنجشنبہ	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵
جمعہ	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶

جنتری سنہ ۱۸۸۵ عیسوی

یوم	جنوری	فروری	مارچ	اپریل	مئی	جون	جولائی	اگست	ستمبر	اکتوبر	نومبر	دسمبر
شنبہ	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶
یکشنبہ	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷
دوشنبہ	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸
سہ شنبہ	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹
چہار شنبہ	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰
پنجشنبہ	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱
جمعہ	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵

جنتری سنہ ۱۸۸۷ عیسوی

یوم	جنوری	فروری	مارچ	اپریل	مئی	جون	جولائی	اگست	ستمبر	اکتوبر	نومبر	دسمبر
شنبہ	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱
یکشنبہ	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵
دوشنبہ	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶
سہ شنبہ	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷
چہار شنبہ	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸
پنجشنبہ	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۱	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹
جمعہ	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۶، ۱۳، ۲۰، ۲۷	۳، ۱۰، ۱۷، ۲۴	۱، ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹	۵، ۱۲، ۱۹، ۲۶	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰	۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸	۴، ۱۱، ۱۸، ۲۵	۲، ۹، ۱۶، ۲۳، ۳۰

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

ایام ١٨٨٦ع	جنوری انگریزی	ربیع الاول	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	طلوع	غروب	چاند	کیفیت	یادداشت
جمعہ	١	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		نورو عیسائیاں	
شنبہ	٢	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	
یکشنبہ	٣	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
دوشنبہ	٤	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
سہ شنبہ	٥	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		کھیا اماوس	
چہارشنبہ	٦	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		رویت مشکوک	
پنجشنبہ	٧	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
جمعہ	٨	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
شنبہ	٩	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
یکشنبہ	١٠	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
دوشنبہ	١١	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
سہ شنبہ	١٢	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		سنکرانت مکر	
چہارشنبہ	١٣	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
پنجشنبہ	١٤	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
جمعہ	١٥	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
شنبہ	١٦	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		پوترد ا اکادشی	
یکشنبہ	١٧	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		گیارویں شریف	
دوشنبہ	١٨	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
سہ شنبہ	١٩	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
چہارشنبہ	٢٠	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
پنجشنبہ	٢١	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
جمعہ	٢٢	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
شنبہ	٢٣	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		سنکٹ چوتھ	
یکشنبہ	٢٤	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
دوشنبہ	٢٥	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
سہ شنبہ	٢٦	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
چہارشنبہ	٢٧	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
پنجشنبہ	٢٨	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
جمعہ	٢٩	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
شنبہ	٣٠	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		شٹ تلا اکادشی	
یکشنبہ	٣١	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

تاریخ انگریزی جنوری	پوس سمبت ۱۹۴۲ تتھی	گھ	پ	نچھتر نام	گھ	پ	جوگ نام	گھ	پ	دنمان گھ	پ	بھدرا ابتدا	انتہا	چندرمان راس	گھ	پ	ستارون کی چال	سوانحات بموجب تاریخ انگریزی
۱	۱۱	۲	۱۸	بساکھا	۱۵	۴۰	شول	۵۰	۱۰	۲۵	۵۵			برچھیک	۰	۲۰		ملکہ وکٹوریہ نے خطاب شاہنشاہی قبول فرمایا ۱۸۷۷ء
۲	۱۲	۳	۶	انرادھا	۱۸	۱۶	گنڈ	۴۸	۳۱	۲۵	۵۷							فرخ آباد فتح ہوا ۱۸۰۵ء
۳	۱۳	۵	۱۹	جیشٹھا	۲۲	۵	بردھ	۴۷	۵۶	۲۵	۵۹	[illegible]	[illegible]	دھن	۲۲	۵		جبش پر انگریزوں کی چڑھائی ۱۸۶۸ء
۴	۱۴		۳۴	مول	۲۷	۳	دھرو	۴۸	۱۷	۲۶	۰							
۵	۳۰	۱۲	۵۵	پوربا کھاڑ	۳۲	۴۸	بیاگھات	۴۸	۵۸	۲۶	۲			مکر	۴۹	۵۳	[illegible] ۱۶ ✣ ۵۵	
۶	سدی	۱۷	۵۸	اوتراکھاڑ	۳۹	۱۰	ہرکھن	۵۰	۱۳	۲۶	۴						مول (۱) کے برھ ۱۴ ✣ ۴۴ ست بکھا (۱) کے	انگریزوں سے کابل چھوٹا ۱۸۴۲ء
۷	۲	۲۳	۲۳	سرون	۴۵	۴۴	بجر	۵۱	۳۲	۲۶	۵						اوترابھاگنی (۲) پر کیتان کے منگل ۶ ✣ ۴۰	انگریزی فوج کابل سے بھاگی ۱۸۴۲ء
۸	۳	۲۸	۳۷	دھنشٹا	۵۲	۳	سدھ	۵۲	۴۲	۲۶	۶			کنبھ	۱۸	۵۳		انگریزوں نے قندھار پر قبضہ کیا ۱۸۷۹ء
۹	۴	۳۳	۳۹	ست بکھا	۵۷	۴۳	بی پات	۵۳	۲۱	۲۶	۸	[illegible]	[illegible]				اوتراکھاڑ (۱) کے سورج ۵۹ ✣ ۲۲	جنرل کولناری کابل میں مارے گئے ۱۸۷۹ء
۱۰	۵	۳۷	۴۲	پوربابھادرپد	۶۰	۰	بریان	۵۳	۲۳	۲۶	۹			مین	۴۶	۱۷		کیپ آف گڈ ہوپ لیا گیا ۱۸۰۶ء
۱۱	۶	۴۰	۳۶	پوربابھادرپد	۲	۳۰	پرگھ	۵۲	۳۰	۲۶	۱۰							رنگون بالی فتح ہوا ۱۷۹۵ء
۱۲	۷	۴۲	۲۱	اوترابھادرپد	۶	۱۲	شیو	۵۰	۳۸	۲۶	۱۲	[illegible]					اوتراکھاڑ (۲) پر مکر کی سنکرانت ۲۰ ✣ ۲۶ مورتھ	جنگ زولو ۱۸۷۹ء
۱۳	۸	۴۲	۳۶	ریوتی	۸	۳۸	سدھ	۴۷	۴۹	۲۶	۱۳		[illegible]	میکھ	۸	۳۸		جنگ چلیانوالہ ۱۸۴۹ء
۱۴	۹	۴۱	۵۴	اسونی	۹	۴۸	ساودھ	۴۳	۵۲	۲۶	۱۴							ملہار راؤ گیکوار بڑودہ قید ہوا ۱۸۷۵ء
۱۵	۱۰	۳۹	۵۰	بھرنی	۹	۴۷	سبھ	۳۹	۱۳	۲۶	۱۶			برکھ	۲۴	۴۷		مدراس میں یونیورسٹی قائم ہوئی ۱۸۵۳ء
۱۶	۱۱	۳۶	۳۹	کرتکا	۸	۳۶	سوکل	۳۳	۳۶	۲۶	۱۷	[illegible]	[illegible]				آردرا (۲) کے شنیچر ۹ ✣ ۵۳	اسپنسر شاعر نے قضا کی ۱۵۹۹ء
۱۷	۱۲	۳۲	۳۷	روہنی	۶	۳۵	برہم	۲۷	۱۹	۲۶	۱۸			متھن	۳۵	۹	پورباکھاڑ (۱) کے بدھ ۳۳ ✣ ۵۷	انگریزی جہاز پہلے چٹگام میں آئے ۱۶۱۹ء
۱۸	۱۳	۲۷	۴۷	مرگسرا	۳	۴۳	ایندر	۲۰	۲۵	۲۶	۲۰							لارڈ لٹن کے باپ نے قضا کی ۱۸۷۳ء
۱۹	۱۴	۲۲	۲۶	آردرا	۰	۱۳	بیدھرت	۱۳	۰	۲۶	۲۱	[illegible]	[illegible]	کرک	۴۲	۱۴		عدن انگریزوں کے پاس آیا ۱۸۳۹ء
۲۰	۱۵	۱۶	۱۲	پکھ	۵۲	۸	بسکمبھ	۵	۲۱	۲۶	۲۲							اودھ شامل ممالک مغربی و شمالی ہوا ۱۸۷۷ء
۲۱	ماگھ	۱۰	۴۹	اشلیکھا	۴۷	۵۹	آیوکھمان	۴۹	۳۷	۲۶	۲۴			سنگھ	۴۷	۵۹		انگریزوں نے زولو سے شکست کھائی ۱۸۷۹ء
۲۲	۳	۵۹	۲۲	مگھا	۴۴	۱	سوبھاگ	۴۱	۵۳	۲۶	۲۷	[illegible]	[illegible]				سرون (۱) کے سورج ۱۰ ✣ ۲۲	ملتان پر انگریزی قبضہ ہوا ۱۸۴۹ء
۲۳	۴	۵۴	۱۱	پورباپھاگنی	۴۰	۲۸	شوبھن	۳۴	۲۸	۲۶	۳۰			کنیان	۵۴	۴۲	[illegible] ۱۵ ✣ ۵۵	کلکتہ یونیورسٹی کی بنیاد ہوئی ۱۸۵۷ء
۲۴	۵	۴۹	۴۰	اوتراپھاگنی	۳۷	۲۱	اتگنڈ	۲۷	۳۱	۲۶	۳۳						پورباپھاگنی (۴) کے راہ، پوربابھادرپد (۲) کے کیت	فوج زولو نے ایک ہزار انگریزی فوج کو قتل کیا ۱۸۷۹ء
۲۵	۶	۴۵	۵۹	ہست	۳۵	۲۲	سوکرم	۲۱	۲۲	۲۶	۳۶	[illegible]					بدھ پورب میں غروب ہوا ۵۴ ✣ ۲۴ اوتراکھاڑ (۱)	
۲۶	۷	۴۳	۴۶	چترا	۳۴	۶	دھرت	۱۵	۳۳	۲۶	۴۰		[illegible]	تلا	۴	۴۴	[illegible] ۵۵ ✣ ۱۵	ڈاکٹر جینر موجد گودھن سیتلا نے قضا کی ۱۸۲۳ء
۲۷	۸	۴۱	۳۷	سواتی	۳۳	۵۵	سول	۱۱	۴۷	۲۶	۴۳						[illegible] ۱ ✣ ۴۲	پولوس کے عیسائی ہونے کا دن
۲۸	۹	۴۱	۱۱	بساکھا	۳۴	۵۳	گنڈ	۶	۵۳	۲۶	۴۶			برچھیک	۱۹	۳۸	ہست (۲) پر برسپت بکری ہوا - اوتراکھاڑ (۲)	علی وال پنجاب میں جنگ ہوئی ۱۸۴۶ء
۲۹	۱۰	۴۲	۷	انرادھا	۳۷	۱۳	بردھ	۴	۱	۲۶	۴۹	[illegible]	[illegible]					پہلا دربار پارلیمنٹ [illegible]ء پہلا انگریزی اخبار کلکتہ میں چھپا [illegible]ء
۳۰	۱۱	۴۴	۲۶	جیشٹھا	۴۰	۴۶	دھرو	۲	۱۰	۲۶	۵۲			دھن	۴۰	۴۶	ست بکھا (۲) پر سکر بکری ہوا ۴۵ ✣ ۲۴	چارلس اول شاہ انگلستان کا سر کاٹا گیا ۱۶۴۹ء
۳۱	۱۲	۴۶	۴۶	مول	۴۵	۲۷	بیاگھات	۱	۱۳	۲۶	۵۶							[illegible]

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

نجوم کواکب متعلقہ ماہ جنوری ۱۸۶ء

تاریخ ۱					
راہو	۲۹	۳۰	۳۵	۳	۱۱
مشتری	۱۲	۲۸	۶	۳	۳۲
زحل	۱۲	۲۸	۲۵	۳	۲۲
مریخ	۱۶	۵۲	۲۲	۰	۵۲
شمس	۲۹	۵۴	۲۶	۱۰	۶
زہرہ	۱	۲۹	۱۱	۶	۳۸
عطارد	۱۵	۲۱	۳۳	۱	۹

تاریخ ۸					
راہو	۲۶	۵۲	۵۰	۳	۱۱
مشتری	۱۲	۵۸	۵۸	۳	۲۵
زحل	۱۲	۱۵	۲۸	۱۳	۵۰
مریخ	۱۵	۱	۱۹	۰	۲
شمس	۱۸	۱۲	۱۰	[illegible]	۱۲
زہرہ	۱	۲۴	۲۱	۱	۴
عطارد	۸	۲۴	۲۱	۴۱	۱۶

تاریخ ۱۵					
راہو	۲۶	۱۵	۵	۳	۱۱
مشتری	۱۳	۲۰	۲۱	۲	۲۲
زحل	۹	۵۵	۸	۲۸	۵۹
مریخ	۱۲	۵۵	۲۶	۰	۵۰
شمس	۸	۴	۲۰	۵۶	۶
زہرہ	۱	۱	۱۰	۲	۲۰
عطارد	۱	۲۲	۲۵	۴۱	۲۱

تاریخ ۲۲					
راہو	۲۶	۲۰	۲۱	۳	۱۱
مشتری	۱۲	۱۱	۲۸	۲	۱۲
زحل	۵	۲۱	۲۴	۲۹	۵۰
مریخ	۱۲	۲۴	۵۸	۳	۱۲
شمس	۲۹	۰	۵	۵۲	۲
زہرہ	۲۹	۲۵	۲۶	۱۰	۲۲
عطارد	۲۳	۱۳	۰	۴۱	۲۵

مختصر آثار ماہ ماگھ مع فوائد کہات

آثار

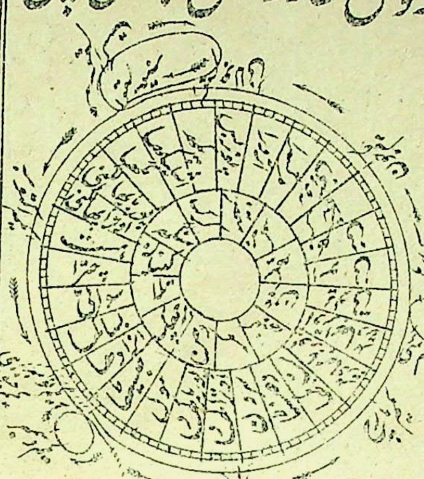
اس مہینے مین پانچ بہت ہین اسکا پھل اوسط درجہ پر رہے غلہ کا نرخ اور کرانہ کا نرخ ارزان رہے کپڑہ کسیقدر گران ہو جاے پھل نارنگی اناس امرود گاجر شکرقند سنبھر کو بھی کرم کلا شلغم مولی پیاز باقلا سیم چقندر لیموں یہ اشیا ماہ جنوری مین ستیاب ہوسکتی ہین

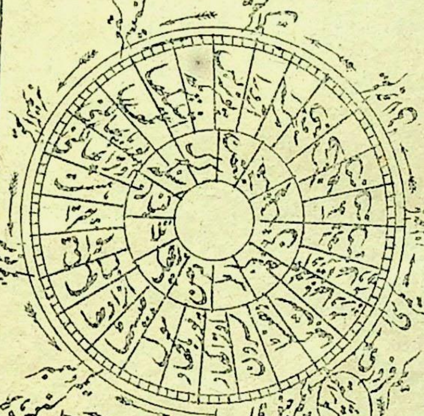
لابجد خرچ مین یہ دیکھنا ہے کہ یہ سال ہماو کیسا ہے تو جواو سکی راس ہو اوسکی خانہ لابجد خرچ کے عدد دونو جمع کرکے ایک خارج کرے اور باقی کو ۴ سے تقسیم کرے اگر عدد ۱ یا ۲ یا ۴ باقی رہین تب اس سال کو اپنی آمدنی کے حق مین بہتر سمجھے ورنہ اوسکے برعکس سمجھے

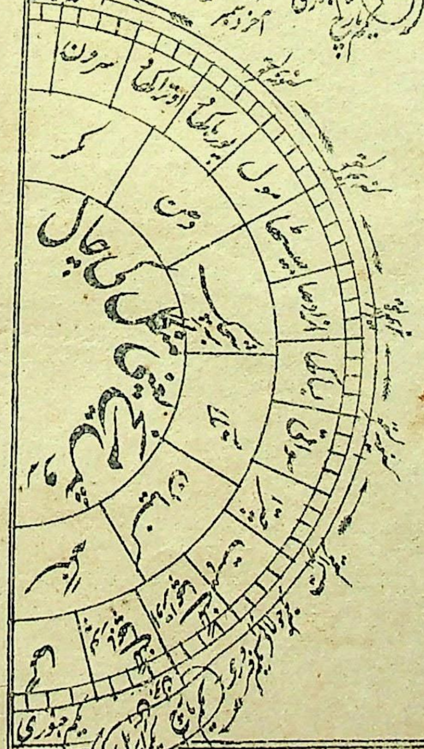
بدی یا گھہ			سعدی یا گھہ		
[illegible]	۱۱	۵	[illegible]	۱۲	۲
[illegible]	۱۲	۱۲	[illegible]	۷	۵
[illegible]	۱۲	۱۲	[illegible]	۷	۵
[illegible]	۱۱	۵	[illegible]	۱۲	۲
[illegible]	۷	۱۲	[illegible]	۲	۱۲
[illegible]	۲	۷	[illegible]	۱۱	۵
[illegible]	۵	۵	[illegible]	۲	۵
[illegible]	۲	۱۲	[illegible]	۱۲	۱۱
[illegible]	۱۲	۲	[illegible]	۱۱	۱۲
[illegible]	۵	۵	[illegible]	۲	۵
[illegible]	۲	۲	[illegible]	۱۱	۵
[illegible]	۷	۱۲	[illegible]	۲	۱۲

روش عطارد یعنی بدھ کی چال

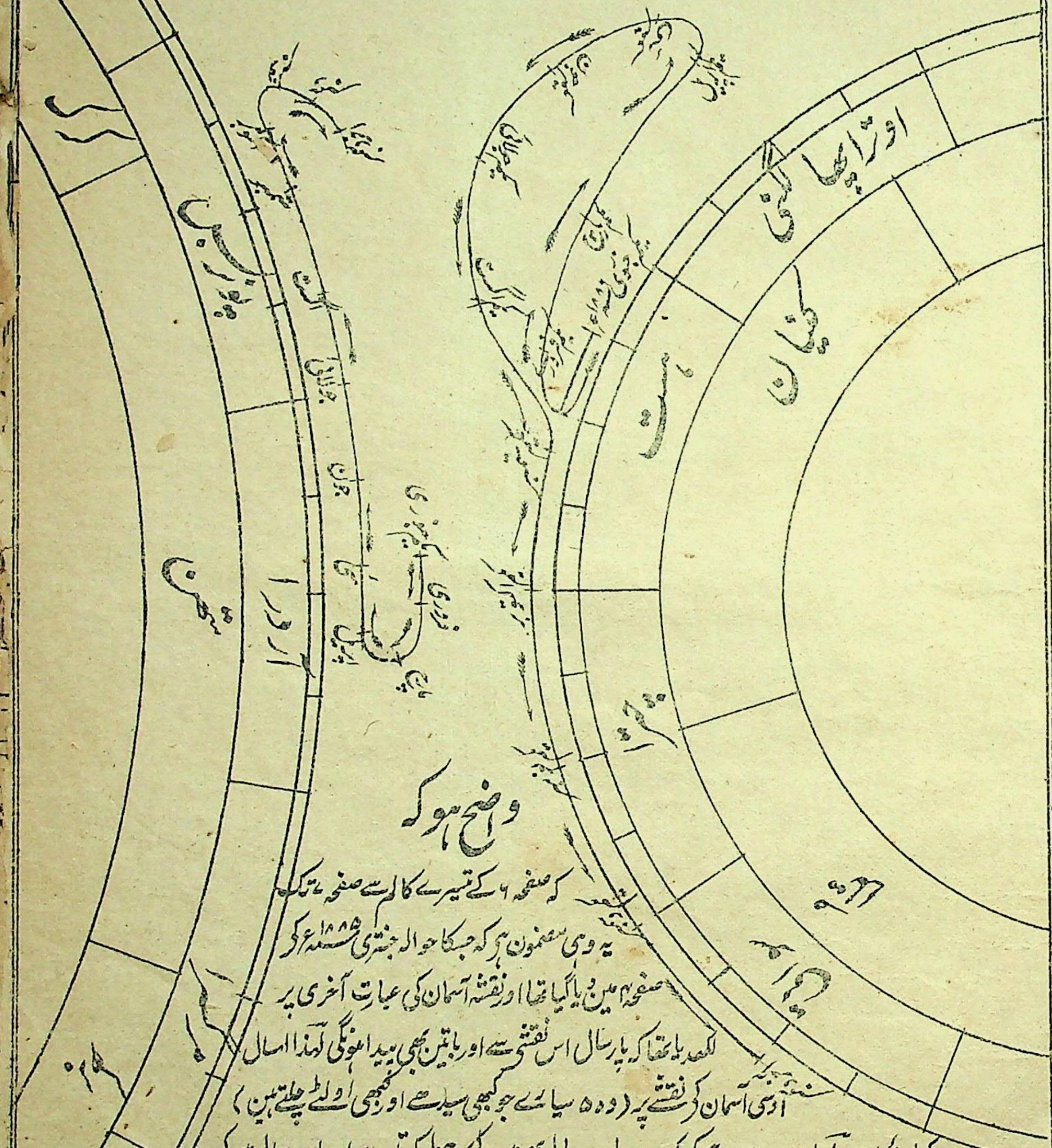
روش زہرہ یعنی سکر کی چال

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

واضح ہو کہ

کہ صفحہ ۶ کے تیسرے کالم سے صفحہ ۷ تک
یہ وہی مضمون ہے کہ جسکا حوالہ جنتری ۱۸۸۵ع کی
صفحہ ۴ مین دیا گیا تھا اور نقشہ آسمان کی عبارت آخری پر
لکھدیا تھا کہ پارسال اس نقشے سے اور باتین بھی پیدا ہونگی لہذا امسال
اونسی آسمان کے نقشے پہ (وہ ۵ سیارے جو کبھی سیدھے اور کبھی اولٹے چلتے ہین)
دکھائے ہین مراد اوس سے یہ ہے کہ کون سیارہ سال بھر مین کیونکر طے کرتا ہے اور اس سال مین کس
چرن سے کس چرن تک مارگی یعنی سیدھا چلا ہے اور کس نچھتر کے کس چرن اور کس مہینے سے بکری یعنی اولٹا چلا ہے
چنانچہ ہر آسمان کے نقشے کی وہ لکیر کہ جسپر مہینے قائم کئے گئے ہین اوس سے اوس ستارے کا اولٹا اور سیدھا چلنا معلوم ہوگا اگرچہ
ہر مہینے کے خانے (ستارونکی چال) سے جو کہ تمام جنتری بھر مین مندرج ہے یہ دریافت ہوسکتا ہے کہ کون ستارہ کس جگہ پر ہے مگر یہان
ہر ایک کی تصویر کھینچ دی ہے جو کہ آجتک غالبًا فارسی یا اردو یا ناگری کی کسی نجومی یا جوتشی کتاب مین ناظرین کو دیکھنے کا اتفاق نہوا ہوگا

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

یادداشت	کیفیت	[illegible]	غروب	طلوع	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	فروری	روز
	شیوراتری	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱	دوشنبہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲	سہ شنبہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۳	چہارشنبہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۴	پنجشنبہ
	رویت ہلال دھنش جگیہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۵	جمعہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۶	شنبہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۷	یکشنبہ
	تل چوتھ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۸	دوشنبہ
	بسنت پنچمی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۹	سہ شنبہ
	سنکرانت کنبھ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۰	چہارشنبہ
	رتھ سپتمی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۱	پنجشنبہ
	ان پورنا کا آغاز	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۲	جمعہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۳	شنبہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۴	یکشنبہ
	جیا اکادشی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۵	دوشنبہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۶	سہ شنبہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۷	چہارشنبہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۸	پنجشنبہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۹	جمعہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۰	شنبہ
	گنیش چوتھ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۱	یکشنبہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۲	دوشنبہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۳	سہ شنبہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۴	چہارشنبہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۵	پنجشنبہ
	کالا اشٹمی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۶	جمعہ
	جانکی جنم	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۷	شنبہ
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۸	یکشنبہ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

ماگھ سمبت ۱۹۴۲ بکرمی

سنہ ۴۸ جلوسی قیصرہ ہند

تاریخ انگریزی	ماگھ سمبت ۱۹۴۲ تتھ	گ	پ	نچھتر نام	گ	پ	جوگ نام	گ	پ	دنمان گ	دنمان پ	بھدرا ابتدا	بھدرا انتہا	چندرمان راس	گ	پ	ستارون کی چال	سوانحات بموجب تاریخ انگریزی
۱	۱۳	۵۲	۱۱	پوربا کھاڈ	۵۱	۳	ہرکھن	۱۵	۱۰	۲۶	۵۸	[illegible]					اوترا پھالگنی (۲) منگل بکری ہوا	سندھ ریلوے جاری ہوئی سنہ ۱۸۵۹ع
۲	۱۴	۵۷	۱۴	اوترا کھاڈ	۵۷	۲۰	بجر	۱	۵۲	۲۷	۰		[illegible]	مکر	۷	۳۷	سرون (۱) کے بدھ ۴۹ + ۱۰	ہلکر اسٹیٹ ریلوے جاری ہوئی سنہ ۱۸۷۴ع
۳	۳۰	۶۰	۰	سرون	۶۰	۰	سدھ	۳	۲	۲۷	۲							ایسٹ انڈین ریلوے جاری ہوئی سنہ ۱۸۵۵ع
۴	۳۰	۲	۱۴	سرون	۳	۵۶	بتی پات	۴	۲۴	۲۷	۵			کنبھ	۳۷	۸	دھنشٹا (۱) کے سورج ۱۴ + ۲۲	ناگپور فتح ہوا سنہ ۱۸۵۳ع
۵	سدی	۸	۰	دھنشٹا	۱۰	۲۰	بریان	۵	۴۲	۲۷	۸							لارڈ کارنوالس نے ٹیپو سلطان پر فتح پائی سنہ ۱۷۹۲ع
۶	۲	۱۲	۴۶	ست بکھا	۱۶	۱۷	پرگھ	۶	۳۶	۲۷	۱۱							چارلس دوم شاہ انگلستان نے قضا کی سنہ ۱۶۸۵ع
۷	۳	۱۶	۴۴	پوربا بھادرپد	۲۱	۲۰	شیو	۶	۵۴	۲۷	۱۵	[illegible]		مین	۵	۳		انگریزون نے اودھ کو ضبط کیا سنہ ۱۸۵۶ع
۸	۴	۱۹	۲۹	اوترا بھادرپد	۲۵	۱۵	سدھ	۶	۱۷	۲۷	۱۹		[illegible]					لارڈ میو جزیرہ انڈمان میں قتل ہوئے سنہ ۱۸۷۲ع
۹	۵	۲۱	۳	ریوتی	۲۷	۵۹	سادھ	۴	۲۱	۲۷	۲۳			میکھ	۲۷	۵۹	[illegible]	صلحنامہ لاہور سنہ ۱۸۴۶ع
۱۰	۶	۲۱	۳۱	اسونی	۲۹	۴۱	سبھ	۲	۲۳	۲۷	۲۷						دھنشٹا (۳) پر کنبھ کی سنکرانت ۴۴ + ۳۶ مورتھ	ملکہ وکٹوریہ کی شادی ہوئی سنہ ۱۸۴۰ع
۱۱	۷	۲۰	۲۱	بھرنی	۲۹	۴۷	سوکل	۵۴	۳۲	۲۷	۳۱	[illegible]	[illegible]	برکھ	۴۴	۳۳	[illegible]	شہر ستارہ علاقہ بمبئی فتح ہوا سنہ ۱۸۱۸ع
۱۲	۸	۱۸	۸	کرتکا	۲۸	۵۲	ایندر	۴۹	۱۷	۲۷	۳۴						پچھم مین سکر غروب ہوا ۲۸ + ۴۸	اول جنگ نیپال کا اختتام سنہ ۱۸۱۶ع
۱۳	۹	۱۴	۵۰	روہنی	۲۷	۱	بیدھرت	۴۳	۱۵	۲۷	۳۷			متھن	۵۵	۴۰	دھنشٹا (۳) پر کنبھ کے بدھ ۵۶ + ۵	
۱۴	۱۰	۱۰	۴۲	مرگسرا	۲۴	۲۰	بسکمبھ	۳۶	۳۵	۲۷	۴۰	[illegible]						جنگ حیدرآباد سندھ سنہ ۱۸۴۳ع
۱۵	۱۱	۵	۵۲	آردرا	۲۰	۵۷	پریت	۲۹	۲۲	۲۷	۴۴		[illegible]				دھنشٹا (۴) کے سکر ۲۰ + ۴	۷۸ آدمی کو کماری زیڈنٹ کابل کے قتل کے جرم میں پھانسی دیئے گئے
۱۶	۱۳	۵۵	۳۷	پونربس	۱۷	۸	آیوکھمان	۲۱	۵۰	۲۷	۴۷			کرک	۳	۴	[illegible]	بنگالہ میں تین بار زلزلہ آیا سنہ ۱۸۷۱ع
۱۷	۱۴	۴۸	۱۴	پکھ	۱۳	۴	سوبھاگ	۱۴	۵	۲۷	۵۰	[illegible]					ست بکھا (۱) کے سورج ۲۴ + ۲۲ ست بکھا	جنگ میانی میں امرائے سندھ کو شکست ہوئی سنہ ۱۸۴۳ع
۱۸	۱۵	۴۲	۳۷	اسلیکھا	۸	۵۲	شوبھن	۶	۱۳	۲۷	۵۳		[illegible]	سنگھ	۸	۵۲	[illegible]	
۱۹	پھاگن	۳۷	۱۱	مگھ	۴	۵۱	سوکرم	۵۱	۱	۲۷	۵۶							گیرینک نجم (جو کہ موجد نظام شمسی تھا) پیدا ہوا سنہ ۱۴۷۳ع
۲۰	۲	۳۲	۱	پوربا پھالگنی	۰	۱۳	دھرت	۴۳	۵۶	۲۸	۰			کنیا	۱۴	۴۱		انگریزون نے سندھ حیدرآباد فتح کیا سنہ ۱۸۴۳ع
۲۱	۳	۲۷	۳۰	ہست	۵۵	۵۰	شول	۳۷	۲۸	۲۸	۴	[illegible]	[illegible]				پوربے سکر کا ادے ... پوربا پھالگنی (۴) کے	انگریز قندھار خالی کرکے واپس آئے سنہ ۱۸۸۱ع
۲۲	۴	۲۳	۵۰	چترا	۵۴	۲۰	گنڈ	۳۱	۳۹	۲۸	۹			تلا	۲۵	۵	[illegible]	جنگ گجرات سنہ ۱۸۴۹ع
۲۳	۵	۲۱	۱۰	سواتی	۵۳	۵۴	بردھ	۲۶	۳۹	۲۸	۱۲							ٹیپو سلطان اور انگریزون نے صلح ہوئی سنہ ۱۷۹۲ع
۲۴	۶	۱۹	۳۴	بساکھا	۵۴	۴۰	دھرو	۲۲	۳۱	۲۸	۱۶	[illegible]	[illegible]	برچھک	۳۹	۲۸		برہما والون سے صلح ہوئی سنہ ۱۸۲۶ع
۲۵	۷	۱۹	۱۴	انرادھا	۵۶	۲۴	بیاگھات	۱۹	۲۲	۲۸	۲۰						پوربا بھادرپد (۱) کے بدھ ۶ + ۳۱	
۲۶	۸	۲۰	۱۳	جیسٹھا	۶۰	۰	ہرکھن	۱۷	۱۴	۲۸	۲۴						پچھم سے بدھ طلوع ہوا ۴۳ + ۲۴	برہم پور علاقہ بنگال سے آغاز غدر ہندوستان سنہ ۱۸۵۷ع
۲۷	۹	۲۲	۳۲	جیسٹھا	۰	۲	بجر	۱۶	۷	۲۸	۲۸	[illegible]		دھن	۰	۲		
۲۸	۱۰	۲۵	۵۹	مول	۴	۲۸	سدھ	۱۵	۵۳	۲۸	۳۲		[illegible]					

تقویم کواکب متعلقہ ماہ فروری ۱۸۸۶ء

[illegible]	[illegible]	۲۲	۵۵	۱۴	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۱۱	۸	۱۰	۰	۲۳
[illegible]	[illegible]	۲۵	۵۸	۲۷	۲۲	۱۶
[illegible]	[illegible]	۱۲	۵۳	۳۵	۸	۱۳
[illegible]	[illegible]	۲۳	۲۸	۵۸	۴۵	۲۰
[illegible]	[illegible]	۲۲	۹	۵۱	۱۳	۱۲
[illegible]	[illegible]	۱۹	۲	۱۳	۴۰	۳۱
[illegible]	[illegible]	۲۵	۲۰	۲۹	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۱۱	۱۰	۵۵	۱۰	۳۱
[illegible]	[illegible]	۳	۵۳	۸	۲۵	۲۰
[illegible]	[illegible]	۱۲	۱۳	۱۵	۳	۳۰
[illegible]	[illegible]	۸	۲۳	۱۰	۱۰۸	۵۵
[illegible]	[illegible]	۲۷	۳	۲۷	۸	۵۵
[illegible]	[illegible]	۸	۰	۵۳	۴۰	۳۵
[illegible]	[illegible]	۲۵	۲۲	۵۳	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۱۱	۲۴	۱۴	۳	۲۷
[illegible]	[illegible]	۸	۳۵	۲۹	۳۳	۷
[illegible]	[illegible]	۴۳	۱۳	۳۳	۳	۳۰
[illegible]	[illegible]	۴۴	۱	۲۰	۱۰۸	۷
[illegible]	[illegible]	۲۹	۶	۳	۶	۳۳
[illegible]	[illegible]	۰	۵۶	۱۰	۴۰	۴۴
[illegible]	[illegible]	۲۶	۵	۹	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۱۱	۵۸	۵۵	۳	۲۸
[illegible]	[illegible]	۹	۵۵	۹	۳۳	۲۰
[illegible]	[illegible]	۱۳	۳۳	۵۶	۳	۳۶
[illegible]	[illegible]	۱۳	۲۳	۱۰	۱۰۸	۷
[illegible]	[illegible]	۰	۳۳	۵۳	۶	۵۸
[illegible]	[illegible]	۲۳	۵۰	۰	۴۰	۵۸

مختصر آثار ماہ پھاگن مع فواکہات

آثار

اس مہینے میں پانچ سنکروار ہیں اسکے پھل سے سردی بکثرت پڑے جاسہا پالے سے نقصان ہو بچے بچوں میں مرض چیچک پھیلے فقط

پھل اکثر مطابق ماہ جنوری کے ہیں کو بھی سیم چقندر لیمو کیاب بیر سنترے ہر سنگھار بیل بکثرت شہتوت کی ابتدا یہ چیزیں فروری کی

۱۹ فروری کو تحویل آفتاب برج حوت میں بعد ۴ ۵ گھڑی ۵۷ پل

حالات ماہتاب

خاصیت و کیفیت

شرف	برج ثور کے تیسرے درجہ پہ
ہبوط	برج عقرب کے تیسرے درجہ پہ
اوج	برج سنبلہ میں
حضیض	برج حوت میں
دوست	آفتاب مریخ مشتری
دشمن	عطارد راس ذنب
تعلق	شہزادگان ولیعہد سوداگران جاسوس
اجناس التعلق	چاندی ہیرا عقیق سپید یشب زمرد میوجات
عامل	روز دوشنبہ
شکل	نوجوان خوبصورت میانہ اندام
مزاج	بلغمی سرد و تر

سورج اور چاند گرہن کا بچار

سورج گرہن اور چاند گرہن میں سب شبھ کارج کرنے منع ہیں جس آدمی کی جنم پتری میں سورج یا چاند کا گرہن ہو تو اوسکو وہ سال کھوٹا ہوتا ہے اوسکو چاہیے کہ گرہن کو نہ دیکھے اور جس آدمی کو چوتھا یا آٹھواں یا بارھواں چندرما گرہن کے وقت ہو اوسکو بھی وہ گرہن نہیں دیکھنا چاہیے گرہن کے وقت اگر کسی کا جنم ہو تو اوسکے ماں باپ کو ہمیشہ تکلیف ہے اور وہ عورت پھر بالک جنے اور اوسکو شانتی کرنی چاہیے سورج گرہن کے دن چار پہر پہلے اور چندر گرہن کے دن تین پہر پہلے سے بھوجن وغیرہ نہیں کرنا چاہیے جس نچھتر میں سورج یا چندرما کا گرہن ہو تو اوس نچھتر میں تین مہینے تک کوئی شبھ کارج کرنا نہیں چاہیے اور اگر ضرورت شدید ہو تو کسی منجم سے پوچھنا چاہیے سورج گرہن اور چندر گرہن سے ایکدن پہلے اور خاص گرہن کے دن اور بعد ایکدن کچھ خیرات دینا چاہیے جس سے گرہن کا دوش دور ہو جاتا ہے

قاعدہ اس بات کا کس سمبت میں کون مہینا لوند کا ہوگا

جس قدر اعداد سمبت کے ہوں اونپر چار عدد ازاد کرے اور اونیس میں طرح دیکر جو عدد خارج قسمت سے ہے ترکیب ذیل لوند کا مہینا معلوم کرلیں اگر (۲) باقی رہیں تو کنوار اور (۳) باقی رہیں تو جیٹھ اور (۵) باقی رہیں تو ساون اور (۸) باقی رہیں تو جیٹھ اور (۱۱) باقی رہیں تو بیساکھ اور (۱۳) باقی رہیں تو بھادون اور اگر (۱۶) باقی رہیں تو اساڑھ سمجھنا چاہیے اور اگر کوئی عدد خارج قسمت نہو یا مندرجہ بالا سے علاوہ ہو تو جاننا چاہیے کہ اس سال لوند کا مہینا نہوگا لازم کہ ہر شخص ہمیشہ کیواسطے اس قاعدہ کو یاد رکھے فقط

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۲۸ علوی جنتریہ ۱۵

متعلقہ جنتری سنہ ۱۸۸۶ء

اس جنتری میں سود ایک روپیہ [illegible] اور اس کو ڈیوڑھا کرنیسے یعنی سیکڑا ہو جائیگا

جنتری سود

اور دونا کرنیسے دو روپیہ سیکڑہ ہوجائیگا غرضکہ طرح اسی آسانی کردی ہے کہ ہر مہاجن کی سود گو معلوم ہو

اصل	سود ایک یوم			سود ۲ یوم			سود ۳ یوم			سود ۴ یوم			سود ۵ یوم			سود ۶ یوم			سود ۷ یوم			سود ۸ یوم			سود ۱۵ یوم			سود ایک ماہ			سود ۲ ماہ			سود ۳ ماہ			سود ۶ ماہ			سود ایک سال		
	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی	آنہ	پائی	کوڑی
عصہ	۰	۰	۲	۰	۰	۳	۰	۰	۴	۰	۰	۶	۰	۰	۷	۰	۰	۹	۰	۰	۱۰	۰	۰	۱۲	۰	۰	۲۳	۰	۱	۲۲	۰	۳	۲۰	۰	۵	۱۸	۰	۱	۱۲	۱	۱۱	۱۱
۶ر	۰	۰	۳	۰	۰	۶	۰	۰	۹	۰	۰	۱۲	۰	۰	۱۵	۰	۰	۱۸	۰	۰	۲۱	۰	۱	۰	۰	۱	۲۲	۰	۳	۲۰	۰	۷	۱۶	۰	۱۱	۱۲	۱	۱۱	۱	۳	۱۰	۲
سے ر	۰	۰	۴	۰	۰	۹	۰	۰	۱۳	۰	۰	۱۸	۰	۰	۲۳	۰	۱	۳	۰	۱	۸	۰	۱	۱۲	۰	۲	۲۱	۰	۵	۱۸	۰	۱۱	۱۲	۱	۱۱	۶	۲	۱۰	۱۳	۵	۹	۳
للعہ ر	۰	۰	۶	۰	۰	۱۲	۰	۰	۱۸	۰	۱	۰	۰	۱	۶	۰	۱	۱۲	۰	۱	۱۹	۰	۲	۱	۰	۳	۲۰	۰	۷	۱۶	۱	۳	۸	۱	۱۱	۰	۳	۱۰	۲	۶	۸	۴
صہ ر	۰	۰	۷	۰	۰	۱۵	۰	۰	۲۳	۰	۱	۶	۰	۱	۱۴	۰	۱	۲۲	۰	۲	۵	۰	۲	۱۳	۰	۴	۱۸	۰	۹	۴	۱	۷	۴	۲	۴	۱۳	۴	۹	۱۲	۹	۷	۵
سے ر	۰	۰	۹	۰	۰	۱۸	۰	۱	۳	۰	۱	۱۲	۰	۱	۲۲	۰	۲	۷	۰	۲	۱۶	۰	۳	۱	۰	۵	۱۷	۰	۱۱	۱۲	۱	۱۱	۰	۲	۱۰	۱۲	۵	۹	۲	۱۱	۶	۵
مجہ ر	۰	۰	۱۰	۰	۰	۲۱	۰	۱	۸	۰	۱	۱۸	۰	۲	۵	۰	۲	۱۶	۰	۳	۳	۰	۳	۱۳	۰	۶	۱۶	۱	۱	۹	۲	۲	۱۸	۳	۴	۶	۶	۸	۱۳	۱۳	۵	۶
سٹہ ر	۰	۰	۱۲	۰	۱	۱	۰	۱	۱۳	۰	۲	۱	۰	۲	۱۳	۰	۳	۱	۰	۳	۱۴	۰	۴	۲	۰	۷	۱۵	۱	۳	۷	۲	۶	۱۵	۳	۱۰	۰	۷	۸	۳	۱۵	۴	۷
لعہ ر	۰	۰	۱۳	۰	۱	۴	۰	۱	۱۶	۰	۲	۷	۰	۲	۲۱	۰	۳	۱۱	۰	۴	۱	۰	۴	۱۵	۰	۸	۱۵	۱	۵	۶	۲	۱۰	۱۲	۴	۴	۱۹	۸	۷	۱۵	عہ ۱ر	۳	۸
عـہ	۰	۰	۱۵	۰	۱	۶	۰	۲	۲۲	۰	۲	۱۳	۰	۳	۴	۰	۳	۲۰	۰	۴	۱۱	۰	۵	۳	۰	۹	۱۴	۱	۷	۵	۳	۲	۹	۴	۹	۱۴	۹	۷	۴	عہ ۳ر	۲	۹
عسہ	۰	۱	۶	۰	۲	۱۴	۰	۳	۲۰	۰	۵	۳	۰	۶	۹	۰	۶	۱۶	۰	۸	۲۳	۰	۱۰	۴	۱	۷	۵	۳	۲	۱۰	۶	۴	۱۹	۹	۷	۵	عہ ۳ر	۲	۹	ـہ ۶ر	۴	۱۹
سہ	۰	۱	۲۲	۰	۳	۲۰	۰	۵	۱۸	۰	۷	۱۶	۰	۹	۱۴	۰	۱۱	۱۲	۱	۱	۱۰	۱	۳	۸	۲	۴	۱۹	۴	۹	۱۴	۹	۷	۵	۱۳	۴	۱۹	عہ ۱۲	۹	۱۳	سے ۹ر	۷	۴
للعہ	۰	۲	۱۳	۰	۵	۳	۰	۷	۱۶	۰	۱۰	۶	۱	۰	۱۹	۱	۳	۸	۱	۵	۲۱	۱	۸	۱۱	۳	۲	۹	۶	۴	۱۹	۱۲	۹	۱۴	عہ ۳ر	۳	۱۰	ـہ ۶ر	۴	۱۹	للعہ ۱۲	۹	۱۴
صہ	۰	۳	۵	۰	۶	۱۰	۰	۹	۱۵	۱	۳	۱۹	۱	۴	۰	۱	۶	۵	۱	۱۰	۱۰	۲	۱	۱۴	۴	۰	۰	۸	۰	۰	عہ	۰	۰	عہ ۸	۰	۰	سے	۰	۰	سے	۰	۰
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یاد داشت

روز	کیفیت
[illegible]	بجیا اکادشی
[illegible]	
[illegible]	
[illegible]	مہاشیوراتری
[illegible]	پھیر اماوس
[illegible]	
[illegible]	رویت ہلال
[illegible]	
[illegible]	
[illegible]	
[illegible]	
[illegible]	سنکرانت مین
[illegible]	ہولکا اشٹک
[illegible]	
[illegible]	
[illegible]	آمردکی اکادشی
[illegible]	
[illegible]	
[illegible]	ہولی
[illegible]	
[illegible]	نوروز مجوسیان
[illegible]	
[illegible]	گنیش چوتھ
[illegible]	رنگ پنچمی
[illegible]	
[illegible]	
[illegible]	سیتلا اشٹک
[illegible]	
[illegible]	
[illegible]	
[illegible]	پاپ موچنی اکادشی

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

سوانحات بموجب تاریخ

ستاروں کی چال

تاریخ	تتھ	پ	نچھتر	پ	جوگ	پ	سوانحات
۱	۱۱	۳۰	پوربابھادر	۵۵	بھی پاپت	۳۸	فوج جرمن فرانس میں داخل ہوئی سنہ ۱۸۷۱ء
۲	۱۲	۳۵	اوترابھادر	۶	بریان	۲۹	لنکا کی حکومت انگریزوں کے قبضے میں آئی سنہ ۱۸۱۵ء
۳	۱۳	۴۰	سیرون	۴۰	پرگھ	۴۴	ایران اور انگریزوں نے صلحنامہ کیا سنہ ۱۸۵۷ء
۴	۱۴	۴۶	دھنشٹا	۲۹	ستیو	۳۰	ترکون اور روسیوں نے صلح ہوئی سنہ ۱۸۷۸ء
۵	۳۰	۵۰	ست بکھا	۳۵	سدھ	۲۴	
۶	۱	۵۴	پوربابھادرپد	۴۰	ساوھ	۵۷	انگریزوں نے غزنی خالی کیا سنہ ۱۸۴۲ء
۷	۲	۵۷	اوترابھادرپد	۴۴	سبھر	۴۴	کلکتے سے بمبئی تک ریل کا سلسلہ جاری ہوا سنہ ۱۸۷۰ء
۸	۳	۵۰	ریوتی	۴۷	سوکل	۳۷	لکھنؤ کا محاصرہ ہوا سنہ ۱۸۵۸ء
۹	۴	۵۶	اسونی	۴۹	برہسپ	۳۳	نادر شاہ دہلی میں داخل ہوا سنہ ۱۷۳۹ء
۱۰	۵	۵۶	بھرنی	۵۰	اینندر	۳۰	دختر شاہ ڈنمارک سے پرنس آف ویلز کی شادی ہوئی سنہ ۱۸۶۳ء
۱۱	۶	۵۵	کرتکا	۴۹	بیدھرت	۲۰	ڈیوک آف اڈنبرا نے بمبئی کی سیر کی سنہ ۱۸۷۰ء
۱۲	۷	۵۱	روہنی	۴۷	بشکمبھ	۳۲	
۱۳	۸	۵۳	مرگسرا	۴۵	پریت	۴۳	الگزنڈر دوم شاہ روس قتل کیا گیا سنہ ۱۸۸۱ء
۱۴	۹	۴۲	آردرا	۴۱	سوبھاگ	۳۰	لارڈ میو کی یادگار ایک عمارت الہ آباد میں قائم ہوئی سنہ ۱۸۷۸ء
۱۵	۱۰	۳۷	پنربس	۳۸	شوبھن	۵۷	دریائے نربدا پر ریل کا پل تیار ہوا سنہ ۱۸۷۱ء
۱۶	۱۱	۳۱	پکھ	۳۴	اتگنڈ	۱۷	وچز کینٹ والدہ ملکہ معظمہ نے قضا کی سنہ ۱۸۶۱ء
۱۷	۱۲	۲۵	اسلیکھا	۲۹	سوکرم	۳۰	
۱۸	۱۳	۱۹	مگھا	۲۵	دھرت	۲۷	ہندوستان میں مردم شماری ہوئی سنہ ۱۸۸۱ء
۱۹	۱۴	۱۳	پوربابھالگنی	۲۲	شول	۱۷	لکھنؤ لیا گیا سنہ ۱۸۵۸ء
۲۰	۱۵	۹	اوترابھالگنی	۱۸	گنڈ	۱۷	سر اسحاق نیوٹن نے قضا کی سنہ ۱۷۲۷ء
۲۱	۱	۳	ہست	۱۶	وردھ	۴۴	بنگلور لیا گیا سنہ ۱۷۹۱ء
۲۲	۳	۵۷	چترا	۱۴	بیاگھات	۲۴	ولیم شاہ جرمن پیدا ہوا سنہ ۱۷۹۷ء، انگریزی ہیرہ میں مدد کی سنہ ۱۸۷۸ء
۲۳	۴	۵۵	سواتی	۱۴	ہرکھن	۲	چنار گڑھ لیا گیا سنہ ۱۸۵۷ء
۲۴	۵	۵۵	بساکھا	۱۴	بجر	۱۸	ملکہ اینی نے قضا کی سنہ ۱۷۱۴ء
۲۵	۶	۵۶	انرادھا	۱۶	سدھ	۲۰	خان بہادر خان کو بریلی میں پھانسی ہوئی سنہ ۱۸۶۰ء
۲۶	۷	۵۰	جیسٹھا	۱۰	بھی پاپت	۳	ٹیپو سلطان کو شکست ہوئی سنہ ۱۷۹۹ء
۲۷	۸	۶۰	مول	۴	بریان	۳۵	روسیوں اور انگریزوں میں اشتہار جنگ ہوا سنہ ۱۸۵۴ء
۲۸	۹	۲	پورباکھاڈ	۳۸	پرگھ	۹	انگریزی عملداری میں پنجاب شامل کیا گیا سنہ ۱۸۴۹ء
۲۹	۱۰	۶	اوتراکھاڑ	۳۵	سیو	۱	[illegible]
۳۰	۱۰	۱۱	سیرون	۴۱	سدھ	۲۷	دوست محمد خان والی کابل نے صلح ہوئی سنہ ۱۸۵۵ء

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

پنچھتر کی کیفیت

طریقہ پنچھتر نکالنے کا	نام عربی	نام پنچھتر
جس روز کا پنچھتر دیکھنا ہو اوس تتھ کو یاد رکھے پھر کاتک سے اوس مہینے تک شمار کرکے دونا کرے بعد اوسکے جسقدر دن مہینے کے گذرے ہوں وہ اِزاد کرکے جو عدد نکلے اوسمین ایک عدد اور ملا کے میزان دے اگر عدد ۲۷ سے زیادہ ہو جائیں تو ۲۷ کو خارج کرکے جو بچے وہی پنچھتر ہوگا مہینے گننے وقت اگر کوئی لوند کا مہینا درمیان مین آجاے تو اوسکو بھی شمار کر لے مثلاً سمبت ۱۹۴۲ مین اساڑھ بدی ستمی کو دیکھا تو کاتک سے جیٹھ تک مع لوند ۹ مہینے ہوے ۹ کو دونا کیا تو ۱۸ ہوے اسپر ۷ دن تتھ کے اور بڑھائے تو ۲۵ ہوے ایک اور ملایا جائے ۲۶ ہوے جب اسونی پنچھتر سے شمار کیا تو چھبیسواں پنچھتر اوتر ابھادرپد ہوا پس اوس تاریخ کو وہی پنچھتر جاننا چاہیے چونکہ اسونی پنچھتر پہلا ہے اس لحاظ سے شمار اسی سے ہوتا ہے	شرطین	اسونی
	بطین	بھرنی
	ثریا	کرتکا
	دبران	روہنی
	ہقعہ	مرگسرا
	ہنعہ	اردرا
	ذراع	پونربس
	نثرہ	پکھ
	طرفہ	اسلیکھا
	جبہہ	مگھا
	زبرہ	پوربا پھالگنی
	صرفہ	اوترا پھالگنی
	عوا	ہست
	سماک	چترا
	غفر	سواتی
	زبانا	بساکھا
	اکلیل	انرادھا
	قلب	جیسٹھا
	شولہ	مول
	نعائم	پوربا کھاد
	بلدہ	اوترا کھاد
	ذابح	سرون
	بلع	دھنسٹا
	سعود	ست بکھا
	اخبیہ	پوربا بھادرپد
	مقدم	اوترا بھادرپد
	موخر	ریوتی

مختصر آثار ماہ پھاگن مع فوا کہات

آثار

اس مہینے مین پانچ سنیچر ہین اسکے پھل گاہے گاہے جنگ کی خبر سننے مین آتی ہے زمانہ مین وحشت معلوم ہو غلہ گران ہو

پھل ترکاریان بموجب ماہ فروری بیر بہ قلت شہتوت بہ کثرت ملسکتے ہین آخر ماہ تک ککڑیان بھی دستیاب ہو سکتی ہین

۲۱ مارچ کو تحویل آفتاب برج حمل مین بعد ۵۴ گھڑی اپل

عطارد

شرف	برج سنبلہ کے ۱۵ درجے پر
ہبوط	برج حوت کے ۱۵ درجے پر
اوج	تمام برج میزان مین
حضیض	تمام برج حمل مین
وبال	
دوست	زحل و زہرہ راس و ذنب
دشمن	قمر
تعلق	اہل قلم و خواجہ سرایان و جانوران گویا
تعلق اجناس	نیلم و فیروزہ و میوجات و اسارٹھ کنول
حال	روز چہار شنبہ
شکل	مرد عاقل پوشاک سبز رنگ بال سیاہ
مزاج	معتدل

تقویم کواکب متعلقہ ماہ مارچ سنہ ۱۸۹۶ع

[illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

بارہ سو ۱۲۰۰ برس کی جنتری

صدی کے درمیانی سال				پوری صدیاں ۱۶۰۰ / ۲۰۰۰ / ۲۴۰۰	۱۷۰۰ / ۲۱۰۰ / ۲۵۰۰	۱۸۰۰ / ۲۲۰۰ / ۲۶۰۰	۱۹۰۰ / ۲۳۰۰ / ۲۷۰۰
۰	۲۸	۵۶	۸۴	ا	ج	ه	ز
۱	۲۹	۵۷	۸۵	ز	ب	ط	و
۲	۳۰	۵۸	۸۶	و	ا	ج	ه
۳	۳۱	۵۹	۸۷	ه	ز	ب	ط
۴	۳۲	۶۰	۸۸	ج	ه	ز	ب
۵	۳۳	۶۱	۸۹	ب	ط	و	ا
۶	۳۴	۶۲	۹۰	ا	ج	ه	ز
۷	۳۵	۶۳	۹۱	ز	ب	ط	و
۸	۳۶	۶۴	۹۲	ه	ز	ب	ط
۹	۳۷	۶۵	۹۳	ط	و	ا	ج
۱۰	۳۸	۶۶	۹۴	ج	ه	ز	ب
۱۱	۳۹	۶۷	۹۵	ب	ط	و	ا
۱۲	۴۰	۶۸	۹۶	ز	ب	ط	و
۱۳	۴۱	۶۹	۹۷	و	ا	ج	ه
۱۴	۴۲	۷۰	۹۸	ه	ز	ب	ط
۱۵	۴۳	۷۱	۹۹	ط	و	ا	ج

صدی کے درمیانی سال			پوری صدیاں ۱۶۰۰ / ۲۰۰۰ / ۲۴۰۰	۱۷۰۰ / ۲۱۰۰ / ۲۵۰۰	۱۸۰۰ / ۲۲۰۰ / ۲۶۰۰	۱۹۰۰ / ۲۳۰۰ / ۲۷۰۰
۱۶	۴۴	۷۲	ب	ط	ه	ا
۱۷	۴۵	۷۳	ا	ج	ه	ز
۱۸	۴۶	۷۴	ز	ب	ط	و
۱۹	۴۷	۷۵	و	ا	ج	ه
۲۰	۴۸	۷۶	ط	ه	ا	ج
۲۱	۴۹	۷۷	ج	ه	ز	ب
۲۲	۵۰	۷۸	ب	ط	و	ا
۲۳	۵۱	۷۹	ا	ج	ه	ز
۲۴	۵۲	۸۰	و	ا	ج	ه
۲۵	۵۳	۸۱	ه	ز	ب	ط
۲۶	۵۴	۸۲	ط	و	ا	ج
۲۷	۵۵	۸۳	ج	ه	ز	ب

ہدایات

جس صدی کو دیکھنا منظور ہو اوسکے نیچے اور جس درمیانی سال کو دیکھنا منظور ہو اوسکے برابر جو حرف کہ بیچ مین پڑتا ہو اوسکو یاد رکھیے پھر اوسی حرف کو جو مہینا دیکھنا منظور ہو اوسکے برابر کی سطر مین دیکھیے اوسکے نیچے دونون کالم خانہ ہے جس جس دن جو جو تاریخ پڑیگی وہ اوسکے برابر لکھی ہوئی معلوم ہوگی مثلاً یہ دیکھنا منظور ہے کہ سنہ ۱۸۹۶ء کو یکم جنوری کس دن ہوگی تو پہلے ۱۸۰۰ کے خانے کے نیچے اور ۹۶ کے عدد کے برابر جو غور کیا تو (ج) ملا اوسکو ماہ جنوری کے برابر کی سطر مین دیکھکر نیچے جو خیال کیا تو یکم جنوری کے مقابلے مین جمعہ نکلا بس یہی جواب ہے مگر یہ یاد رہے کہ جنوری و فروری یہ دو مہینے موٹے قلم سے مکرر لکھے ہین اوس سال کے لیے ہین کہ جسمین فروری ۲۹ دن کا ہوتا ہے اوسکے دریافت کا یہ طریقہ ہے کہ جو سال چار پر تقسیم ہوسکے کچھ نہ بچے وہ ۲۹ دن کا ہوگا اور باقی ۲۸ دن کے ہونگے

مہینے							
جنوری اکتوبر	ا	ب	ج	ط	ه	و	ز
فروری مارچ نومبر	ط	ه	و	ز	ا	ب	ج
جنوری اپریل جولائی	ز	ا	ب	ج	ط	ه	و
مئی	ب	ج	ط	ه	و	ز	ا
جون	ه	و	ز	ا	ب	ج	ط
فروری اگست	ج	ط	ه	و	ز	ا	ب
ستمبر دسمبر	و	ز	ا	ب	ج	ط	ه

تاریخ											
۱	۸	۱۵	۲۲	۲۹	[illegible]	[illegible]	جمعه	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲	۹	۱۶	۲۳	۳۰	دوشنبه	یکشنبه	شنبه	جمعه	پنجشنبه	چهارشنبه	سه شنبه
۳	۱۰	۱۷	۲۴	۳۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۴	۱۱	۱۸	۲۵		چهارشنبه	سه شنبه	دوشنبه	یکشنبه	شنبه	جمعه	پنجشنبه
۵	۱۲	۱۹	۲۶		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۶	۱۳	۲۰	۲۷		جمعه	پنجشنبه	چهارشنبه	سه شنبه	دوشنبه	یکشنبه	شنبه
۷	۱۴	۲۱	۲۸		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یادداشت	کیفیت	جدول آفتاب غروب	جدول آفتاب طلوع	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	روز
	گرنی (۱۳)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱	[illegible]
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲	[illegible]
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۳	[illegible]
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۴	[illegible]
	سمبت ۱۹۴۳ درگا	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۵	[illegible]
	رویت ہلال	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۶	[illegible]
	گنگور (۳)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۷	[illegible]
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۸	[illegible]
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۹	[illegible]
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۰	[illegible]
	درگا (۸)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۱	[illegible]
[illegible]	سنکرانت میکھ ۱۹۴۳ [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۲	[illegible]
[illegible] ماسواری گنگور [illegible]	سنہ ۱۲۹۳ بنگلہ شروع	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۳	[illegible]
	[illegible] (۱۱)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۴	[illegible]
	کامدا اکادشی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۵	[illegible]
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۶	[illegible]
	باباہی (۱۴)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۷	[illegible]
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۸	[illegible]
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۹	[illegible]
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۰	[illegible]
	گنیش چوتھ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۱	[illegible]
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۲	[illegible]
	گڈ فرائیڈے	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۳	[illegible]
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۴	[illegible]
	ایسٹر ڈے	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۵	[illegible]
بدھ کا بازار لوکر [illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۶	[illegible]
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۷	[illegible]
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۸	[illegible]
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۲۹	[illegible]
	بروتھنی اکادشی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۳۰	[illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

تاریخ	تتھ	گ	پ	نچھتر نام	گ	پ	جوگ نام	گ	پ	دنمان گ	دنمان پ	بھدرا ابتدا	بھدرا انتہا	چندرمان راس	گ	پ	ستاروں کی چال	سوانحات بموجب تاریخ انگریزی
۱	۱۲	۲۲	۰	ست بکھا	۵۴	۱۶	سبھ	۳۸	۱۴	۳۰	۴۴						پچھم میں بدھ غروب ہوا ۵۲ + ۰	پرنس بسمارک وزیر جرمن پیدا ہوا ۱۸۱۵ء ہند میں سیونگ بنک ڈاکخانہ
۲	۱۳	۲۶	۳۲	پوربابھادرپد	۵۹	۴۴	سوکل	۳۹	۲۱	۳۰	۴۸	[illegible]	[illegible]	مین	۴۳	۲۲	ست بکھا (۱) کے سکر ۱۲ + ۴۴	جھانسی فتح ہوا ۱۸۵۸ء - مانسکھ مطیع ہوا ۱۸۵۹ء
۳	۱۴	۳۰	۹	اوترابھادرپد	۶۰	۰	برہم	۳۹	۱۰	۳۰	۵۲							یدو دار السلطنت جاپان میں سخت آگ لگی [illegible]ء
۴	۳۰	۳۲	۴۰	اوترابھادرپد	۴	۱۰	اینددار	۳۸	۲۴	۳۰	۵۶							سرنگاپٹم دار الخلافہ ٹیپو سلطان لیا گیا ۱۷۹۹ء
۵	[illegible]	۳۴	۵۷	ریوتی	۷	۳۰	بیدھرت	۳۶	۳۸	۳۱	۰			میکھ	۷	۳۰		سورت میں لیسنس ٹیکس پر بغاوت ہوئی [illegible]ء
۶	۲	۳۳	۵۰	اسونی	۹	۳۲	بسکمبھ	۳۳	۵۴	۳۱	۳							مرکارا دار الریاست کورگ لیا گیا ۱۸۳۴ء
۷	۳	۳۲	۴۱	بھرنی	۱۰	۲۰	پریت	۳۰	۱۰	۳۱	۵			برکھ	۲۵	۱۳		تانتیا ٹوپی گرفتار ہوا ۱۸۵۹ء [illegible]
۸	۴	۳۰	۱۱	کرتکا	۹	۵۴	آیوشمان	۲۵	۳۰	۳۱	۸	[illegible]	[illegible]					راولپنڈی میں ویسرائے ہند و امیر کابل میں دربار ہوا ۱۸۸۵ء
۹	۵	۲۹	۴۳	روہنی	۸	۲۵	سوبھاگ	۱۹	۵۸	۳۱	۱۰			متھن	۳۷	۱۵		سیواسٹوپول دار الریاست کریمیا اڑایا گیا ۱۸۵۵ء
۱۰	۶	۲۴	۱۹	مرگسرا	۶	۶	شوبھن	۱۳	۴۶	۳۱	۱۲							تبت میں زلزلہ عظیم آیا ۱۸۳۳ء
۱۱	۷	۱۷	۲۱	آردرا	۳	۰	اتگنڈ	۶	۵۸	۳۱	۱۶	[illegible]	[illegible]	کرک	۴۵	۱۵		بوناپارٹ تخت فرانس سے اتارا گیا ۱۸۱۴ء
۱۲	۸	۱۱	۴۲	پکھ	۵۵	۲۹	دھرت	۵۲	۹	۳۱	۲۰						اسونی (۱) پر ریکھ کے سورج ۰۰ + ۱۴ موتھ ۴	قیدیان حبش انگلستان سے رہا کیے گئے ۱۸۶۸ء
۱۳	۱۰	۵۹	۳۹	اشلیکھا	۵۱	۱۲	سول	۴۴	۴۷	۳۱	۲۴			سنگھ	۵۱	۱۲		۱۸۵۷ء
۱۴	۱۱	۵۳	۴۲	مگھا	۴۷	۶	گنڈ	۳۶	۴۷	۳۱	۲۸	[illegible]	[illegible]					پرنسس بیٹرس ہیری وکٹوریہ فیوڈر دختر ملکہ وکٹوریہ پیدا ہوئی
۱۵	۱۲	۴۷	۵۷	پوربا پھالگنی	۴۳	۱۸	بردھ	۲۹	۱۹	۳۱	۳۲			کنیا	۵۷	۲۸	مگھا (۴) پر مارگی منگل ۴۴ + ۵۸	ملک سنجار میں بڑا طوفان باد آیا ۱۸۷۲ء
۱۶	۱۳	۴۲	۴۴	اوترا پھالگنی	۳۹	۵۷	دھرو	۲۲	۷	۳۱	۳۶							جبلپور سے بمبئی تک ریل جاری ہوئی [illegible]ء
۱۷	۱۴	۳۸	۴	ہست	۳۷	۱۳	بیاگھات	۱۵	۲۴	۳۱	۴۰	[illegible]					[illegible]	
۱۸	۱۵	۳۴	۲۰	چترا	۳۵	۳۱	ہرکھن	۹	۲۲	۳۱	۴۴		[illegible]	تلا	۶	۲۲	پورب سے بدھ طلوع ہوا ۲۲ + ۲۲ ریوتی (۱) کے بدھ	تانتیا ٹوپی کو پھانسی ہوئی ۱۸۵۹ء
۱۹	بیساکھ ۱	۳۱	۳۵	سواتی	۳۴	۳۳	بجر	۴	۴	۳۱	۴۸						اوترا پھالگنی (۲) کے برسپت ۵ + ۱۴	لارڈ ڈزریلی یعنی بیکنسفیلڈ وزیر اعظم انگلستان نے قضا کی ۱۸۸۱ء
۲۰	۲	۲۹	۵۷	بساکھا	۴۴	۴۸	بیتیپات	۵۷	۴	۳۱	۵۲	[illegible]		برچھک	۱۹	۴۵		بریلی میں بغاوت ہوئی ۱۸۱۶ء
۲۱	۳	۲۹	۳۰	انرادھا	۳۶	۱۹	بریان	۵۷	۲۹	۳۱	۵۶		[illegible]				ریوتی (۱) پر مارگی بدھ ۳۵ + ۷	سکندر ذوالقرنین نے قضا کی ۳۲۳ برس قبل سنہ عیسوی
۲۲	۴	۳۰	۲۶	جیشٹھا	۳۹	۷	پریگھ	۵۳	۶	۳۲	۰			دھن	۳۹	۷		ملہار راو گیکوار تخت سے اتارے گئے مدراس میں مقید ہوا ۱۸۷۵ء
۲۳	۵	۳۲	۳۸	مول	۴۳	۵	شیو	۵۱	۳۹	۳۲	۳							ولیم شیکسپیر ملک الشعرای انگلستان پیدا ہوا ۱۵۶۴ء
۲۴	۶	۳۵	۵۷	پوربا کھاڑ	۴۸	۱۰	سدھ	۵۱	۴۹	۳۲	۶	[illegible]					آردرا (۳) کے چندر ۳۷ + ۴۴	کرامول فاتح انگلستان پیدا ہوا ۱۵۹۹ء
۲۵	۷	۴۰	۱۵	اوترا کھاڑ	۵۴	۴	سادھ	۵۲	۴۲	۳۲	۹		[illegible]	مکر	۴	۳۹	بھرنی (۱) کے سورج ۴۱ + ۶	نہر سویز جاری ہوئی ۱۸۵۹ء
۲۶	۸	۴۵	۷	سرون	۶۰	۰	سبھ	۵۴	۱۴	۳۲	۱۳							کمایوں فتح ہوا ۱۸۱۵ء
۲۷	۹	۵۰	۲۱	سرون	۰	۳۴	سوکل	۵۵	۰	۳۲	۱۶			کنبھ	۳۴	۴۹		روم اور روس میں جنگ ہوئی ۱۸۷۷ء
۲۸	۱۰	۵۵	۲۱	دھنشٹا	۷	۷	برہم	۵۷	۱۹	۳۲	۱۹	[illegible]	[illegible]					بار اول تمباکو امریکا سے انگلستان میں پہنچی ۱۵۸۵ء
۲۹	۱۱	۵۹	۴۸	ست بکھا	۱۳	۲۴	ایندر	۵۹	۱۸	۳۲	۲۲						پوربابھادرپد (۴) پر مین کی سکر ۱ + ۱۲	ہندوستانی فوج مالٹا کو روانہ ہوئی ۱۸۷۸ء
۳۰	۱۲	۶۰	۰	پوربابھادرپد	۱۹	۱	بیدھرت	۵۹	۴۰	۳۲	۲۵			مین	۲	۳۶		عدن میں طوفان عظیم آیا ۱۸۵۹ء

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

چندرمان کی راس نکالنے کا طریقہ

جس تتھ کو چندرمان دیکھنا منظور ہو تو جسقدر وہ تتھ
کے ہوں اونکو دوگنا کرے پھر اگر بدی پاکھ کی
تتھ ہے تو اوسپر ۳۵ اور بڑھاوے اور اگر
سُدی پاکھ ہے تو اوسپر صرف ۵ ایزاد کرکے
سبکو جمع کرے بعدہٗ ۵ پر تقسیم کرکے جو حاصل
قسمت ہے اوسکو یاد رکھے اور نیچے کے نقشہ سے دیکھے
کہ کس مہینے کی کیا راس ہے اوس آس حاصل تقسیم کو عدد
تک شمار کرے جو راس نکلے اوس تتھ کو وہی چندرمان ہوگا
مثلاً سمبت ۱۹۴۴ کی ماگھ بدی تیجی کو دیکھنا ہے تو ۵ کو دونا کیا ۱۰
ہوے ۳۵ بڑھائے ۴۵ ہوے ۵ پر تقسیم کیا تو حاصل تقسیم ۹ ہوے
ماگھ کی راس کو جو دیکھا تو مکر نکلا مکر پر حاصل تقسیم کے
جب ۹ اور بڑھا کے شمار کیا تو مکر سے ۹ پر کنیا ن
نکلا بس جاننا چاہیے کہ اوس دن اوسی راس کا چندرمان ہے

نمبر	نام ماہ	نام راس
۱	بیساکھ	میکھ
۲	جیٹھ	برکھ
۳	اساڑھ	متھن
۴	ساون	کرک
۵	بھادون	سنگھ
۶	کنوار	کنیا ن
۷	کاتک	تلا
۸	اگھن	برتسچک
۹	پوس	دھن
۱۰	ماگھ	مکر
۱۱	پھاگن	کنبھ
۱۲	چیت	مین

مختصر آثار ماہ چیت مع فوائدبات

آثار

اس مہینے میں پانچ اتوار ہیں اسکے پھل سے
دھان کا نرخ اوسط اور گیہوں ارزان
رہیں خفیف بارش بھی ہو جا فقط
پھل اکثر بموجب پانچ کگرپاین. کدو شیرین
فالسہ. آڑو بکثرت خربزہ و تربوز بقلت
اور آنبہ خام بھی دستیاب ہو سکتے ہین

۲۱ اپریل کو تحویل آفتاب برج ثور میں
بعد ۲۵ گھڑی ۹ پل

شرف	برج حوت کے ۲۷ درجے پر
ہبوط	برج سنبلہ کے ۲۷ درجے پر
اوج	تمام برج جوزا میں
حضیض	تمام برج قوس میں
وبال	تمام برج عقرب میں
دوست	زحل اور عطارد اور راس و ذنب
دشمن	مشتری
تعلق	اہل طرب ونقالان وما چیٹھو کا تک
تعلق اجناس	طعام و میوہ ترش و جواہرات سفید و لوشاک
عامل	روز جمعہ
شکل	زن نوجوان خوش طبع
مزاج	

تقویم کواکب متعلقہ ماہ اپریل ۱۸۸۹ع

[illegible]	کوکب	برج					
[illegible]	زحل	[illegible]	۲۱	۵۱	۲۴	۳	۱۱
	مشتری	[illegible]	۱۳	۳۰	۵۹	۵	۸
	مریخ	[illegible]	۲۶	۴۵	۲۶	۵۹	۲۵
	شمس	[illegible]	۵	۵۰	۲۱	۲	۱۹
	زہرہ	[illegible]	۱۹	۰	۲۴	۲۷	۲۸
	عطارد	[illegible]	۱۲	۵۲	۵۱	۴	۲۰
	قمر	[illegible]	۱۴	۲۲	۲۴	۵۸	۱۲
[illegible]	زحل	[illegible]	۲۲	۱۶	۱۰	۴	۱۱
	مشتری	[illegible]	۱۴	۵۰	۲۴	۵	۴
	مریخ	[illegible]	۱۹	۵۶	۳۴	۵۵	۷
	شمس	[illegible]	۶	۴۴	۲۱	۷	۵۴
	زہرہ	[illegible]	۱۹	۲۴	۴۵	۴	۵۲
	عطارد	[illegible]	۱۴	۱۱	۰	۴	۰
	قمر	[illegible]	۹	۴۵	۲۲	۵۸	۲۰
[illegible]	زحل	[illegible]	۲۲	۲۹	۲۵	۳	۱۱
	مشتری	[illegible]	۱۲	۱۹	۲۲	۳	۱۰
	مریخ	[illegible]	۱۴	۳۶	۱۲	۵۲	۱۵
	شمس	[illegible]	۶	۲۲	۱۰	۷	۶
	زہرہ	[illegible]	۲	۲۲	۱۴	۱۷	۲۲
	عطارد	[illegible]	۲۰	۱۲	۵	۱۴	۳
	قمر	[illegible]	۲۴	۵۹	۴۵	۵۸	۵۴
[illegible]	زحل	[illegible]	۲۰	۵۸	۲۶	۳	۱۱
	مشتری	[illegible]	۱۱	۵۴	۱۰	۲	۱۲
	مریخ	[illegible]	۸	۲۰	۰	۵۵	۲۴
	شمس	[illegible]	۸	۱۱	۵۸	۸	۸
	زہرہ	[illegible]	۲۶	۲۸	۲۲	۲۹	۲۴
	عطارد	[illegible]	۱۲	۴۸	۲۰	۲۶	۱۰
	قمر	[illegible]	۲۲	۵۴	۱۰	۵۹	۱
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

محصول ڈاک

بذریعہ ہندوستان بموجب تفصیل ذیل ہے۔ پوسٹ کارڈ فی ۳ پائی فی چھٹی وزن فی تا نیم تولہ ۲ ۔۔ پائی۔ اگر نیم تولہ سے زیادہ ہو تو فی نیم تولہ ایک آنہ بابت واسطے کاغذات وکتب بشرطیکہ دونوں طرف کشادہ ہوں۔ فی ہر دس تولہ ۲ پائی۔ واسطے پارسل کے فی ۲۰ تولہ چار آنہ اور ۴۰ تولہ آٹھ آنہ یعنی فی ہر بیس تولہ چار آنہ ہوگا۔ اور واسطے چھٹی رجسٹری شدہ کے ۲ ہے اور پارسل قیمتی پچاس روپیہ کے ۲ لیا جاویگا۔

اگر بموجب ہدایت سرکار دولتمدار لفافجات مرسولہ مطابق نمونہ مفصلہ ذیل لکھا جایا کرے تو خط وغیرہ باسانی اور جلدی سے ٹھیک پتے اور منزل مقصود پر پہونچیگا اور احتمال غلطی نہوگا۔

نمونہ

عالیجاہ محمد ابراہیم خان زمیندار
مکن پور
بٹھور
کانپور

تنبیہ یعنی صرف نام مکان نام تھانہ نام تحصیل لکھنا چاہیے جیسا نمونے میں لکھا گیا ہے اور لفظ لفافہ و تحصیل و تھانہ و ضلع کی کچھ ضرورت نہیں ہے

محصول ولایت

ایک چھٹی کیواسطے بشرطیکہ سوا تولہ سے زیادہ نہو چار آنہ ۶ پائی ہوگا۔ اور امریکہ کے واسطے بھی شرح مقرر ہے۔

فہرست ممالک متفقہ

مندرجہ ذیل ملکوں میں یا اِن ملک کے درمیان جو جو شہر واقع ہیں ان میں ایک جگہ سے دوسری جگہ برابر خط وپم فلٹ وغیرہ جاسکتے ہیں مگر جسپر ــ یہ نشان ہوگا اوس ملک کا شمار ملک متفقہ میں تو ہی لیکن رجسٹری نہیں ہوسکتی ہے

عدن	بیلجم	برنیڈل	سیلون
سلطنت جمہوریہ ارجنٹائن	برنیرا	بلگریا	چیلی
آسٹریا	برمودا	کناڈا	چین

کوسٹاریکا	ہیگیو لینڈ	ہانٹی نگرو	اسٹریٹس
سیپرس	خدیدہ	نیوفونڈلینڈ	سیٹلمنٹس
ڈینش کالینز	ہالینڈ	نکاراگوا	سویڈن
ڈینمارک	ہنڈوراز	ناروی	سوئٹزرلینڈ
ڈچ کالینز	ہنگری	پیراگوے	ٹرجورا
ایکویڈر	ہندوستان	پرشیا یعنی ایران	ٹرکی
مصر	اٹلی	پیرو	یونائٹڈ کنگڈم
جزائر فاکلینڈ	جاپان	پرتگال	یونائٹڈ اسٹیٹس
فرانس	جاوہ	پرتگال کالینیز	اوف امریکا
فرینچ کالینز	لیوان	رومینیا	یونائٹڈ اسٹیٹس
جرمنی	لبریا	روس	اوف کالیفا
جبرالٹر	لگزمبرگ	سینٹ ڈومنگو	یونائٹڈ اسٹیٹس
گولڈ کوسٹ	مالٹا	سالویڈر	اوف وینزیلا
گریس	مشو	سرویا	یوروگوے
گواٹیملا	مرشیس	سائی گلس	کنارہ مغربی افریقہ
گینا	مکنشیا	شواگم	ویسٹ انڈیز
ہوائی	میکسیکو	اسپین	زنزیبار
ہیٹی	موچا	اسپین کالینیز	زنزیلا

محصول تار برقی

پیغام میں

پیغام تین قسم کے ہندوستان میں ہونگے۔ اول ڈیفرڈ۔ دوم آرڈنیری سوم ارجنٹ۔ ڈیفرڈ وہ ہے جو بوقت فرصت و مہلت سے روانہ ہوگا اس قسم کے آٹھ الفاظ کے واسطے ۸ ہوگا۔ آرڈنیری وہ ہے جو معمولی طور پر بھیجا جاویگا۔ اس قسم کے آٹھ الفاظ کیواسطے ایک روپیہ ہوگا۔ آرجنٹ وہ ہے جو ضروری اور جلدی بھیجا جاوے تو اس قسم کے آٹھ الفاظ کے واسطے دو روپیہ مقرر ہے جو خبر اندر فاصلہ ۶ میل کے روانہ ہوگی تو آٹھ لفظ کے ۴ اور ۱۶ لفظ تک

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

دن	تاریخ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	جدول آفتاب طلوع	جدول آفتاب غروب	کیفیت	یادداشت
شنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
یکشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
دوشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
سہ شنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ستواہی (۳۰)	
چہارشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	رویت ہلال صریح	
پنجشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	آکش تیج	
جمعہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
شنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
یکشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
دوشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	گنگا (۷)	
سہ شنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
چہارشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سنکرانت برکھ	
پنجشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
جمعہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	موہنی اکادشی	
شنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
یکشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
دوشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	نرسنگھ (۱۴)	
سہ شنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
چہارشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	شبرات	
پنجشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
جمعہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	گنیش چوتھ	
شنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
یکشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
دوشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سترھوین سالگرہ	
سہ شنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
چہارشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
پنجشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
جمعہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	اپرا اکادشی	
شنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
یکشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
دوشنبہ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

تاریخ	بیساکھ سمبت ۱۹۴۳ تتھ	گ	پ	نچھتر نام	گ	پ	جوگ نام	گ	پ	دنمان گ	پ	بھدرا ابتدا	انتہا	چندرمان راس	گ	پ	ستاروں کی چال	سوانحات بموجب تاریخ انگریزی
۱	۱۲	۳	۲۲	اوترابھادرپد	۲۳	۴۲	بسکمبھ	۵۸	۵	۳۲	۲۹						اوترابھادرپد (۱) کے سکر ۵۸÷۴۷	پرنس البرٹ فرزند ملکہ وکٹوریہ پیدا ہوا سنہ ۱۸۵۰ع
۲	۱۳	۵	۴۹	ریوتی	۲۷	۱۶	پریت	۵۶	۳۸	۳۲	۳۲	[illegible]	[illegible]	میکھ	۲۶	۱۶		رنگون سے پروم تک ریل جاری ہوئی سنہ ۱۸۷۷ع
۳	۱۴	۷	۱	اسونی	۲۹	۴	آیوشمان	۵۴	۱۱	۳۲	۳۵							بمبئی میں روشنی کا منارہ سمندر کے کنارے بنکے تیار ہوا سنہ ۱۸۷۴ع
۴	۳۰	۶	۵۷	بھرنی	۳۰	۳۵	سوبھاگ	۵۰	۴۴	۳۲	۳۸			برکھ	۴۵	۳۳		ٹیپو سلطان نے قضا کی سنہ ۱۷۹۹ع
۵	سدی	۵	۳۸	کرتکا	۳۰	۲۷	شوبھن	۴۶	۱۲	۳۲	۴۲							نپولین بوناپارٹ نے قضا کی سنہ ۱۸۲۱ع
۶	۳	۵۹	۳۱	روہنی	۲۹	۸	اتگنڈ	۴۰	۵۸	۳۲	۴۵			متھن	۵۸	۴		کامل ضبطی اودھ سنہ ۱۸۵۶ع
۷	۴	۵۵	۵	مرگسرا	۲۷	۱	سوکرم	۳۴	۵۷	۳۲	۴۷	[illegible]	[illegible]				اسونی (۱) پر میکھ کے بدھ ۴۰÷۴۶	ولایت میں سیونگ بنک قائم ہوا سنہ ۱۸۶۱ع
۸	۵	۴۹	۵۸	آردرا	۲۴	۴	دھرت	۲۸	۲۱	۳۲	۴۹							فرانس میں بغاوت ہوئی سنہ ۱۸۴۸ع
۹	۶	۴۴	۱۶	پنربس	۲۰	۳۲	سول	۲۱	۱۶	۳۲	۵۱			کرک	۶	۲۵	کرتکا (۱) کے سورج ۲۹÷۵۳	ہندوستانی رسالہ نے میرٹھ میں بغاوت کی سنہ ۱۸۵۷ع
۱۰	۷	۳۸	۱۹	پکھ	۱۶	۳۵	گنڈ	۱۳	۴۸	۳۲	۵۴	[illegible]						آپا صاحب الی ناگپور قید سے نکل گیا سنہ ۱۸۱۸ع
۱۱	۸	۳۲	۹	اشلیکھا	۱۲	۲۷	بردھ	۶	۱۳	۳۲	۵۸		[illegible]	سنگھ	۱۲	۲۷	پوربا پھالگنی (۲) کے منگل ۴۹÷۱	دہلی میں قتل عام ہوا سنہ ۱۸۵۷ع
۱۲	۹	۲۸	۲۵	مگھا	۶	۱۸	بیاگھات	۵۱	۵	۳۳	۱						کرتکا (۲) برکھ کے سنکرانت ۵۶÷۵۴ مورتھ ۳۰	قاہرہ پر انگریزوں نے فتح پائی سنہ ۱۸۰۱ع
۱۳	۱۰	۲۰	۱۶	پوربا پھالگنی	۴	۲۵	ہرکھن	۴۳	۵۲	۳۳	۴	[illegible]		کنیان	۱۸	۳۳		پونا میں ایک محل لسرام باغ نام جل گیا سنہ ۱۸۲۷ع
۱۴	۱۱	۱۴	۵۶	اوترا پھالگنی	۰	۳۵	بجر	۳۷	۶	۳۳	۷		[illegible]				ریوتی (۱) کے سکر ۵۲÷۱۵	
۱۵	۱۲	۱۰	۱۳	چترا	۵۶	۵	سدھ	۳۱	۷	۳۳	۱۰			تلا	۲۴	۳	مشتری دکھن میں غروب ہوا ۲÷۲۳	
۱۶	۱۳	۶	۲۱	سواتی	۵۴	۵۸	بیتی پات	۲۵	۳۳	۳۳	۱۳						بھرنی (۱) کے بدھ ۲۰÷۱۸	
۱۷	۱۴	۳	۳۰	بساکھا	۵۴	۵۷	بریان	۲۰	۵۷	۳۳	۱۷	[illegible]	[illegible]	برچھک	۳۹	۵۶		کلکتہ اور بمبئی کے مابین پہلی خبر بذریعہ تاربرقی کے روانہ ہوئی سنہ ۱۸۵۴ع
۱۸	۱۵	۱	۴۵	انرادھا	۵۶	۹	پرگھ	۱۷	۱۵	۳۳	۲۰							بوناپارٹ شاہ فرانس مقرر ہوا سنہ ۱۸۰۴ع
۱۹	جیٹھ	۱	۱۳	جیسٹھا	۵۸	۴	شیو	۱۴	۱۵	۳۳	۲۳			دھن	۵۸	۴۰	اوترا پھالگنی (۳) مارگی برہسپت ۹÷۳۲	کلکتہ لیا گیا سنہ ۱۷۵۶ع
۲۰	۲	۱	۱	مول	۶۰	۰	سدھ	۱۲	۵۶	۳۳	۲۶	[illegible]						ہند میں پہلی قانونی مجلس منعقد ہوئی سنہ ۱۸۵۴ع
۲۱	۳	۴	۷	مول	۲	۲۵	سادھ	۱۲	۱۸	۳۳	۲۹	[illegible]						حکیم ٹلٹ نے قضا کی سنہ ۱۸۵۱ع
۲۲	۴	۷	۲۴	پوربا کھاڑ	۷	۱۳	سبھ	۱۲	۲۸	۳۳	۳۳			مکر	۲۳	۴۲	پورب میں بدھ غروب ہوا ۳۹÷۱۷-۵۵÷۵۷	واسکوڈگاما جہاز لیکر کلی کٹ میں آیا سنہ ۱۴۹۸ع
۲۳	۵	۱۱	۴۳	اوتراکھاڑ	۱۳	۰	سوکل	۱۳	۲۵	۳۳	۳۵						روہنی (۱) کے سورج ۲۳÷۵۳ کرتکا (۱) کے بدھ	لکھنؤ لیا گیا سنہ ۱۸۵۸ع
۲۴	۶	۱۶	۲۲	شرون	۱۹	۲۲	برہم	۱۴	۵۲	۳۳	۳۷	[illegible]	[illegible]	کمبھ	۵۲	۴۰	پوربا پھالگنی (۳) کے منگل ۳۱÷۲۵-۰۵÷۱۵	پیدائش ملکہ وکٹوریہ سنہ ۱۸۱۹ع
۲۵	۷	۲۱	۳۰	دھنشٹا	۲۵	۵۸	ایندر	۱۶	۳۱	۳۳	۳۹						کرتکا (۲) پر برکھ کے بدھ ۴۷÷۴۴- آردرا (۴) کی [illegible]	[illegible]
۲۶	۸	۲۶	۱۰	ست بکھا	۳۲	۵۲	بیدھرت	۱۸	۵	۳۳	۴۰							مقام سفید سنگ ملک افغانستان میں جنرل کوکناری اور امیر
۲۷	۹	۳۰	۴۷	پوربا بھادرپد	۳۸	۸	بسکمبھ	۱۹	۱۶	۳۳	۴۱			مین	۲۱	۴۰	اسونی (۱) پر میکھ کے سکر ۵÷۳۳	پہلی مرتبہ اخبار ونکو عام آزادی حاصل ہوئی سنہ ۱۸۳۵ع
۲۸	۱۰	۳۴	۱۹	اوترابھادرپد	۴۳	۴	پریت	۱۹	۵۰	۳۳	۴۳	[illegible]	[illegible]		۰			عدن اور سویز کے مابین سمندر میں تار لگایا گیا سنہ ۱۸۵۹ع
۲۹	۱۱	۳۶	۴۳	ریوتی	۴۶	۵۴	آیوشمان	۱۹	۳۰	۳۳	۴۴			میکھ	۴۶	۵۴		سلطان محمد خان ثانی نے قسطنطنیہ پر قبضہ کیا سنہ ۱۴۵۳ع
۳۰	۱۲	۳۷	۵۵	اسونی	۴۹	۲۷	سوبھاگ	۱۹	۲۱	۳۳	۴۵						[illegible]	
۳۱	۱۳	۳۷	۴۹	بھرنی	۵۰	۴۵	شوبھن	۱۶	۸	۳۴	۴۷	[illegible]					روہنی (۱) کی بدھ ۹÷۴۲ پوربا پھالگنی (۲) کے راہ	شاہجہانپور میں غدر ہوا سنہ ۱۸۵۷ع کشمیر میں زلزلہ عظیم آیا سنہ ۱۸۸۵ع

تقویم کواکب متعلقہ ماہ مئی سنہ ۱۸۹۶ء

[illegible]						
[illegible]	[illegible]	۲۰	۱۹	۲۴	۲	۱۱
[illegible]	[illegible]	۱۶	۲۹	۱۸	۲	۵۰
[illegible]	[illegible]	۲۸	۳۵	۲۴	۲۹	۱۳
[illegible]	[illegible]	۳	۲۸	۱۵	۰	۵۳
[illegible]	[illegible]	۲۹	۵۸	۱۹	۱۰۹	۱۹
[illegible]	[illegible]	۲۰	۲۹	۵۰	۲۱	۵۳
[illegible]	[illegible]	۱۳	۱۶	۳	۵۶	۱۹
[illegible]						
[illegible]	[illegible]	۲۰	۲۱	۲۸	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۱۵	۵۰	۲۸	۹	۳
[illegible]	[illegible]	۲۰	۵۳	۲۲	۴۵	۸
[illegible]	[illegible]	۲	۳۴	۱۳	۱	۲۶
[illegible]	[illegible]	۱۶	۲۰	۱۰	۱۰۲	۲۲
[illegible]	[illegible]	۱۸	۱۱	۱۳	۱۷	۵۸
[illegible]	[illegible]	۵	۲۵	۲	۵۶	۲۲
[illegible]						
[illegible]	[illegible]	۲۱	۲	۳	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۱۵	۱	۱۳	۹	۲۰
[illegible]	[illegible]	۱۳	۱۹	۲۴	۳۲	۲۱
[illegible]	[illegible]	۲	۵۰	۵۶	۳	۲۶
[illegible]	[illegible]	۹	۱۱	۱	۱۶	۲۰
[illegible]	[illegible]	۱۴	۵	۱	۱۶	۲۵
[illegible]	[illegible]	۲۸	۱۵	۲۲	۵۶	۲۲
[illegible]						
[illegible]	[illegible]	۲۱	۲۶	۱۸	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۱۳	۱۵	۵۵	۵	۸
[illegible]	[illegible]	۵	۵۵	۲۶	۳۴	۵۰
[illegible]	[illegible]	۵	۱۵	۲۱	۳	۲۰
[illegible]	[illegible]	۲۹	۲۰	۶	۲۲	۱۱
[illegible]	[illegible]	۱۲	۱۹	۲۸	۱۱	۵
[illegible]	[illegible]	۲۴	۵	۵	۵	۵
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

مختصر آثار ماہ بیساکھ مع فواکہات

آثار

اس مہینے مین پانچ منگل ہین اسکے اثر سے شاید جنگ ہوجایا کرتی ہی کپڑا اوسط کے نرخ مین ناج علی العموم ارزان گڑ اور شکر گران ہوتی ہی پھل انگور کاغذی لیمو خام بقلت آلو خربزہ تربوز بکثرت آئی اور شہتوت کا آغاز آنبہ پختہ بقلت باقی کل بموجب ماہ اپریل کے ہین

۲۲ مئی کو تحویل آفتاب برج جوزا مین بعد ۳۲ گھڑی ۹ پل کے

آفتاب عالمتاب

شرف	برج حمل کے ۱۹ درجہ پر
ہبوط	برج میزان کے ۱۹ درجہ پر
اوج	تمام برج سرطان مین
حضیض	تمام برج قوس مین
دوست	قمر و مریخ و مشتری
دشمن	زحل و زہرہ و راس و ذنب
تعلق	بادشاہ و امرا و عقلمند و خوبصورت
تعلق اجناس	جواہرات سرخ و میوہ ہاے سرخ و ماہ بھادون
وبال	٠
عامل	روز یکشنبہ
شکل	بادشاہ رنگ سرخ مائل بزردی فربہ اندام
مزاج	گرم و خشک اور صفراوی

سامندرک

مرد کا داہنا اور عورت کا بایان ہاتھ دیکھنا چاہیے ہتھیلی کے بیچ مین مچھلی کا نشان ہونیسے صاحب اولاد اور دولتمند ہو۔ مدریکھا کے بیچ ترازو یا گاے یا بچھڑا ہو تو بیوپار سے بہت فائدہ ہو۔ کنول ہونیسے مرد راجہ اور عورت رانی ہوتی ہی۔ شیر اور بیرق ہونیسے عالم اور فاضل ہوتا ہے ترسول برچھی اور تلوار و بچھوا و سورج و چاند و بیل و تکون یا کوئی بندریا ہاتھی اور گھوڑا ہونیسے مرد راجہ ہو۔ پہاڑ یا آدمی کا سر ہونیسے راجہ کا وزیر ہو۔ انگشت نر کے بیچ مین جو کا نشان ہونیسے عالم اور دولتمند ہو۔ انگشت اول کی جڑ مین جو کا نشان ہونیسے عالم و دولتمند و عابد ہوتا ہے انگشت خورد سے انگشت سوم تک عمر کا خط ہو تو دس برس کی عمر جانے انگشت خورد سے انگشت اول تک خط عمر کا ہو تو ایکسو دس برس کی عمر جانے اور ٹوٹے ٹوٹے خط ہون تو نصف عمر سمجھے۔ انگشت اول کے بیچ مین اگر خط راست استادہ ہو تو راجہ کا مختار ہو۔ ایک سنکھ ہو تو آدمی آسایش پاوے۔ دو سنکھ ہون تو آدمی دکھ پاوے دلدری ہووے تین سنکھ سے گنی ہو۔ چار سنکھ سے بھوکھن ہو اونگلی مین ایک سیب ہو تو برا ابچل ہو لال ناخن ہونیسے سکھ ہو۔ کالے ناخن ہونیسے دکھ ہو سفید ناخن سے روگی ہو پیلا ناخن پردیس پھراوے ہاتھ کے بیچ مین کھڑی ریکھا ہونیسے آدمی بی تعداد سکھ پاتا ہے فقط

نقشہ محصول اسٹامپ جدید

یادداشت عرضی دعوے — مالیت بنائے دعوے	یادداشت عرضی دعوے	بیعنامہ یا ہبہ نامہ	بیعنامہ یا ہبہ نامہ	تمسک	تمسک	ہنڈوی جبکہ عند الطلب واجب الادا نہو — تعداد روپیہ	ہنڈوی	ہنڈوی	ہنڈوی
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

الف جبکہ پٹے کی روسے زرلگان مقررہ ہوا ورکوئی نذرانہ ادا یا حوالہ نہوا ہو اور پٹہ مین میعاد ایک سال سے کم ہو .... وہی رسوم بیجاویگی جو تمسک مد ۱۳ کیلیے مقرر ہے بابت اوس کل تعداد کے جو پٹے کی روسے واجب الادا یا لائق حوالگی کے ہو۔

ب جبکہ پٹہ ایک سال سے کم اور تین برس سے زیادہ نہو .... وہی رسوم جو تمسک مد ۱۳ کے لیے مقرر ہے بابت اوس تعداد کے جو دو چند زرلگان مندرجہ پٹہ کے برابر ہو۔

ج جبکہ پٹہ تین برس سے زیادہ ہو یا پٹے کی میعاد معین نہو .... وہی رسوم جو بیعنامہ مد ۲۱ کیلیے مقرر ہے بابت اوس مقدار مالیت یا تعداد کے جو اوسط لگان سالانہ مندرجہ پٹہ کی تعداد یا مالیت کے برابر ہو۔

د جب پٹہ بعوض کسی نذرانہ یا پیشکش کے دیا جاوے اور لگان اوسمین مندرج نہو .... وہی رسوم جو بیعنامہ مد ۲۱ کے لیے مقرر ہے بابت اوس قدر معاوضے کے جو نذرانہ یا پیشکش مندرجہ پٹہ کی تعداد یا مالیت کے برابر ہو۔

ہ جب پٹہ علاوہ زرلگان مقررہ کے بعوض کسی نذرانہ یا پیشکش کے دیا جاوے .... وہی رسوم جو بیعنامہ مد ۲۱ کے لیے مقرر ہے بابت اوس قدر معاوضے کے جو نذرانہ یا پیشکش مندرجہ پٹہ کی تعداد یا مالیت کے برابر ہو علاوہ اوس رسوم کے جو ایسے پٹے کی بابت اوس صورت مین لیجاے جبکہ کوئی نذرانہ یا پیشکش ادا یا حوالہ نہ کیا جاتا۔

ہنڈوی جبکہ عند الطلب واجب الادا نہو ... ایک آنہ

رسید بابت کسی زرنقد یا اوجنانکہ کی تعداد یا مالیت بیس روپیہ سے زیادہ ہو ... ایک آنہ

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یادداشت	کیفیت	جدول ماہتاب	غروب	طلوع	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	جون	روز
			٦ ٤٨	٥ ١٢	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	١	[illegible]
	بٹ ساوتری ۳۰		٤٨	١٢	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	٢	[illegible]
	رویت ہلال مشکوک		٤٨	١٢	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	٣	[illegible]
			٤٨	١٣	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	٤	[illegible]
			٤٩	١١	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	٥	[illegible]
			٤٩	١١	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	٦	[illegible]
			٤٩	١١	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	٧	[illegible]
			٤٩	١١	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	٨	[illegible]
	درگا ۸ دیبی پوجا		٤٩	١١	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	٩	[illegible]
			٥٠	١٠	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	١٠	[illegible]
	دسہرہ		٥٠	١٠	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	١١	[illegible]
	نرجلا اکادشی		٥٠	١٠	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	سنکرانت متھن		٥٠	١٠	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			٥٠	١٠	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			٥٠	١٠	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	١٥	[illegible]
	جیٹھی اشنان		٥١	٩	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			٥١	٩	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			٥١	٩	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			٥١	٩	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	گنیش چوتھ		٥١	٩	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	٢٠	[illegible]
			٥١	٩	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			٥١	٩	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			٥١	٩	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			٥١	٩	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			٥١	٩	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	٢٥	[illegible]
			٥٠	١٠	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			٥٠	١٠	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	جوگنی اکادشی		٥٠	١٠	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			٥٠	١٠	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	لیلۃ القدر		٥٠	٥ ١٠	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	٣٠	[illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

تاریخ	جیٹھ سمبت ۱۹۴۳ تتھی	گ	پ	نچھتر نام	گ	پ	جوگ نام	گ	پ	دنمان گ	پ	بھدرا ابتدا	بھدرا انتہا	چندرمان راس	گ	پ	ستارون کی چال	سوانحات بموجب تاریخ انگریزی
۱	۱۴	۳۶	۳۲	کرتکا	۵۰	۵۳	اتگنڈ	۱۲	۵۶	۳۴	۴۸		۲۰ بر	برکھ	۵	۴۷	پوربا پھالگنی (۴) کے منگل ۳۲ + ۳	
۲	۳۰	۳۳	۵۳	روہنی	۴۹	۴۶	سوکرم	۸	۴۲	۳۳	۴۹							پنجاب مین غدر ہوا ۱۸۵۷ع
۳	سدی	۳۰	۱۲	مرگسرا	۴۷	۵۰	دھرت	۳	۴۰	۳۳	۵۰			متھن	۱۸	۴۸		سلطان عبدالعزیز خان والی روم قتل ہوئے ۱۸۷۶ع
۴	۲	۲۵	۵۱	آردرا	۴۵	۳	گنڈ	۵۱	۲۲	۳۳	۵۱							لارڈ ولیسلی پیدا ہوا ۱۷۶۰ع - پیلو پر قبضہ ہوا ۱۸۵۲ع
۵	۳	۲۰	۱۴	پونرپس	۴۱	۳۶	برودھ	۴۴	۲۳	۳۳	۵۲	۳۰ ہم		کرک	۲۷	۳۷		جھانسی مین غدر ہوا ۱۸۵۷ع
۶	۴	۱۴	۵۷	پکھ	۳۷	۴۲	دھرو	۳۷	۲	۳۳	۵۳		۲۰ ہ				مرگسرا (۱) کے سورج ۲۲ + ۵۹	الہ آباد مین غدر ہوا ۱۸۵۷ع
۷	۵	۸	۵۵	اشلیکھا	۳۳	۳۵	بیاگھات	۲۹	۲۸	۳۳	۵۵			سنگھ	۳۲	۳۵	مرگسرا (۱) کے بدھ ۱۱ + ۵۴ بھرنی (۱) کی سکر	[illegible]
۸	۷	۵۶	۳۵	مگھا	۲۹	۲۵	ہرکھن	۲۱	۴۹	۳۳	۵۶	۵۶					۲۲ + ۵۲	آنحضرت صلعم کی وفات ۶۳۲ع - محمد رحمت اللہ مولف جنتری ہذا
۹	۸	۵۰	۴۳	پوربا پھالگنی	۲۵	۴۴	بجر	۱۴	۱۹	۳۳	۵۷		۳۰	کنیا	۳۹	۳۰	اوترا پھالگنی (۱) کے منگل ۶ + ۲۶	سلطان زنجبار بطور سیر ولایت گئے ۱۸۷۵ع
۱۰	۹	۴۵	۱۸	اوترا پھالگنی	۲۱	۴۹	سدھ	۷	۳	۳۳	۵۹						مرگسرا (۳) پر متھن کو بدھ ۴۳ + ۳	چنتامن رگھوناتھ راو منجم ہند نے قضا کی ۱۸۸۰ع
۱۱	۱۰	۴۰	۳۱	ہست	۱۸	۴۸	بیتی پات	۰	۱۲	۳۴	۰			تلا	۴۷	۴۲		سیکندرہ مین غدر ہوا ۱۸۵۷ع
۱۲	۱۱	۳۶	۳۱	چترا	۱۸	۳۷	ہرکھ	۴۸	۲۴	۳۴	۱	ہم	ہم					فتحگڑھ کے قیدیان مفرور کانپور مین قتل ہوئے ۱۸۵۷ع
۱۳	۱۲	۳۳	۳۳	سواتی	۱۵	۱۵	ستیو	۴۳	۴۰	۳۴	۳						مرگسرا (۳) پر متھن کی سنکرانت ۲۳ + ۱۵ موتھ ۴۸	نواب گنج بارہ بنکی مین لڑائی ہوئی ۱۸۵۸ع
۱۴	۱۳	۳۱	۴۰	بساکھا	۱۴	۵۷	سدھ	۳۹	۴۹	۳۴	۵			برچھک	۰	۱	آردرا (۱) کے برہسپت ۱۲ + ۲	گوالیار مین قتل عام ہوا ۱۸۵۷ع
۱۵	۱۴	۳۰	۵۰	انرادھا	۱۵	۴۳	سادھ	۳۶	۵۶	۳۴	۶	ہم						رعایای انگلستان نے بادشاہ سے آزادی حاصل کی ۱۲۱۵ع - بمبئی مین طوفان
۱۶	۱۵	۳۱	۳۷	جیشٹھا	۱۸	۴	سبھ	۳۵	۵	۳۴	۷		۲۰	دھن	۱۵	۵۰	اوترا پھالگنی (۲) پر کنیا کے منگل ۳۲ + ۲۵	ہند کے احاطوں مین بنگالہ اول نمبر قرار پایا ۱۷۷۳ع
۱۷	اساڑھ	۳۳	۳۶	مول	۲۱	۳۵	سوکل	۳۴	۱۷	۳۴	۸							لارڈ کیننگ نے قضا کی ۱۸۶۲ع
۱۸	۲	۳۶	۳۹	پورباکھاڑھ	۲۵	۲۸	برہم	۳۴	۲۱	۳۴	۹			مکر	۴۲	۱	سنیچر پچھم مین غروب ہوا ۵۸ + ۳۵	جنگ واٹرلو جس مین نپولین بوناپارٹ کو شکست ہوئی ۱۸۱۵ع
۱۹	۳	۴۰	۴۳	اوتراکھاڑھ	۳۱	۴۰	ایندر	۳۵	۱۱	۳۴	۱۰	ہم	ہم				کرتکا (۱) کے سکر ۲۲ + ۵۹	انگلستانیوں اور ... نے صلح ہوئی ۱۸۱۲ع
۲۰	۴	۴۵	۴۷	سرون	۳۷	۵۸	ویدہرت	۳۶	۳۱	۳۴	۱۱						آردرا (۱) کے سورج ۲۳ + ۵۳ پونرپس (۱) کی سنیچر ۴۶ + ۳۸	جلوس ملکہ وکٹوریہ کا تخت انگلستان پر ۱۸۳۷ع
۲۱	۵	۵۰	۳۲	دھنشٹا	۴۴	۲۵	بشکمبھ	۳۸	۱۲	۳۴	۱۲			کمبھ	۱۱	۸	پونرپس (۱) کے بدھ ۱۴ + ۱۷	ملکہ وکٹوریہ کی تخت نشینی کا اشتہار دیا گیا ۱۸۳۷ع
۲۲	۶	۵۵	۲۸	ست بھکھا	۵۰	۵۰	پریت	۳۹	۵۱	۳۴	۱۳	ہم					کرتکا (۲) پر برکھ کے سکر ۲۳ + ۴۲	انگریز اور فرانسیسیوں مین صلح ہوئی ۱۸۱۵ع
۲۳	۷	۵۹	۵۵	پوربا بھادرپد	۵۶	۴۷	آیوشمان	۴۱	۷	۳۴	۱۵		ہم	مین	۴۰	۱۷	اوترا پھالگنی (۳) کے منگل ۲ + ۱۳	جنگ پلاسی مین لارڈ کلائیو نے نواب سراج الدولہ پر فتح پائی ۱۷۵۷ع
۲۴	۸	۶۰	۰	اوترا بھادرپد	۶۰	۰	سوبھاگ	۴۱	۵۲	۳۴	۱۴						بدھ پچھم مین غروب ہوا ۵۹ + ۱۸	بنارس مین ڈیڑھ میل تک زمین شق ہو گئی ۱۸۵۸ع
۲۵	۸	۳	۳۰	اوترا بھادرپد	۱	۵۵	شوبھن	۴۱	۴۶	۳۴	۱۳							چین پر ایک بلا ناگہانی نازل ہوئی ۱۸۶۱ع
۲۶	۹	۵	۵۴	ریوتی	۵	۵۹	اتگنڈ	۴۰	۴۶	۳۴	۱۲	ہم		میکھ	۵	۴۹	پونرپس (۴) پر کرک کے بدھ ۵۲ + ۵۳	جارج ... نے قضا کی ۱۸۳۰ع - شہزادہ توفیق پاشا خدیو مصر ۱۸۷۹ع
۲۷	۱۰	۷	۶	اسونی	۸	۰	سوکرم	۳۸	۴۶	۳۴	۱۱		ہ					کانپور مین نانا راو نے انگریزون کو قتل کیا ۱۸۵۷ع
۲۸	۱۱	۷	۳	بھرنی	۱۰	۲۵	دھرت	۳۵	۴۴	۳۴	۱۰			برکھ	۲۵	۳۰	پکھ (۱) کے بدھ ۵۹ + ۴۳	ملکہ کی رسم تاج پوشی ادا ہوئی ۱۸۳۸ع
۲۹	۱۲	۵	۴۵	کرتکا	۱۰	۴۷	سول	۳۱	۴۳	۳۴	۹						اوترا پھالگنی (۴) کے منگل ۵۲ + ۴۴	ایکٹ اسٹامپ قائم ہوا ۱۶۹۳ع
۳۰	۱۴	۴۹	۴۱	روہنی	۹	۵۷	گنڈ	۲۶	۴۹	۳۴	۸	ہم	ہم	متھن	۳۹	۲	روہنی (۱) کے سکر ۵۱ + ۸	جنگ برہما کا اختتام ہوا ۱۸۵۳ع

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

متعلقہ جنتری ۱۸۸۹ع

رمضان مبارک کی سحری و افطار کا وقت

تاریخ رمضان ابتداء ۱۳۰۶ھ	انتہاء وقت سحری گھنٹہ	انتہاء وقت سحری منٹ	ابتداء وقت افطار گھنٹہ	ابتداء وقت افطار منٹ
۱	۳	۲۹	۷	۵
۲	۳	۲۸	۷	۶
۳	۳	۲۷	۷	۵
۴	۳	۲۷	۷	۵
۵	۳	۲۷	۷	۵
۶	۳	۲۷	۷	۵
۷	۳	۲۶	۷	۴
۸	۳	۲۶	۷	۴
۹	۳	۲۶	۷	۴
۱۰	۳	۲۶	۷	۴
۱۱	۳	۲۶	۷	۴
۱۲	۳	۲۶	۷	۴
۱۳	۳	۲۵	۷	۳
۱۴	۳	۲۵	۷	۳
۱۵	۳	۲۵	۷	۳
۱۶	۳	۲۵	۷	۳
۱۷	۳	۲۵	۷	۳
۱۸	۳	۲۵	۷	۳
۱۹	۳	۲۵	۷	۳
۲۰	۳	۲۵	۷	۳
۲۱	۳	۲۵	۷	۳
۲۲	۳	۲۵	۷	۳
۲۳	۳	۲۴	۷	۲
۲۴	۳	۲۴	۷	۲
۲۵	۳	۲۴	۷	۲
۲۶	۳	۲۴	۷	۲
۲۷	۳	۲۴	۷	۲
۲۸	۳	۲۴	۷	۲
۲۹	۳	۲۴	۷	۲
۳۰	۳	۲۳	۷	۱

مختصر آثار ماہ جیٹھ مع فواکہات

آثار

اس مہینے مین پانچ بدھ ہین اسکے پہلے سے بعض مقامات مین جنگ ہوجاتی ہے ناج کا نرخ ارزان کیا عجب کہ کچھ پانی بھی برسے

پھل موافق ماہ مئی کے ہین آنبہ پختہ بافراط کھرنی انجیر پیاز تازہ بڑہل تروئی وغیرہ اس ماہ مین بخوبی دستیاب ہوسکتے ہین

۲۳ جون کو تحویل آفتاب برج سرطان مین بعد ۴ گھڑی ۱۳ پل کے

کوکب فلک یعنی مریخ

شرف	برج جدی کے ۲۸ درجہ پر
ہبوط	برج سرطان کے ۲۸ درجہ پر
اوج	تمام برج اسد مین
حضیض	تمام برج دلو مین
دوست	آفتاب
دشمن	عطارد اور قمر
تعلق	امرا سپاہی جلاد قصاب آہن وغیرہ
اجناس و تعلق	طعام بیمزہ تیغ و شمشیر و جواہر سرخ
عامل	روز سہ شنبہ
شکل	نوجوان لاغر خونریز مسلح کرنجی آنکھین
مزاج	گرم خشک صفراوی
وبال	تمام برج ثور مین

تقویم کواکب متعلقہ ماہ جون ۱۸۸۹ع

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	۱۰	۲۶	۱۱	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۲۰	۲۱	۵۲	۰	۵۶
[illegible]	[illegible]	۳۰	۲۶	۵۲	۳۰	۹
[illegible]	[illegible]	۵	۲۸	۵۳	۵	۳۹
[illegible]	[illegible]	۳۶	۲	۰	۱۰۲	۲۶
[illegible]	[illegible]	۲۰	۲	۲۶	۲۰	۵۲
[illegible]	[illegible]	۲۰	۲۹	۱	۵۹	۵۱
[illegible]	[illegible]	۱۹	۹	۳۶	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۱۹	۲۵	۲۲	۰	۵۶
[illegible]	[illegible]	۲۴	۲۳	۲۰	۲۱	۲۶
[illegible]	[illegible]	۵	۲۲	۹	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۱۱	۲۸	۳۶	۱۱۱	۲۲
[illegible]	[illegible]	۰	۹	۵۵	۲۸	۳۰
[illegible]	[illegible]	۳	۱۳	۲۶	۵۶	۵۵
[illegible]	[illegible]	۱۹	۱۳	۵۲	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۱۸	۲۹	۳۲	۶	۰
[illegible]	[illegible]	۱۵	۱۳	۵۹	۴۸	۵۲
[illegible]	[illegible]	۲	۳۲	۳۲	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۲۲	۱۰	۵۳	۱۱۲	۲۶
[illegible]	[illegible]	۲۹	۵۸	۳	۲۶	۳۳
[illegible]	[illegible]	۲۹	۳۲	۲	۵۶	۱
[illegible]	[illegible]	۱۹	۵۲	۶	۳	۱۱
[illegible]	[illegible]	۱۶	۳۹	۳۱	۹	۵۸
[illegible]	[illegible]	۶	۳۲	۸۰	۲۸	۱۹
[illegible]	[illegible]	۳	۳۳	۱۲	۰	۵۸
[illegible]	[illegible]	۱۳	۵۵	۳۲	۱۱۲	۲۶
[illegible]	[illegible]	۲۳	۹	۳۶	۳۲	۱
[illegible]	[illegible]	۱۹	۵۲	۵	۵۶	۹

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

روشن زمین بموجب خیال حکیم بطلیموس

زمین ایک سکنڈ میں ۱۹ میل چلتی ہے اور اپنے پورے مرکز پر ۳۶۵ دن ۵ گھنٹہ ۴۸ منٹ ۵۲ سکنڈ میں دورہ کرکے آجاتی ہے ++

گردہ زمین ۲۵ ہزار میل اور قطرہ ۸ ہزار ۹ سو میل ہے آفتاب اور زمین کا درمیانی فاصلہ ۹ کروڑ میل ہے

آفتاب
۲۱ مارچ
۲۱ جون
۲۱ ستمبر
۲۱ دسمبر
حوت
ثور
حمل
دلو
جوزا
جدی
سرطان
قوس
اسد
عقرب
میزان
سنبلہ
اوتر
دکن

جنتری برآورد تنخواہ ایک روز ہر مہینے کا ایک روپیہ سے ساٹھ روپیہ تک

تنخواہ ماہواری	۲۸ یوم روپیہ	آنہ	پائی	۲۹ یوم روپیہ	آنہ	پائی	۳۰ یوم روپیہ	آنہ	پائی	۳۱ یوم روپیہ	آنہ	پائی	تنخواہ ماہواری	۲۸ یوم روپیہ	آنہ	پائی	۲۹ یوم روپیہ	آنہ	پائی	۳۰ یوم روپیہ	آنہ	پائی	۳۱ یوم روپیہ	آنہ	پائی
۱ روپیہ	۰	۰	۶	۰	۰	۶	۰	۰	۶	۰	۰	۶	۳۱ روپیہ	۱	۱	۹	۱	۱	۱	۱	۰	۶	۱	۰	۰
۲ روپیہ	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۳۲ روپیہ	۱	۲	۲	۱	۱	۷	۱	۱	۰	۱	۰	۶
۳ روپیہ	۰	۱	۸	۰	۱	۸	۰	۱	۷	۰	۱	۶	۳۳ روپیہ	۱	۲	۱۰	۱	۲	۴	۱	۱	۷	۱	۱	۰
۴ روپیہ	۰	۲	۴	۰	۲	۲	۰	۲	۱	۰	۲	۶	۳۴ روپیہ	۱	۳	۵	۱	۲	۹	۱	۲	۲	۱	۱	۷
۵ روپیہ	۰	۲	۱۰	۰	۲	۹	۰	۲	۸	۰	۲	۷	۳۵ روپیہ	۱	۴	۰	۱	۳	۳	۱	۲	۸	۱	۲	۳
۶ روپیہ	۰	۳	۵	۰	۳	۳	۰	۳	۲	۰	۳	۱	۳۶ روپیہ	۱	۴	۶	۱	۳	۱۰	۱	۳	۲	۱	۲	۷
۷ روپیہ	۰	۴	۰	۰	۳	۱۰	۰	۳	۸	۰	۳	۷	۳۷ روپیہ	۱	۵	۲	۱	۴	۵	۱	۳	۹	۱	۳	۱
۸ روپیہ	۰	۴	۶	۰	۴	۵	۰	۴	۳	۰	۴	۱	۳۸ روپیہ	۱	۵	۹	۱	۵	۰	۱	۴	۴	۱	۳	۷
۹ روپیہ	۰	۵	۰	۰	۴	۱۱	۰	۴	۹	۰	۴	۷	۳۹ روپیہ	۱	۶	۴	۱	۵	۶	۱	۴	۱۰	۱	۴	۲
۱۰ روپیہ	۰	۵	۸	۰	۵	۶	۰	۵	۴	۰	۵	۱	۴۰ روپیہ	۱	۶	۱۰	۱	۶	۰	۱	۵	۴	۱	۴	۷
۱۱ روپیہ	۰	۶	۱	۰	۶	۰	۰	۵	۱۰	۰	۵	۸	۴۱ روپیہ	۱	۷	۵	۱	۶	۷	۱	۵	۱۰	۱	۵	۲
۱۲ روپیہ	۰	۶	۱۰	۰	۶	۷	۰	۶	۴	۰	۶	۲	۴۲ روپیہ	۱	۸	۰	۱	۷	۲	۱	۶	۵	۱	۵	۸
۱۳ روپیہ	۰	۷	۵	۰	۷	۲	۰	۶	۱۱	۰	۶	۹	۴۳ روپیہ	۱	۸	۹	۱	۷	۹	۱	۶	۱۱	۱	۶	۲
۱۴ روپیہ	۰	۸	۰	۰	۷	۹	۰	۷	۵	۰	۷	۳	۴۴ روپیہ	۱	۹	۲	۱	۸	۲	۱	۷	۹	۱	۶	۹
۱۵ روپیہ	۰	۸	۷	۰	۸	۳	۰	۸	۰	۰	۷	۹	۴۵ روپیہ	۱	۹	۸	۱	۸	۹	۱	۸	۰	۱	۷	۲
۱۶ روپیہ	۰	۹	۱	۰	۸	۹	۰	۸	۶	۰	۸	۳	۴۶ روپیہ	۱	۱۰	۳	۱	۹	۵	۱	۰	۴	۱	۷	۹
۱۷ روپیہ	۰	۹	۸	۰	۹	۴	۰	۹	۰	۰	۸	۹	۴۷ روپیہ	۱	۱۰	۱۰	۱	۹	۱۱	۱	۸	۱۰	۱	۸	۳
۱۸ روپیہ	۰	۱۰	۳	۰	۹	۱۱	۰	۹	۷	۰	۹	۳	۴۸ روپیہ	۱	۱۱	۵	۱	۱۰	۵	۱	۹	۴	۱	۸	۹
۱۹ روپیہ	۰	۱۰	۱۰	۰	۱۰	۵	۰	۱۰	۱	۰	۹	۹	۴۹ روپیہ	۱	۱۲	۰	۱	۱۱	۰	۱	۱۰	۲	۱	۹	۴
۲۰ روپیہ	۰	۱۱	۶	۰	۱۱	۰	۰	۱۰	۸	۰	۱۰	۳	۵۰ روپیہ	۱	۱۲	۶	۱	۱۲	۷	۱	۱۰	۵	۱	۹	۹
۲۱ روپیہ	۰	۱۲	۰	۰	۱۱	۷	۰	۱۱	۳	۰	۱۰	۱۰	۵۱ روپیہ	۱	۱۳	۱	۱	۱۲	۲	۱	۱۱	۲	۱	۱۰	۴
۲۲ روپیہ	۰	۱۲	۷	۰	۱۲	۲	۰	۱۲	۹	۰	۱۱	۳	۵۲ روپیہ	۱	۱۳	۹	۱	۱۳	۸	۱	۱۱	۹	۱	۱۰	۱۰
۲۳ روپیہ	۰	۱۳	۲	۰	۱۲	۴	۰	۱۳	۳	۰	۱۱	۹	۵۳ روپیہ	۱	۱۴	۲	۱	۱۳	۳	۱	۱۲	۳	۱	۱۱	۴
۲۴ روپیہ	۰	۱۳	۸	۰	۱۳	۲	۰	۱۲	۹	۰	۱۲	۳	۵۴ روپیہ	۱	۱۴	۱۰	۱	۱۳	۱۰	۱	۱۲	۱۰	۱	۱۱	۱۰
۲۵ روپیہ	۰	۱۴	۳	۰	۱۳	۹	۰	۱۳	۴	۰	۱۲	۹	۵۵ روپیہ	۱	۱۵	۵	۱	۱۴	۴	۱	۱۳	۴	۱	۱۲	۴
۲۶ روپیہ	۰	۱۴	۱۰	۰	۱۴	۴	۰	۱۴	۱۰	۰	۱۳	۰	۵۶ روپیہ	۲	۰	۰	۱	۱۵	۱۱	۱	۱۳	۱۰	۱	۱۲	۱۰
۲۷ روپیہ	۰	۱۵	۵	۰	۱۴	۱۱	۰	۱۵	۴	۰	۱۳	۱۱	۵۷ روپیہ	۲	۱	۷	۱	۱۵	۶	۱	۱۴	۵	۱	۱۳	۵
۲۸ روپیہ	۱	۱	۰	۰	۱۵	۵	۱	۱۵	۱۱	۰	۱۴	۵	۵۸ روپیہ	۲	۲	۸	۲	۰	۰	۱	۱۴	۱۱	۱	۱۳	۱۱
۲۹ روپیہ	۱	۱	۴	۱	۰	۰	۰	۱۵	۵	۰	۱۴	۱۱	۵۹ روپیہ	۲	۲	۵	۲	۰	۵	۱	۱۵	۶	۱	۱۴	۵
۳۰ روپیہ	۱	۲	۲	۱	۱	۶	۱	۰	۰	۰	۱۵	۶	۶۰ روپیہ	۲	۲	۳	۲	۱	۱	۲	۰	۰	۱	۱۴	۱۱

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ایام	جولائی	طلوع	غروب	کیفیت	یاد داشت
پنجشنبه	۱	۵ ۱۰	۶ ۵۰		
جمعه	۲	۱۰	۵۰	چاند دیکھنا فضول	
شنبه	۳	۱۱	۴۹	رویت ہلال	
یکشنبه	۴	۱۱	۴۹	عید الفطر	
دوشنبه	۵	۱۱	۴۹		
سه شنبه	۶	۱۱	۴۹		
چهارشنبه	۷	۱۱	۴۹		
پنجشنبه	۸	۱۲	۴۸	درگا اسٹمک	
جمعه	۹	۱۲	۴۸		
شنبه	۱۰	۱۲	۴۸		
یکشنبه	۱۱	۱۲	۴۸		
دوشنبه	۱۲	۱۳	۴۷	دیوشینی اکادشی	
سه شنبه	۱۳	۱۳	۴۷		
چهارشنبه	۱۴	۱۳	۴۷		
پنجشنبه	۱۵	۱۳	۴۷	سنکرانت کرک	
جمعه	۱۶	۱۴	۴۶	بیاس پوجا	
شنبه	۱۷	۱۴	۴۶		
یکشنبه	۱۸	۱۴	۴۶		
دوشنبه	۱۹	۱۵	۴۵	گنیش چوتھ	
سه شنبه	۲۰	۱۵	۴۵		
چهارشنبه	۲۱	۱۶	۴۴	برہا پچھی	
پنجشنبه	۲۲	۱۶	۴۴		
جمعه	۲۳	۱۷	۴۳		
شنبه	۲۴	۱۷	۴۳		
یکشنبه	۲۵	۱۸	۴۲		
دوشنبه	۲۶	۱۸	۴۲		
سه شنبه	۲۷	۱۹	۴۱	کامدا اکادشی	
چهارشنبه	۲۸	۱۹	۴۱		
پنجشنبه	۲۹	۲۰	۴۰		
جمعه	۳۰	۲۰	۴۰		
شنبه	۳۱	۵ ۲۱	۶ ۳۹	ہریالی	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

تاریخ	اساڑھ سمبت ۱۹۴۳			نچھتر			جوگ			دنمان		بھدرا		چندرمان			ستارون کی چال	سوانحات بموجب تاریخ انگریزی
	تتھی	گ	پ	نام	گ	پ	نام	گ	پ	گ	پ	ابتدا	انتہا	راس	گ	پ		
۱	۳۰	۵۵	۱۶	مرگسرا	۸	۸	بردھ	۲۱	۶	۳۴	۷						اوترا پھالگنی (۴) کے برہسپت ۳۸ + ۵۱	ایک پیسے والا پوسٹ کارڈ ہند مین جاری ہوا سنہ ۱۸۷۹ع
۲	سُدی	۵۰	۵	آردرا	۵	۲۷	دھرو	۱۴	۴۵	۳۴	۵			کرک	۴۷	۵۷		والیان سرویہ و مانٹی نگرو نے سلطان روم سے بغاوت کی
۳	۲	۴۴	۱۹	پنربس	۲	۷	بیاگھات	۷	۴۹	۳۴	۴						پنربس (۱) کے سورج ۲۸ + ۵۳	سنہ ۱۸۷۶ع ...
۴	۳	۳۸	۱۷	اشلیکھا	۵۴	۱۲	ہرکھن	۰	۳۱	۳۴	۳			سنگھ	۵۴	۱۳		ملک امریکا خود مختار ہوا سنہ ۱۷۷۶ع
۵	۴	۳۲	۴	مگھا	۴۹	۵۹	سدھ	۴۵	۱۸	۳۴	۱	[illegible]	[illegible]				ہست (۱) کے منگل ۶ + ۴۵	لارنس صاحب نے لکھنؤ مین قضا کی سنہ ۱۸۵۷ع
۶	۵	۲۵	۵۴	پوربا پھالگنی	۴۵	۴۵	بیتیپات	۳۷	۴۴	۳۴	۰			کنیا	۵۹	۵۲		کلکتہ مین گیس کی روشنی جاری ہوئی سنہ ۱۸۵۷ع
۷	۶	۲۰	۰	اوترا پھالگنی	۴۲	۱۱	بریان	۳۰	۲۷	۳۳	۵۸						اشلیکھا (۱) کے بدھ ۲۵ + ۱۲	
۸	۷	۱۴	۲۸	ہست	۳۸	۱۱	پریگھ	۲۳	۲۷	۳۳	۵۷	[illegible]	[illegible]					بلوائیان غدر پر اشتہار امن جاری ہوا سنہ ۱۸۵۸ع
۹	۸	۸	۳۸	چترا	۳۶	۳۶	شیو	۱۷	۵	۳۳	۵۶			تلا	۷	۲۳		
۱۰	۹	۵	۳۵	سواتی	۳۵	۰	سدھ	۱۱	۲۴	۳۳	۵۵							رتلام سے فتح آباد تک برانچ ریلوے جاری ہوئی سنہ ۱۸۷۶ع
۱۱	۱۰	۲	۳۰	بساکھا	۴۳	۲۶	سادھ	۶	۲۹	۳۳	۵۴	[illegible]		برچھک	۱۹	۳۴	۷۱ + [illegible]	سکندریہ مین آگ لگائی گئی سنہ ۱۸۸۲ع
۱۲	۱۲	۵۹	۴۲	انرادھا	۳۵	۶	سبھ	۲	۲۶	۳۳	۵۳		[illegible]				ہست (۲) کے منگل ۵ + ۴۹ ۳ - مرگسرا (۱) کی سکر	جزیرہ سیپرس پر انگریزون نے قبضہ کیا سنہ ۱۸۷۸ع
۱۳	۱۳	۶۰	۰	جیسٹھا	۳۶	۵۸	برہم	۵۷	۱۸	۳۳	۵۲			دھن	۳۶	۵۸		
۱۴	۱۳	۰	۱۳	مول	۳۹	۱۲	اییندر	۵۶	۲۰	۳۳	۵۱						[illegible] (۱) ۱۸ + ۱۸	کلکتہ مین زلزلہ محسوس ہوا سنہ ۱۸۸۵ع
۱۵	۱۴	۲	۵	پورباکھاڑ	۴۴	۲۰	بیدھرت	۵۶	۱۰	۳۳	۴۹	[illegible]	[illegible]				پنربس (۴) پر کرک کے سورج ۱۴ + ۴ مورچہ ۳۰ - پنربس	کانپور مین گنگا کے پل سے ریل جاری ہوئی سنہ ۱۸۷۵ع
۱۶	۱۵	۵	۳	اوتراکھاڑ	۴۹	۴۰	بشکمبھ	۵۶	۵۳	۳۳	۴۸			مکر	۰	۴۰	ہست (۳) کے منگل ۵۱ + ۲۶	یوم ہجرت رسول مقبول و ابتداے سنہ ہجری سنہ ۶۲۲ع
۱۷	ساون	۹	۲	سرون	۵۵	۴۱	پریت	۵۸	۴	۳۳	۴۷						مرگسرا (۳) پر سکھن کی سکر ۵۶ + ۲۵	جنرل ہولاک نے کانپور کو باغیون سے واپس لیا سنہ ۱۸۵۷ع
۱۸	۲	۱۳	۴۱	دھنشٹا	۶۰	۰	آیوکھمان	۵۹	۴۵	۳۳	۴۵	[illegible]		کنبھ	۲۸	۵۸	پکھ (۱) کے سورج ۳۱ + ۵۳	
۱۹	۳	۱۸	۳۴	دھنشٹا	۲	۱۵	سوبھاگ	۶۰	۰	۳۳	۴۴		[illegible]				مگھا (۱) پر سنگھ کے بدھ ۱۸ + ۴۷	
۲۰	۴	۲۳	۴۲	ستبھکھا	۸	۴۲	سوبھاگ	۱	۲۵	۳۳	۴۳			مین	۵۸	۱۶		
۲۱	۵	۲۸	۰	پوربا بھادرپد	۱۴	۴۸	سوبھن	۲	۴۱	۳۳	۴۲							
۲۲	۶	۳۱	۴۶	اوترا بھادرپد	۲۰	۹	اتگنڈ	۳	۴۰	۳۳	۴۰	[illegible]					۱۱ + [illegible]	قانون انکم ٹیکس جاری ہوا سنہ ۱۸۶۰ع
۲۳	۷	۴۳	۵۶	ریوتی	۲۳	۲۶	سوکرم	۳	۴۳	۳۳	۳۹		[illegible]	میکھ	۲۳	۲۶	ہست (۴) کے منگل ۴۸ + ۵۹ آردرا (۱) کی سکر	اول جنگ غزنی سنہ ۱۸۳۹ع
۲۴	۸	۳۵	۴۸	اسونی	۲۷	۳۶	دھرت	۲	۵۱	۳۳	۳۸						پوربت سے سنیچر کا اودے ۵۸ + ۳۸	انگریزی سفیر کابل مین داخل ہوا سنہ ۱۸۷۹ع
۲۵	۹	۳۵	۴۱	بھرنی	۲۹	۳۰	سول	۰	۵۸	۳۳	۳۷			برکھ	۴۴	۳۹		
۲۶	۱۰	۳۴	۲۸	کرتکا	۳۰	۷	بردھ	۵۴	۱۴	۳۳	۳۵	[illegible]	[illegible]				مگھا (۱) پر بدھ بکری ہوا ۰ + ۴۴ ۲ ہست (۱) کے	بنگالہ مین زلزلہ آیا سنہ ۱۸۵۴ع
۲۷	۱۱	۳۲	۳	روہنی	۲۹	۳۵	دھرو	۴۹	۲۱	۳۳	۳۲			متھن	۵۹	۳۵	۷۷ + ۷۷ [illegible]	جنگ خشک نخود متعلقہ قندھار سنہ ۱۸۸۰ع
۲۸	۱۳	۲۸	۳۳	مرگسرا	۲۷	۵۷	بیاگھات	۴۳	۵۱	۳۳	۳۰							
۲۹	۱۳	۲۴	۹	آردرا	۲۵	۳۰	ہرکھن	۳۷	۳۴	۳۳	۲۷	[illegible]	[illegible]				بدھ پچھم مین غروب ہوا ۱۳ + ۲۷ چترا (۱) کے	دختران ہندوستان کے واسطے پہلا اسکول کلکتے مین کھلا سنہ ۱۸۴۹ع
۳۰	۱۴	۱۹	۶	پنربس	۲۲	۱۸	بجر	۳۰	۴۰	۳۳	۲۴			کرک	۸	۶	۵۵ + ۷۷ [illegible]	
۳۱	[illegible]	۱۳	۲۴	پکھ	۱۸	۳۳	سدھ	۲۳	۲۴	۳۳	۲۰							آسام لیا گیا سنہ ۱۸۲۹ع

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

پچھتر اور جوگ اور دنمان اور بھدرا وغیرہ کا بیان

اس جنتری مین جو بعد تاریخون کے پچھتر اور جوگ اور دنمان و بھدرا دچندریان اور اور ستارون اور گرہون کے طلوع و غروب و مقام کی گھڑیان اور پل لکھے گئے ہین یہ سب زیادہ تر جوتشیون اور نجومیون کے کار آمد ہین اصل مین یہ سب ستارے اور راس جو رات دن گردش مین ہین اور ہر ساعت اور ہر موقعے مین اون کے خواص اور آثار و علامت جدا جدا مقرر ہین جنکے بموجب ہر کام کے انجام کے لیے ساعتین سعد و نحس وغیرہ بچار مین آتی ہین اور غیب گو بیان کی جاتی ہین گویا ان کے استعمال کی ترکیب ٹھیک ٹھیک ویسی ہی ہے جیسے کہ طبیب یا بید دوائیون کے مزاج اور خواص معلوم ہونے سے قسم قسم کی بیماریون کے دفعیہ کے لیے نسخے کھانے پینے لگانے اور ملنے وغیرہ کے تجویز کرتے ہین باقی صحت بخشنے کا اختیار تو بدست حضرت آفریدگار ہے جو ہر ایک کام کا مالک اور مختار ہے

تقویم کواکب متعلقہ ماہ جولائی سنہ ۱۹۰۶ع

بقیہ تقویم جولائی مع آثار ماہ امساطیہ و فوائدہا

۱۱	۲۳	۲۳	۲۹	۱۴	[illegible]	[illegible]
۵۶	۲۰	۲۰	۲۵	۲۵	[illegible]	[illegible]
۲۲	۱۱	۲۸	۲۹	۱۴	[illegible]	[illegible]
۵۲	۱۰	۲۳	۲۶	۱۰	[illegible]	[illegible]
۲۵	۲۳	۲۳	۲۶	۰	[illegible]	[illegible]
۵۴	۲۵	۱۱	۲۴	۲۴	[illegible]	[illegible]
۱۱	۵۶	۵۶	۵۶	۱۵	[illegible]	[illegible]

شرف	برج سرطان کے ۱۵ درجہ پر
ہبوط	برج جدی کے ۱۵ درجہ پر
اوج	تمام برج حوت مین
حضیض	تمام برج سنبلہ مین
دوست	آفتاب و ماہتاب و مریخ
دشمن	زہرہ
تعلق	علما و فضلا و وزرا و ماہ پوس و جیت
اجناس متعلقہ	میوے بامزہ و جواہرات زرد
عامل	روز پنجشنبہ
شکل	مرد ضعیف ریش درازہ لباس عربی
مزاج	گرم تر سوداوی
وبال	برج سنبلہ مین

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

نقشہ ہای مندرجہ ذیل میں ترتیب شہروں کا لحاظ نہیں ہے بلکہ ایک شہر سے دوسرے شہر کا کرایہ معلوم کرنے کا طریقہ بتلایا گیا ہے اگر ترتیب شہر دیکھنا ہو تو نقشہ ہندوستان جو کہ [illegible] ہوتا ہے ملاحظہ کریں جس قدر شہر [illegible] پر [illegible] ہیں اول تو انگریزی میں [illegible] دوسرے صرف صدر اسٹیشن سے ہر اسٹیشن کا کرایہ معلوم ہوتا ہے اگر درمیانی اسٹیشنوں کا کرایہ نکالنا منظور ہو تو بڑا کاغذ بیچ خرچ کیے ہوئے نہیں نکل سکتا ہے اور نیچے یہ التزام کیا ہے کہ جس قدر اسٹیشن درمیان میں ہیں ہر جگہ سے دوسری جگہ کا کرایہ بغیر خرچ کیے ہوئے معلوم ہو سکتا ہے اور [illegible] علاوہ ایسٹ انڈین و اودھ کے کانپور سے [illegible] کیا گیا

کلکتہ سے دہلی تک ایسٹ انڈین ریلوے کے تیسرے درجے کا محصول جس میں جبلپور اور گوالیار اور متھرا کی شاخ بھی شامل ہے

بنارس سے علی گڑھ تک اودھ اینڈ روہیلکھنڈ ریلوے کے تیسرے درجے کا محصول

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ایام	انگریزی	شوال و ذیقعد	ساون بھادون	ساون بھادون	ساون بھادون	ساون بھادون	ساون بھادون	جدول آفتاب طلوع	جدول آفتاب غروب	صورت ماہتاب	کیفیت	یادداشت
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	◡	رویت ہلال صریح	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		ہریالی (۳)	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		ناگ پنچمی	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	◡		
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		تلکی اسٹک	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	◡		
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		پوتردا اکادشی	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	◯	آغاز ۹۶ فصلی	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	◯	سلونو	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		سنکرانت سنگھ	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		کجلی (۳)	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	◯	سکٹ چوتھ	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	◠	ہل چھٹھ	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		جنم اشٹمی	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	◠	آجا اکادشی	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	●		
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		کرس گرہنی اماوس	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	◡	رویت ہلال شکوک	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

تاریخ انگریزی	تتھ	گ	پ	نچھتر نام	گ	پ	جوگ نام	گ	پ	دنمان گ	دنمان پ	بھدرا ابتدا	بھدرا انتہا	چندرمان راس	گ	پ
۱	سدی	۷	۲۳	اشلیکھا	۱۴	۳۷	بی پات	۱۵	۵۰	۳۳	۱۷			سنگھ	۱۴	۳۷
۲	۳	۵۵	۱	مگھا	۱۰	۱۵	بریان	۸	۱۰	۳۳	۱۴					
۳	۴	۴۹	۳	پوربا پھالگنی	۶	۹	پریگھ	۰	۳۲	۳۳	۱۱	۱۸	۴۹	کنیا	۲۰	۱۲
۴	۵	۴۴	۳۳	اوترا پھالگنی	۲	۱۹	سدھ	۴۶	۱	۳۳	۷					
۵	۶	۳۸	۳۷	چترا	۵۶	۱۷	سادھ	۳۹	۳۰	۳۳	۴			تلا	۲۷	۳۷
۶	۷	۴۳	۳۳	سواتی	۵۴	۲۹	سبھ	۳۳	۳۶	۳۳	۱	۴۳				
۷	۸	۳۱	۳۳	بساکھا	۵۳	۳۵	سوکل	۲۷	۵۹	۳۲	۵۸		۷۵	برچھک	۳۸	۴۷
۸	۹	۲۹	۲۵	انرادھا	۵۴	۲۷	برہم	۲۴	۱۵	۳۲	۵۵					
۹	۱۰	۲۸	۲۳	جیسٹھا	۶۰	۰	ایندر	۲۰	۵۶	۳۲	۵۱	۴۸				
۱۰	۱۱	۱۹	۰	جیسٹھا	۲	۲۶	بیدھرت	۱۸	۴۰	۳۲	۴۸		۹	دھن	۲	۲۶
۱۱	۱۲	۳۰	۴۹	مول	۳	۱۰	بشکمبھ	۱۷	۲۸	۳۲	۴۵					
۱۲	۱۳	۳۳	۴	پوربا کھاڑ	۷	۳۷	پریت	۱۷	۴	۳۳	۴۲			مکر	۲۲	۵۱
۱۳	۱۴	۳۷	۲	اوترا کھاڑ	۸	۴۴	آیوشمان	۱۷	۳۴	۳۲	۳۹	۳۷				
۱۴	۱۵	۴۲	۲۱	سرون	۱۳	۳۷	سوبھاگ	۱۸	۴۴	۳۲	۳۵		۹	کمبھ	۴۶	۴۴
۱۵	بدی	۴۷	۲۷	دھنشٹا	۱۹	۵۲	شوبھن	۲۰	۱۵	۳۲	۳۲					
۱۶	۲	۵۲	۲۶	ست بھکھا	۲۶	۲۳	اتی گنڈ	۲۱	۴۹	۳۲	۲۹					
۱۷	۳	۵۶	۵۶	پوربا بھادرپد	۳۲	۳۱	سوکرم	۲۳	۱۵	۳۲	۲۶	۴۳	۵۵	مین	۱۶	۱
۱۸	۴	۶۰	۰	اوترا بھادرپد	۳۸	۵	دھرت	۲۴	۷	۳۲	۲۳					
۱۹	۴	۰	۴۳	ریوتی	۴۲	۳۷	سول	۲۴	۱۵	۳۲	۱۹			میکھ	۴۲	۳۷
۲۰	۵	۳	۱۸	اسونی	۴۶	۲	گنڈ	۲۳	۳۳	۳۲	۱۶					
۲۱	۶	۴۰	۴۷	بھرنی	۴۸	۱۰	بردھ	۲۱	۴۸	۳۲	۱۳	۴۳	۵۳			
۲۲	۷	۴	۵۶	کرتکا	۵۰	۴	دھرو	۱۹	۷	۳۲	۱۰			برکھ	۳	۳۸
۲۳	۸	۳	۵۱	روہنی	۴۶	۱۸	بیاگھات	۱۵	۳۵	۳۲	۷					
۲۴	۱۰	۵۸	۱۳	مرگسرا	۴۷	۱۸	ہرکھن	۱۰	۴۶	۳۲	۴	۴۹	۱۳	متھن	۱۸	۳
۲۵	۱۱	۵۴	۰	اردرا	۴۵	۵	بجر	۵	۱۵	۳۲	۰					
۲۶	۱۲	۴۸	۵۶	پونربس	۴۲	۲	بیتی پات	۵۲	۱۷	۳۱	۵۶			کرک	۲۷	۴۷
۲۷	۱۳	۴۳	۱۸	پکھ	۳۸	۲۴	بریان	۴۵	۱	۳۱	۵۲	۴۳				
۲۸	۱۴	۳۷	۲۲	اشلیکھا	۳۴	۲۲	پریگھ	۳۷	۴۷	۳۱	۴۸		۹	سنگھ	۳۴	۲۲
۲۹	۳۰	۳۱	۱۳	مگھا	۳۰	۸	شیو	۲۹	۴۳	۳۱	۴۴					
۳۰	سدی	۲۵	۳	پوربا پھالگنی	۲۵	۵۹	سدھ	۲۲	۲	۳۱	۴۰			کنیا	۴۰	۱
۳۱	۲	۱۹	۱۰	اوترا پھالگنی	۲۲	۴	سادھ	۱۴	۳۰	۳۱	۳۶					

ستاروں کی چال

- اشلیکھا (۱) کی سوج ۱۳ + ۵۲ اشلیکھا (۴) پر کرک سے
- پوربا پھالگنی (۱) کو راہ ست بھکھا (۳) کو کیت ۵۵ + ۲۱ - ۲۰
- پونربس (۱) کو سکر ۴۵ + ۲۷
- چترا (۲) کے منگل ۴ + ۳۱
- ۸ + ۷ پنچھتری (۱) گنر [illegible] ۱۷ + ۸
- چترا (۳) پر تلا کے منگل ۲۸ + ۲۶ - پونربس (۳) کو سکر
- پونربس (۴) پر کرک کے سکر ۵ + ۱۰
- ۷۷ + ۹۹ [illegible] (۱) [illegible]
- بدھ پورب سے طلوع ہوا ۲۰ + ۴۴ چترا (۴) کو منگل ۴۸ + ۰
- پکھ (۱) کے سکر ۱۰ + ۱۸
- پکھ (۱) پر سنگھ کے سورج ۲۹ + ۵۷ - ۱۵
- اشلیکھا (۴) پر [illegible] بدھ ۵۳ + ۳۰
- سواتی (۱) کے منگل ۲ + ۳۳
- ۷ + ۵ [illegible]
- سواتی (۲) کے منگل ۱۷ + ۴۴ - اشلیکھا (۱) کو سکر
- [illegible] ۷ + ۸۸ (۸)
- پوربا پھالگنی (۱) کے سورج ۱۹ + ۳۵ سواتی
- پکھ (۱) پر سنگھ کے بدھ ۳ + ۲۳ - ہست (۳)
- [illegible] ۸۸ + ۸۸

سوانحات بموجب تاریخ انگریزی

- ملکہ اینی حاکمہ انگلستان نے قضا کی ۱۷۱۴ء
- مہاراجہ گلاب سنگھ نے قضا کی ۱۸۵۷ء
- گوالیار پر قبضہ ہوا ۱۷۸۰ء
- انگریز جزیرہ جاوا میں داخل ہوئے ۱۸۱۱ء
- کابل پر قبضہ ہوا ۱۸۴۲ء
- ڈیوک آف اڈنبرا فرزند ملکہ وکٹوریہ پیدا ہوا ۱۸۴۴ء
- انگریزی فوج کابل میں داخل ہوئی ۱۸۳۹ء
- انگریزوں نے جزیرہ بٹاویہ پر قبضہ کیا ۱۸۱۱ء
- باندہ انگریزوں کے ماتحت ہوا ۱۸۰۱ء
- مہاراجہ سیندھیا کو شکست ہوئی ۱۸۰۳ء
- انگریزوں کا احمد نگر پر قبضہ ہوا ۱۸۰۳ء
- شہر پونا پر انگریزوں کا قبضہ ہوا ۱۸۰۳ء
- چھاپہ کی کل جاری ہوئی ۱۸۳۷ء - [illegible]
- ایسٹ انڈین ریلوے میں مسافروں کی آمد و رفت شروع
- جنگ روہیلہ [illegible]
- شہر دہلی باغیوں سے واپس لیا گیا ۱۸۵۷ء
- نیپال کا سفیر فارس میں داخل ہوا ۱۸۵۰ء
- سلطان سلیم خان ثانی روم نے شاہ اسمعیل صفوی والی ایران کو شکست [illegible]
- جنگ امریکہ ۱۷۷۵ء
- جنرل ہولاک لکھنؤ میں داخل ہوئے ۱۸۵۷ء
- شہزادہ البرٹ خاوند ملکہ وکٹوریہ پیدا ہوا ۱۸۱۹ء
- شاہ کیتھو سردار قوم زولو گرفتار ہوا ۱۸۷۹ء
- سر چالس نیپیر نے انتقال کی ۱۸۵۳ء [illegible]
- آنحضرت صلعم کی ولادت ہوئی ۵۷۰ء - سکندر بیگم والیہ بھوپال نے [illegible]
- سلطان عبدالحمید خان ثانی والی روم کا جلوس ہوا ۱۸۷۶ء

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

۶۱۸ ۸۶
Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سفر کی مہورت یعنی ساعات سعیدۂ سفر

سفر کی مہورت کئی طرح کی ہوتی ہین مہورت چوگھڑیہ جسکو ردیوگ کہتے ہین - مہورت گورکھ پترہ مہورت سرودہ ہا کے عمل سے مہورت تت کال جو فوراً تجویز کر لیا جا سکتا ہے مہورت پنچانگ یعنی جسکے پانچ آنگ شبھ یعنے سعد ہون اور یہ مہورت کسی ایسے سفر کے لیے جو لمبا بھی ہو اور کسی اہم اور بھاری کام کے لیے مثلاً جنگ یا شادی یا کسی مقدمے یا معاملے یا تیرتھ یاترا وغیرہ کے لیے جانا منظور ہو ضرور دیکھنا چاہیے ترکیب معلوم کرنے مہورتون کی ذیل مین لکھی جاتی ہے -

ترکیب معلوم کرنے مہورت یاترا چوگھڑیہ ردیوگ نام کی واضح ہو کہ جو نقشہ صفحہ (۳۳) مین ہے اوسمین ہر ایک دن اور رات کی چار چار گھڑیونکا آٹھ آٹھ خانون مین تقسیم کیا ہے اور ہر ایک خانے کی گھڑیون کے خواص - کال - شبھ - روگ - اودبیگ - چر - لابھ - امرت لکھے ہین اونمین سے کال اور روگ اور اودبیگ نحس گھڑیان متصور ہین باقیماندہ سعد ہین سفر کرنیوالے کو مناسب ہے کہ نحس گھڑیون کو ترک کر کے سعد گھڑیون مین سفر اختیار کرے -

مختصر آثار ماہ ساون و بھادون و برج نو الجہات

آثار

اساڑھ مین اناج کا نرخ اوسط درجہ پر رہے بارش تخمیناً ۴ الیوم سے بھادون مین میوا تیز چلے بارش تخمیناً ۱۰ یوم کے اوسط پر ہے پھل آنبہ اور جامن کیاب ہولی اور شلغم اور کرم کلا اور کدو تروئی ناشپاتی اور بینگے بافراط بکتے ہین

۲۵ - اگست کو تحویل آفتاب برج سنبلہ مین بعد ۵ گھڑی ۲۰ پل

سنیچر یا زحل

شرف	برج میزان کے ۲۱ درجہ پر
ہبوط	برج حمل کے ۲۱ درجہ پر
اوج	تمام برج قوس مین
حضیض	تمام برج جوزا مین
دوست	زہرہ عطارد راس ذنب
دشمن	آفتاب
تعلق	کمینہ گنوار چودھری غلام کنیزک جانور
تعلق اجناس	پھاگن سنگ سیاہ قبرستان غسل خانہ
دلائل	روز شنبہ
شکل	میانہ اندام کم عقل کاہل سیاہ رنگ
مزاج	گرم و خشک
وبال	برج سرطان مین

تقویم کواکب متعلقہ ماہ اگست ۱۹۱۶ع

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

دہلی سے کراچی بندر تک سندھ پنجاب ریلوے کے تیسرے درجے کا محصول

اگرچہ اس لین کا سلسلہ دہلی سے کراچی بندر تک ہے چونکہ جنتری ہذا کا صدر اسٹیشن کانپور ہے لہذا ہر لین کا آغاز شہر مذکور سے کیا گیا ہے تا کہ کانپور کا سلسلہ ہر شہر سے اور ہر شہر کا سلسلہ کانپور سے بخوبی معلوم ہو جائے ۱۲

لاہور سے پشاور تک پنجاب اسٹیٹ ریلوے کے تیسرے درجے کا محصول

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یادداشت	کیفیت	[illegible]	[illegible]	جدول آفتاب غروب	جدول آفتاب طلوع	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	یوم
	ہرتالکا (۳)			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	چہارشنبہ
	پتھر چوتھ			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پنجشنبہ
	رکھی پنچمی			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	جمعہ
	دیو چھٹھ			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	شنبہ
	رادھا اسٹمی			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	یکشنبہ
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	دوشنبہ
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سہ شنبہ
	یوم حج			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	چہارشنبہ
	عید اضحی - پدما اکادشی			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پنجشنبہ
	بامن (۱۲)			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	جمعہ
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	شنبہ
	اننت چودس			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	یکشنبہ
	پتر پکش			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	دوشنبہ
	سنہ ۱۲۹۴ ان شروع			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سہ شنبہ
	سنکرانت کنیاں			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	چہارشنبہ
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پنجشنبہ
	گنیش چوتھ			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	جمعہ
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	شنبہ
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	یکشنبہ
	مہالکشمی اشٹک			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	دوشنبہ
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سہ شنبہ
[illegible]				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	چہارشنبہ
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پنجشنبہ
	اندرا اکادشی			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	جمعہ
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	شنبہ
	کلیگادی تیرس			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	یکشنبہ
	پتر سمبا دمنی (۳)			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	دوشنبہ
	نو درگا (۱)			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	سہ شنبہ
	رویت ہلال			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	چہارشنبہ
	آغاز سنہ ۱۳۰۴ھ			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	پنجشنبہ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

تاریخ	بھادوں سمبت ۱۹۴۳ تھتھ	گ	پ	نچھتر نام	گ	پ	جوگ نام	گ	پ	دنمان گ	پ	بھدرا ابتدا	انتہا	چندرمان راس	گ	پ	ستاروں کی چال	سوانحات بموجب تاریخ انگریزی
۱	۳	۱۳	۴۱	ہست	۱۸	۳۱	سبھ	۷	۱۴	۳۱	۳۲	[illegible]		تلا	۴۷	۵		ہندوستان میں بجائے ایسٹ انڈیا کمپنی کے انتظام
۲	۴	۹	۴۳	چترا	۱۵	۳۹	سوکل	۰	۳۱	۳۱	۴۸		[illegible]					[illegible]
۳	۵	۴	۳۷	سواتی	۱۳	۴۱	اینڈر	۴۹	۵	۳۱	۴۴			برچھیک	۵۶	۵۰	سواتی (۴) کے منگل ۴۷ + ۱۴	کرامول شاہ انگلستان نے قضا کی سنہ ۱۶۵۸ع
۴	۷	۵۹	۲۳	بساکھا	۱۲	۴۳	بیدھرت	۴۴	۳۲	۳۱	۲۰	[illegible]					بساکھا (۱) پر سنگھ کے سکر ۴۴ + ۲۳	قلعہ علی گڑھ لیا گیا سنہ ۱۸۰۳ع
۵	۸	۵۸	۳۳	انرادھا	۱۲	۳۵	بشکمبھ	۴۰	۵۷	۳۱	۱۶		[illegible]					انگریزوں نے مالٹا فتح کیا سنہ ۱۸۰۰ع
۶	۹	۵۹	۰	جیٹھا	۱۳	۵۸	پریت	۳۸	۲۳	۳۱	۱۲			دھن	۱۳	۵۰	پوربس (۴) پر کرک کے سنیچر ۳۲ + ۵۳	
۷	۱۰	۶۰	۰	مول	۱۶	۲۱	آیوشمان	۳۶	۵۳	۳۱	۸						موتی دلون سے طلوع ہوا ۱۹ + ۰	ملکہ ایلزبتھ حاکمہ انگلستان پیدا ہوئی سنہ ۱۵۳۳ع
۸	۱۰	۰	۵۰	پوربا کھاڑ	۲۰	۷	سوبھاگ	۳۶	۱۳	۳۱	۴	[illegible]		مکر	۳۶	۲۰	بساکھا (۱) کے منگل ۴۳ + ... پوربا پھالگنی (۱) کے برہسپت [illegible]	یوم ولادت حضرت مریم۔ ولیم چہارم کی تاج پوشی ہوئی سنہ ۱۸۳۱ع
۹	۱۱	۳	۴۵	اوترا کھاڑ	۲۴	۵۹	شوبھن	۳۶	۳	۳۰	۰		[illegible]				[illegible] ۷۵ + ۵	فوج ہندوستانی بنگالہ میں از سر نو بھرتی ہوئی سنہ ۱۸۵۹ع
۱۰	۱۲	۷	۴۳	سرون	۳۰	۳۹	اتگنڈ	۳۷	۲۵	۳۰	۵۶							
۱۱	۱۳	۱۲	۲۶	دھنشٹا	۳۶	۵۹	سوکرم	۳۸	۴۹	۳۰	۴۲			کنبھ	۳	۴۹		جنگ دہلی سنہ ۱۸۰۳ع
۱۲	۱۴	۱۷	۳۳	ست بکھا	۳۹	۳۱	دھرت	۴۰	۱۹	۳۰	۴۸	[illegible]	[illegible]				اوترا پھالگنی (۱) کے سورج ۱۴ + ۵۳	فرانسیسیوں نے پانڈی چری پر قبضہ کیا سنہ ۱۶۷۴ع
۱۳	۱۵	۲۳	۴۱	پوربا بھادرپد	۴۹	۵۰	سول	۴۱	۴۰	۳۰	۴۴			مین	۳۳	۱۴	بساکھا (۲) کے منگل ۱۷ + ۷	کابل پر انگریزوں کی دوبارہ فوج کشی ہوئی سنہ ۱۸۷۹ع
۱۴	کنوار	۲۷	۱۶	اوترا بھادرپد	۵۵	۳۰	گنڈ	۴۲	۳۵	۳۰	۴۰						[illegible]	نواب سلطان فاتح نوپا پارٹ مر گیا سنہ ۱۸۵۲ع۔ عرابی پاشا کو شکست ہوئی
۱۵	۲	۳۱	۹	ریوتی	۶۰	۰	بردھ	۴۳	۵۳	۳۰	۳۶						اوترا پھالگنی (۲) پر کنیان کے سورج ۳۳ + ۲۲ [illegible]	ہند کے اخباروں کو آزادی حاصل ہوئی سنہ ۱۸۳۵ع
۱۶	۳	۳۳	۵۲	ریوتی	۰	۱۶	دھرو	۴۳	۱۶	۳۰	۳۲	[illegible]	[illegible]	میکھ	۰	۱۶	بدھ پورب میں غروب ہوا ۶ + ۱۲	
۱۷	۴	۳۵	۳۰	اسونی	۳	۵۶	بیاگھات	۴۰	۴۵	۳۰	۲۸						اوترا پھالگنی (۱) کے بدھ ۴۴ + ۱۵	
۱۸	۵	۳۵	۴۷	بھرنی	۶	۳۲	ہرکھن	۳۸	۱۴	۳۰	۲۴			برکھ	۴۱	۴۷	بساکھا (۲) کے منگل ۴۰ + ۹	نینی تال میں طغیانی ہوئی سنہ ۱۸۸۰ع
۱۹	۶	۳۴	۴۷	کرتکا	۷	۳۰	بجر	۳۴	۴۲	۳۰	۲۰	[illegible]					اوترا پھالگنی (۲) پر کنیان کے بدھ ۲ + ۱	صلحنامہ چار گڑھ تحریر ہوا سنہ ۱۸۱۸ع
۲۰	۷	۳۲	۳۲	روہنی	۷	۲۸	سدھ	۳۰	۱۳	۳۰	۱۶		[illegible]	متھن	۳۶	۵۱		آخری مرتبہ انگریزوں کا دہلی پر قبضہ ہوا سنہ ۱۸۵۷ع
۲۱	۹	۲۹	۱۸	مرگسرا	۶	۱۵	بیتی پات	۲۴	۵۱	۳۰	۱۲							سر والٹر اسکاٹ نے قضا کی سنہ ۱۸۳۲ع
۲۲	۹	۲۵	۹	اردرا	۴	۱۴	بریان	۱۸	۵۰	۳۰	۸	[illegible]		کرک	۴۷	۲	برہسپت پچھم میں غروب ہوا ۱۸ + ۴۳	ہولکر نے انگریزی عملداری کو تاراج کیا سنہ ۱۸۰۵ع
۲۳	۱۰	۲۰	۱۴	پونربس	۱	۱۸	پرگھ	۱۲	۳	۳۰	۴		[illegible]				بساکھا (۳) پر برچھیک کے منگل ۲۱ + ۵۸	جنگ آسائی سنہ ۱۸۰۳ع
۲۴	۱۱	۱۴	۴۲	اشلیکھا	۵۳	۴۸	شیو	۴	۵۰	۲۹	۰			سنگھ	۵۳	۴۸	ہست (۱) کے بدھ ۴۷ + ۳۲	چارلس اول شاہ انگلستان تخت سے اوتارا گیا سنہ ۱۶۴۶ع
۲۵	۱۲	۸	۵۱	مگھا	۴۹	۳۸	سادھ	۴۹	۳۲	۲۹	۵۶						ہست (۱) کے سورج ۴۲ + ۵	جنرل ہولاک نے لکھنو لیا سنہ ۱۸۵۷ع
۲۶	۱۳	۲	۴۵	پوربا پھالگنی	۴۵	۲۷	سبھ	۴۱	۵۴	۲۹	۵۲	[illegible]	[illegible]	کنیا	۵۹	۲۷	اوترا پھالگنی (۱) کے سکر ۳ + ۹	آسٹریا و جرمن و روس نے آپس میں صلحنامہ کیا سنہ ۱۸۱۵ع
۲۷	۳۰	۵۶	۴۱	اوترا پھالگنی	۴۱	۳۷	سوکل	۳۴	۵	۲۹	۴۸							شہر اسٹراس برگ پر جرمن کا قبضہ ہوا سنہ ۱۸۷۰ع
۲۸	سدی	۴۵	۲۶	ہست	۳۷	۵۱	برہم	۲۶	۴۱	۲۹	۴۴						انرادھا (۱) کے منگل ۱۱ + ۱۳	
۲۹	۲	[illegible]	۳۲	چترا	۳۴	۴۸	اینڈر	۱۹	۴۶	۲۹	۴۰			تلا	۳	۱۹	اوترا پھالگنی (۲) پر کنیان کے سکر ۱۱ + ۵۴	
۳۰	۲	۳۶	۳۰	سواتی	۳۲	۳۹	بیدھرت	۱۳	۱۲	۲۹	۳۶						چترا (۱) کے برہسپت ۴۳ + ۲۶	

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri
CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ضمیمہ ستمبر

نقشہ چوگھڑیہ

دن کی گھڑیون کا چوگھڑیہ

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	ادویگ	چر	لابھ	امرت	کال	شبھ	روگ	ادویگ
[illegible]	امرت	کال	شبھ	روگ	ادویگ	چر	لابھ	امرت
[illegible]	روگ	ادویگ	چر	لابھ	امرت	کال	شبھ	روگ
[illegible]	لابھ	امرت	کال	شبھ	روگ	ادویگ	چر	لابھ
[illegible]	شبھ	روگ	ادویگ	چر	لابھ	امرت	کال	شبھ
[illegible]	چر	لابھ	امرت	کال	شبھ	روگ	ادویگ	چر
[illegible]	کال	شبھ	روگ	ادویگ	چر	لابھ	امرت	کال

رات کی گھڑیون کا چوگھڑیہ

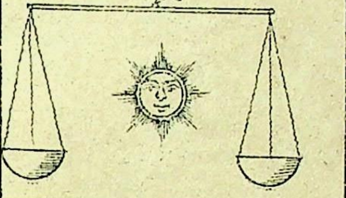
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	شبھ	امرت	چر	روگ	کال	لابھ	ادویگ	شبھ
[illegible]	چر	روگ	کال	لابھ	ادویگ	شبھ	امرت	چر
[illegible]	کال	لابھ	ادویگ	شبھ	امرت	چر	روگ	کال
[illegible]	ادویگ	شبھ	امرت	چر	روگ	کال	لابھ	ادویگ
[illegible]	امرت	چر	روگ	کال	لابھ	ادویگ	شبھ	امرت
[illegible]	روگ	کال	لابھ	ادویگ	شبھ	امرت	چر	روگ
[illegible]	لابھ	ادویگ	شبھ	امرت	چر	روگ	کال	لابھ

مختصر آثار ماہ کنوار مع خواص بروج

آثار

اس مہینے مین پانچ منگل ہین انکے پھل سے لوگون مین جھگڑے و فساد ہون شاہون مین جنگ ہو گندم گران اور چاول ارزان ہو پھل لیموں آلو کی شلغم پھول تروئی بھنڈی پونڈا گھوئیان بھوٹ کھیرا بھٹا انار سیب سنگھاڑا بافراط ملسکتے ہین

۲۴ ستمبر کو تحویل آفتاب میزان مین بعد ۵ دن ۲۵ پل

خواص برج حمل

خواص برج حمل آتشی مشرقی دن [illegible] ہے مزاج گرم و خشک مرد جوان رنگ سرخ منقلب لگن چر ہے موسم بہار زہرہ وہ ہشیار خانہ مریخ وبال زہرہ شرف شمس ۱۹ درجہ او ہبوط قمر کا ۱۹ درجہ

برج ثور خاکی جنوبی مزاج سرد و خشک موسم بہار تعلق زن جوان ہے رنگ سفید مردہ ثابت دیکار اجناس کی فی ثھر لگن ہے خانہ زہرہ شرف قمر ۳ درجہ وبال مریخ تمام ہین

برج جوزا آتشی بادی مزاج گرم و تر مرد رنگ عنبری جنس حیوانی دو برج قد جسدین فکر مند متوسط کار خانہ عطارد وبال مشتری شرف راس ۳ درجہ پر اور ہبوط ذنب ۳ درجہ پر ہے

برج سرطان آبی شمالی سرد و تر برج لیلی مردہ موسم تابستانی منقلب لگن چر اجناس نباتی سفید خانہ قمر شرف مشتری ۱۵ درجہ پر اور ہبوط مریخ وبال زحل ہے

تقویم کواکب متعلقہ ماہ ستمبر سنہ ۱۸۹۶ع

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۱
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جبلپور سے بمبئی تک گریٹ انڈین پننشولا ریلوے کے تیسرے درجے کا محصول جسمیں حیدرآباد کی شاخ بھی شامل ہے

اس لین میں حیدرآباد کا محصول درج ہے وہ بمبئی تک براہ راست صحیح ہے باقی ریجانب کے اسٹیشنوں کا محصول شن جبلپور وغیرہ کے ٹھیک نہ ملیگا کیونکہ لین بمبئی سے چکر دیکر لکھی گئی ہے جو نقشہ ہندوستان کے علیحدہ خریدنے سے معلوم ہوگا - واضح ہو کہ اس لین میں بمبئی سے جبلپور تک چوتھا درجہ واسطے قلی اور مزدوروں اور غریبوں کے شامل ہے جسکا کرایہ جبلپور سے بمبئی تک صرف آٹھ روپیے ہوتے ہیں

آگرے سے بمبئی تک راجپوتانہ مالوہ ریلوے کی پسنجر گاڑی کے تیسرے درجے کا محصول

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یادداشت	کیفیت
نیبے سنگھ برہمن کی پارٹی کو کر رکھا	
	درگا ۸
	مہانومی
	بیجے دشمی
	پاپانکشا ۱۱
اقرار بعض مسلم ہمارا ...	عشرہ شریف
	سرد پونو
	بخاری نام ...
	سنکرانت تلا
	کروا چوتھ
	اہوئی اشٹک
	رادھاکنڈ اشنان
	رما اکادشی
	دھن پوجا
	دیپ مالکا
	لکشمی پوجا
	رویت ہلال صبح
	جم دوج
بھوپ سنگھ برہمن کو نوکر رکھا	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

انگریزی تاریخ	کنوار سمبت ۱۹۴۳ تتھ	گ	پ	نچھتر نام	گ	پ	جوگ نام	گ	پ	دنمان گ	دنمان پ	بھدرا ابتدا	بھدرا انتہا	چندرمان راس	گ	پ
۱	۴	۳۳	۳۶	بساکھا	۳۱	۱۹	بشکمبھ	۷	۴۹	۲۹	۳۲	[illegible]	[illegible]	برچھک	۱۶	۳۸
۲	۵	۳۱	۲۲	انرادھا	۳۱	۳	پریت	۳	۰	۲۹	۲۹					
۳	۶	۳۰	۳۴	جیسٹھا	۳۱	۵۸	سوبھاگ	۵۶	۷	۲۹	۲۶			دھن	۳۱	۵۸
۴	۷	۳۱	۰	مول	۳۴	۱۳	سوبھن	۵۴	۱۶	۲۹	۲۳	[illegible]				
۵	۸	۳۲	۵۵	پوربا کھاڑ	۳۷	۴۳	اتگنڈ	۵۲	۲۱	۲۹	۱۹		[illegible]	مکر	۵۳	۵۲
۶	۹	۳۵	۵۱	اوترا کھاڑ	۴۲	۱۸	سوکرم	۵۳	۱۹	۲۹	۱۶					
۷	۱۰	۳۸	۵۶	سرون	۴۷	۵۱	دھرت	۵۳	۵۹	۲۹	۱۲					
۸	۱۱	۴۴	۴۴	دھنشٹا	۵۴	۶	شول	۵۵	۸	۲۹	۸	[illegible]	[illegible]	کمبھ	۲۰	۵۸
۹	۱۲	۴۹	۵۷	ست بھکھا	۶۰	۰	گنڈ	۵۶	۳۴	۲۹	۴					
۱۰	۱۳	۵۵	۹	ست بھکھا	۰	۳۷	بردھ	۵۷	۵۵	۲۹	۲			مین	۵۰	۳۲
۱۱	۱۴	۵۹	۵۱	پوربا بھادرپد	۹	۵۸	دھرو	۵۸	۵۴	۲۸	۵۹	[illegible]				
۱۲	۱۵	۶۰	۰	اوترا بھادرپد	۱۳	۵۰	بیاگھات	۵۹	۲۶	۲۸	۵۶		[illegible]			
۱۳	۱۵	۳۰	۴۸	ریوتی	۱۷	۵۳	ہرکھن	۵۸	۲۲	۲۸	۵۲			میکھ	۱۷	۵۳
۱۴	کاتک	۶	۳۹	اسونی	۲۱	۴۸	بجر	۵۷	۳۴	۲۸	۴۸					
۱۵	۲	۸	۲۲	بھرنی	۲۴	۳۲	سدھ	۵۵	۱۴	۲۸	۴۴	[illegible]		برکھ	۳۹	۵۵
۱۶	۳	۸	۴۵	کرتکا	۲۶	۳	بیتپات	۵۱	۵۵	۲۸	۴۰		[illegible]			
۱۷	۴	۷	۵۳	روہنی	۲۶	۱۹	بریان	۴۷	۳۸	۲۸	۳۶			متھن	۵۵	۵۱
۱۸	۵	۵	۴۴	مرگسرا	۲۵	۲۴	پرگھ	۴۲	۲۷	۲۸	۳۲					
۱۹	۶	۵۸	۲۵	اردرا	۲۴	۳۰	شیو	۳۶	۳۰	۲۸	۲۸	[illegible]	[illegible]			
۲۰	۸	۵۳	۳۳	پورنبس	۲۰	۴۸	سدھ	۲۹	۵۲	۲۸	۲۴			کرک	۶	۱۳
۲۱	۹	۴۹	۶	پکھ	۱۷	۲۶	سادھ	۲۲	۴۴	۲۸	۲۰					
۲۲	۱۰	۴۲	۲۰	اشلیکھا	۱۳	۳۴	سبھ	۱۵	۹	۲۸	۱۶	[illegible]	[illegible]	سنگھ	۱۳	۳۴
۲۳	۱۱	۳۶	۱۹	مگھا	۹	۲۷	سوکل	۷	۲۴	۲۸	۱۲					
۲۴	۱۲	۳۰	۱۹	پوربا پھالگنی	۵	۱۳	ایندر	۵۱	۴۷	۲۸	۸			کنیا	۲۰	۱۹
۲۵	۱۳	۲۴	۳۵	اوترا پھالگنی	۱	۱۰	بیدھرت	۴۴	۱۴	۲۸	۴	[illegible]	[illegible]			
۲۶	۱۴	۱۹	۱۴	چترا	۵۴	۱۰	بشکمبھ	۳۷	۵	۲۸	۱			تلا	۲۵	۴۷
۲۷	۳۰	۱۴	۲۵	سواتی	۵۱	۴۸	پریت	۳۰	۱۹	۲۷	۵۷					
۲۸	سدی	۱۰	۲۹	بساکھا	۵۰	۱۳	ایوشمان	۲۴	۳۵	۲۷	۵۴			برچھک	۱۱	۳۹
۲۹	۲	۷	۳۱	انرادھا	۴۹	۴۱	سوبھاگ	۱۹	۱۹	۲۷	۵۱					
۳۰	۳	۵	۳۵	جیسٹھا	۵۰	۱۸	سوبھن	۱۵	۱۲	۲۷	۴۷	[illegible]		دھن	۵۰	۵۹
۳۱	۴	۴	۵۲	مول	۵۲	۱۱	اتگنڈ	۱۱	۵۵	۲۷	۴۴		[illegible]			

ستارون کی چال

انرادھا (۲) کے منگل ۵۶ + ۳۲

چترا (۱) کے بدھ ۴۴ + ۵۴ - مگھا (۴) کے راہو

[illegible] (۴) [illegible]

چترا (۳) پر تلا کے بدھ ۲ + ۱۴

انرادھا (۳) کے منگل ۴۴ + ۴۷ - ہست (۱) کے [illegible]

۱۶ + ۱۱ [illegible]

چترا (۱) کے سورج ۱۰ + ۵۳ سواتی (۱) کے بدھ

۵۵ + ۱۵

انرادھا (۴) کے منگل ۴۴ + ۳۴

[illegible] (۴) ۷۸ + [illegible]

چترا (۳) پر تلا کے سورج ۵۵ + ۱۴ [illegible]

[illegible]

بدھ پچھم سے طلوع ہوا ۵۵ + ۱۴ جیسٹھا (۱) کے منگل [illegible]

سکر پورب مین غروب ہوا ۲ + ۵۹

جیسٹھا (۲) کے منگل ۴۴ + ۲۸

سواتی (۱) کے سورج ۳۵ + ۵۳

برہسپت پورب سے طلوع ہوا ۵۷ + ۴۰ - بساکھا (۴) [illegible]

[illegible]

جیسٹھا (۳) کے منگل ۱۴ + ۲۴ - انرادھا (۱) کے بدھ

[illegible] ۱۱ + [illegible]

سواتی (۱) کے سکر ۳۹ + ۴۸

جیسٹھا (۴) کے منگل ۵۳ + ۱۵

چترا (۳) پر تلا کے برہسپت ۲۱ + ۳۳

سوانحات بموجب تاریخ انگریزی

شاہ برہما نے وفات پائی سنہ ۱۸۰۸ع

فرانسیسی جنرل لالی نے مقام ارکاٹ کو فتح کیا سنہ ۱۷۵۸ع

کلکتہ مین طوفان عظیم آیا سنہ ۱۸۶۴ع

دریائے گنگ کے طوفان سے ۳ لاکھ آدمی ضائع ہوئے سنہ ۱۸۷۶ع

بمبئی مین گیس کی روشنی شروع ہوئی سنہ ۱۸۶۵ع

شمس الدین نواب فیروزپور کو پھانسی ہوئی سنہ ۱۸۳۵ع

روما اٹالیا مین شامل کیا گیا سنہ ۱۸۷۰ع نظام ریاست حیدرآباد

مونگیر لیا گیا سنہ ۱۷۶۳ع

حکیم کلمبس نے ملک امریکا دریافت کیا سنہ ۱۴۹۲ع

امیر یعقوب خان کی گرفتاری کے بعد جنرل رابرٹس نے کابل مین مارشل لا

ہند مین الینبرا گورنر جنرل ہو کر آیا سنہ ۱۸۴۲ع

بالاحصار قلعہ کابل اڑایا گیا سنہ ۱۸۷۹ع

شہزادی روس یعنی بیگم ڈیوک آف اڈنبرا پیدا ہوئی سنہ ۱۸۵۳ع

امیر دوست محمد خان والی کابل کو شکست ہوئی سنہ ۱۸۴۰ع

جنگ بکسر سنہ ۱۷۶۴ع

اورنگ زیب محمد عالمگیر بادشاہ کی پیدایش سنہ ۱۶۱۸ع

جارج دوم شاہ انگلستان نے وفات پائی سنہ ۱۷۶۰ع

مچھلی پٹم مین طوفان آیا سنہ ۱۸۰۰ع

سر جان شور ہند کا گورنر جنرل ہو کے آیا سنہ ۱۷۹۳ع

شہر مرتبان لیا گیا سنہ ۱۸۲۴ع

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

قواعد ضروری ریلوے

(۱) ۳ برس سے کم عمر بچے کرایہ سے معاف ہین۔

(۲) ۳ برس سے زیادہ اور ۱۲ برس سے کم عمر لڑکے کا نصف کرایہ ہے۔

(۳) درجۂ اول کا مسافر ایک من ۲۰ سیر اور درجۂ دوم کا ۳۰ سیر اور درجۂ سوم کا ۱۵ سیر اسباب اپنے ساتھ بلا کرایہ لیجا سکتا ہے مگر کانپور اچھنیرا ریلوے مین تیسرے درجے والا صرف ۱۰ سیر لیجا سکتا ہے۔

(۴) کرایہ جسکا آدھا ہوگا وہ اسباب بھی وزن مندرجہ بالا سے آدھا لیجا سکتا ہی (۵) ایسٹ انڈین ریلوے مین کرایہ ایک جانب کا پورا اور دوسری جانب کا تہائی دیکر ٹکٹ لوٹ پھیر کا باستثناء درجۂ سوم ہر جگہ کے لیے ملسکتا ہی مگر مسافر ۵۰۰ میل سے زیادہ والے کو بارہ دن مین اور ۵۰۰ میل سے کم والے کو ۸ دن مین اور ۲۰۰ سو میل سے کم والے کو پانچ دن مین لوٹ آنا چاہیے۔

(۶) منتھلی ٹکٹ ریلوے مذکور مین یہ ٹکٹ واپسی باستثناء درجۂ سوم چار مہینے کا میعادی ایک طرف کا پورا کرایہ اور دوسری جانب کا نصف کرایہ دینے سے ملسکتا ہی مگر ۱۲۰ میل سے کم کا نہ ملیگا اور اگر مسافت میل کم ہوگی تو بھی ۱۲۰ میل کا کرایہ لیا جائیگا (۷) سفر کے درمیان مین ادنی درجے کا مسافر زیادہ کرایہ دیکر اعلی درجے کا ٹکٹ اگر لینا چاہے تو ملسکتا ہے (۸) ہر مسافر کو ہر سو میل پر استحقاق قیام ایک دن کا حاصل ہی (۹) جو شخص وقت اوترنے ریل کے ٹکٹ نہ واپس دیسکے تو اوس سے وہان تک کا کرایہ لیا جائیگا جہان سے ٹکٹ دیکھا ہو۔ (۱۰) ہر ریل مین مندرجۂ ذیل امور داخل جرم ہین چھوٹے درجے کا ٹکٹ لیکر بڑے درجے مین سوار ہونا مقام ٹکٹ سے زیادہ سفر کرنا۔ ٹکٹ کو بگاڑنا۔ بغیر رضامندی اپنے ساتھی مسافرون کے تمباکو پینا۔ نشے کی حالت مین ہونا یا بے شرمی کرنا یا لمپ بجھانا یا کسی خاص کمرے یا زنانی گاڑی مین دانستہ چلے جانا وغیرہ۔

مختصر آثار ماہ کاتک مع فواکہات

آثار

اس مہینے مین پانچ برسپت ہین اسکے پھل سے تجارت مین فائدہ ہو لوگون مین گونہ نفاق ہے شاہون مین جنگ ہو ناج کا نرخ ارزان رہے اور تندرستی رہے

پھل سیب سنگھاڑہ اروی نارنگی خام آلو خورد گول کدو شریفا وغیرہ ملسکتا ہی

تاریخ ۲۵۔ اکتوبر کو تحویل آفتاب برج عقرب مین بعد ۷ گھڑی ۴۴ پل

خواص برج اسد آتشی شرقی نہاری نر آگر زندہ مزاج گرم وخشک موسم گرما آخر لگہ ہے اور دیر کار ہے رنگ سرخ جنس اہلی اور خانۂ شمس وبال زحل اور اوج مریخ ہے۔

برج سنبلہ خاکی جنوبی مزاج سرد وخشک موسم گرما اور لیلی مردہ رنگ گندم گون برج ذو جسدین متفکر متوسط کارخانۂ عطارد شرف عطارد ۱۵ درجہ پر ہبوط زہرہ وبال مشتری ہے۔

برج میزان بادی مغربی مزاج گرم وتر موسم خریف زندہ ونہاری جنس حیوانی برج منقلب لکن خانۂ زہرہ وبال مریخ شرف زحل ۲۱ درجہ پر ہبوط آفتاب ۱۹ درجہ پر ہے رنگ سفید طریقہ محترقہ قمر ۱۹ درجہ پر۔

برج عقرب آبی شمالی مزاج سرد وتر رنگ سفید اجناس نباتی لیلی اور مردہ دیرکار موسم خریف خانۂ مریخ وبال زہرہ اور ہبوط قمر ۳ درجہ پر ہے۔

تقویم کواکب متعلقہ ماہ اکتوبر سنہ ۱۸۹۹ع

[illegible]	[illegible]	[illegible]					
[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۲	۳	۲۹	۲	۱۱
	[illegible]	[illegible]	۳	۳	۴	۱	۱۶
	[illegible]	[illegible]	۵	۲۸	۲۹	۵۵	۲۳
	[illegible]	[illegible]	۲۹	۱۲	۰	۱۲	۱۴
	[illegible]	[illegible]	۵	۲	۲۹	۵۹	۲۴
	[illegible]	[illegible]	۲۳	۲۲	۲۶	۲۳	۳۰
	[illegible]	[illegible]	۱۱	۲۶	۵۸	۳۰	۸
[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۲	۵۵	۵۲	۳	۱۱
	[illegible]	[illegible]	۱	۵۴	۴۶	۱	۱۶
	[illegible]	[illegible]	۲۹	۲۳	۲۳	۶۴	۲۳
	[illegible]	[illegible]	۲۶	۲۳	۲۴	۱۲	۲۰
	[illegible]	[illegible]	۲۳	۵۶	۵۵	۵۹	۱۰
	[illegible]	[illegible]	۵۹	۱۵	۲۰	۲۲	۲۳
	[illegible]	[illegible]	۲	۲۰	۲۳	۵۹	۵۳
[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۲	۲۵	۹	۲	۱۱
	[illegible]	[illegible]	۲	۲۹	۲۱	۲	۱۲
	[illegible]	[illegible]	۱۸	۱	۲۳	۶۴	۲۳
	[illegible]	[illegible]	۲۴	۱۲	۴	۱۲	۲۰
	[illegible]	[illegible]	۱۲	۱۵	۱۶	۱۰۲	۲۶
	[illegible]	[illegible]	۱۲	۱۵	۲۱	۲۲	۲۴
	[illegible]	[illegible]	۲۶	۲۹	۱۵	۵۹	۲۸
[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۲	۱۲	۲۵	۲	۱۱
	[illegible]	[illegible]	۲	۱۹	۲۹	۲	۱۱
	[illegible]	[illegible]	۵	۹	۹	۶۴	۲۳
	[illegible]	[illegible]	۲۲	۲۰	۵۲	۱۲	۲۱
	[illegible]	[illegible]	۲۹	۲۰	۲۵	۱۰۹	۳۰
	[illegible]	[illegible]	۵	۲۹	۲۸	۲۸	۲۲
	[illegible]	[illegible]	۱۹	۵۲	۱۳	۵۹	۱۰

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

دہلی سے مندراج تک مختلف ریلون کے درجہ سوم کا محصول جسمین حیدرآباد کی شاخ بھی شامل ہے

اس لین مین مدراس و حیدرآباد سے دہلی تک ہر اسٹیشن کا محصول درست ملسکتا ہے مگر جبلپور والہ آباد و کانپور وغیرہ کا محصول نکالنے کی یہ ترکیب ہے کہ کھنڈوا تک تو اس لین سے نکالنا چاہیے اور کھنڈوا سے جس اسٹیشن کا محصول نکالنا ہو تو گریٹ انڈین پننسولا ریلوے کے نقشے سے نکالکر دونون کی میزان دینا چاہیے

کھنڈوا سے جبلپور و الہ آباد تک کا محصول

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یادداشت	کیفیت	جدول آفتاب و دیگر اندراجات
		[illegible]
		[illegible]
		[illegible]
	گوپا اشٹمی	[illegible]
	اکشے نومی	[illegible]
	کنس لیلا	[illegible]
	دیو اُٹھان (۱۱)	[illegible]
		[illegible]
		[illegible]
		[illegible]
	کاتکی اشنان	[illegible]
		[illegible]
		[illegible]
		[illegible]
	سنکرانت چھیک	[illegible]
		[illegible]
	گنیش چوتھ	[illegible]
		[illegible]
		[illegible]
		[illegible]
		[illegible]
	اوتپنا اکادشی	[illegible]
		[illegible]
		[illegible]
		[illegible]
		[illegible]
	رویت ہلال	[illegible]
		[illegible]
		[illegible]
		[illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

تاریخ	کاتک سمبت ۱۹۴۳ تتھ	گ	پ	نچھتر نام	گ	پ	جوگ نام	گ	پ	دنمان گ	پ	بھدرا ابتدا	انتہا	چندرمان راس	گ	پ	ستارون کی چال	سوانحات بموجب تاریخ انگریزی
۱	۵	۵	۳۷	پوربا کھاد	۵۵	۴۳	سوکرم	۹	۳۹	۲۷	۴۱							انگریزی فوج کو کابل جانیکا حکم ہوا سنہ ۱۸۷۸ء
۲	۶	۷	۳۶	اوترا کھاد	۵۹	۴۴	دھرت	۸	۲۴	۲۷	۳۶			مکر	۱۱	۲۹		بمبئی مین بڑا طوفان آیا سنہ ۱۸۵۴ء
۳	۷	۱۰	۲۷	سرون	۶۰	۰	سول	۷	۵۵	۲۷	۳۵	[illegible]	[illegible]				[illegible]	
۴	۸	۱۴	۳۷	سرون	۵	۴	گنڈ	۸	۱۸	۲۷	۳۱			کنبھ	۳۸	۵	بساکھا (۱) کو سورج ۵۵ ۞ ۵۳ - سول (۱) پر دھن	
۵	۹	۱۹	۳۲	دھنشٹا	۱۱	۷	بردھ	۹	۱۵	۲۷	۲۷						پونربس (۴) پر سنیچر بکری ہوا ۷ ۞ ۵۰	
۶	۱۰	۲۴	۵۲	ست بکھا	۱۷	۲	دھرو	۱۰	۳۳	۲۷	۲۵	[illegible]					جیسٹھا (۱) کے بدھ ۳ ۴۴ ۞ ۰	
۷	۱۱	۳۰	۹	پوربا بھادرپد	۲۴	۲	بیاگھات	۱۱	۵۴	۲۷	۲۲		[illegible]	مین	۷	۳۶		پہلا اخبار چھپکر شائع ہوا سنہ ۱۶۹۵ء
۸	۱۲	۳۴	۵۳	اوترا بھادرپد	۳۰	۲	ہرکھن	۱۳	۴	۲۷	۱۹						بساکھا (۱) کے سکر ۱۸ ۞ ۲۵	جان ملٹن شاعر نے قضا کی سنہ ۱۶۷۴ء - انگریزون نے کابل کو تاراج کیا سنہ ۱۸۴۱ء
۹	۱۳	۳۸	۵۷	ریوتی	۳۵	۱۹	بجر	۱۳	۳۴	۲۷	۱۵			میکھ	۴۵	۱۹	مول (۲) کے منگل ۰ ۞ ۲۰	پرنس آف ویلز کی پیدائیش سنہ ۱۸۴۱ء
۱۰	۱۴	۴۱	۵۰	اسونی	۳۹	۳۲	سدھ	۱۳	۱۳	۲۷	۱۲	[illegible]						
۱۱	۱۵	۴۳	۳۵	بھرنی	۴۲	۳۵	بتی پات	۱۲	۱۰	۲۷	۹		[illegible]	برکھ	۵۸	۴		
۱۲	اگہن ۱	۴۴	۱	کرتکا	۴۴	۳۰	بریان	۱۰	۱۶	۲۷	۶							بنگالہ تقسیم کیا گیا سنہ ۱۹۰۵ء
۱۳	۲	۴۳	۸	روہنی	۴۴	۵۶	پریگھ	۷	۱۳	۲۷	۳						مول (۳) کے منگل ۱۳ ۞ ۵۶	قلعہ قلات پر انگریزوں کا قبضہ ہوا سنہ ۱۸۳۹ء
۱۴	۳	۴۱	۲	مرگسرا	۴۴	۱۸	شیو	۳	۱۳	۲۶	۵۹	[illegible]	[illegible]	متھن	۱۲	۳۶	بساکھا (۴) پر چھپا ہے سورج ۹ ۴۸ ۞ ۲	
۱۵	۴	۳۷	۵۴	آردرا	۴۲	۳۶	سادھ	۵۲	۲۸	۲۶	۵۶						چترا (۴) کے برہسپت ۴۴ ۞ ۱۰	
۱۶	۵	۲۴	۵۳	پونربس	۴۰	۷	سبھ	۴۶	۱	۲۶	۵۳			کرک	۱۱	۲۱	جیسٹھا (۲) پر بدھ بکری ۸ ۞ ۳۲ - بساکھا (۴) پر	بیگم بھوپال کو خطاب نائٹ گرانڈ کمانڈر آف دی آرڈر اسٹار آف انڈیا
۱۷	۶	۲۸	۵۸	پکھ	۳۶	۵۵	سوکل	۳۸	۵۹	۲۶	۵۰	[illegible]	[illegible]				[illegible] ۵ ۞ ۱۲	کیتھرائن دوم ملکہ روس نے قضا کی سنہ ۱۷۹۶ء
۱۸	۷	۲۳	۳۴	اشلیکھا	۳۳	۸	برہم	۳۱	۲۹	۲۶	۴۶			سنگھ	۳۳	۸	انرادھا (۱) کے سورج ۴ ۞ ۵۳ - سول (۴) کے منگل ۱۱ ۞ ۴۰	بھرت پور لیا گیا سنہ ۱۸۲۶ء
۱۹	۹	۱۶	۴۹	مگھا	۲۹	۲	اندر	۲۳	۴۴	۲۶	۴۳						بدھ کا پچھم مین است ۳۵ ۞ ۱۲ - [illegible]	
۲۰	۹	۱۱	۵۲	پوربا پھالگنی	۲۴	۴۸	بیدھرت	۱۵	۴۸	۲۶	۴۱	[illegible]		کنیا	۳۸	۴۷		جنگ چیاب سنہ ۱۸۳۹ء
۲۱	۱۰	۵	۵۸	اوترا پھالگنی	۲۰	۴۱	بسکمبھ	۸	۰	۲۶	۳۷		[illegible]					شیر علی خان کو الٹی میٹم بھیجا گیا سنہ ۱۸۷۸ء
۲۲	۱۲	۵۵	۱	ہست	۱۶	۵۰	بریتیپات	۰	۱۸	۲۶	۳۴			تلا	۴۵	۳		لارڈ کلائیو نے قضا کی سنہ ۱۷۷۴ء
۲۳	۱۳	۵۶	۲۲	چترا	۱۳	۲۷	سوبھاگ	۴۶	۴	۲۶	۳۱	[illegible]					پوربا کھاد (۱) کے منگل ۴ ۞ ۰	انگریزون اور سیندھیا سے عہدنامہ ہوا سنہ ۱۸۰۵ء
۲۴	۱۴	۴۶	۳۲	سواتی	۱۰	۵۱	شوبھن	۳۹	۵۶	۲۶	۲۷		[illegible]	برچھک	۵۴	۳۰		اہالیان امریکا سے اور برٹش گورنمنٹ سے صلح ہوئی سنہ ۱۸۱۴ء
۲۵	۳۰	۳۴	۴۱	بساکھا	۹	۴	اتیگنڈ	۳۴	۳۰	۲۶	۲۴							دوارکا پر انگریزوں کا قبضہ ہوا سنہ ۱۸۲۰ء
۲۶	سدی ۱	۴۱	۵۲	انرادھا	۸	۱۶	سوکرم	۲۹	۵۲	۲۶	۲۳						جیسٹھا (۱) کے بدھ ۴ ۞ ۱۲	انگلستان مین ایسٹ انڈیا کمپنی قائم ہوئی سنہ ۱۵۹۹ء
۲۷	۲	۴۱	۱۷	جیسٹھا	۸	۳۸	دھرت	۲۶	۱۰	۲۶	۲۱			دھن	۸	۳۸	پوربا کھاد (۲) کے منگل ۱۳ ۞ ۱۴	
۲۸	۳	۴۲	۰	مول	۱۰	۱۲	سول	۲۳	۳۰	۲۶	۲۰							اول مرتبہ اخبار ٹائمز بذریعہ انجن کے چھپا سنہ ۱۸۱۴ء - گوالیار کنٹنجنٹ
۲۹	۴	۴۴	۷	پوربا کھاد	۱۳	۷	گنڈ	۲۱	۵۲	۲۶	۱۹	[illegible]	[illegible]	مکر	۲۹	۷	جیسٹھا (۱) کے سکر ۱۳ ۞ ۴۰	
۳۰	۵	۴۷	۱۱	اوترا کھاد	۱۷	۷	بردھ	۱۵	۱۰	۲۶	۱۸							جنگ ارکام سنہ ۱۸۰۳ء

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

تعطیلات سالانہ

برای تمامی عملہ جات سرکار نظام والی حیدرآباد بابت سنہ ۱۸۸۶ء مطابق سنہ ۱۲۹۵ و ۱۲۹۶ ف

نام تعطیل	تاریخ تعطیل	تعداد یوم
سالگرہ حضور پرنور	۷ ماہ اسفندار سنہ ۱۲۹۵ ف	۱
یازدہم شریف	۱۲ ماہ اسفندار سنہ ف	۱
بسنت پنچمی	۵ ماہ فروردین سنہ "	۱
شیوبرت	۲۸ فروردین سنہ "	۱
ہولی	۱۲ و ۱۳ ماہ اردیبہشت سنہ "	۲
اوگادی	۲۹ ماہ اردیبہشت سنہ "	۱
عرس کوہ شریف	۱۵ تا ۱۷ ماہ خورداد سنہ "	۳
شبرات	۱۰ تا ۱۲ تیر سنہ "	۳
لیلۃ القدر رمضان المبارک	۲۱ ماہ امرداد سنہ "	۱
عید الفطر	۲۵ تا ۲۹ امرداد سنہ "	۵
راکھی یعنی سلونو	۴ مہر سنہ ۱۲۹۶ ف	۱
جنم اسٹمی	۱۳ مہر سنہ "	۱
گنیش چوتھ یا پتھر چوتھ	۲۳ مہر سنہ "	۱
عید اضحی	۲۹ مہر تا ۳ ماہ آبان سنہ "	۵
عرس گلبرگہ شریف	۴ تا ۸ ماہ آبان سنہ "	۵
عشرۂ محرم الحرام	۲۵ آبان تا ۳ ماہ آذر سنہ "	۸
دیوالی	۱۸ ماہ آذر سنہ "	۱
آخری چارشنبہ	۹ ماہ دی سنہ "	۱
دوازدہم شریف	۳ بہمن سنہ "	۱

علاوہ تعطیل مندرجۂ بالا کے ہر جمعہ کو بھی مدام تعطیل ہوتی ہے۔ تعطیلات اسلامی بہ تبعیت رویت ہلال ایکدن آگے یا ایک دن پیچھے ہوجایا کرتی ہے۔

مختصر آثار ماہ اگھن مع فواکہات

آثار

اس مہینے مین پانچ سنیچر ہین اسکے پھل سے کسی مقام پر جنگ مع عوارض مثل زکام اور کھانسی کے بافراط پیدا ہون اناج کا نرخ اوسط درجہ پر ہے پھل بموجب ماہ اکتوبر آلو کلان بکثرت ہوگی بافراط چقندر و شلغم اوسط پر نارنگی و شریفا بافراط ملسکتے

تاریخ ۲۲ نومبر کو برج قوس مین بعد ۵ گھڑی ۲۱ پل تحویل آفتاب

خواص برج قوس

آتشی شرقی معدنی زمستانی مزاج گرم و خشک زندہ بہاری رنگ زرد متوسط کارخانہ منسوب بمشتری وبال عطارد شرف ذنب ۳ درجہ ہبوط راس ۳ درجہ پر ہے

برج جدی خاکی جنوبی موسم زمستانی اور مزاج سرد و خشک لیلی مردہ منقلب چرلگن منسوب بہ زحل شرف مریخ ۲۸ درجہ وبال قمر و ہبوط مشتری ۱۵ درجے پر ہے

برج دلو بادی بلغمی گرم تر زندہ اور نہاری اور زیر کار تھر لگن حیوانی زمستانی منسوب بہ خانۂ زحل اور وبال آفتاب ہے

برج حوت آبی شمالی مزاج سرد تر موسم زمستانی رنگ زرد ذو جسدین متفکر متوسط کار اجناس نباتی اور مردہ منسوب بخانۂ مشتری و وبال عطارد اور شرف زہرہ ۲۷ درجہ پر اور ہبوط عطارد ۱۵ درجے پر ہے

تقویم کواکب متعلقہ ماہ نومبر ۱۸۸۶ء شروع

نمبر (۴۲) بتاریخ ۴ نومبر دن تماہ ۲۷ گ ۱۳ پل بعد ۴۲ گ ۴ پل

گرہ	سورج	منگل	بدھ	برہسپت	سکر	سنیچر	راہ
راس	تلا	دھن	برچھیک	تلا	تلا	کرک	سنگھ
انس	۱۱	۰	۱۴	۱	۱۵	۳	۱۱
کلا	۵۰	۱۱	۳۹	۱	۲۹	۴	۳۸
بکلا	۱۹	۱۰	۳۳	۲۷	۳۷	۱۱	۱۳
گت	۶۰	۴۳	۶۰	۱۲	۴۷	۰	۳
بگت	۲۱	۳۱	۳۵	۴۶	۳۳	۳۶	۱۱

نمبر (۴۳) بتاریخ ۱۱ نومبر دن تماہ ۲۷ گ ۹ پل بعد ۴۲ گ ۳ پل

گرہ	سورج	منگل	بدھ	برہسپت	سکر	سنیچر	راہ
راس	تلا	دھن	برچھیک	تلا	تلا	کرک	سنگھ
انس	۲۶	۵	۱۹	۳	۲۴	۳	۱۱
کلا	۵۳	۲۰	۵۱	۲۶	۱۶	۵۳	۱۵
بکلا	۵۴	۶	۵	۴۴	۴۹	۳۹	۵۸
گت	۶۰	۴۴	۲۲	۱۲	۷۵	۰	۳
بگت	۳۶	۱۴	۲۰	۴۶	۷	۳۶	۱۱

نمبر (۴۴) بتاریخ ۱۸ نومبر دن تماہ ۲۶ گ ۴۴ پل بعد ۴۳ گ ۲ پل

گرہ	سورج	منگل	بدھ	برہسپت	سکر	سنیچر	راہ
راس	برچھیک	دھن	برچھیک	تلا	برچھیک	کرک	سنگھ
انس	۳	۱۰	۲۰	۳	۳	۲	۱۰
کلا	۵۸	۳۳	۳۰	۵۳	۴	۴۹	۵۳
بکلا	۴۲	۲۰	۱۹	۲۴	۴۸	۵۱	۴۳
گت	۶۰	۴۴	۱۹	۱۱	۷۵	۱	۳
بگت	۴۹	۱۱	۷	۱۱	۷	۳۳	۱۱

نمبر (۴۵) بتاریخ ۲۵ نومبر دن تماہ ۲۶ گ ۲۴ پل بعد ۴۳ گ ۱۱ پل

گرہ	سورج	منگل	بدھ	برہسپت	سکر	سنیچر	راہ
راس	برچھیک	دھن	برچھیک	تلا	برچھیک	کرک	سنگھ
انس	۱۱	۱۵	۱۳	۵	۱۱	۲	۱۰
کلا	۵	۱۹	۳۱	۱۷	۵۳	۵۴	۳۱
بکلا	۴۳	۸	۲۰	۳۷	۵۷	۴۶	۳۸
گت	۶۰	۴۴	۵۴	۱۲	۷۵	۲	۳
بگت	۵۹	۵۴	۱۲	۴۶	۷	۳۰	۱۱

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

نقشہ تعطیلات عدالت دیوانی و کلکٹری بابت سنہ ۱۸۸۶ عیسوی

عدالت دیوانی

نام تعطیل	تاریخ تعطیل	نام یوم	تعداد	کیفیت
نوروز انگریزی	یکم جنوری	جمعہ	۱	
مونی اماوس	۴ فروری	پنجشنبہ	۱	
بسنت پنچمی	۹ فروری	سہ شنبہ	۱	
شیوراتری	۴ و ۵ مارچ	پنجشنبہ و جمعہ	۲	
ہولی	۱۹ لغایت ۲۱ مارچ	جمعہ تا یکشنبہ	۳	
رام نومی	۱۲ اپریل	دوشنبہ	۱	فیض آباد میں ۲ یوم
گڈ فرائیڈے	۲۳ اپریل	جمعہ	۱	
شب برات	۱۹ مئی	چہارشنبہ	۱	
سالگرہ قیصرۂ ہند	۲۴ مئی	دوشنبہ	۱	
میلہ کھدر کالی	۲۹ و ۳۰ مئی	شنبہ و یکشنبہ	۲	خاص شہر لاہور کے واسطے
نرجلا ایکادشی	۱۲ جون	شنبہ	۱	
جمعۃ الوداع	۲ جولائی	جمعہ	۱	احاطۂ پنجاب کے واسطے
عید الفطر	۴ و ۵ جولائی	یکشنبہ و دوشنبہ	۲	
بیاس پوجا	۱۶ جولائی	جمعہ	۱	احاطۂ پنجاب کے واسطے
ناگ پنچمی	۴ اگست	چہارشنبہ	۱	باختیار حکام ضلع ہے
سلونو	۱۴ اگست	شنبہ	۱	
جنم اشٹمی	۲۳ و ۲۴ اگست	دوشنبہ و سہ شنبہ	۲	پنجاب میں (۱) یوم
عید الضحی	۹ و ۱۰ ستمبر	پنجشنبہ و جمعہ	۲	
اننت چودس	۱۲ ستمبر	یکشنبہ	۱	
مہالیا اماوس	۲۷ ستمبر	دوشنبہ	۱	
تعطیل کلان	۳۰ ستمبر تا ۱۲ اکتوبر	پنجشنبہ تا سہ شنبہ	۱۳	خاص مغربی و شمالی کے لئے
دیو اٹھان ایکادشی	۷ نومبر	یکشنبہ	۱	
کاتکی اشنان	۱۱ نومبر	پنجشنبہ	۱	
[illegible]	۱۷ نومبر	چہارشنبہ	۱	
آخری چہارشنبہ	۲۴ نومبر	چہارشنبہ	۱	احاطۂ پنجاب کے لیے
بارہ وفات	۹ دسمبر	پنجشنبہ	۱	
بڑا دن	۲۵ تا ۳۱ دسمبر	شنبہ تا جمعہ	۷	

؎ خاص لکھنؤ کے واسطے ہے اور عرس داتا گنج بخش متعلقہ پنجاب بھی اسی میں شامل ہے۔

[illegible]

عدالت کلکٹری

نام تعطیل	تاریخ تعطیل	نام یوم	تعداد	کیفیت
نوروز انگریزی	یکم جنوری	جمعہ	۱	
بسنت پنچمی	۹ فروری	سہ شنبہ	۱	
شیوراتری	۴ مارچ	پنجشنبہ	۱	
ہولی	۲۰ مارچ	شنبہ	۱	کانپور میں ۳ یوم
گڈ فرائیڈے	۲۳ اپریل	جمعہ	۱	
شب برات	۱۹ مئی	چہارشنبہ	۱	
سالگرہ قیصرۂ ہند	۲۴ مئی	دوشنبہ	۱	
عید الفطر	۴ جولائی	یکشنبہ	۱	کانپور (۴ و ۵) ۲ یوم
جنم اشٹمی	۲۴ اگست	سہ شنبہ	۱	
عید الضحی	۹ ستمبر	پنجشنبہ	۱	
دسہرہ	۴ تا ۷ اکتوبر	دوشنبہ تا پنجشنبہ	۴	
محرم	۸ تا ۱۰ اکتوبر	جمعہ تا یکشنبہ	۳	
دیوالی	۲۷ اکتوبر	چہارشنبہ	۱	کانپور میں (۳) یوم
بارہ وفات	۹ دسمبر	پنجشنبہ	۱	
بڑا دن	۲۵ تا ۳۱ دسمبر	شنبہ تا جمعہ	۷	

اور ہر ضلع کے میلے کی تعطیل باختیار حکام ضلع ہے اور ہر مہینے کے آخر ہفتے تعطیل ہو سکتی ہے بشرطیکہ ضروری کام نہو مذہب اسلام کی تعطیل چاند کی رویت سے ایک دن آگے پیچھے ہوتی ہے۔

تاریخ جنتری از فکر جناب شیخ عبد اللہ صاحب عزم بصنعت بے نقاط

چھیاسی کی تقویم پوری ہوئی جب
نئے طرز سے کوئی تاریخ کہیے
مگر صنعتِ زبر اور بینہ میں
عیاں ایک مصرع سے تاریخ دو ہوں
کہ ہر سال عالم میں ہوتی ہے شایع

بفکر بلیغ و بجہد زیادہ
ہوا عزم دل میں مرے یہ ارادہ
سنِ عیسوی سال ہجری علاوہ
ملوں ایسے روئے بلاغت پہ غازہ
نئی جنتری رعد کی فیض تازہ
۱۳۰۳ھ ۱۸۸۶ء

فائدہ دریافت کرنے اس تاریخ کا یہ ہے مثلاً (ن) فارسی کے عدد پنجاہ جسکے ۱۱۰ ہو عیسوی

اشتہار لائق ملاحظہ

ہر خاص و عام کو واضح ہو کہ بفضلہ تعالی اس اعلی درجے کے مطبع میں کام اعلی قسم کا چھپتا ہے اگرچہ کام تجربے کے چھاپنے کا طبع ہوتا ہے لیکن خط عربی و فارسی و انگریزی و ناگری اور ہر قسم صناعی مثل نقاشی و مصوری وغیرہ کے انجام دینے میں ایسا ہے تو یہ مطبع ہے پس جن حضرات تاجران کتب یا ارباب تالیف و تصنیف کو کسی زبان میں کوئی کتاب یا کوئی نقشہ یا کسی تصویر کے چھپوانے کی ضرورت ہو تو بذریعہ خط و کتابت کے معاملہ طے کر لیں اور اس دکان پر کتب عربی و فارسی و اردو و ناگری وغیرہ مطبوعہ مطبع منشی نولکشور و نظامی و دہلی و آگرہ ہر وقت موجود رہتی ہیں جن صاحب کو جس کتاب کی ضرورت ہو اگر قیمت دریافت کرکے منگوا لیا کریں اور خط بیرنگ روانہ کریں ورنہ بصورت بیرنگ واپس ہوگا اگر خط کے اندر آدھ آنے کا ٹکٹ آویگا یا جوابی پوسٹ کارڈ ہوگا تو جواب بیرنگ روانہ ہوگا ورنہ بیرنگ اور آدھ آنے کا ٹکٹ زائد آنے سے ان کو فہرست کتب بھی ارسال خدمت ہو سکتی ہے اور جو صاحب علاوہ خریداری کتب و انشیاء کی فرمایش کرینگے تو بشرط وصول قیمت و نیز محصول بہیجی جاویگی۔ اکثر احباب نے سال گذشتہ کی جنتری میں کئی جگہ اپنی رائے کو دخل دیا لہذا امسال ان کو بسر و چشم قبول کرکے مطبع نے دل سے شکر گزاری ہے اور آیندہ کو ممنون احسان ہوگا امید کہ جنتری ہذا میں بھی جو مضمون غلط رہ جاوے ناظرین ہو اوس سے مطلع فرماویں تاکہ آیندہ لکھے جانے سے باز رہیں۔

المشتہر رحمت اللہ رعد تاجر کتب کانپور مچھلی بازار

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یادداشت	کیفیت	[illegible]	[illegible]	جدول آفتاب: غروب	جدول آفتاب: طلوع	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ایام
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	درگا (۸)			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	موکشدا اکادشی			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	بارہ وفات			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	بلدیو پورنماسی			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	سنکرانت دھن			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	سپھلا اکادشی			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	کرسمس [illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۳	۸	۶	۰	ست بھکا	۳۴	۴۳	ہرکھن	۲۰	۴۵	۲۶	۱۴							
۴	۸	۱	۵۹	پوربابھادرپد	۴۱	۶	بجر	۲۴	۲۸	۲۶	۱۱			مین	۴۴	۳۷	۰ + ۱۵	ستی ہونیکی رسم کی ممانعت ہوئی ۱۸۲۹ء
۵	۹	۷	۲۱	اوترابھادرپد	۴۷	۱۵	سدھ	۲۵	۳۷	۲۶	۷						بدھ کا پورب میں اودے ۳۵ + ۳۶ پورباکھاڈ (۴) میں منگل	
۶	۱۰	۱۲	۱۰	ریوتی	۵۲	۴۳	بیتی پات	۲۶	۲۲	۲۶	۶			میکھ	۵۲	۴۳		جنگ بھنگور ۱۸۱۷ء
۷	۱۱	۱۶	۱۴	اسونی	۵۷	۱۴	بریان	۲۶	۲۷	۲۶	۵							جنگ رنگون ۱۸۲۴ء
۸	۱۲	۱۹	۷	بھرنی	۶۰	۰	پرگھ	۲۵	۳۷	۲۶	۳						دھنشٹا (۳) کو راہ ست بھکا (۱) کو کیت ۴۹ + ۲۱	بمبئی میں بڑا زلزلہ آیا ۱۸۵۶ء [illegible]
۹	۱۳	۲۰	۵۲	بھرنی	۰	۳۳	شیو	۲۶	۵۵	۲۶	۲			برکھ	۱۶	۵	انرادھا (۲) میں بارہی بدھ ۹ + ۴۸ - اوتراکھاڈ (۱) میں منگل	بہادر شاہ دہلی مع خاندان مقید کر کے رنگون بھیجے گئے ۱۸۵۸ء
۱۰	۱۴	۲۱	۱۸	کرتکا	۲	۳۹	سدھ	۲۱	۲	۲۶	۱						مول (۱) میں پردھن کی سکر ۱ + ۴۳ [illegible]	بوشہر بندر ایران پر انگریزوں کا قبضہ ہوا ۱۸۵۶ء
۱۱	۱۵	۲۰	۲۵	روہنی	۳	۳۲	سادھ	۷	۳۰	۲۶	۰			متھن	۳۳	۲۰		برہما کے سفیر کا لندن میں استقبال ہوا ۱۸۵۵ء
۱۲	پوس	۱۸	۲۰	مرگسرا	۳	۱۱	سبھ	۱۴	۴۸	۲۵	۵۹							قلعہ جارج مدراس میں فتح ہوا [illegible]
۱۳	۲	۱۵	۹	آردرا	۱	۴۲	سوکل	۷	۱۶	۲۵	۵۸			کرک	۴۵	۰	[illegible]	[illegible] ۱۸۶۵ء
۱۴	۳	۱۱	۱۰	پنربسو	۵	۲۳	برہم	۱	۳	۲۵	۵۷						مول (۱) میں دھن کی سورج ۱۷ + ۴ [illegible]	پرنس البرٹ شوہر ملکہ معظمہ وکٹوریہ نے قضا کی ۱۸۶۱ء
۱۵	۴	۶	۲۰	اسلیکھا	۵۳	۴۷	بیدھرت	۴۶	۴۶	۲۵	۵۶			سنگھ	۵۲	۴۷		نپولین اول کو دوبارہ دفن کیا ۱۸۴۰ء
۱۶	۶	۵۵	۱۴	مگھا	۳۸	۴۷	بسکمبھ	۳۹	۵	۲۵	۵۵							
۱۷	۷	۴۹	۲۱	پورباپھالگنی	۴۴	۴۳	پریت	۳۱	۱۲	۲۵	۵۳			کنیا	۵۸	۴۲		
۱۸	۸	۴۳	۲۷	اوتراپھالگنی	۴۰	۳۷	آیوکھمان	۲۳	۱۷	۲۵	۵۲						اوتراکھاڈ (۳) میں منگل ۴۷ + ۳	نہر سوئز میں جہاز کی آمد و رفت جاری ہوئی ۱۸۶۹ء
۱۹	۹	۳۷	۵۱	ہست	۳۶	۴	سوبھاگ	۱۵	۳۸	۲۵	۵۱							
۲۰	۱۰	۳۲	۳۹	چترا	۳۳	۷	شوبھن	۸	۱	۲۵	۴۹			تلا	۴	۳۵	پورباکھاڈ (۱) میں سکر ۳۵ + ۲۹	
۲۱	۱۱	۲۷	۳۵	سواتی	۳۰	۱۷	اتگنڈ	۰	۵۶	۲۵	۴۸						سواتی (۲) میں برہسپت ۴۱ + ۲۵	جنگ مہدیپور ۱۸۱۷ء
۲۲	۱۲	۲۴	۲۲	بساکھا	۲۸	۱۲	دھرت	۴۸	۴۴	۲۵	۴۷			برچھک	۱۳	۴۲	اوتراکھاڈ (۴) میں منگل ۵۵ + ۵۵ جیشٹھا (۱) [illegible]	فیروز شاہ سے جنگ ہوئی ۱۸۴۵ء
۲۳	۱۳	۲۱	۳۷	انرادھا	۲۷	۱۹	شول	۴۳	۴۷	۲۵	۴۵						[illegible]	قلعہ [illegible] لیا گیا [illegible]
۲۴	۱۴	۱۹	۵۷	جیشٹھا	۲۷	۲۸	گنڈ	۳۹	۴۵	۲۵	۴۴			دھن	۲۷	۲۵		ہلکر اور انگریزوں سے صلحنامہ ہوا ۱۸۰۵ء
۲۵	۳۰	۱۹	۳۳	مول	۲۸	۴۳	بردھ	۳۶	۴۱	۲۵	۴۵							سر اسحاق نیوٹن حکیم انگلستان پیدا ہوا ۱۶۴۲ء
۲۶	سدی	۲۰	۲۴	پورباکھاڈ	۳۱	۴۲	دھرو	۳۴	۴۱	۲۵	۴۶			مکر	۴۷	۱۹	[illegible]	
۲۷	۲	۲۲	۳۹	اوتراکھاڈ	۳۵	۱۰	بیاگھات	۳۳	۳۸	۲۵	۴۸						پورباکھاڈ (۱) میں سورج ۹ + ۵۲ سرون (۱) میں منگل	ڈیوک آف ایڈنبرا کلکتہ میں اور [illegible] ۱۸۶۹ء
۲۸	۳	۲۵	۵۹	سرون	۴۰	۶	ہرکھن	۳۳	۲۷	۲۵	۴۹							انگریزوں کا [illegible] بندر پر قبضہ ہوا [illegible]
۲۹	۴	۳۰	۲۲	دھنشٹا	۴۵	۵۸	بجر	۳۴	۲	۲۵	۵۱			کمبھ	۱۳	۲		مسٹر گلیڈسٹون وزیر اعظم انگلستان پیدا ہوا ۱۸۰۹ء
۳۰	۵	۳۵	۲۵	ست بھکا	۵۲	۲۰	سدھ	۳۵	۵	۲۵	۵۲						اوتراکھاڈ (۱) میں سکر [illegible]	
۳۱	۶	۴۰	۵۱	پوربابھادرپد	۵۸	۵۵	بیتی پات	۳۶	۲۲	۲۵	۵۳			مین	۴۲	۱۵	سرون (۲) میں منگل [illegible]	بنگالہ ناگپور ریلوے جاری ہوئی [illegible]

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

تقویم کواکب متعلقہ ماہ دسمبر ۱۸۸۶ع

[illegible]

مختصر اثار ماہ پوس مع فواکہات

اثار

اس مہینے مین پانچ اتوار ہین اسکے پہل سے رعایا کو خوشی ہو گیہون کا نرخ بدرجہ اوسط اور دھان ارزان ہو پالا پڑے

پھل اور ترکاریان مطابق ماہ نومبر کے آلو شکرقند شلجم گاجر بکثرت سبز مٹر سی پیاز کو بھی شلغم کرم کلا بہ قلت

تاریخ ۲۲ دسمبر کو تحویل آفتاب برج جدی مین بعد ۱۴ گھڑی ۲۸ پل

تفصیل واقعات روس کی

سنہ ع	واقعہ
سنہ ۸۶۲ع	ابتدای تواریخ روس
سنہ ع	رورک روسیونکا پہلا بادشاہ ہوا
سنہ ۹۸۴ع	لادی میراول کا جلوس
سنہ ۱۲۲۳ع	پسر چنگیز خان نے روسیو نپر فتح پائی
سنہ ۱۲۳۶ع	تاتاریونکا تمام روس پر تسلط ہوگیا
سنہ ۱۲۳۹ع	شہر کیو دار السلطنت روس تاتاریونکے تسخیر مین آگیا
سنہ ۱۱۵۰ع	ماسکو شہر آباد ہوا
سنہ ۱۳۶۳ع	ایوان اول نے ماسکو کو اپنی دار السلطنت قرار دیا
سنہ ۱۳۹۵ع	امیر تیمور نے روسیونپر فتح پائی
سنہ ۱۴۶۳ع	ایوان دوم نے اپنا لقب زار مشہور کیا
سنہ ۱۵۹۱ع	فیدریوریس نے شہزادہ ڈیمی ٹریس کو مار ڈالا

سنہ ع	واقعہ
سنہ ۱۵۹۳ع	ملک روس مین بردہ فروشی جاری ہوئی
سنہ ۱۶۰۰ع	ڈیمی تریس دوبارہ زندہ ہوا
سنہ ۱۶۰۵ع	ڈیمی تریس بادشاہ ہوا
سنہ ۱۶۸۹ع	پیٹر اعظم کا جلوس
سنہ ۱۶۹۷ع	پیٹر نے ہالنڈ مین بڑھئی بنکر خفیہ جہازی کام سیکھا
سنہ ۱۷۰۰ع	پیٹر نے سینٹ پیٹرزبرگ کو دار السلطنت قرار دیا
سنہ ۱۷۲۱ع	پیٹر نے لقب شاہنشاہی اختیار کیا
سنہ ۱۷۱۸ع	پیٹر نے اپنے بیٹے کو دغا سے مارا
سنہ ۱۷۶۲ع	کتھرائن دوم اپنے خاوند پیٹر سوم کو مار کے تخت نشین ہوئی
سنہ ۱۸۵۶ع	روسیون نے جنگ کریمیا مین ترکو نسے شکست کھائی
سنہ ۱۸۶۴ع	بخارا پر روسیونکا قبضہ ہوا
سنہ ۱۸۶۷ع	الکزنڈر دوم نے عملدار روس متعلقہ امریکا کو گورنمنٹ امریکا کے ہاتھ فروخت کیا
سنہ ۱۸۶۸ع	سمرقند فتح ہوا
سنہ ۱۸۷۳ع	خیوا فتح ہوا
سنہ ۱۸۷۸ع	روسیونکی ترکونپر فتح ہوئی
سنہ ۱۸۸۰ع	فرقہ نہلسٹ دشمن بادشاہ روس پیدا ہوا
سنہ ۱۸۸۱ع	نہلسٹون نے الکزنڈر دوم کو سرنگ سے اڑا کر مار ڈالا
سنہ ۱۸۸۱ع	الکزنڈر سوم بادشاہ حال کا جلوس ہوا
سنہ ۱۸۸۴ع	مرو دار الخلافہ ترکمانیہ پر قبضہ ہوا
سنہ ۱۸۸۵ع	پنجدیہ پر روسیون اور افغانیو نسے جنگ ہوئی

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai an

Entered in Database
6/2/08
Signature with Date

6

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

TAQVEEM NURHZ

G. K. U.

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar